ማውጫ   ገጽ

መቅድም 1

አልወላኡ ወልበራእ (الولاء والبراء) 2

1. መግቢያ 2

1.1. የአልወላእ ወልበራእ አስፈላጊነትና አሳሳቢነት(أهمية الولاء والبراء) 3

1.2. የአልሙዋላህ ትርጉም (معنى الموالاة) 13

.1.3 ግዴታ የሆነው መወዳጀትና የተከለከለው መወዳጀት (الموالاة الواجبة والموالاة المحرمة) 15

2. ሙእሚኖችን መወዳጀት (الموالاة المؤمنين) 16

2.1. የመጀመሪያው ደረጃ መውደድ (المرتبة الأولا المحبة) 17

2.2. ሁለተኛው ደረጃ መርዳትና መረዳዳት (المرتبة الثانية النصرة والمناصرة) 18

2.3. ሦስተኛው ደረጃ መታዘዝና መከተል (المرتبة الثالثة الطاعة والمتابعة) 21

3. ለአላህ ብሎ ጠላት ማድረግ (المعادة في الله) 24

3.1. ትርጉም 24

3.2. ጠላትነትን ማረጋገጥ (تحقيق المعادات) 24

3.3. ካፊሮችን የመወዳጀት ብይን (حكم موالاة الكافرين) 30

3.4. ማምታቻዎችን ማስወገድ 48

3.5. የአልወላእ ወልበራእን ሙሉነትን የሚያጎድሉ ነገሮች 58

4. ሂጅራ (ስደት) እና የሀገራት ብይን (الهجرة وحكم الدَّار) 75

4.1. የሀገራት ብይን (حكم الدَّار) 75

.4.2 ሂጅራና ብይኑ (حكم الهجرة) 76

4.3. ወደ ኩፍር ሀገራት መሄድና ብያኔው (حكم السفر إلى بلاد الكفر) 82

.4.4 በጀዚረተል ዓረብ ውስጥ የኩፋሮች መኖር ብይን (حكم إقامة الكفار في جزيرة العرب) 83

.4.5 ወንጀለኛ ሙስሊምን መወዳጀት (الموالاة المسلم العاصي) 84

4.6. ሙርተድ ጋር የሚኖረን ግንኙነት (العلاقة مع المرتد) 86

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

መቅድም

ለአላህ ምስጋና ይገባው፤ እናመሰግነዋለን፤ እርዳታን እንጠይቀዋለን፤ ምህረትን እንለምነዋለን። ከነፍሳችን ክፋቶችና ከመጥፎ *ሥራዎቻችን* በአላህ እንጠበቃለን። አላህ ላቀናው ሰው አጥማሚ የለውም፤ ላጠመመውም አቅኚ የለውም። አላህ አጋር የሌለው፣ ብቻውን የሆነና ከእሱ በስተቀር በእውነት የሚመለክ እንደሌለ እመሰክራለሁ፤ ሙሐመድም ባሪያውና መልእክተኛው መሆኑን እመሰክራለሁ።

ይህ ጽሑፍ አልወላእ ወልበራእ በሚል ርዕስ የኢስላማዊ መንግስቱ ድምፅ ከሆነው ከአልበያን ሬድዮ በሸይኽ አልሙጃሂድ አቡሐፍስ አሸሻሚይ (ተቀበለሁላህ) በዓረብኛ ሲቀርብ የነበረው ተከታታይ የድምፅ ትምህርት አማርኛ ትርጉም ነው። ይህንንም ተከታታይ ትምህርት በብዛት ዓረብኛ መረዳት ለሚያስቸግረው አማርኛ ተናጋሪ ለሆነው ሙስሊም ህብረተሰባችን ከትምህርቱ ተጠቃሚ ይሆን ዘንድ ወደ አማርኛ በመተርጎም በመጽሐፍ መልኩ አቅርበነዋል።

ይህ በአልበያን ሬድዮ በቀረበው ተከታታይ ትምህርት ሸይኹ ከዐቂዳ መሠረቶች ውስጥ አንዱና ጠንካራው የኢማን ገመድ ስለሆነውና ነገር ግን በዚህ ዘመን በርካቶች የዘነጉትና ከፊሎቹ ደግሞ የተዉት በመሆኑ ነገሮች የተደባለቁበትና አጉዳዮቹ የበዙበት ስለሆነው ጉዳይ ይዳስሳሉ። ይህ መሠረት በአላህ ከማመን ጋር ጠንካራ ትስስር ያለው በመሆኑም በእሱ ቢሆን እንጂ የኢማንን ጥፍጥና አያገኝም። ከአነስ ኢብን ማሊክ (ረ.ዐ.) በተወራው ሐዲስ ነብዩ ﷺ *“ሶስት ነገሮች ያሉበት ሰው የኢማንን ጥፍጥና አግኝቷል። አላህና መልእክተኛ ከእነሱ ውጪ ካሉት ይበልጥ እርሱ ዘንድ ተወዳጅ ሊሆኑ ነው፤ አንድን ሰው ሲወድ ለአላህ ብሎ እንጂ ላይወድ ነው፤ አላህ ከኩፍር ካዳነው በኋላ ወደ ኩፍር መመለስን እሳት ውስጥ መወርወርን የሚጠላውን ያህል ሊጠላ ነው።”*

ኢማሙ አሕመድ ከበራእ ኢብን ዓዚብ እንደዘገቡት ነቢዩ ﷺ *“ጠንካራው የኢማን ገመድ ማለት ለአላህ ብለህ ልትወድና ለአላህ ብለህ ልትጠላ ነው።”* ብለዋል።

በአላህ ችሮታም ይህ ዓቂዳ በደውለተል ኢስላም ምድር ላይ እውን ሆኖ አይተነዋል። አሸሸይኽ አቡ ሙሐመድ አልዐድናኒይ (ተቀበለሁላህ) ለኡማው በድምፅ ባስተላለፈው መልእክት እንዳለው *“እናንተ ሙስሊሞች ሆይ! ወደ ኺላፋው ምድር ተሽቀዳደሙ! በኩፍር ሀገር ውስጥ ሰዎች የሚታዘዙት አለቃና መሪ ከምትሆን በኢስላማዊው ሀገር ውስጥ የበግ እረኛ ብትሆን ይሻልሀልና። እዚህ ተውሒድ ተረጋግጧል፤ አልወላእ ወልበራእ እውን ሆኗል። በአላህ መንገድ ጂሀድ ያለው እዚህ ነው፤ ሽርክም ሆነ ጣዖታት የሉም፤ ብሔርተኝነትም ሆነ ሀገራዊነት የለም፤ የሽርክ ዲሞክራሲም ሆነ የኩፍር ሴኩላሪዝም የለም። በዓረቡና ዓረብ ባልሆነው መካከል ልዩነት የለም፤ በጥቁሩና በነጩ መካከልም እንደዚሁ። እዚህ አሜሪካዊውና ዓረቡ፣ አፍሪካዊውና አውሮፓዊው የምስራቁና የምዕራቡ ወንድማማች ሆኗል። በምልካም ማዘዝና ከመጥፎ መከልከል ያለው እዚህ ነው። እዚህ በአላህ ህግ ይፈረዳል። እዚህ ሃይማኖቱ ሁሉ ለአላህ ነው። በአላህ ችሮታ እዚህ ተውሒድ ይፋ ይደረጋል። እዚህ ኢስላማዊ ሀገር አለ። እዚህ የኺላፋው ምድር አለ። “*

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

አልወላኡ ወልበራእ (الولاء والبراء)

1. መግቢያ

ለአላህ ምስጋና ይገባው፤ እናመሰግነዋለን፤ እርዳታን እንጠይቀዋለን፤ ምህረትን እንለምነዋለን፤ መመራትንም እንጠይቀዋለን። ከነፍሳችን ክፋቶችና ከመጥፎ ሥራዎቻችን በአላህ እንጠበቃለን። አላህ ላቀናው ሰው አጥማሚ የለውም፤ ላጠመመውም አቅኚ የለውም። አላህ አጋር የሌለው፣ ብቻውን የሆነና ከእሱ በስተቀር በእውነት የሚመለክ እንደሌለ እመሰክራለሁ፤ ሙሐመድም ባሪያውና መልእክተኛው መሆኑን እመሰክራለሁ።

ለአላህ ብዬ የምወዳችሁ ወዳጆቼ ሆይ! አላህ ዐዝዘ ወጀል ትልቅ ለሆነው ዓላማ የፈጠረን ለመሆኑ ጥርጥር የለውም። ይህም እሱን እንድንተዋወቅ፣ ለእሱ መገዛታችንና አንድነቱን እንድናረጋግጥ እና በትዕዛዙም ላይ ቀጥ እንድንል ነው።

فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ [هود: 112]

እንደ ታዘዝከውም ቀጥ በል፡፡ ከአንተ ጋር ያመኑትም (ቀጥ ይበሉ)፡፡ ወሰንንም አትለፉ፤ እርሱ የምትሠሩትን ሁሉ ተመልካች ነውና፡፡

የሰው ልጅ የአላህን ዐዝዘ ወጀል ትዕዛዝ ሊፈፅም፣ ግዴታዎቹን ተግባራዊ ሊያደርግና አላህ ከከለከላቸው ነገሮች ሊቆጠብ የተፈጠረ ነው። የሰው ልጅ ዲንን በማረጋገጥ ቢሆን እንጂ እውነተኛ እድልንና ሙሉ ኢማንን አያገኝም። ቀደም ብለን እንዳብራራነው ዲኑል ኢስላም የቆመው እስልምና የሚስተካከልበትና ሰውም እድለኛ የሚሆንበት በሆነው ትልቁ ተውሒድ ላይ ነው። እኛም በእሱ እንጂ ተውሒድ እውነተኛ መሙላት የማይሞላበትን ትልቅ ጉዳይ ለሰዎች ልናብራራ ግድ ይለናል። ምክንያቱም ላኢላሀ ኢለላህ ብሎ ከመመስከር ጋር ከማይነጣጠሉ ነገሮች ውስጥ ትልቁ ነውና። ይህ ጉዳይ ብዙዎች የዘነጉት፣ ለብዙ አስርት ዓመታት ራሳቸውን ወደዚህች ኡመት ከሚያስጠጉ ሰዎች አእምሮ ውስጥም እንዲጠፋ የተደረገ ነው። ይህ ጉዳይ የኢስላም ጠንካራው ገመድ ነው፤ ነገሩ ጠንካራው የኢማን ዘለበት ነው። ይህ ነገር የዲን ምሰሶ ነው፤ የእምነት ወንድማማችነት መቆሚያ ነው። አዋጅ ንቁ! እሱም አልወላኡ ወልበራእ ነው፤ ወይም ለአላህ ብሎ መውደድ እና ለአላህ ብሎ መጥላት ነው። ወዳጅ ማድረግና ጠላት ማድረግ፤ ወይም አልወላኡ ወልበራእ። ይህ ከብዙ ሰዎች አእምሮ ውስጥ እንዲጠፋ የተደረገ ትልቅ ዓቂዳ ነው። ይህ ዓቂዳ በመበላሸቱ ምክንያትም ይህች ኡመት ተበላሽታለች፤ ከከስተቶች ጋር እንዴት መኖር እንዳለባትና እንዴት መቃናት እንዳለባትም ጠፍቶባታል።

ለአላህ ብዬ የምወዳችሁ ወዳጆቼ ሆይ! መወዳጀትና ጠላት ማድረግ በሸሪዓ ትልቅ ቦታ ያለው ዓቂዳ ነው። እንዴትስ ትልቅ ቦታ አይኖረውም? በዚህ ዙሪያ እኮ በጣም በርካታ ቁርአናዊና ነቢያዊ መረጃዎች መጥተዋል። ከዚህም አልፎ አልወላእ ወልበራእ ተውሒድን ከማረጋገጥና ሽርክን ውድቅ ከማድረግ ቀጥሎ በቁርአን ውስጥ የተወሳው ትልቁ ነገር ነው።

1.1. የአልወላእ ወልበራእ አስፈላጊነትና አሳሳቢነት (أهمية الولاء والبراء)

የመወዳጀትንና የጠላትነትን ዝርዝር ውስጥ ከመግባታችን በፊት የአልወላእ ወልበራእን አሳሳቢነትና አስፈላጊነት የሚያሳዩ አንዳንድ ነጥቦችን ማውሳት ግድ ይለናል። በአላህ ፍቃድም የሚከተሉትን እንላለን።

1. ለአላህ ብሎ መወዳጀትና ጠላት ማድረግ ከሸሀደቱ ላኢላሀ ኢለላህ ጋር ከማይነጣጠሉ ነገሮች ውስጥ አንዱ ነው። ይህም ተውሒድ ማለት በጣኦት መካድና በአላህ ማመን ማለት ነው። አሸናፊውና የላቀው አላህ እንዳለው

(فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) [البقرة: 256]

“በጣዖትም የሚክድና በአላህ የሚያምን ሰው ለርሷ መበጠስ የሌላትን ጠንካራ ዘለበት በእርግጥ ጨበጠ፡፡ አላህም ሰሚ ዐዋቂ ነው፡፡” አልበቀራህ 256

የተውሒድ የመጀመሪያው ሩክን[1] በጣኦት መካድ ሲሆን ካፊሮችንና ሙሽሪኮችን ጠላት ማድረግን ግዴታ ያደርጋል፤ እነሱን መጥላትና ከነሱም መጥራትና ንፁሕ መሆንን ያስገድዳል። ሁለተኛው ሩክን ደግሞ በአላህ ዐዝዘ ወጀል ማመን ሲሆን አላህን መውደድንና ምእምናን ባሮቹን መውደድን ያስገድዳል። ከዚህም በመነሳት አልወላኡ ወልበራእ በጣኦት ከመካድና በአላህ ከማመን ጋር ተነጥለው ከማይታዩ ነገሮች ውስጥ አንዱ መሆኑን መረዳት እንችላለን። ሸይኹል ኢስላም ኢብኑ ተይሚያህ ረሒመሁላህ እንደሚለው

يقول شيخ الإسلام ابن تيمية -رحمه الله- "فإنَّ تحقيق الشهادة بالتوحيد يقتضي ألا يحب إلا لله ولا يبغض إلا لله ولا يوالي إلا لله ولا يعادي إلا لله"

“በተውሒድ የመመስከርን እውነተኝነት ለማረጋገጥ ለአላህ ብሎ እንጂ አለመውደድና ለአላህ ብሎ እንጂ አለመጥላት፣ ለአላህ ብሎ እንጂ አለመወዳጀት እና ለአላህ ብሎ እንጂ ጠላት አለማድረግ ግዴታ ይሆናል።”

2. ሙእሚኖችን ወዳጅ ማድረግና ካፊሮችን ጠላት ማድረግ ከኢማን መሠረቶች ውስጥ አንዱ ነው፤ ሙእሚኖችን ወዳጅ ማድረግና ካፊሮችን ጠላት ማድረግ አላህ ከኢማን መሠረቶች ውስጥ አድርጎታል። ይህም ሲባል የአንድ ሰው የመውደድን መሠረትና የመጥላትን መሠረት ማጣት ማለት ያለጥርጥር የኢማንን መሠረት ማጣት ነው። አላሁ ዐዝዘ ወጀል እንዲህ ይላል፡

قال عز وجل: **(لَّا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ) [المجادلة: 22]**

“በአላህና በመጨረሻው ቀን የሚያምኑትን ሕዝቦች አላህንና መልክተኛውን የሚከራከሩትን ሰዎች የሚወዳጁ ኾነው አታገኛቸውም፡፡” ሙጃደላህ 22

قال شيخ الإسلام: "فأخبر سبحانه أنَّه لا يوجد مؤمنٌ يوادُّ كافرا فمن وادَّ الكفَّار فليس بمؤمنٍ"

ሸይኹል ኢስላም እንዳለው *“አላህ ሱብሐነሁ ሙእሚን ካፊርን የሚወዳጅ ሆኖ እንደማይገኝ ተናገረ፤ በመሆኑም ኩፋሮችን የሚወዳጅ ሰውም ሙእሚን አይደለም።”*

قال عز وجل **(تَرَىٰ كَثِيرًا مِّنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا ۚ لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ أَنفُسُهُمْ أَن سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ هُمْ خَالِدُونَ (80) وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوهُمْ أَوْلِيَاءَ وَلَٰكِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ فَاسِقُونَ) [المائدة: 80-81]**،

"ከእነሱ ብዙዎቹን እነዚያን የካዱትን ሲወዳጁ ታያለህ፡፡ በእነሱ ላይ አላህ የተቆጣባቸው በመኾኑ ለእነርሱ ነፍሶቻቸው ያስቀደሙት ሥራ በጣም ከፋ፡፡ እነሱም በቅጣት ውስጥ ዘውታሪዎች ናቸው፡፡ በአላህና በነቢዩ ወደርሱም በተወረደው ቁርኣን የሚያምኑ በኾኑ ኖሮ ወዳጆች አድርገው ባልያዙዋቸው ነበር፡፡ ግን ከነርሱ ብዙዎቹ አመጠኞች ናቸው።“ ማኢዳህ 80-81

يقول شيخ الإسلام ـ رحمه الله- عن هذه الآية "فإنَّه- أي الله عز وجل- أخبر في تلك الآيات أنَّ متولِّيهم لايكون مؤمنا"

[1] *መሠረት*

ሸይኹል ኢስላም ረሒመሁላሁ ስለነዚህ የቁርአን አያዎች እንደሚለው *“አላህ በነዚህ አንቀፆች እነሱን (ካፊሮችን) የሚወዳጃቸው ሰው ሙእሚን እንዳልሆነ ተናገረ።”*

ማለትም ካፊሮችን የተወዳጀ ሰው እነሱን በመወዳጀቱ ምክንያት ሙእሚን አይሆንም።

3. የሙዋላትና[2] የሙዓዳት[3] አሳሳቢነትን ከሚያሳዩ ነገሮች አንዱ መወዳጀትና ጠላት ማድረግ የኢማን ጠንካራው ገመድ መሆኑ ነው።

كما جاء في الحديث عن نبينا عليه الصلاة والسلام قال: (أوثق عرى الإيمان الموالاة في الله والمعاداة في الله، والحب في الله والبغض في الله)

በሐዲስ እንደመጣው ነቢዩ ﷺ *“ጠንካራው የኢማን ገመድ ለአላህ ብሎ መወዳጀት፣ ለአላህ ብሎ ጠላት ማድረግ፣ ለአላህ ብሎ መውደድ እና ለአላህ ብሎ መጥላት ነው።”* ብለዋል።

ስለዚህ ከፊል ዓሊሞች እንዳሉት ለአላህ ብሎ በመውደድና ለአላህ ብሎ በመጥላት እና ለአላህ ብሎ ጠላት በማድረግና ለአላህ ብሎ በመወዳጀት እንጂ ዲን ይሞላልን? ወይም የጂሀድ ባንድራና በመልካም የማዘዝና በመጥፎ የመከልከል ባንድራ ይቆማልን? ሰዎች በአንድ መንገድ ላይ የተስማሙ ቢሆኑና ያለጥላቻና ጠላትነት የተዋደዱ ቢሆኑ ኖሮ በሐቅና በባጢል መካከል፣ በሙእሚኖችና በካፊሮች መካከልና እንዲሁም በአላህ ወዳጆችና በሸይጣን ወዳጆች መካከል ምንም ልዩነት ባልኖረ ነበር።

4. መወዳጀትና ጠላት ማድረግ በሸሪዓችን ያለውን ትልቅ ደረጃ ከሚያሳዩ ነገሮች ውስጥ ሌላው አልወላእ ወልበራእ ኢማንን ለመጨመርና ጥፍጥናውንም ለመቅመስ ትልቅ ሰበብ መሆኑ ነው።

كما في الحديث الذي أخرجه الإمام البخاري قال عليه الصلاة والسلام: (ثلاث من كنَّ فيه وجد بهنَّ حلاوة الإيمان أن يكون الله ورسوله أحبَّ إليه مما سواهما وأن يحبَّ المرء لا يحبُّه إلَّا لله وأن يكره أن يعود في الكفر بعد إذ أنقذه الله منه كما يكره أن يقذف في النار)

ኢማሙል ቡኻሪይ በዘገበው ሐዲስ ነቢዩ ﷺ *“ሶስት ነገሮች ያሉት ሰው በእነሱ የኢማንን ጥፍጥና አግኝቷል። አላህና መልእክተኛው ከእነሱ ሌላ ካሉት በላይ እሱ ዘንድ ተወዳጅ ሊሆኑ ነው፤ አንድን ሰው ሲወድ ለአላህ ብሎ እንጂ ላይወደው ነው፤ እንዲሁም አላህ ከኩፍር ካዳነው በኋላ ወደሱ መመለስን እሳት ላይ መጣልን የሚጠላውን ያህል ሊጠላ ነው።“* ብለዋል።

ይህ የአልበራእ ወይም የመጥራራትና ንጹሕ የመሆን ትርጉም ነው። ነቢያችን ﷺ አልወላእና ወልበራእን ያረጋገጠ ሰው የኢማንን ጣእም እንደቀመሰና ጥፍጥናውንም እንዳገኘ ተናገሩ፤ አብራሩ። ስለዚህም ሙእሚኖችን መወዳጀትና ካፊሮችን ጠላት ማድረግ የአንድ ባሪያ ለኢማኑ እውነተኛነትና ጥንካሬ ማስረጃ ነው።

كما قال الإمام أبو الوفاء بن عقيل -رحمه الله-:" إذا أردت أن تعرف محلَّ الإسلام من أهل الزمان، فلا تنظر إلى ازدحامهم في أبواب المساجد ولا تنظر إلى ضجيجهم بلَبَّيك، ولاكن انظر إلى مواطأتهم أعداء الشريعة"

ኢማሙ አቡል ወፋእ ኢብን ዓቂል እንዳለው *“ኢስላም በአንድ ዘመን ያሉ ሰዎች ዘንድ ያለውን ቦታ ለማወቅ ከፈለግክ የመስጂዶች በሮችን ማጨናነቃቸውን አትይ፤ እንደዚሁም ‘ለበይክ’ እያሉ ማስተጋባታቸውንም አትመልከት፤ ነገር ግን የሸሪዓ ጠላቶች ጋር ስምምነታቸውን ተመልከት።“*

ወደ ዲን ምሽግና በጠንካራው የአላህ ገመድ አንድ ወደመሆን እንጠጋ!

5. የአልወላእና ወልበራእን አሳሳቢነትና ትልቅ ደረጃ ግልጽ ከሚሆንባቸው ነገሮች ውስጥ አንዱ ሰዉዬው ሙእሚኖችን በመወዳጀቱና ካፊሮችን ጠላት በማድረጉ የአላህን ሱ.ወ. ወዳጅነት የሚያገኝ መሆኑ ነው። አንድ ሰው ለአላህ ብሎ

[2] መወዳጀት
[3] ጠላት ማድረግ

ሲወዳጅና ለአላህ ብሎ ጠላት ሲያደርግ እንጂ የአላህን ወዳጅነት አያገኝም። ጠበራኒይና ኢብኑ አቡ ሸይባህ ባወጡት ዘገባ ኢብን ዓባስ ረዲየላሁ ዓንሁማ እንዲህ ብሏል፡

قال ابن عباس رضي الله عنهما "أحبَّ لله وأبغض لله وعادي في الله ووالي في الله، فإنَّه لا تنال ولاية الله إلَّا بذالك، ولن يجد رجل طعم الإيمان وإن كثرت صلاته وصومه حتى يكون كذالك"

“ለአላህ ብለህ ውደድ፣ ለአላህ ብለህ ጥላ፣ ለአላህ ብለህ ጠላት አድርግ፣ ለአላህ ብለህ ወዳጅ አድርግ፤ የአላህ ወዳጅነት በዚህ እንጂ አይገኝም፤ ሰውዬው እንዲህ እስከሚሆን ድረስ ሰላቱና ፆሙ ቢበዛ እንኳን የኢማንን ጣዕም አያገኝም።”

6. ሌላው ሙእሚኖችን የመወዳጀትና ካፊሮችን ጠላት የማድረግ አስፈላጊነቱን ከሚያሳዩን ነገሮች ውስጥ አንዱ ይህ ዓቂዳ[4] ማለትም የመወዳጀትና ጠላት የማድረግ ዓቂዳ በቁርአን ውስጥ ከተውሒድ በመቀጠል በብዛት የተወሳ መሆኑ ነው። ሸይኽ ሙሐመድ ኢብን ዓቲቅ ረሒመሁላሁ እንደሚለው፡-

يقول الشيخ مُحمد ابن عتيق –رحمه الله-: "فأما معاداة الكفار والمشركين، فاعلم أنَّ الله سبحانه وتعالى أوجب ذلك حتى أنَّه ليس هناك في القرآن حكم فيه من الأدلَّة أكثر ولا أبين من هذا الحكم بعد وجوب التوحيد وتحريم ضدَّه"

“ኩፉሮችንና ሙሽሪኮችን ጠላት ማድረግን በተመለከተ አላህ ሱ.ወ. ይህንን ግዴታ ያደረገው መሆኑን እወቅ! በቁርአን ውስጥ ከተውሒድ ግዴታነትና ከተቃራኒው (ሽርክ) ነገር ሐራምነት ቀጥሎ ከዚህ ሑክም የበለጠ ብዙና ግልፅ የሆነ ማስረጃ ያለው ሑክም የለም።”

ውድ ወንድሜ ሆይ! ነቢያችን ﷺ እንዴት ቀናቸውን በረከዓተይ ፈጅር (የሱብሒ ሱና) ይጀምሩና በሷም መጀመሪያ ረከዓ ላይ

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ (1) لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ (2) وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ (3) وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ (4) وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ (5) لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ(6)،

“በላቸው «እናንተ ከሓዲዎች ሆይ! «ያንን የምትግገዙትን (ጣዖት አሁን) አልግገዛም፡፡ «እናንተም እኔ የምግገዛውን (አምላክም አሁን) ተገዢዎች አይደላችሁም፡፡ «እኔም ያንን የተገዛችሁትን (ወደፊት) ተገዢ አይደለሁም፡፡ «እናንተም እኔ የምግገዛውን (ወደፊት) ተገዢዎች አይደላችሁም፡፡ «ለእናንተ ሃይማኖታችሁ አልላችሁ፡፡ ለእኔም ሃይማኖቴ አለኝ፡፡”

እና በሁለተኛው ረከዓም

(قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ (1) اللَّهُ الصَّمَدُ (2) لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ (3) وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ (4)

“በል «እርሱ አላህ አንድ ነው፡፡ «አላህ (የሁሉ) መጠጊያ ነው፡፡ «አልወለደም፤ አልተወለደምም፡፡ «ለእርሱም አንድም ብጤ የለውም፡፡»”

ይቀሩ እንደነበር ልታስተውል ይገባል። ነቢያችን ﷺ ቀናቸውን እነዚህን ሁለት ትላልቅ ሱራዎችን በመቅራት ይጀምሩና ሌሊታቸውንም በነሱ ይደመድሙ ነበር። የመጀመሪያው ከሽርክ ንፁሕ መሆንን ከሙሽሪኮችም ንፁሕ መሆንንና እነሱንም ጠላት ማድረግን የሚያመለክት ሲሆን ሁለተኛው ሱራ ደግሞ ተውሒድን ለአላህ ሱ.ወ. የሚያረጋግጥ ነው።

7. እንደዚሁም የመወዳጀትንና ጠላት የማድረግን አሳሳቢነት ከሚገልፁልን ነገሮች ውስጥ ሌላው ከዚህ ዓቂዳ መዘናጋትና እሱንም መተው ያለምንም ጥርጥር ለኩፍር የሚዳርግ መሆኑ ነው። ምክንያቱም አላህ ሱ.ወ. እንዲህ ብሏልና

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ ۘ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۚ وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ) [المائدة: 51]،

እናንተ ያመናችሁ ሆይ! አይሁዶችንና ክርስቲያኖችን ረዳቶች አድርጋችሁ አትያዙ፡፡ ከፊላቸው ለከፊሉ ረዳቶች ናቸው፡፡ ከእናንተም ውስጥ ረዳቶች የሚያደርጋቸው ሰው እርሱ ከነርሱ ነው፡፡ አላህ አመጸኞችን ሕዝቦች አያቀናም፡፡ (አልማኢዳህ 51)

---

[4] እምነት

يقول الإمام ابن حزم -رحمه الله-: "هذه الآية على ظاهرها، بأنّه كافر من جملة الكفار، وهذا حق لا يختلف فيه اثنان من المسلمين".

ኢብን ሐዝም እንደሚለው *"ይህ አንቀፅ እርሱ ከኩፋሮች ጎራ የሆነ ሰው ካፊር መሆኑን በግልፅ ይናገራል። ይህም በዚህ ላይ ከሙስሊሞች የሆኑ ሁለት ሰዎች የማይለያዩበት የሆነ እውነት ነው።"*

8. እንደዚሁም የመወዳጀትንና ጠላት የማድረግን አሳሳቢነት ከሚገልፁልን ነገሮች ውስጥ ሌላው ኩፋሮችን መወዳጀት ከትላልቅ የፈሳድና የፊትና ምክንያቶች ውስጥ መሆኑ ነው። አላሁ ዐዝዘ ወጀል እንዳለው:-

[وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ إِلا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ) [الأنفال: 73)

እነዚያም የካዱት ከፊሎቻቸው ለከፊሉ ረዳቶች ናቸው:: ባትሠሩት በምድር ላይ ሁከትና ታላቅ ጥፋት ይኾናል:: (አንፋል 73)

ባትሠሩት ማለትም ከምእምናን ጋር መረዳዳትን ከከሓዲያን መቆራረጥን ባታደርጉ በምድር ላይ ሁከትና ታላቅ ጥፋት ይኾናል:: ኢማሙ ኢብን ከሲር ረሒመሁላህ በተፍሲሩ እንደሚለው:-

"ومعنى قوله تعالى: (إِلا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ) أي إن لم تُجانبوا المشركين وتوالوا المؤمنين وإلا وقعت فتنة في الناس، وهو التباس الأمر واختلاط المؤمنين بالكافرين، فيقع بين الناس فساد منتشر عريض طويل"،

"'ባትሠሩት በምድር ላይ ሁከትና ታላቅ ጥፋት ይኾናል።' የሚለው የአላህ ንግግር ትርጉም ሙሽሪኮች ጋር ካልተራራቃችሁና ከምእምናን ጋር ካልተረዳዳችሁ በሰዎች ውስጥ ሁከት ይፈጠራል፤ ይህም የነገሮች መመሳሰልና የምእምናን ከከሀዲዎች ጋር መቀላቀልና መመሳሰል ሲሆን በዚህም ምክንያት ሰዎች መካከል የተሰራጨ ሰፊና ረጅም ፈሳድ ይከሰታል።"

የኡመቱንና የሰዎችን ሁኔታ ያስተዋለ ሰው ይህ ጉዳይ የተስፋፋ ሆኖ ያገኘዋል። ብዙ ሰው የአልወላእ ወልበራእን ዓቂዳ በመተዉ ምክንያት በካፊርና በብዙዎቹ ወደ ኢስላም በሚጠጉ ሰዎች መካከል ትልቅ ልዩነት ያለመገኘቱ ጉዳይ እውነት ሆኗል። ፊትናና ፈሳድ ማለት ይህ ራሱ ነው። *'ባትሠሩት በምድር ላይ ሁከትና ታላቅ ጥፋት ይኾናል።'* ሙስሊም ከካፊር ጋር መቀላቀልና ሁኔታው መመሳሰሉ ለጥመትና ለሰዎች ከዲናቸው መራቅ ምክንያት ከሚሆኑ ትላልቅ ሰበቦች ውስጥ መሆኑ ምንም ጥርጥር የለውም። ምክንያቱም ዳዕዋው የመሳብ ኃይሉ እስኪኖር ድረስ ሙስሊም መለየቱ እና በሀይማኖቱና በእምነቱም ከፍ ማለቱ ግድ ስለሆነ ነው።

9. የአልወላእ ወልበራእን አንገብጋቢነት ከሚያሳዩን ነገሮች ውስጥ ሌላው ሙእሚኖችን መወዳጀት ሙስሊሞች የሚተገብሩት የሚያስተሳስራቸው ገመድ ነው፤ እሱ የኢማን ወንድማማችነት የሚረጋገጥበት ጉዳይ ነው። አላሁ ዐዝዘ ወጀል እንዳለው:-

(إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ) -الحجرات (10)

ምእመናኖች ወንድማማቾች ናቸው:: (አልሁጁራት 10)

ረሱሉላህ ﷺ እንዳሉት:-

(انصر أخاك ظالما أو مظلوما، قال رجل: يا رسول الله أَنصرُهُ إذا كان مظلوما فكيف أنصرُهُ إذا كان ظالما؟ قال: تحجزه أو تمنعه من الظلم، فإن ذلك نصره)،

"ወንድምህን በዳይም ተበዳይም ሆኖ እርዳው አሉ። አንድ ሰው 'የአላህ መልዕክተኛ ሆይ! ተበዳይ የሆነ ግዜ እንኳን እሺ አግዘዋለሁ፤ ተበዳይ የሆነ ጊዜ ግን እንዴት አግዘዋለሁ?' አለ። እርሳቸውም ከበደል ትገድበዋለህ ወይም ትከለክለዋለህ፤ ይህ ለእሱ እገዛ ነው።" አሉ።

የወንድማማችነት መርህ ኢማንን መሠረት ያደረገ መሆኑን ኢስላማዊው ሸሪዓ (ህግ) አረጋግጧል፤ ስለዚህም ሙእሚን ምንም እንኳን ሀገሩ ቢራራቅም፣ ምንም ዘርና ደሙ ቢለያይም ሙእሚንን ወዳጅ እንዲያደርግ አላህ ሱ.ወ. ግዴታ አድርጎበታል፤ እምነታዊ ወንድማማችነት ከማንኛውም አለማዊ ግንኙነት በላይ ሆኖ ይኖራል።

10. እንደዚሁም የመወዳጀትንና ጠላት የማድረግን አሳሳቢነት ከሚገልፁልን ነገሮች ውስጥ ሌላው ኩፋሮች ጋር ጠላትነት መፍጠርና ከእነሱም ጋር መቆራረጥ ለኡመቱና ለሰዎች ካፊሮች ከሚነዟቸው ማደናገሪያዎችና ከሴረኞች ሴራ መጠበቂያ ነው፤ ሙስሊም ስለአላህና ስለመልእክተኛው ከተገነዘበ እና ከኩፋሮች ከተቆራረጠ እና አላሁ ዐዝዘ ወጀል *"ከኢብራሂምም ሕግጋት ነፍሱን ያቄለ ሰው ካልኾነ በስተቀር የሚያፈገፍግ ማነው? (የለም)"*
(وَمَنْ يَرْغَبُ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ)
እንዳለው እነሱ ካፊርና ቂል መሆናቸውን እምነት አድርጎ ከያዘ ከእነሱ ማደናገሪያ ይጠበቃል፤ ሙስሊም ኩፋሮችን እነሱ ቂሎችና ሙሽሪኮች መሆናቸውን ሲመለከትና አላሁ ሱ.ወ. እንዳለው[5] እነሱ እንደ እንስሳዎች መሆናቸውንና ይልቁንም እነርሱ የባሰ የተሳሳቱ መሆናቸውን ሲያውቅ በውሸት ቃላቶቻቸው አይታለልም፤ በመፈክሮቻቸው አይሸነገልም፤ የውሸት ስልጣኔያቸውም አይስበውም፤ ይልቁንም በዲኑ የኮራና፤ በእስልምናው ከፍ ያለ ሆኖ ይቀጥላል፤ ኩፋሮችን በማሳነስና በንቀት ዓይን ያያቸዋል፤ በትክክል በሙስሊም ልብ ውስጥ የኩፋሮችን ማስመሰያዎችን፣ ማደናገሪያዎችንና ሴራቸውን የሚከላከል አጥር እንዲፈጠር ያደርጋል። ስለዚህ ለአላህ ምስጋና ይገባውና በማስመሰያዎች ፈተናና በካፊሮች የውሸት ስልጣኔ ከመታለል የራቁ ሆነው የምታገኛቸው አብዛኛዎቹ ሰዎች እነዚያ መወዳጀትንና ጠላት ማድረግን (አልሙዋላት ወልሙዓዳት)ን ያረጋገጡ የሆኑት የተውሒድ ሰዎችን ነው። ከነሱ ውጪ ያሉት የተለያዩ የጥመት ፊርቃ ውስጥ ያሉ ሰዎችማ በእቅዶቻቸውና በአካሄዳቸው ተታለውና ተማርከው ታገኛቸዋለህ፤ ይባስ ብሎ የሙሽሪኮችን ፈለግ ሲከተሉ ታያቸዋለህ፤ ነቢዩ ﷺ እንዳሉት፡-

(لَتَتَّبِعُنَّ سَنَنَ من كان قبلكم حذو القُذَّة بالقُذَّة، حتى لو دخلوا جحر ضب لدخلتموه)،
*"ከናንተ በፊት የነበሩ ሰዎችን ፈለግ አንድ በአንድ ትከተላላችሁ፤ የአርጃኖን ጉድጓድ የገቡ ቢሆን እንኳን ትገቡ ነበር።. .
.*

ስለዚህም እዚህ ጋ ይህንን ነገር ያስተዋለ ሰው በእርግጥ ዓልማኒዮችና ሌሎች ኩፋሮች በሙስሊምና ካፊር መካከል ምንም ዓይነት ልዩነት እንዳይኖርና በመቀጠልም ሙስሊሞችን ዓቂዳቸውና ዲናቸው ውስጥ መግባት ይቀልላቸው ዘንድ ይህንን የመወዳጀትንና ጠላት የማድረግን ዓቂዳ ከሰዎች አዕምሮ ውስጥ ለማጥፋት የቋመጡ ሆነው ያገኛቸዋል፤ በተለይ የዓልማኒዮችንና የሌሎች ሙሽሪኮችን መንገዶች ያስተዋለ ሰው እነሱ ዘወትር ሸሪዓዊ እውነታን ከሙስሊሞች በማራቅና ሙስሊሙ አዕምሮ ውስጥ የካፊሩን ዓልማኒያዊ ግንዛቤ በማስረፅ ሸሪዓዊ የሆኑ ቃላቶችን ሙሉ ለሙሉ የሚለውጡ የሆኑ አዳዲስ ቃላቶችን ሲፈጥሩ ያገኛቸዋል።

ለምሳሌ "الآخر" 'አልኣኸር' ወይም 'ሌሎች' የሚለውን ቃል እንውሰድ። እነሱ ዘንድ ከሙስሊሞች ሌላ እንደማለት ነው። በሚዲያዎቻቸው በኩል በመታገል 'አልኣኸር' ወይም ሌሎች የሚለውን ቃል በማስረፅ ይህንን "الكافر" "አልካፊር" 'ከሀዲ' ለሚለው ቃል ተለዋጭ ግንዛቤ ለማስረፅ ይጥራሉ። ይባስ ብሎ ሙስሊም ነን ከሚሉትና ዓሊም ከሚባሉት ታላላቆቻቸው፣ ቂሎቻቸውና ተከታዮቻቸው ውስጥ ከፊሎቹ ኩፋር የሚለውን ቃል ለካፊሮች መጠቀም እንደሌለብን በግልፅ ተናግረዋል። እንደምሳሌ ያ የጥመት ሸይኽ የሚባለውን መውሰድ ይቻላል፤ ስሙን ለመጥራት ምንም የሚከለክል ነገር የለም፤ ይልቁንም ሰዎችን ከሱ ፊትናና ቢድዓ ለማስጠንቀቅ ሲባል ስሙን መጥራቱም የተሻለ ነው። ያ "ቀርዳዊ" ተብሎ የሚጠራው ያ አስቀያሚው በአላህ ዲን ላይ ምንም ሳያፍር በሙሉ ድፍረት ክርስቲያኖችን በተመለከተ ኩፋር የሚለውን ቃል መጠቀም እንደማይወድ ተናገረ፤ ለዚህም ምክንያት ያደረገው ይህ ቃል ስሜቶቻቸውን ይነካል የሚል ነው። እሱ ይህንን የሚለው እነሱን ማከፈር ሸሪዓዊ ፍርድ ከመሆኑ ጋር ነው፤

(قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ)

"በላቸው *«እናንተ ከሓዲዎች ሆይ!"*

አላህ ካፊሮች ብሎ ሰየማቸው

(لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُواْ إِنَّ اللهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ) [المائدة: 72]،
እነዚያ «አላህ እርሱ የመርየም ልጅ አልመሲሕ ነው» ያሉ በእርግጥ ካዱ፡፡ (አልማኢዳህ 72)

---

[5] .[الفرقان: 44] (أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ ۚ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ ۖ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا) አብዛኛዎቻቸው የሚሰሙ ወይም የሚያውቁ መኾናቸውን ታስባለህን እነርሱ እንደ እንስሳዎች እንጂ ሌላ አይደሉም፡፡ ከቶውንም እነሱ ይልቅ መንገድን የተሳሳቱ ናቸው፡፡

(لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ) [المائدة: 73]،

እነዚያ «አላህ የሦስት ሦስተኛ ነው» ያሉ በእርግጥ ካዱ። (አልማኢዳህ 73)

እነዚህና መሰሎቻቸው ሰዎችን ከሸሪዓዊ ቃላቶች ለመከልከል በሙስሊሞች አዕምሮ ውስጥ ቢድዓዊ የሆኑ አዳዲስ የተፈጠሩ መጤ ቃላቶችን ያሰርፃሉ፤ በመቀጠልም እኛ ውስጥ በስም በኢስላም የሚጠራ ነገር ግን ኩፍር ላይ ምንም ዓይነት ነውርንና ጉድለትን ማየት የማይችል እና ካፊሮች ቀሎችና የተሳሳቱ ጠማሞች መሆናቸውን የማይመለከት ትውልድ ሲፈጠር ያለ ምንም ጥርጥር ያንን ትውልድ ማዳከምና ማላመድ ሲቀጥልም ከዲኑ ማስወጣት ቀላል ይሆናል።

11. ለአላህ ብሎ የመወዳጀትና ለአላህ ብሎ ጠላት የማድረግ አሳሳቢነትን ከሚገልፁ ነገሮች ውስጥ አንዱ አልወላእ ወልበራእ ከትላልቅ ወደ አላህ ሱ.ወ. መቃረቢያዎች ውስጥ መሆኑና በዱንያና በአኼራ ትልቅ ምንዳ ለማግኘት ሰበብ መሆኑ ነው። አዎ ወዳጆቼ ሆይ! ዲኑን ለአላህ ላጠራ፣ ሙእሚኖችን ለተወዳጀና ካፊሮችን ጠላት ላደረገ ሰው አላህ ሱ.ወ. ያዘጋጀው ምንዳ ትልቅ ትሩፋትን ነው፤ ለባለቤቱም ያዘጋጀለት በዱንያና በአኼራ ድልን ነው። ለምሳሌ

i. *ሙእሚኖችን መወዳጀትና ካፊሮችን ጠላት ማድረግ ባሪያው አላህን ለመውደዱ ምልክት ነው፤ ምክንያቱም ሙሽሪኮችንና ሙርተዶችን ጠላት የምታደርጋቸው አላህ ስለሚጠላቸው ብቻ ነው፤ ያንተ ጥላቻ የአላህን ዓዝዘ ወጀል ጥላቻ ተከትሎ የመጣ ነው፤ አንተ ሁኔታህ እንደሚናገረው ልክ ‘ጌታዬ ሆይ እኔ ጠላት የማደርጋቸው ላንተ ብዬ፣ ባንተ መንገድና ያንተን ፊት ፈልጌ ብቻ ነው’ እያልክ እንደሆነ ነው። ይህ ያለምንም ጥርጥር የኢማኑን እውነተኝነት የባሪያው ለአራሕማን ያለውን ውዴታ የሚያሳይ ነው፤ ሰው የሚመነዳው እንደስራው ዓይነት ለመሆኑ ምንም ጥርጥር የለውም። በተጨማሪም ሙእሚኖችን መወዳጀትና ካፊሮችን ጠላት ማድረግ ባሪያው የአላህን ውዴታ በማግኘት ለመደሰት ሰበብ ነው።* الجزاء من جنس العمل *ሰው የሚያጭደው የዘራውን ነው ። ሸይኽ ዓብዱልለጢፍ ኣሊ ሸይኽ እንደሚለው፡-*

"وجودُ العداوة -أي للكفار- في القلب لا بد منه؛ لأنه يَدخل في الكفر بالطاغوت،قالوا وبينه وبين حُبِّ الله ورسوله تلازم لا ينفك عن المؤمن"

”በልብ ውስጥ የካፊሮች ጥላቻ መኖሩ የማይቀር ጉዳይ ነው፤ ምክንያቱም በጣዖት መካድ ውስጥ የሚካተት ነውና፤ በእሱና አላህንና መልእክተኛውን በመውደድ መካከል ከሙእሚን የማይለይ የሆነ ግንኙነት አለ።“

ማለትም የኩፋሮችን ጥላቻ መኖሩ አላህን ከመውደድና መልዕክተኛውን ﷺ ከመውደድ ጋር የማይነጣጠል ነው፤ በትክክል ለአላሁ ዓዝዘ ወጀል ያለውን ውዴታ ማረጋገጥ የፈለገና አላህም ሱ.ወ. እንዲወደው የፈለገ ሰው መወዳጀትንና ጠላት ማድረግን ሊያረጋግጥ ይገባዋል።

ii. *ሙእሚኖችን መወዳጀትና ካፊሮችን ጠላት ማድረግ ለዱንያዊ መልካም ነገር ሰበብ ነው። ነቢዩላህ ኢብራሂምን ዐለይሂ ሰላም ተመልከት። ለአባቱና ለህዝቦቹ ጠላትነቱንና ከነሱ ንፁህነቱን ይፋ ባደረገ ጊዜ አላህ መነዳው፤ ምንዳውም እንደስራው ዓይነት ሆነ፤ ኢስሐቅንና የዕቁብን ሰጠው። አላሁ ተዓላ ኢብራሂም የተናገረውንም በተመለከተ እንዲህ አለ፡-*

وَأَعْتَزِلُكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُو رَبِّي عَسَىٰ أَلَّا أَكُونَ بِدُعَاءِ رَبِّي شَقِيًّا فَلَمَّا اعْتَزَلَهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَكُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا [مريم: 48-49]

«እናንተንም ከአላህ ሌላ የምትግገዙትንም እርቃለሁ:: ጌታዬንም እግገዛለሁ:: ጌታዬን በመገዛት የማፍር አለመኾኔን እከጅላለሁ::» እነርሱንም ከአላህ ሌላ የሚግገዙትንም በራቀ ጊዜ ለእርሱ ኢስሐቅንና ያዕቆብን ሰጠነው:: ሁሉንም ነቢይ አደረግንም:: (መርየም 48-49)

ተመልከት! አላህ ለነቢዩ ኢብራሂም ህዝቦቹንና አባቱን ከራቀና ለነሱ ንፅሕናውን ከገለፀ በኋላ እንጂ ኢስሐቅንና የዕቁብን አልሰጠውም። በዚህም ምክንያት ዓላመቱ ሺንቂጢይ ረሒመሁላህ እንዲህ ይላል፡-

"اعتزال الكفار والأوثان والبراءة منهم من فوائده تفضُّل الله تعالى بالذُّريَّة الطيِّبة الصَّالحة، وهو قوله ***(فَلَمَّا اعْتَزَلَهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوب)"***

“ኩፋሮችንና ጣዖታትን መራቅና ከነሱም ንፁሕ መሆን ከሚያስገኛቸው ጥቅሞች ውስጥ አንዱ አላሁ ተዓላ ጥሩና መልካም የሆኑ ዘሮችን መስጥቱ ነው፤ ‘እነርሱንም ከአላህ ሌላ የሚግገዙትንም በራቀ ጊዜ ለእርሱ ኢስሐቅንና ያዕቆብን ሰጠነው፡፡’ የሚለው ንግግሩም የሚያሳየው ይህንኑ ነው።”

iii. ለአላህ ብሎ መወዳጀትና ለአላህ ብሎ ጠላት ማድረግ በመልካም ለመወሳት ምክንያት ከሚሆኑ ነገሮች ውስጥ አንዱ ነው። አላሁ ተዓላ ባሪያው ካፊሮችን ጠላት በማድረጉ በመልካም መወሳትን ያደርግለታል። ሸይኽ ሺንቂጢይ ረሒመሁላህ እንደሚለው፡-

"ويُستأنس لهذا بأن الله بيَّن أنه أعطاه -أي لإبراهيم- بسبب إخلاصه لله واعتزاله أهل الشرك الذرية الطيبة -وأشار أيضا- بأنه جعل له ثناء حسنا باقيًا في الدنيا قال تعالى: ***(فَلَمَّا اعْتَزَلَهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَكُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا (49) وَوَهَبْنَا لَهُم مِّن رَّحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا (50)) [مريم: 49-50]***"،

“ለዚህ አላህ ለኢብራሂም በኢኽላሱና ከሽርክ ሰዎች በመራቁ ምክንያት መልካም ዘር እንደሰጠው እና ዱንያ ላይ ቀጣይ የሆነ መልካም መወሳትን እንዳደረገለት መግለጹ ይጠቀሳል፤ አላሁ ተዓላ አለ፡- ‘እነርሱንም ከአላህ ሌላ የሚግገዙትንም በራቀ ጊዜ ለእርሱ ኢስሐቅንና ያዕቆብን ሰጠነው፡፡ ሁሉንም ነቢይ አደረግንም፡፡ ለእነርሱም ከችሮታችን ሰጠናቸው፡፡ ለእነርሱም ከፍ ያለ ምስጉን ዝናን አደረግንላቸው፡፡’”

ቁርጡቢይ ረሒመሁላህ ይላል

"وقوله (*وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا*) أي: أثنينا عليهم ثناء حسناً"

“‘ለእነርሱም ከፍ ያለ ምስጉን ዝናን አደረግንላቸው፡፡ ማለት መልካም የሆነ ማውሳትን አወሳናቸው ማለት ነው።“

iv. እንደዚሁም አልሙዋላቱ ወልሙዓዳት ማለትም ሙእሚኖችን መወዳጀትና ካፊሮችን ጠላት ማድረግ ከሚያስገኛቸው ትላልቅ ምንዳዎቹና ፋይዳዎቹ ውስጥ አንዱ ባሪያው በተለይም በጭንቅ ጊዜ የአላህን እዝነትንና ርህራሄን እንዲያገኝ ከሚያደርጉ ትላልቅ ሰበቦች ውስጥ አንዱ መሆኑ ነው፤ አላሁ ተዓላ እነዚያን ከኩፋር ሕዝቦቻቸው የጠፉትን አስሐቡል ከህፍን (የዋሻው ሰዎች) አስመልክቶ እንደተናገረው፡-

(وَإِذِ اعْتَزَلْتُمُوهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ فَأْوُوا إِلَى الْكَهْفِ يَنشُرْ لَكُمْ رَبُّكُم مِّن رَّحْمَتِهِ وَيُهَيِّئْ لَكُم مِّنْ أَمْرِكُم مِّرْفَقًا) [الكهف: 16]،
«እነርሱንና ያንን ከአላህ ሌላ የሚግገዙትን በተለያችሁ ጊዜ ወደ ዋሻው ተጠጉ፡፡ ጌታችሁ ለእናንተ ከችሮታው ይዘረጋላችኋልና፤ ከነገራችሁም ለእናንተ መጠቃቀሚያን ያዘጋጅላችኋል» (ተባባሉ)፡፡
ሸይኹ ሺንቂጢይ ተፍሲሩ ላይ እንደሚለው፡-

"وهذا يدل على أن اعتزال المؤمن قومه الكفار ومعبوديهم من أسباب لطف الله به ورحمته".

“ይህ አንድ ሙእሚን ኩፋር ህዝቦቹንና የሚያመልኳቸውንም ነገሮችን መራቁ የአላህን ርህራሄና እዝነቱን እንዲያገኝ ሰበብ ከሚሆኑ ነገሮች ውስጥ አንዱ ነው።”

v. እንደዚሁም ሙእሚኖችን መወዳጀትና ካፊሮችን ጠላት ማድረግ ሰውየው ከተረዳችዋ ቡድን (አጧኢፈቱ አልመንሱራ) ሰዎች እንዲሆን የሚያደርግ ትልቅ ሰበብ ነው። ለተቀናቃኝ ኩፋሮች ጠላትነትን ግልፅ ማድረግና ከእነሱም ንጹህ መሆን ያለምንም ጥርጥር ዲንን ይፋ ማድረግ ነው፤ በመሆኑም ይህ ከትላልቅ የጧኢፈቱ መንሱራ መለያ ከሆኑ መገለጫዎች ውስጥ አንዱ ነው። ቡኻሪይ በሰሒሑ ከሙጊራህ ኢብን ሹዕባህ እንደዘገበው፡-

أخرج البخاري في صحيحه عن المغيرة بن شعبة عن النبي -صلى الله عليه وسلم- قال: (لا تزال طائفة من أمتي ظاهرين حتى يأتيهم أمر الله)،

ነቢዩ ﷺ *“ከኡመቴ ውስጥ አንዲት ቡድን የአላህ ትዕዛዝ እስከሚመጣቸው ድረስ የበላይ ከመሆን አትወገድም“* ብለዋል።

ጧኢፈቱል መንሱራ ዲንን ግልፅ በማድረግ የምትገለፅ ቡድን ናት፤ እንደዚሁም በፅናት ትገለፃለች። ከዚህ ዲን ትላልቅ መሠረቶች ውስጥ አንዱ አልወላኡ ወልበራእ መወዳጀትና ጠላት ማድረግ መሆኑን ምንም ጥርጥር የለውም። ይህንን ግልፅና ይፋ ያደረገ ሰው ያለምንም ጥርጥር እሱ ዲንን ግልፅ ካደረጉና በዚህ ቀጥተኛ መንገድ ላይ ከፀኑ የጧኢፈቱ አልመንሱራ ሰዎች ውስጥ የሚመደብ ነው።

12. ሙእሚኖችን መወዳጀትና ካፊሮችን ጠላት ማድረግ የአንቢያኦችና የሩሱሎች መንገድ ነው፤ አልወላኡ ወልበራእ የነቢዮችና የመልእክተኞች መንገድ ነው። ከእኛ ውስጥ አንዱ ሰው የአላህ መልእክተኞችንና የአንቢያኦቹን (ዓለይሂሙ ሰላም) መንገድ ቢያስተውል እነሱ ልክ ተውሒድን እንዳረጋገጡት ሁሉ ለአላህ ብሎ የመወዳጀትንና ለአላህ ብሎ ጠላት የማድረግን ትርጉም ያረጋገጡ ሆነው ያገኛቸዋል።

አንድ ሰው የሁድን ዐ.ሰ. ታሪክና በተለይ ሙሽሪኮች ጥመታቸውንና እሱንም እንደማይከተሉ ግልፅ ሲያደርጉ እንዴት ከእነሱ ራሱን ንጹህ እንዳደረገ ቢያስተውል አልወላእ ወልበራእን ያረጋገጠ መሆኑን ይገነዘባል።

(قَالُوا يَا هُودُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ بِتَارِكِي آلِهَتِنَا عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ (53) إِنْ نَقُولُ إِلَّا اعْتَرَاكَ بَعْضُ آلِهَتِنَا بِسُوءٍ قَالَ إِنِّي أُشْهِدُ اللَّهَ وَاشْهَدُوا أَنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ)54(مِن دُونِهِ ۖ فَكِيدُونِي جَمِيعًا ثُمَّ لَا تُنظِرُونِ (55) إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُم مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) هود: 53-56

አሉ፡- «ሁድ ሆይ! በአስረጅ አልመጣህልንም፡፡ እኛም ላንተ ንግግር ብለን አማልክቶቻችንን የምንተው አይደለንም፡፡ እኛም ለአንተ አማኞች አይደለንም፡፡ ከፊሎቹ አማልክቶቻችን በክፉ ነገር (በዕብደት) ለክፈውሃል እንጂ ሌላን አንልም» (አሉ)፡፡ «እኔ አላህን አስመሰክራለሁ፡፡ ከምታጋሩትም እኔ ንጹሕ መሆኔን መስክሩ» አላቸው፡፡ «ከእርሱ ሌላ (አማልክትን ከምታጋሩት ንጹህ ነኝ)፡፡ ሁላችሁም ሆናችሁ ተንኮልን ሥሩብኝ፤ ከዚያም አታቆዩኝ፡፡ እኔ በጌታዬና በጌታችሁ በአላህ ላይ ተጠጋሁ፡፡ በምድር ላይ ምንም ተንቀሳቃሽ የለችም እርሱ አናትዋን የያዛት ብትሆን እንጂ፡፡ ጌታዬ (ቃሉም ሥራውም) በቀጥተኛው መንገድ ላይ ነው» (አላቸው)፡፡

የአላህ ነቢይ የሆነው ሁድ (ዐ.ሰ.) ከኩፋር ህዝቦቹ ንጹህ መሆኑን በይፋ ይናገራል። ይህም ህዝቦቹ እነዚያ አላህ ሱ.ወ. ስለእነሱ *"ጌታህ በዓድ እንዴት እንደ ሠራ አታውቅምን? በኢረም በባለ ረዣዢሚቱ አዕማድ፡፡ በዚያች ብጤዋ በአገሮች ውስጥ ያልተፈጠረ በኾነችው፡፡"* ያለ ከመሆኑ ጋር ነው።

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ (6) إِرَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ (7) الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ) [الفجر: 6-8]،

ሆኖም ሁድ ብቻውን ንጽሕ መሆኑን በግልጽ ይነግራቸዋል፤ ጠላትነቱን ይፋ ያደርግላቸዋል። ይህ የሁድ ዐ.ሰ. ተአምር፣ ከራማውና ሙዕጂዛው ነው። ስለዚህም ከፊል ዑለማኦች እንዳሉት "ይህ አንድ ሰው ብቻውን ታላቅ የሆነን ህዝብ እንዲህ ዓይነት ንግግር ማናገሩ ትልቅ ተዓምር ነው። ሁድ ዐ.ሰ. ተስፋ ሳይቆርጥ፣ ያለምንም መሸማቀቅና ያለምንም ፍርሀት ይልቁንም በሚናገረው ነገር እርግጠኛና ቆራጥ ሆኖ ህዝቦቹን ከእነሱ ሐይማኖትና እነሱ ካሉበት ነገር ንጹሕ መሆኑን፣ አላህ ረዳቱና አጋዡ መሆኑንና እነሱም በእሱ ላይ ምንም ነገር ለማድረግ እንደማይችሉ የሚያስተምር ሆኖ በመጀመሪያ አላህን በእሱ የሚተማመንና በእሱ ላይ የሚመካን ሰው ዓይነት ማስመስከርን አስመሰከረ። ከዚያም ወገኖቹን እሱ ከእነሱ ሐይማኖትና እነሱን መሠረት አድርገው ከሚወዳጁባቸው፣ እነሱንም ለመርዳት ደማቸውንና ገንዘባቸውን ከሚሰዉላቸው አማልክቶቻቸው ንጹሕ መሆኑን እነሱን በመቃረን የሚታገልን ሰው ዓይነት ማስመስከርን አስመሰከራቸው። ከዚያም ይህንን አቋሙን እነሱን በማሳነስ፣ በመናቅና በማንቋሸሽ አጠናከረው። ይህንን በቀጣዩ የአላህ ንግግር ውስጥ ግልጽ ሆኖ ታየዋለህ

(مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ).

"በምድር ላይ ምንም እንስሳ የለችም እርሱ አናትዋን የያዛት ብትሆን እንጂ፡፡ ጌታዬ (ቃሉም ሥራውም) በቀጥተኛው መንገድ ላይ ነው» አላቸው። እነሱ ትልቅ ህዝብ ሆነው ሳለ ሁድ ዐ.ሰ. ግን ብቻውን ከመሆኑ ጋር በአላህ ላይ ባለው እርግጠኝነት (የቂን)ና በዐቂዳው ሙሉነት ምክንያት እነሱን ልክ በእንስሳ እየመሰላቸው ይመስላል።

እንደዚሁም የአላህ ነቢይ የሆኑት ኸሊሉራሕማንን ኢብራሂምን ዐ.ሰ. ተመልከት! ለህዝቦቹ

(إِنَّنِي بَرَاءٌ مِمَّا تَعْبُدُونَ (26) إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ) [الزخرف: 26-27],

«እኔ ከምትግገዙት ሁሉ ንጹሕ ነኝ፡፡ ከዚያ ከፈጠረኝ በስተቀር (አልግገዛም)፡፡ እርሱ በእርግጥ ይመራኛልና፡፡»

እያለ በግልፅ ይናገራል። እንደዚሁም

(يَا قَوْمِ إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ) [الأنعام: 78],

«ወገኖቼ ሆይ! እኔ ከምታጋሩት ሁሉ ንጹሕ ነኝ»
እያለ በግልፅ ይነግራቸዋል፡፡ እንደዚሁም

وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَن مَّوْعِدَةٍ وَعَدَهَا إِيَّاهُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ لِّلَّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ ۚ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ) [التوبة: 114

የኢብራሂምም ለአባቱ ምሕረትን መለመን ለእርሱ ገብቶለት ለነበረችው ቃል (ለመሙላት) እንጂ ለሌላ አልነበረም፡፡ እርሱም የአላህ ጠላት መኾኑ ለእርሱ በተገለጸለት ጊዜ ከርሱ ራቀ፤ (ተወው)፡፡ ኢብራሂም በእርግጥ በጣም ርኅሩኅ ታጋሽ ነውና፡፡

ይህንን የአላህን ንግግር ተመልከት

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَآءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ) [الممتحنة:4

"በኢብራሂምና በእነዚያ ከእርሱ ጋር በነበሩት (ምእምናን) መልካም መከተል አለቻችሁ፡ ፡ ለሕዝቦቻቸው «እኛ ከእናንተ ከአላህ ሌላ ከምትግገዙትም ንጹሖች ነን፡፡ በእናንተ ካድን፡፡ በአላህ አንድ ብቻ ሲኾን እስከምታምኑ ድረስ በእኛና በእናንተ መካከል ጠብና ጥላቻ ዘወትር ተገለጸ፡፡» ባሉ ጊዜ (መልካም መከተል አለቻችሁ)፡፡"

እንደዚሁም የአላህ ነቢይ የሆኑትን ሹዓይብን ዐ.ሰ. ተመልከት! ሙሽሪክ የሆኑ ወገኖቹን ካስፈራሩት በኋላ ንጹሕ መሆኑን በግልጽ ይናገራል።

قَالَ الْمَلأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ يَا شُعَيْبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا قَالَ أَوَلَوْ كُنَّا كَارِهِينَ (88) قَدِ افْتَرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِذ نجّانا الله منها) [الأعراف: 88-89،

"ከሕዝቦቹ እነዚያ የኮሩት መሪዎች፡- «ሹዓይብ ሆይ! አንተንና እነዚያን ከአንተ ጋር ያመኑትን ከከተማችን በእርግጥ እናስወጣችኋለን፡፡ ወይም ወደ ሃይማኖታችን መመለስ አለባችሁ አሉ፡፡ የጠላንም ብንኾን?» አላቸው፡፡ «አላህ ከእርሷ ከአዳነን በኋላ ወደ ሃይማኖታችሁ ብንመለስ በአላህ ላይ በእርግጥ ውሸትን ቀጠፍን፡፡"

ከዚያም የነቢያትና የመልእክተኞች መደምደሚያ የሆኑት ውዱን ነቢያችንን ሙሐመድን ﷺ ብታስተውል በእርግጥ ነቢያችን ﷺ ለጌታቸው ትዕዛዝ መልስ ሰጡ፤ ተውሒድን አረጋገጡ፤ በሸሪዓህ ላይም ቀጥ አሉ፤ ለህዝቦቻቸው ንጽሕናቸውንና ከእነሱም ጋር ጠላትነታቸውን ግልጽ አደረጉ፤ ለእነሱም በግልጽ ነገሯቸው፤ የአዕምሮዎቻቸውን ቂልነት ተናገሩ፤ በእርሳቸው ላይ እስከሚቆጡባቸው ድረስ የውሸት አማልክቶቻቸውን ጠላት አደረጉ። ሰሐቦችም ረ.ዐ. በእርሳቸው መንገድ ላይ ተጓዙ፤ ከሙሽሪክ ወገኖቻቸው ንጹሕ መሆናቸውን ግልጽና ይፋ አደረጉ። ከኩፋሮች በኩል የደረሰባቸው ችግርም በዚህ ጠላትነታቸው ሰበብ እንጂ ሌላ ምክንያት ኖሮ አልነበረም። ሰሐቦችም ረ.ዐ. አላህ ድልን እስከሚያጎናጽፋቸው ድረስ ታገሱ።
ስለዚህ ኩፋሮችን ጠላት የማያደርግ፣ የማይጠላቸውና ከእነሱም የማይጥራራ ሰው በነቢያት መንገድ ላይ አይደለም፤ የሩሱሎችን መንገድ አላወቀም። ወረቃህ ኢብኑ ነውፈል ለነቢያችን ﷺ ያለውን ሁላችንም እናውቃለን።

"لم يأتِ رجل قط بمثل ما جئت به إلا عودي"،

"አንድም ሰው አንተ ይዘህ የመጣኸውን ይዞ አልመጣም ጠላት የተደረገ ቢሆን እንጂ" አለ።

በነቢዩ ﷺ *መንገድ ላይ መጓዝ የፈለገ ወይም የርሳቸውን መንገድ መንገዱ ማድረግ የፈለገ ሰው ኩፋሮችንና ሙሽሪኮችን ጠላት ማድረጉ ግድ ነው፤ እሱም በኩፋሮች፣ በሙሽሪኮችና በሙርተዶችም ጠላት መደረጉ እንደዚሁ ግድ ነው።*

13. እንደዚሁም ለአላህ ብሎ የመወዳጀትንና ለአላህ ብሎ ጠላት የማድረግን አስፈላጊነት ከሚያሳዩ ነገሮች ውስጥ ሌላው አልወላእ ወልበራእ ጀነት ለመግባት ምክንያት ከሚሆኑ ትላልቅ ሰበቦች ውስጥ አንዱ መሆኑ ነው። የምወድህ ወንድሜ ሆይ ይህንን የአላህን ንግግር ተመልከት!

(لا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَٰئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ۚ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ۚ أُولَٰئِكَ حِزْبُ اللَّهِ ۚ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ) [المجادلة: 22

"በአላህና በመጨረሻው ቀን የሚያምኑትን ሕዝቦች አላህንና መልክተኛውን የሚከራከሩትን ሰዎች፤ አባቶቻቸው፣ ወይም ልጆቻቸው፣ ወይም ወንድሞቻቸው፣ ወይም ዘመዶቻቸው ቢኾኑም እንኳ የሚወዳጁ ኾነው አታገኛቸውም፡፡ እነዚያ በልቦቻቸው ውስጥ እምነትን ጻፈ፡፡ ከእርሱም በኾነ መንፈስ ደገፋቸዋል፡፡ ከሥሮቻቸውም ወንዞች የሚፈሱባቸውን ገነቶች በውስጣቸው ዘውታሪዎች ሲኾኑ ያገባቸዋል፡፡ አላህ ከእነርሱ ወደደ፡፡ እነሱም ከእርሱ ወደዋል፡፡ እነዚያ የአላህ ሕዝቦች ናቸው፡፡ ንቁ! የአላህ ሕዝቦች እነርሱ ምኞታቸውን የሚያገኙ ናቸው፡፡"

ሰዕዲይ በተፍሲሩ እንደሚለው፦

"هم الذين كتب الله في قلوبهم الإيمان، أي رَسَمَه وثَبَّتَه وغَرسَه غَرْساً لا يتَزلزَل ولا تُؤَثِّر فيه الشُّبَه والشُّكوك، وهُم الذين قَوَّاهم الله بروحٍ منه، أي بمعونته ومَدَدِه الإلهي وإحسانه الرباني وهم الذين لهم الحياة الطَّيبة في هذه الدار، ولهم جنات النعيم في دار القَرار التي فيها من كل ما تشتهيه الأنفس وتَلَذُّ الأعين وتختار، ولهم أكبر النعيم وأفضله -أي هؤلاء الذين حققوا الولاء والبراء- لهم أكبر النعيم وأفضله، وهو أنّ الله يحل عليهم رضوانه ولا يسخط عليهم أبداً، ويَرضون عن ربهم لما يعطيهم من أنواع الكرامات ووافر المثوبات وجزيل الهبات ورفيع الدرجات، بحيث لا يرون فوق ما أعطاهم مولاهم غاية ولا فوقهم نهاية".

እነሱ እነዚያ አላህ በልቦቻቸው ውስጥ እምነትን ጻፈ ማለት ጻፈው፣ አፀናው እና የማይቀንጠቀጥና ሹብሀና ጥርጣሬ የማይበግረው የሆነ አተካከልን ተከለ ማለት ነው። ከእርሱ በሆነም መንፈስ ደገፋቸው ማለትም በመለኮታዊው እርዳታ፣ ድጋፍና መልካም ውለታ ደገፋቸው ማለት ነው። እነሱ በዚህች ዱንያ መልካም የሆነ ኑሮ ያላቸው ናቸው፤ በመርጊያዋ ሀገርም ነፍሶች የሚከጅሉትና ዓይኖች የሚደሰቱበትና የሚመርጡት ነገር ሁሉ ያለባት የመጣቀሚያ ጀነት አላቸው፤ ለእነሱ ማለትም አልወላእ ወልበራእን ላረጋገጡ ሰዎች ትልቁና በላጩ መጣቀሚያ አላቸው። ይህም አላህ ውዴታውን ያሰፍርባቸዋል፤ እስከመጨረሻውም አይቆጣባቸውም፤ ከሰጣቸው ነገር በላይ ስጦታና ከእነሱ በላይ ደረጃ መኖሩን ስለማያስቡ ጌታቸው በሚሰጣቸውም የተለያዩ ክብሮች፣ የተሟሉ ምንዳዎች፣ ትላልቅ ስጦታዎችና ከፍ ያሉ ደረጃዎች ይደሰታሉ።

ይህ ሁሉ አልወላእ ወልበራእ ጌታችን ዘንድ ያለው ትልቅ ደረጃ ነው። አላህ ለዚህ ዓቂዳና በእሱም ለሠራ ሰው ይህንን ትልቅ አጅር ምንዳ አዘጋጅቷል። አላህን ዐዝዘ ወጀል በመልካም ስሞቹ ከፍ ባሉ ባህሪዎቹ ለሙእሚኖች ወዳጅነታችንና ለካፊሮች ጠላትነታችንን እንዲያረጋግጥልን፣ ለእሱም ሱ.ወ. ተውሒዳችንን እንዲያረጋግጥልንና እስከምንገናኘውም ድረስ በትዕዛዙ ላይ ቀጥ ማለትን እንዲለግሰን እንጠይቀዋለን። እሱ የዚህ ባለቤትና በዚህም ላይ ቻይ ነው።

1.2. የአልሙዋላህ ትርጉም (معنى الموالاة)

በዚህ ክፍል በአላህ ፍቃድ የአልሙዋላህን (መወዳጀት) ቋንቋዊና ሸሪዓዊ ትርጉም፣ አልሙዋላቱል ዋጂባህ (ግዴታ የሆነው መወዳጀት) እና አልሙዋላቱል ሙሐረማህ (የተከለከለው መወዳጀት) ማብራራት እንጀምራለን።

በቋንቋ አልሙዋላህ (መወዳጀት) የሚለው ቃል መሠረቱ አልቁርብ (መቅረብ)፣ አድዱኑዉ (መጠጋት) እና አልመሐበቱ (መውደድ) ነው። ስለዚህ መወዳጀት ወይም ሙዋላት ማለት መቅረብ፣ መጠጋት እና መውደድ ማለት ነው። እንደዚሁም ነቢዩ ﷺ كُلْ ممّا يليك "ካጠገብህ ብላ" ወይም ከሚቀርብህ ብላ እንዳሉት ማለት ነው። ዋላ በይነ ሸይአይኒ (والَى بين شيئين) ሁለት ነገሮችን በመካከላቸው ሳይለያዩ አከታተለ ማለት ነው። ስለዚህ አልወላእ ወይም አልሙዋላት ማለት ቅርብ መሆን፣ መጠጋት፣ መከተል እና መውደድ ማለት ነው። ይህ ቋንቋዊ ፍቺው ነው።

ሸሪዓዊ ፍቺውም ከዚህ ብዙ አይርቅም። በሸሪዓ አልሙዋላት (መወዳጀት) የሚለው ቃል መውደድን፣ መረዳዳትን፣ መታዘዝን እና መከተልን ለማመልከት ጥቅም ላይ ይውላል። አልሙዋላህ የሚለው ቃል እነዚህን ትርጉሞች እንደሚያመለክት የሚያስረዱ ሸሪዓዊ ማስረጃዎች ብዙ ናቸው። ከነዚህም ውስጥ ለምሳሌ ይህንን የአላህን ሱ.ወ. ንግግር መጥቀስ ይቻላል:-

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ [الممتحنة: 1

እናንተ ያመናችሁ ሆይ! ጠላቶቼንና ጠላቶቻችሁን ወዳጆች አድርጋችሁ አትያዙ፡፡ ውዴታን ወደእነርሱ ታደርሳላችሁ፡፡

አላሁ ተባረከ ወተዓላ መወድዳህ (ውዴታ)ን ከሙዋላት ውስጥ መድቦታል። እንደዚሁም ቀጣዩም የአላህ ሱ.ዐ. ንግግር መመልከት ይቻላል።

[لَّا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ) [المجادلة: 22)

በአላህና በመጨረሻው ቀን የሚያምኑትን ሕዝቦች አላህንና መልክተኛውን የሚከራከሩትን ሰዎች የሚወዳጁ ኾነው አታገኛቸውም፡፡

አልመሐብበህ እና አልመወድዳህ የሙዋላት ዓይነቶች ናቸው።

እንደዚሁም አልሙናሰራህ (መረዳዳት) ወይም አንኑስራህ (መርዳት) ሙዋላት ውስጥ ይገባሉ። አላሁ ተዓላ እንዳለው:-

[وَمَا كَانَ لَهُم مِّنْ أَوْلِيَاءَ يَنصُرُونَهُم مِّن دُونِ اللَّهِ) [الشورى: 46)

ለእነርሱም ከአላህ ሌላ የሚረዷቸው ወዳጆች ምንም አልነበሩዋቸውም፡፡

ይህ አንቀጽ ወዳጅ ማለት ናሲር (ረዳት) መሆኑን አመላክቷል። አላህ እንደሚለው

بَلِ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ ۖ وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ) [آل عمران: 150)

ይልቁን አላህ ብቻ ወዳጃችሁ ነው፡፡ እርሱም ከረዳቶች ሁሉ በላጭ ነው፡፡

አሁንም በሌላ አንቀጽ እንደሚለው:-

[أَنتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ) [البقرة: 286)

ዋቢያችን አንተ ነህና፡፡ በከሓዲዎች ሕዝቦች ላይም እርዳን፡፡

ማለትም አንተ ረዳታችን ነህና በካፊር ህዝቦች ላይ እርዳን ማለት ነው። እነዚህ መረጃዎች አልሙዋላህ የሚለው ቃል መርዳትንና መረዳዳትን ለማመልከት እንደሚያገለግል ያሳያሉ።

እንደዚሁም መታዘዝና መከተልም ከአልሙዋላት ዓይነቶች ውስጥ ናቸው። አላሁ ተዓላ እንዳለው:-

،[وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ] [المائدة: 51)

ከእናንተም ውስጥ የሚወዳጃቸው ሰው እርሱ ከነርሱ ነው፡፡

ማለትም የተከተላቸው፣ የታዘዛቸው እና እንደዚሁም የረዳቸው ሰው ከእነሱው ነው።

እንደዚሁም አላህ ሱ.ወ. እንዳለው፡-

[اتَّبِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ) [الأعراف: 3)

ከጌታችሁ ወደእናንተ የተወረደውን ተከተሉ፡፡ ከአላህም ሌላ ረዳቶችን አትከተሉ፡፡

ይህች አያህ አንድን ሰው የተከተለ ሰው ወዳጅ (ረዳት) አድርጎ ያዘው ማለት እንደሆነ በግልፅ ያመለክታል። كل من عبد شيئًا من دون الله فقد اتخذه وليا"، *'ከአላህ ሌላ አንዳችን ነገር ያመለከ ሁሉ በእርግጥ ወዳጅ አድርጎ ይዞታል'* እንደሚባለው ማለት ነው።

አሁንም አላሁ ዐዝዘ ወጀል እንደሚለው፡-

وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَّرِيدٍ (3) كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَن تَوَلَّاهُ فَأَنَّهُ يُضِلُّهُ وَيَهْدِيهِ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ (4)) [الحج: 3-4]

ከሰዎቹም ያለ ዕውቀት በአላህ ነገር የሚከራከር፣ ምገደኛ ሰይጣንንም ሁሉ የሚከተል ሰው አልለ፡፡ እነሆ! የተከተለውን ሰው እርሱ ያጠመዋል፡፡ ወደ ነዳጅ እሳት ስቃይም ይመራዋል ማለት በርሱ ላይ ተጻፈል፡፡

(وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَّرِيدٍ (3) كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَن تَوَلَّاهُ)

ምገደኛ ሰይጣንንም ሁሉ የሚከተል ሰው አልለ፡፡ እነሆ! የተወዳጀውን (የተከተለውን) ሰው .... በርሱ ላይ ተጻፈል።

በዚህች አያህ ተወልሊ (መወዳጀት) የሚለውን ቃል ሙታባዓህ (መከተል) ተብሎ ተተርጉሟል። ስለዚህ በሸሪዓ አልሙዋላት ውዴታ፣ መረዳዳት፣ መታዘዝ እንደዚሁም መከተል ለማለት ያገለግላል። ከላይ የጠቀስናቸው ሁሉ ለእያንዳንዱ መረጃዎች ናቸው።

በዚህም ምክንያት አንዳንድ ሰዎች "እዚህ የተጠቀሰው እያንዳንዱ ለየብቻ ሙዋላህ ይባላል ወይስ ሙዋላህ ለመባል እነዚህ ሁሉ በአንድ ላይ መገኘት አለባቸው?" በማለት ሊጠይቁ ይችላሉ። ከዘረዘርናቸው ውስጥ እያንዳንዱ ዝርዝር ብቻውን አልሙዋላህ ይባላል። ማለትም ከላይ የሙዋላት ትርጉም ነው ተብሎ የተጠቀሰው እያንዳንዱ ትርጉም ለየብቻው ሙዋላህ ተብሎ ይጠራል። ሙዋላህ የሚለውን ስያሜ ለመስጠት እነዚህ የሙዋላህ ሸሪዓዊ ትርጉሞች ሁሉ በአንድ ላይ በአንድ ጊዜ መገኘታቸው መስፈርት አይደለም። ዉዴታ (አልመወድዳህ፣ አልመሐብባህ) ለብቻው ሙዋላህ ነው። አላህ ሱ.ወ. እንዲህ ይላል

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ)

"እናንተ ያመናችሁ ሆይ! ጠላቶቼንና ጠላቶቻችሁን ወዳጆች አድርጋችሁ አትያዙ፡፡ ከእውነቱ የመጣላችሁን ሃይማኖት በእርግጥ የካዱ ሲኾኑ ውዴታን ወደእነርሱ ታደርሳላችሁ፡፡"

ስለዚህ ዉዴታ ብቻውን ሙዋላት ነው። እንደዚሁም መርዳትና መረዳዳትም ብቻውን ሙዋላህ ነው። አላሁ ተዓላ እንዳለው፡-

وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ

ከእናንተም ውስጥ ረዳቶች የሚያደርጋቸው ሰው እርሱ ከነርሱ ነው፡፡

ዑለማኦች መርዳት ነው ብለው ፈስረውታል፤ ካፊሮችን በሙስሊሞች ላይ ወይም በኩፍራቸው ላይ መርዳት ነው። ስለዚህ መረዳዳት ብቻውን ሙዋላህ ነው።

እንደዚሁም መታዘዝና መከተል ብቻውን ሙዋላህ ነው። እነዚህ ሁሉ ለየብቻቸው ሙዋላህ ይባላሉ።

1.3. ግዴታ የሆነው መወዳጀትና የተከለከለው መወዳጀት (الموالاة الواجبة والموالاة المحرمة)

ስለዚህ የሙዋላት ሸሪዓዊ ትርጉም ውዴታ፣ መረዳዳት፣ መታዘዝ እና መከተል ነው። ይህ ከሆነ ታዲያ በአንድ ሙስሊም ላይ በሸሪዓ ዋጂብ (الموالاة الواجبة) የሆነው ሙዋላት የቱ ነው? በሸሪዓ የተከለከለውስ ሙዋላት (الموالاة المحرمة) የቱ ነው? አላሁ ተባረከ ወተዓላ እንዲህ ይላል፡-

إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُواْ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلاَةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ (55) وَمَن يَتَوَلَّ اللهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُواْ فَإِنَّ حِزْبَ اللهِ هُمُ الْغَالِبُونَ) [المائدة: 55- 56

ረዳታችሁ አላህና መልክተኛው እነዚያም ያመኑት ብቻ ናቸው፡፡ (እነርሱ) እነዚያ ሶላትን በደንቡ የሚሰግዱ እነርሱም ያጎነበሱ ኾነው ምጽዋትን የሚሰጡ ናቸው፡፡ አላህንና መልክተኛውን እነዚያንም ያመኑትን የሚወዳጅ ሰው (ከአላህ ጭፍሮች ይኾናል)፡፡ የአላህም ጭፍሮች እነርሱ አሸናፊዎች ናቸው፡፡

እነዚህ ትላልቅ የቁርአን አንቀጾች በሁሉም ሙስሊም ላይ በሸሪዓ ግዴታ የሆነው ሙዋላት እነዚህን የሙዋላት ዓይነቶች ለአላህ ለመልእክተኛውና ለሙእሚኖች እንዲያደርግ መሆኑን ይገልፃሉ። (إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللهُ) “ረዳታችሁ አላህ ብቻ ነው።” የተገደበበትን መንገድ ተመልከት! (إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُواْ) “ረዳታችሁ አላህና መልክተኛው እነዚያም ያመኑት ብቻ ናቸው፡፡” ማለትም ከአላህ ጀልለ ጀላሉሁ ከመልእክተኛውና ከሙእሚኖች በስተቀር ወዳጅ (ረዳት) የለንም፤ ከአላህ ከመልእክተኛውና ከሙእሚኖች ሌላ አንወዳጅም ማለት ነው፤ وَمَن يَتَوَلَّ اللهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُواْ فَإِنَّ حِزْبَ اللهِ هُمُ الْغَالِبُونَ *“አላህንና መልክተኛውን እነዚያንም ያመኑትን የሚወዳጅ ሰው (ከአላህ ጭፍሮች ይኾናል)፡፡ የአላህም ጭፍሮች እነርሱ አሸናፊዎች ናቸው፡፡”* ስለዚህ ሁሉም ሙስሊም ላይ በሸሪዓ ግዴታ የሆነው መወዳጀት አላህን ሱ.ወ.፣ ነቢዩንና ዲኑን መውደድ፣ የሙእሚኖችን መንገድ መከተል እና ጀማዓቸውን አለመለየት ነው። ይህ በሸሪዓ ዋጂብ የሆነው መወዳጀት (ሙዋላህ) ነው። እሱም አንድ ሰው አላህን ሱ.ወ. እና የተከበረውን ነቢዩን ሊወድ፣ የአላህን ዲንና የነቢዩን ﷺ ሱንናህ መርዳትና ከአላህ የተወረደውን ሊከተል ነው። አላህ ሱ.ወ. እንዳለው

اتَّبِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ

”ከጌታችሁ ወደእናንተ የተወረደውን ተከተሉ፡፡ ከአላህም ሌላ ረዳቶችን አትከተሉ፡፡“

ከላይ እንዳወሳነው በሐዲስ ثلاث من كن فيه وجد بهن حلاوة الإيمان: أن يكون الله ورسوله أحبَّ إليه مما سواهما

“በውስጡ ሶስት ነገሮች ያሉት ሰው በእነሱ ምክንያት የኢማንን ጥፍጥና አግኝቷል፤ እሱ ዘንድ አላህና መልእክተኛው ከእነሱ ሌላ ካለው የበለጠ ተወዳጅ ሲሆኑ ነው።”

ሙስሊም በመጀመሪያ እሱ ዘንድ አላህና መልእክተኛው ከነሱ ውጪ ካለው በላይ ተወዳጅ በመሆን፣ የአላህን ዲን በመርዳት፣ ከአላህ ሱ.ወ. የተወረደውን ወሕይ በመከተል የአላህ ወዳጅነቱን ሊያረጋግጥ ግድ ይለዋል፤ እንደዚሁም የአላህን መልእክተኛ በመውደድ፣ በእርሳቸውም በማመን፣ ሱንናቸውን በመከተልና ቢድዓዎችን በመራቅ የረሱልን صلى الله عليه وسلم ወዳጅነት ማረጋገጥ ግዴታ ነው። እንደዚሁም ሙእሚኖችን በመውደድ፣ በመርዳትና መንገዳቸውን በመከተል የሙእሚኖች ወዳጅነት ይገለፃል። አላህ ሱ.ወ. ይላል፡-

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَى وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّى وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا) [النساء:115].

“ቅኑም መንገድ ለእርሱ ከተገለጸ በኋላ መልክተኛውን የሚጨቃጨቅና ከምእምናኖቹ መንገድ ሌላ የኾነን የሚከተል ሰው (በዚህ ዓለም) በተሾመበት (ጥመት) ላይ እንሾመዋለን፤ ገሀነምንም እናገባዋለን፡፡ መመለሻይቱም ከፋች!”

በአንድ ሙስሊም ሰው ላይ በሸሪዓ ግዴታ የሆነው ሙዋላት ሙእሚኖችን ሊወድ፣ ሊረዳቸውና ጀማዓቸውን ላይለያይ ነው።

በሸሪዓ የተከለከለው መወዳጀት (አልሙዋላቱል ሙሐረማህ) አንድ ሙስሊም ካፊሮችን መውደዱ፣ እነሱን በሀይማኖታቸው መከተሉ፣ በሽርካቸው ላይ ወይም በሙስሊሞች ላይ ማገዙ ነው። ኩፋሮችን የወደደ፣ ሀይማኖታቸው ላይ በአንድ ነገር ወይም ሽርካቸው ላይ በሆነ ነገር የረዳቸው፣ የተከተላቸው ወይም የታዘዛቸው ሰው ያለምንም ጥርጥር በእርግጥ ተወዳጅቷቸዋል፤ በእርግጥ ከዲን ወጥቷል፤ በዚህም ትልቅ የሆነን ወንጀል ፈፅሟል፤ ዲንን የሚያፈርስ ወንጀል ሰርቷል። አላሁ ተዓላ ይላል፦

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ

"እናንተ ያመናችሁ ሆይ! ጠላቶቼንና ጠላቶቻችሁን ወዳጆች አድርጋችሁ አትያዙ፡፡ ውዴታን ወደእነርሱ ታደርሳላችሁ፡፡"

እንደዚሁም አላህ ሱ.ወ. ይላል፦

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَآءُ مِنكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ) [الممتحنة: 4

"በኢብራሂምና በእነዚያ ከእርሱ ጋር በነበሩት (ምእምናን) መልካም መከተል አለቻችሁ፡ ፡ ለሕዝቦቻቸው «እኛ ከእናንተ ከአላህ ሌላ ከምትግገዙትም ንጹሖች ነን፡፡ በእናንተ ካድን፡፡ በአላህ አንድ ብቻ ሲኾን እስከምታምኑ ድረስ በእኛና በእናንተ መካከል ጠብና ጥላቻ ዘወትር ተገለጸ፡፡» ባሉ ጊዜ (መልካም መከተል አለቻችሁ)፡፡"

አሁንም አላህ ሱ.ወ. ይላል፦

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَئِسُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَئِسَ الْكُفَّارُ مِنْ أَصْحَابِ الْقُبُورِ) [الممتحنة: 13)

"እናንተ ያመናችሁ ሆይ! አላህ በእነርሱ ላይ የተቆጣባቸውን ሕዝቦች አትወዳጁ፡፡ ከሓዲዎች ከመቃብር ሰዎች ተስፋ እንደቆረጡ ከመጨረሻይቱ ዓለም (ምንዳ) በእርግጥ ተስፋ ቆርጠዋል፡፡"

አላሁ ዐዝዘ ወጀል ይላል፦

لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۖ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَٰلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ) [آل عمران: 28،

"ምእምናን ከሓዲዎችን ከምእምናን ሌላ ረዳቶች አድርገው አይያዙ፡፡ ይኼንንም የሚሠራ ሰው ከአላህ (ሃይማኖት) በምንም ውስጥ አይደለም፡፡ ከእነርሱ መጥጠበቅን ብትጠበቁ እንጂ፡፡"

ስለዚህ በሸሪዓ የተከለከለው መወዳጀት ሙስሊም ሰው ካፊሮችን መውደዱ፣ በሆነ የሀይማኖታቸው ጉዳይ ላይ እነሱን መርዳቱ ወይም መከተሉ ወይም መታዘዙ ነው።

2. ሙእሚኖችን መወዳጀት (الموالاة المؤمنين)

ለአላህ ብዬ የምወዳችሁ ወንድሞቼ! እየተነጋገርን ያለነው ሙእሚኖችን ስለመወዳጀትና ካፊሮችን ጠላት ስለማድረግ ነው፤ የኢማን ቤተሰቦችን መወዳጀትና ከኩፍርና ከጥመት ቤተሰቦች ደግሞ መራቅና ከእነሱም ንጹሕ መሆን ነው። ሙእሚኖችን መወዳጀትና ካፊሮችን ጠላት ማድረግ ከተውሒድ ጋር የማይነጣጠል የተውሒድ አካልና የላኢላሀ ኢለላህ ምስክርነት ግዴታዎች ውስጥ አንዱ መሆኑና እንደዚሁም ከኢማን መሠረቶችና ከምሰሶዎቹ ውስጥ የሚመደብ መሆኑን ባለፈው ክፍል አብራርተናል። ነገሩ ትልቅ መሆኑ ምንም ጥርጥር የለውም። ሙስሊሞችም አላህን ግልፅ በሆነ መረጃ ላይ ሆነው ያመልኩት ዘንድ ዲናቸውንና የዲናቸውን መሠረቶች መማር ግድ ይላቸዋል።

ሙእሚኖችን መወዳጀት፡ አላህ ሱ.ወ. ይላል፦

إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ (55) وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ) [المائدة: 55-56

"ረዳታችሁ አላህና መልክተኛው እነዚያም ያመኑት ብቻ ናቸው፡፡ (እነርሱ) እነዚያ ሶላትን በደንቡ የሚሰግዱ እነርሱም ያጎነበሱ ኾነው ምጽዋትን የሚሰጡ ናቸው፡፡ አላህንና መልክተኛውን እነዚያንም ያመኑትን የሚወዳጅ ሰው (ከአላህ ጭፍሮች ይኾናል)፡፡ የአላህም ጭፍሮች እነርሱ አሸናፊዎች ናቸው፡፡"

አላሁ ዐዝዘ ወጀል በእኛ ላይ እነዚያ በአላህ ያመኑትንና ሐቅንና ቅኑን መንገድ የተከተሉን ሙእሚኖችን እንድንወዳጅ ግዴታ አድርጎብናል። ይህ ከሆነ ታዲያ እንዴት ነው ሙእሚኖችን መወዳጀትን የምናረጋግጠው? ከላይ የሙዋላትን ሸሪዓዊ ትርጉም እንዳብራራነው ሙዋላት ማለት መውደድ፣ መረዳዳት፣ መከተልና መታዘዝ መሆኑ ምንም ጥርጥር የለውም። ስለዚህም ሙእሚኖችን መወዳጀት በሶስት ነገሮች እንደሚረጋገጥ አያጠራጥርም። አንደኛው መውደድ (አልመሐበህ)፣ ሁለተኛው መረዳዳት (አልሙናሰራህ) እና ሦስተኛው ደግሞ መታዘዝና መከተል (አጥጣዐቱ ወልሙታባዐህ) ናቸው።

2.1. የመጀመሪያው ደረጃ መውደድ (المرتبة الأولا المحبة)

ሙእሚኖችን መወዳጀት ከሚረጋገጥባቸው ነገሮች ውስጥ የመጀመሪያው ደረጃ መውደድ (አልመሐባህ) ነው። መውደድ ስንል ሙእሚኖችን ሁሉ ልንወድ ነው። ይህ ውዴታ ለአላህ ሲባልና በአላህ መንገድ ነው። ምክንያቱ ደግሞ በአላሁ ዐዝዘ ወጀል ስላመኑ ነው። ሙእሚኖችን የምንወድበት ሰበቡ በአላሁ ተባረከ ወተዓላ ማመናቸው ነው። ስለዚህ እነሱን መውደዳችን አላህንና መልእክተኛውን የመውደዳችን አካልና ከእሱም ጋር የማይነጣጠል ነው። አላህን መውደድ አላህን አጋር የሌለው ሲሆን ብቻውን ማምለክ ከእሱ ቅርንጫፍ ሆኖ የሚወጣበት ትልቁ መሠረት እና ጠንካራው ማዕዘን ነው። እንደዚሁም አላህ የወደደውን መውደድን ያስገድዳል። አላህን መውደዳችን ሙሉ የሚሆነው አላህ የሚወደውን በመውደድ ነው። አህሉልዒልም "ተወዳጁ የሚወደውን ነገር መውደድ ለተወዳጁ ያለንን ውዴታ ሙሉ መሆኑ ውስጥ የሚካተት ነው።" እንዳሉት ማለት ነው። አላሁ ተባረከ ወተዓላ ሙእሚኖችን ይወዳል፤ ከሙእሚኖች ወዷል። እነሱን መውደዳችን አላህን ከመውደዳችን ጋር ተነጥሎ የሚታይ አይደለም። አላህ ሱ.ወ. ይላል:-

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ [التوبة: 71]،

"ምእምንና ምእምናትም ከፊሎቻቸው ለከፊሉ ረዳቶች ናቸው፡፡"

እንደዚሁም አህመድ በሙስነዱ በዘገበው ሐዲስም አልበራእ ኢብን ዓዚብ ረ.ዐ. እንዳለው

كما في الحديث عند أحمد في المسند عن البراء بن عازب -رضي الله عنهما- قال: كنا جُلوسا عند النبي -صلى الله عليه وسلم- فقال: (أيُّ عُرى الإسلام أَوثَق؟ قالوا: الصلاة، قال: حسنةٌ وما هي بها، قالوا: الزكاة، قال: حسنةٌ وما هي بها، قالوا: صيام رمضان، قال: حَسنٌ وما هو به، قالوا: الحجّ، قال: حسنٌ وما هو به، قالوا: الجهاد، قال: حسنٌ وما هو به، فقال عليه الصلاة والسلام: إن أَوثَق عُرى الإيمان أن تُحِبَّ في الله وتَبغض في الله) [رواه أحمد

"ነቢዩ ﷺ ዘንድ ተቀምጠን ነበርና ነቢዩም ﷺ 'የትኛው የኢስላም ገመድ ይበልጥ ጠንካራ ነው?' አሉ። ሰሐቦችም 'ሰላት ነው' አሉ፤ 'ጥሩ ነው፤ እሱ አይደለም' አሉ። 'ዘካ ነው' አሉ። 'ጥሩ ነው፤ እሱ አይደለም' አሉ። 'ረመዳንን መፆም ነው' አሉ። 'ጥሩ ነው፤ እሱ አይደለም' አሉ። 'ሐጅ ነው' አሉ። 'ጥሩ ነው፤ እሱ አይደለም' አሉ። 'ጂሀድ ነው' አሉ። 'ጥሩ ነው፤ እሱ አይደለም' አሉ። ነቢዩም ﷺ 'ከሁሉም በላይ በጣም ጠንካራው የኢማን ገመድ ለአላህ ብለህ ልትወድና ለአላህ ብለህ ልትጠላ ነው' አሉ።

'የትኛው የኢስላም ገመድ ይበልጥ ጠንካራ ነው?' ነቢዩ ﷺ ባልደረቦቻቸውን ይጠይቃሉ። 'ሰላት ነው' እያሉ ይመልሳሉ። 'አይደለም' ይሏቸዋል። 'ዘካት ነው' ሲሉ 'አይደለም' አሉ። 'ረመዳንን መፆም ነው' ሲሉም 'አይደለም' ሐጅም ሲሉ 'አይደለም' ጂሀድም አይደለም። ነቢዩም ﷺ 'ከሁሉም በላይ በጣም ጠንካራው የኢማን ገመድ ለአላህ ብለህ ልትወድና ለአላህ ብለህ ልትጠላ ነው' አሉ። ሙእሚኖችን መውደድም እዚህ ውስጥ ይካተታል። አንድ ሰው ሙእሚን ወንድሞቹን በኢማናቸውና በዲናቸው ምክንያት ካልወደደና ሙእሚኖችን መውደድ የሚባል ነገር እሱ ዘንድ ከሌለ ይህ ሰው ያለምንም ጥርጥር አላህን በመታዘዛቸውና በኢማናቸው ምክንያት ሙእሚኖችን በመጥላት ይህንን

(መውደድን) የሚያፈርስና የሚቃረን የሆነ ነገር ላይ ወድቋል። አንድ ሰው ሙእሚን ወንድሞቹን በኢማናቸውና በዓቂዳቸው ምክንያት አልወደደም ማለት አላህን በመታዘዛቸውና በኢማናቸው ምክንያት ጠልቷቸዋል ማለት ነው። ምክንያቱም ውዴታና ጥላቻ አንድ ላይ አይገኙምና ነው። ሙእሚኖችን በኢማናቸው ምክንያት ካልወደዳቸው ያለምንም ጥርጥር እሱ በኢማናቸው ምክንያት በእነሱ ጥላቻ ውስጥ የወደቀ መሆኑ አይቀሬ ነው። ይህ ደግሞ ያለምንም ጥርጥር ከኢስላም መንገድ የሚያስወጣ ኩፍር ነው። አንድ ሰው ሙእሚን ወንድሞቹን እስከሚወድ ድረስ ኢማኑ ሙሉ እንዳማይሆን የሸሪዓ ማስረጃዎች ያመለክታሉ። ሙስሊም በዘገበው ሐዲስ እንዲህ ይላል፡-

قال -صلى الله عليه وسلم-: (لا تدخلون الجنة حتى تؤمنوا، ولا تؤمنوا حتى تحابوا، أولا أدلُّكم على شيء إذا فعلتموه تحاببتم: افشوا السلام بينكم)

ነቢዩ ﷺ *"ጀንትን አትገቡም እስከምታምኑ ድረስ፣ አታምኑም እስከምትዋደዱ ድረስ፤ የተገበራችሁት ጊዜ የምትዋደዱበትን ነገር አላመላከታችሁምን? በመካከላችሁ ሰላምታን አብዙ!"* አሉ።

አታምኑም እስከምትዋደዱ። ኢማን ይስተካከል ዘንድ የኢማን ባለቤቶችን መውደድ ግድ ይላል። አንዳንድ ሰው *"እኔ ውስጤ የሙእሚኖች ውዴታ አለ፤ በዚህም አምናለሁ፤ እኔ እወዳቸዋለሁ፤ እወዳጃቸዋለሁ፤ ነገር ግን ለምሳሌ አንድ ሰው ሊያጋጥመኝና በመካከላችን የግል ጠብ፣ መኮራረፍ ወይም በደል፣ ግጭትና የመሳሰለው ነገር ሊከሰት ይችላል። እናም ይህ ሰው ሙስሊም ከመሆኑ ጋር ልቤ ውስጥ የዚህ የበደለኝን፣ ያኮረፈኝን ወይም በኔ ላይ ድንበር ያለፈብኝን ሰው ጥላቻ ያድርብኛል። ስለዚህ እዚህ ጋር ይህ ሰው በዚህ ምክንያት ከእስልምና ወጣ ወይም አንድን ሙስሊም በእስልምናው ምክንያት ጠላ ማለት ነው?"* በማለት ሊጠይቅ ይችላል።

ይህንን መተንተን ግድ ይላል። ሙስሊምን መጥላት በእስልምናው ወይም አላህን በመታዘዙ ወይም በዲኑ ምክንያት ከሆነ ይህ ያለምንም ጥርጥር ኩፍር ነው። ምክንያቱም ይህ እውነታውን ስንመለከት እስልምናን መጥላትና አላህንና መልእክተኛውን መታዘዝን መጥላት ነውና። የጥላቻው ምክንያት ዱንያዊና ተፈጥሮአዊ ከሆነ እና ዲናዊ ካልሆነ ግን እንደምክንያቶቹ ዓይነት ሑክሙም ይለያያል። ለምሳሌ አንድ ሰው አንድን ሙስሊም ስለበደለው ወይም ውሸት ስለቀጠፈበት ወይም ድንበር ስላለፈበት ቢጠላው ይህ ሰው በትክክል እዚህ ሰው ላይ የሚጠላው ይህንን ባህሪ ነው፤ የሚጠላው በጭራሽ እስልምናውን አይደለም። ይህ ተፈጥሮዋዊ ጥላቻ ነው፤ እንደዚህ ዓይነት ሰዎችን በተመለከተ ልብ ውስጥ የሚኖር ተፈጥሮዋዊ ጥላቻ እስከሆነ ድረስም ምንም ችግር የለውም። ይህ ከመሆኑ ጋር የሰዎችን ሁኔታ ያስተዋለ ሰው ግን አንዳንድ አላህ በልባቸው ላይ ያተመባቸው ሰዎችን ልባቸው ውስጥ ሙስሊምን በእስልምናው ምክንያት የሚጠሉ ሆነው ያገኛቸዋል።

ከላይ እንዳሳልፍነው እንዲህ ዓይነቱ ነገር አላህ በልባቸው ላይ ያተመባቸው የሆኑ ሙናፊቆችና መሰሎቻቸው ዘንድ እናገኛለን። አንዳንድ ሰዎች በተለይም ዓልማኒዮችና (Secularists) አምሳዮቻቸው ሙስሊምን በዲኑ ምክንያት የሚጠሉ ሆነው ታገኛቸዋለህ። ለምሳሌ ጺሙን ያሳደገን ሰው ይጠላሉ፤ ወይም በመልካም የሚያዝና ከመጥፎ የሚከለክልን ሰው ይጠላሉ። በጌታዋ ትዕዛዝ ላይ ቀጥ ያለችና ሙሉ ሸሪዓዊ ሒጃብ የለበሰችን ሴት ይጠላሉ። ምናልባትም ከእነዚህ ውስጥ ከፊሎቹን አላህን የሚታዘዙ ሰዎችን ሲዘልፉ፣ ሲያሙና ሲያነውሩ ታያቸዋለህ። በልባቸው ውስጥ ያለውንም ለአላህ የመታዘዝ ጥላቻ በሚያመለክት ሁኔታ እነዚያን አላህን የሚታዘዙት ሰዎች ላይ ይሳለቃሉ። እነዚህ ሰዎች የጥላቻቸውን ምንነት ካስተዋልክ በዚህ መሳለቃቸው ላይ ለአላህ መታዘዝ ያላቸውን ጥላቻ ለመግለፅ የሚፈልጉበትን ያህል ለእነዚህ ግለሰቦች ያላቸውን ጥላቻ ለመግለፅ አይፈልጉም። ይህ ያለምንም ጥርጥር ከኢስላም የሚያስወጣ ኩፍር ነው።

ስለዚህ እነዚህ ዓልማኒዮች፣ ሊብራሊስቶችና መሰሎቻቸው በትክክል ሙስሊሞችን ይጠላሉ፤ በአላህ ትዕዛዝ ላይ ቀጥ ያሉትን ሰዎች በአላህ ህግ በመፅናታቸው ምክንያት ይጠላሉ። በመሆኑም አንድ ሰው ዲንን ቢተውና ቢያጓድል ኖሮ በልባቸው ውስጥ የእነዚህ ሰዎች ጥላቻ ባልነበረ ነበር። ስለዚህ ነገሩ በእርግጥ አደገኛና ከባድ ነው። ይህ ሙእሚኖችን መወዳጀትን የምናረጋግጥበት የመጀመሪያው ክፍል ወይም የመጀመሪያው ደረጃ ነው፤ እሱም ልንወዳቸው ነው። በመውደድ እንጂ ኢማን አይሞላም።

2.2. ሁለተኛው ደረጃ መርዳትና መረዳዳት (المرتبة الثانية النصرة والمناصرة)

አይቀሬና ግድ ከሆኑት በእሱም ሙእሚኖችን መወዳጀትን (አልሙዋላተል ሙእሚኒን) ከምናረጋግጥባቸው ነገሮች ወስጥ አንዱ መርዳትና መረዳዳት (አንኑስረቱ ወልሙናሰራህ) ነው። ይህም ማለት አንድ ሙስሊም ሙስሊም ወንድሞቹን ሊረዳ፣ ከእነሱ ጋር ሊቆምና ሊያግዛቸው ነው ማለት ነው። ሙእሚን ወንድሙን መርዳት ሸሪዓዊ ግዴታው መሆኑን፣ ከመርዳት ወደ ኋላ ያለ፣ ወይም ያጓደለ፣ ወይም ቸላ ብሎ የተወ ሰው ወንጀለኛ እንደሚሆን ማወቅ ሁላችንም ላይ ግዴታ ነው። አላሁ ተዓላ እንዳለው:-

وَإِنِ اسْتَنْصَرُوكُمْ فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمُ النَّصْرُ [الأنفال: 72]،

"በሃይማኖትም እርዳታን ቢፈልጉባችሁ በናንተ ላይ መርዳት አለባችሁ፡፡"

በሐዲስም እንደተገለጸው:-

عن أنس قال: قال رسول الله -صلى الله عليه وسلم-: (انصر أخاك ظالماً أو مظلوماً، فقال رجل: يا رسول الله أنصرُه إذا كان مظلوماً، أفرأيتَ إذا كان ظالماً كيف أنصرُه؟ قال: تَحجِزُه أو تمنعه من الظُّلم فإن ذلك نصره) [أخرجه البخاري]،

አነስ ረ.ዐ. ነቢዩ ﷺ *"ወንድምህን በዳይ በሆነበትም ተበዳይ በሆነበት ሁኔታ እርዳው"* አሉ። አንድ ሰው *"የአላህ መልእክተኛ ሆይ! ተበዳይ የሆነ ጊዜ እረዳዋለሁ፤ በዳይ ሆኖ ኢያለ እንዴት እረዳዋለሁ?"* አለ። ነቢዩም ﷺ *"ከመበደል ታግደዋለህ ወይም ትከለክለዋለህ፤ ይህም እሱን መርዳት ነው።"* አሉ።

كذلك في الحديث عند الطبراني قال عليه الصلاة والسلام: (من نصر أخاه في الغيب نصره الله في الدنيا والآخرة

እንደዚሁም ጠበራኒይ ጋ በተዘገበው ነቢዩ ﷺ *"ወንድሙን በሌለበት የረዳው ሰው እሱን አላህ በዱንያም በአኺራም ይረዳዋል"* ብለዋል።

ሙእሚንን መርዳት የማይቀር ግዴታ ነው። በተለይ ደግሞ ሙእሚኖች አደጋ ላይ በሆኑበት ጊዜ፣ ሁኔታው ከባድ በሆነባቸውና ጠላቶች በተሰባሰቡባቸው ጊዜ ግዴታነቱ ይበረታል። በተጨማሪም አንድ ሙስሊም ሊያውቅ የሚገባው ነገር ሙእሚንን መርዳት ትልቅ ምንዳና ትልቅ ደረጃ እንዳለው ነው። አላህ አንሷሮችን ሙሃጂር ወንድሞቻቸውን በመርዳታቸው አሞግሷቸዋል፤ ከእውነተኛ ሙእሚኖችም መድቧቸዋል። አላህ ዐዝዘ ወጀል እንዳለው:-

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَنَصَرُوا أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ) [الأنفال:74)

"እነዚያም ያመኑና የተሰደዱ በአላህም መንገድ ላይ የታገሉ፣ እነዚያም ያስጠጉና የረዱ እነዚያ እነሱ በእውነት አማኞች ናቸው፡፡ ለእነሱም ምሕረትና የከበረ ሲሳይ አላቸው፡፡"

ስለዚህ መርዳትና መረዳዳት ከትላልቅ የሙዋላት ትርጉሞች ውስጥ አንዱ ነው። ይህ ያለምንም ጥርጥር ኢማንን ለማረጋገጥ ሰበብ ነው። ወንድሞቹን ከመርዳት ወደ ኋላ ያለ ወይም የተወ ሰው ያለምንም ጥርጥር ዲኑና ኢማኑ ላይ ጉድለት አለ። መርዳቱንና መረዳዳቱን ሙሉ ያደረገ ሰው ይህ ያለምንም ጥርጥር ከኢማን ቤተሰቦች ነው፤ በዚህም ይህ ትልቅ መገለጫ ይገባዋል። በምትችለው ነገር በሙሃሪያ፣ በገንዘብ፣ ከወንድሞች በመከላከልና በመሳሰሉት መርዳት ግዴታ እስከሆነ ድረስ ሙእሚን ሙእሚኖችን ካለመርዳት ይጠንቀቅ! ሙእሚን ሰው በባጢል ነገር ከሙእሚን ወንድሙ ተቃራኒ ከመቆም ይጠንቀቅ! በሐዲስ እንደመጣው ነቢዩ ﷺ

من أعان ظالماً بباطل ليدحض بباطله حقا فقد برء من ذمة الله عز وجل وذمة رسوله -صلى الله عليه وسلم

"በውሸቱ እውነትን ለማጥፋት በዳይ የሆነን ሰው ያገዘ ሰው ከአላሁ ዐዝዘ ወጀል ጥበቃና ከመልእክተኛው صلى الله عليه وسلم ጥበቃ ርቋል።" ብለዋል።

እንደዚሁም በሌላ ሙስሊም በዘገቡት ሐዲስ የአላህ መልእክተኛ ﷺ እንዲህ ብለዋል:-

لا تحاسدوا ولا تناجشوا ولا تباغضوا ولا تدابروا ولا يَبِع بعضكم على بيع بعض، وكونوا عباد الله إخواناً المسلم أخو المسلم لا يظلمه ولا يخذُله ولا يَحقِرُه، التقوى ها هنا -ويشير إلى صدره ثلاث مرات- بحسب امرئ من الشرِّ أن يَحقِر أخاه المسلم كل المسلم على المسلم حرام؛ دمه وماله وعرضه

"አትመቀኛኙ፣ አትጨራረቱ፣ አትጠላሉ፣ ጀርባ አትሰጣጡ፣ ከፊላችሁ በከፊሉ ገበያ ላይ አይሸጥ፣ ወንድማማች የአላህ ባሮች ሁኑ፤ ሙስሊም የሙስሊም ወንድም ነው፤ አይበድለውም፤ እርዳታውን አይነፈገውም፤ አይናቀውም።" ወደ ደረታቸውም እያመለከቱ ሶስት ጊዜ "ተቅዋ (የአላህ ፍራቻ) እዚህ ጋ ነው" አሉ "ለአንድ ሰው ሙስሊም ወንድሙን መናቁ ከክፋት በኩል በቂው ነው፤ ሁሉም ሙስሊም ለሙስሊም ደሙ፣ ገንዘቡና ክብሩ የተከበረና ክልክል ነው።"

ነቢዩ ﷺ ሙስሊምን ካለመርዳት፣ ከመበደል፣ ከመናቅና ዝቅ አድርጎ ከማየት ከልክለዋል። ሙስሊም የሙስሊም ወንድም ነው፤ አይበድለው፤ እርዳታዉን አይንፈገው፤ አይናቀው። ሙእሚንን አለመርዳት ሐራም ከተደረጉ ነገሮች መሆኑና እሱም ከኢማንና ከዲን ጉድለት የሚመጣ መሆኑ አያጠራጥርም፤ የዚህ ድርጊት ባለቤትም ትልቅ አደጋ ላይ የወደቀና እንዲሁም ሰው የዘራውን ነውና የሚያጭደው ይህ ሰው የአላህን እርዳታ ለመነፈግም የተጋለጠ ነው። አህሉል ዒልም ሰሒሕ በመሆኑ ላይ ቢለያዩም በአንድ ሐዲስ እንደተዘገበው፦

من حمى مؤمنا من منافق بعث الله ملَكاً يحمي لحمه يوم القيامة من نار جهنم، ومن بغى مؤمنا بشيء يريد به شينة حبسه الله تعالى على جسر جهنم حتى يخرج مما قال

"አንድን ሙእሚን ከአንድ ሙናፊቅ የጠበቀ ሰው የውመል ቂያማ አላህ የእሱን ስጋ ከጀሀነም እሳት የሚጠብቅ መላኢካ ይልካል። በአንድ ነገር ሙእሚን ላይ ሊያነውረው ፈልጎ ድንበር ያለፈበት ሰው ከተናገረው ነገር እስከሚነፃ ድረስ አላህ በጀሀነም ድልድይ ላይ ይይዘዋል (ያቆየዋል)።"

ጉዳዩ በእርግጥ ከባድ ነው። አንድ ሙስሊም ሙእሚን ወንድሞቹን መርዳቱ በተለያዩ ነገሮች ይገለፃል። ከነዚህ ውስጥ ስለእነሱ በመከላከል፣ እነሱን ባለማማት፣ ባለመናቅና ዝቅ አድርጎ ባለማየት፣ እነሱ ላይ መጥፎ ጥርጣሬን አለማሳደር ናቸው። እንደዚሁም ሙእሚኖችን መርዳት ለወንድሞችህ ገንዘብን በማውጣትና ለእነሱም በመለገስ ሊሆን ይችላል። እንደዚሁም እነሱን መርዳት ሙስሊሞች መሀል ክፍፍል ለመፍጠር ለሚፈልጉ የባጢል ሰዎች መልስ በመስጠትም ይረጋገጣል። በተጨማሪም ለወንድሞችህ በሌሉበት ዱዓእ በማድረግም ይገለፃል። ሌላው ደግሞ ስለሙስሊሞች ዜና፣ ወሬና በእነሱ ላይ እየደረሱ ስላሉ ነገሮችና የመሳሰሉትን በመከታተል፣ ስሜታቸውን በመጋራት፣ ስለእነሱ በመከላከል፣ ለእነሱ ዱዓእ በማድረግ እና የሙስሊሞችን ጉዳይ ለሰዎች በማሳወቅ ሙስሊሞችን መርዳት ይረጋገጣል።

እዚህ ጋ የግድ ልናውቀው የሚገባው ነገር ሰው የሚያጭደው የዘራውን እስከሆነ ድረስ ሙእሚኖችን መርዳት በአላህ ፍቃድ አላሁ ዐዝዘ ወጀል ለእኛ እርዳታውን እንዲሰጠን ሰበብ እንደሚሆን ጥርጥር የለውም። ሙእሚን ወንድሞቻችንን ከመርዳት የታቀብን እንደሆነ ግን ይህ ያለምንም ጥርጥር እኛ አደጋ ላይ መሆናችንን የሚያሳይ ማስጠንቀቂያ ነው። ወንድሞቻችንን ከረዳን ግን የአላህን ዐዝዘ ወጀል እርዳታ እንጠብቃለን።

በዚህ ጉዳይ ላይ የዓልማኒዮችንና ሌሎች ሙናፊቆችን ሁኔታ ያስተዋለ ሰው በጣም አስገራሚ ነገሮችን ያገኛል። ምክንያቱም እነዚህ ሰዎች ሙስሊሞች ላይ በሚደርሱ አደጋዎች ይደሰታሉ፤ መርዳት ሲገባቸው ሲደሰቱና እንደመልካም ዜና አድርገው ሲያወሩት ታገኛቸዋለህ፤ ከዚህ ሁሉ በኋላ ደግሞ ሙስሊሞች ነን ይላሉ። ከዚህ ዓይነት መቀባዠር፣ ከዚህ ዓይነት መምታታት እና ከዚህ ንፍቅና በአላህ እንጠበቃለን። አንድ ሙስሊም ነኝ የሚል ሰው ሙስሊሞች ላይ በሚደርስ አደጋ እንዴት ሊደሰት ይችላል? እንዲህ ዓይነቱ ነገር በእርግጠኝነት የልብ በሽተኛ የሆኑ ሙናፊቆች ዘንድ እንጂ አይከሰትም። ስለዚህም በጣም እንጠንቀቅ! ከደውለቱል ኢስላሚያ ደውለቱል ኺላፋ ጋር ተያይዞ ያለውን ሁኔታ ያስተዋለ ሰው በእርግጥ በጣም የሚገርም ነገር ያስተውላል። ይህ ድጋፍን መንፈግ ከእነዚያ ዑለማእ ተብለው ከሚጠሩና ራሳቸውም በውሸት ዒልም አለን ከሚሉ ሰዎች መሆኑና ይባስ ብሎም ጂሀድ ላይ ነን ከሚሉ ሰዎች መሆኑ በጣም የሚገርም ነገር ነው።

ይህ ከመደገፍ መቆጠብ ከዐቅልም ሆነ ከነቅል (ከመረጃ) ምንም ማሳመኛ የሌለው ከባድ ነገር ነው። የእነዚህ ሙናፊቆችን ቢድዓዎች ትተን ለምሳሌ ደውለቱል ኢስላሚያ ከነዚህ ነገሮች ንፁሕ ብትሆንም እንበልና በውስጧ በደል ይፈፀማል ወይም የተለያዩ ዓይነት ፈሳዶች ይፈፀማሉ ብንል እንኳን ሙስሊሞች አይደሉምን? በተውሒድና በኢማን

ላይ አይደሉምን? ይህ ከሆነ ታዲያ እነሱን መርዳት ግዴታ ነው የሚሆነው። ደውለቱል ኢስላም ሸሪዓ ላይ እስከሆነች ድረስና ወታደሮቿ፣ አመራሮቿና የአህሉል ሐል ወልዐቅድ አባላቶቿ በኢስላምና በተውሒድ ላይ እስከሆኑ ድረስ ሙስሊም ነኝ የሚል አካል ላይ ሁሉ እነሱን መደገፍና መወዳጀት ግዴታ ይሆንበታል። ይሁንና እያየን ያለነው ግን ተቃራኒውን ነው። ሙስሊም ነን ይላሉ ከዚያም ግን ሙጃሂዶችን ማለትም የደውለቱል ኢስላም ሙጃሂዶችን ከመደገፍ ይታቀባሉ፤ ጭራሽ ይባስ ብሎ በእነሱ ላይ ይቀጥፋሉ፤ እነሱን ያነውራሉ፤ ይዘልፋሉ፤ ጥቃቶችን ይሰነዝራሉ። ተግባራቸው ደውለቱል ኢስላሚያን (ኢስላማዊው መንግስት) ሰዎች ልክ የሸይጣኖች መንግስት ወይም ልክ የሙጅሪሞች መንግስት እንደሆነች አድርገው እንዲስሏት ተደርጎ እየቀረበ ነው። አላህ ይጠብቀን!

ወላሂ በአላህ ሸሪዓ (ህግ) እንጂ አላስተዳደርንም፤ ሐድ (ሸሪዓዊ የቅጣት ህጎች)ን ተግባራዊ አደረግን፤ ጠላትን መከትን፣ ግፋቸውንም ተከላከልን፣ ሰዎችን ወደ ዲን የመመለስ ስራዎችን ሰራን። አላህ ያቆያት ግዛቷንም ያስፋውና ደውለቱል ኢስላም ያደረገችው ይህንን ነው። ይሁንና እነዚያ ክብር የሚባል ነገር የሌላቸውና ከጃሂሊያ ሥነ-ምግባር እንኳን ሳይቀር ነፃ የሆኑ ሰዎች ግን ደውላህ ላይ የመዋሸት፣ የማጠልሸትና ሰዎችን ከእሷ የማራቅ ጥበብን እንጂ አልተካኑም።

እናንተ ሙስሊሞች ሆይ! እናንተ በሁሉም ቦታ ያላችሁ አህለ ሱንናዎች ሆይ! ከደውለቱል ኢስላም አንፃር የአህሉ ሱንናዎችን ሁኔታ ያስተዋለ ሰው በእርግጥ ለአህለ ሱንናዎች ከአላሁ ዐዝዘ ወጀል በኋላ ከደውላ በስተቀር ነፃ የሚያወጣቸው እንደሌለ፣ ከደውላ በስተቀር ለአህለ ሱንናዎች ምሽግ እንደሌላቸው ይረዳል፤ በተለይ ጥርሶቹን አስልቶ የሙስሊም ቀጠናዎችን ለመዋጥ የሚታገለውን የራፊዳ ሺዒይ ሰፈዊና ኑሰሪይ አውሬን በመጋፈጥ በኩል ከደውላ በስተቀር ማንም እንደሌለ ማስተዋል ይቻላል። ሱንኒዩን አካል ስትመለከት በእርግጥ የሺዓዊውን ዕቅድ የማኮላሸትን ወኔ የሚሸከም ከደውላ በስተቀር አታገኝም። ከመሆኑም ጋር ግን ድጋፍ ከምስጠት ሙሉ ለሙሉ ይታቀባሉ፤ ጥቃቶች ይሰነዘሩባታል፤ አላህ ግን ሠራዊቱን የሚረዳና ወዳጆቹን የበላይ የሚያደርግ ነው።

2.3. ሦስተኛው ደረጃ መታዘዝና መከተል (المرتبة الثالثة الطاعة والمتابعة)

ሦስተኛው ደረጃ ሙእሚኖችን መወዳጀትን የምናረጋግጥበት ነገር መታዘዝና መከተል (አጥጣዐቱ ወልሙታባዓህ) ነው። የመጀመሪያው የግድ ሙእሚኖችን ልንወድ ነው። በጥቅሉ የሙእሚኖች ዉዴታ አለመኖር ያለምንም ጥርጥር ኩፍር ነው። ሁለተኛው ደግሞ ሙእሚን ወንድሞቻችንን ልንረዳ፣ ከጎናቸው ልንሆን፣ ልናግዛቸውና ልንወዳጃቸው ነው። ሦስተኛው መታዘዝና መከተል ነው፤ ማለትም የሙእሚኖችን መንገድ መከተልና ጀማዓቸውንም መቀላቀል ነው። አላሁ ተዓላ እንዲህ ይላል፦

اتَّبِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ) [الأعراف: 3

ከጌታችሁ ወደእናንተ የተወረደውን ተከተሉ፡፡ ከአላህም ሌላ ረዳቶችን አትከተሉ፡፡

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ ۖ وَسَاءَتْ مَصِيرًا) [النساء:115

ቅኑም መንገድ ለእርሱ ከተገለጸ በኋላ መልክተኛውን የሚጨቃጨቅና ከምእምናኖቹ መንገድ ሌላ የኾነን የሚከተል ሰው (በዚህ ዓለም) በተሾመበት (ጥመት) ላይ እንሾመዋለን፤ ገሀነምንም እናገባዋለን፡፡ መመለሻይቱም ከፋች!

ሙስሊም የሙእሚኖችን መንገድ ሊከተል፣ ጀማዓቸውን ላይለይና ከውስጡም ሆነ ከላዩ ከእነሱ ጋር ሊሆን ግድ ይለዋል። ከተከበሩት ነቢዩ ﷺ በኋላ የዚህ ኡመት ዋናዎቹ ሙእሚኖች ሰሐቦች ረዲየላሁ ዐንሁም እና በመልካም ነገር የተከተሏቸው ታቢዒኖች ናቸው። ስለዚህም መንገዳቸውን መከተል፣ በሄዱበት መንገድ መሄድና ከእነሱ አለመለየት የማይቀር ግዴታ ነው። ይህ ያለምንም ጥርጥር እነሱን መወዳጀት ነው። ሙስሊም የሆነ ሰው የኩፋሮችንና የሙናፊቆችን መንገድ ከመከተል ሊጠነቀቅ ይገባል፤ የነሱን መንገድ መከተል ትልቅ መጥፊያ ነው።

ስለዚህ አንድ ሰው የነቢዩን ﷺ እና የሰሐቦቹን መንገድ እየተከተለና የሙስሊሞች ጀመዓ ውስጥ ታቅፎ ከሙእሚን ወንድሞቹ ጋር መሆኑ ያለምንም ጥርጥር የሙዋላት ክፍል ነው። በሑዘይፋ ኢብኑ የማማህ ረዲየላሁ ዐንሁ እንደተወራው፡-

(كان أصحاب الرسول -صلى الله عليه وسلم- يسألونه عن الخير وأسأله عن الشر فقلت: يا رسول الله هل بعد هذا الخير شر كما كان قبله شر؟ قال: نعم، قلت: فما العِصمَة منه؟ قال: السيف -أي الجهاد- قال: قلت: ثم ماذا؟ قال: ثم تكون هُدنة على دخَن، قال: قلت: ثم ماذا؟ قال: ثم تكون دعاة الضلالة)،

“የረሱል ﷺ ሰሐቦች ስለመልካም (ኸይር) ነገር ይጠይቋቸውና እኔ ደግሞ ስለመጥፎ (ሸር) ነገር እጠይቃቸው ነበር። እናም ‘ያረሱለላህ ከበፊቱ መጥፎ ነገር እንደነበረው ከዚህ መልካም ነገር በኋላ መጥፎ ነገር ይመጣልን?’ አልኳቸው። ‘አዎ’ አሉ። ‘እና መጠበቂያው ምንድን ነው?’ አልኩ። ‘ሰይፍ ነው’ ወይም ጂሀድ ነው አሉኝ። ‘ከዚያስ ምን ይመጣል?’ አልኳቸው። ‘ከዚያም መጥፎ ነገር ያለበት መረጋጋት ይኖራል’ አሉ። ‘ከዚያስ ምን ይኖራል?’ አልኳቸው። ‘ከዚያም በኋላ ወደ ጥመት የሚጣሩ ዳዒዎች ይመጣሉ’ አሉኝ” አለ።

በተለይ በመጨረሻዎቹ ዘመናት ውስጥ የሙስሊሞችን ሁኔታ ያስተዋለ ሰው ይህን በዓይን የሚታይ እውነት ሆኖ ያገኘዋል። በሁሉም ቦታዎች በተለይም በቴሌቪዥን እስክሪኖች፣ በየቻናሉ፣ በሳተላይት ቴሌቪዥኖች፣ በየመድረኩ፣ የተለያዩ ፓርቲዎችና ቡድኖች ዘንድ ወደ ጥመት የሚጣሩ ዱዓቱ ደላል ማየት የተለመደ ነው። በአሕመድ ዘገባ እንደተዘገበው

صِفهم لنا يا رسول الله، قال: هم من جِلدتنا ويَتكلمون بألسنتنا

“‘የአላህ መልእክተኛ ሆይ! ለኛ ሁኔታቸውን ግለፅልን’ አልኳቸው። ‘እነሱ ከኛው ህዝቦች ናቸው፤ በኛው ቋንቋ ያወራሉ።’ አሉ።”

እነዚህ ራሳቸውን ወደ ዒልም የሚያስጠጉ መሻኢኾች ወይም ዑለማኡ ሱእ እነሱ በትክክለኛው ዱዓቱ ሱእ (የጥመት ተጣሪዎች) ናቸው። ሰዎችን ወደ ጥመት ይጠራሉ፡ ሰዎችን ጣዖት ወደ ማምለክና በአሚር ላይ ማመፅ ክልክል ነው በሚል ሽፋን በእነሱም ላይ እንዳይታመፅ ይጣራሉ። ኡመቱን ጂሀድ እንዳያደርግ የሚያስተኙትና የሚያሰንፉት እነሱው ናቸው። እናም ሑዘይፋ ረዲየላሁ ዓንሁ “‘ከዚያስ ምን?’ ሲል። ነቢዩ ﷺ *‘ከዚያም በኋላ ወደ ጥመት የሚጣሩ ዳዒዎች ይመጣሉ’ አሉ”*። ወዳጄ ሆይ! ከዚያ በኋላ ነቢያችን ﷺ ምን እንዳሉ አስተውል

فإن رأيت يومَئِذٍ خليفة الله في الأرض فالزمه وإن نَهَكَ جسمك وأخذ مالك، فإن لم تره فاهرب في الأرض ولو أن تموت وأنت عاضّ بجذل شجرة

በዛን ጊዜ በምድር ላይ የአላህን ኸሊፋ ካየህ አካልህን ቢጎዳህና ገንዘብህን ቢወስድብህ እንኳን እሱን አትለይ! ካላየህ ግን የዛፍ ጉቶ ነክሰህ ልትሞት እንኳን ቢሆን በምድር ላይ ሽሽ!”

አላሁ አክበር! *ማለትም* በሸሪዓ ላይ እስከቆመና የነቢዩን ﷺ *መንገድ* ተከታይ እስከሆነና እስከያዘ ድረስ ቢበድልህና መጥፎ ቢሰራብህም እንኳን ታገስ አሉት።

ስለዚህ የሙእሚኖችን መንገድ መከተልና ጀማዓቸውንም መቀላቀል ግድ ነው። በሐዲስ እንደመጣው ነቢዩ صلى الله عليه وسلم እንዲህ ብለዋል፡-

وأنا آمركم بخمس الله أمرني بهن بالجماعة والسمع والطاعة والهجرة والجهاد) [رواه أحمد]

”አላህ ያዘዘኝ በሆኑ አምስት ነገሮች አዛችኋለሁ። ጀመዓ ጋ በመሆን፣ በመስማት፣ በመታዘዝ፣ በሂጅራ እና በጂሀድ”

ኢስላም በጀማዓ፣ በመስማትና በመታዘዝ ካልሆነ በስተቀር በሰዎች ውስጥ በትክክል እንዳማይቆም ጥርጥር የለውም። እስቲ የዲን ድንጋጌዎችን ተመልከት! የቅጣት ህጎችን ተግባራዊ ማድረግ፣ የጂሀድ ግዴታን መፈፀም፣ ዳኞችን መሰየም፣ ተቆጣጣሪዎችን ማስቀመጥና የመሳሰሉት ሁሉ በጀመዓ፣ በመስማት፣ በመታዘዝ እና በእኛ ላይም መሪን በመምረጥ እንጂ ሰዎች ዘንድ በትክክል ተግባራዊ ሊሆኑ አይችሉም። ይህም አንድ ሰው ጀማዓን መከተሉ፣ ኸሊፋው ጋር መሆኑና

አለመለየቱ ያለምንም ጥርጥር የሙዋላት አካል ነው፤ ይህ ያለምንም ጥርጥር ከትላልቅ የሙዋላት ክፍል ነው። ወዳጆቼ ሆይ! ሙእሚኖችን መወዳጀትን በዚህ እናረጋግጣለን።

الولاء والبراء

3. ለአላህ ብሎ ጠላት ማድረግ (المعاداة في الله)

ለአላህ ብዬ የምወዳችሁ ወዳጆቼ! ከላይ ሙእሚኖችን መወዳጀትን ስለማረጋገጥ ተናግረናል፤ ይህም በመውደድ፣ በመርዳት፣ በመታዘዝና በመከተል እና ከሙስሊሞች ጀመዓ ጋር በመሆን እንደሚፈፀም አብራርተናል። ከላይ እንደጠቀስነው ሙእሚኖችን መወዳጀት እና ካፊሮችን ጠላት ማድረግ ሁለቱም በአንድ ላይ መገኘታቸው ግድ ነው። ማለትም ግዴታ ሙእሚኖችን ልንወዳጅና በተመሳሳይ በዛው ወቅት ላይ እንደዚሁ ካፊሮችን ጠላት ልናደርግና ከእነሱም ልንጥራራና ንጹሕ ልንሆን ግድ ይሆናል።

3.1. ትርጉም

አልሙዓዳት (ጠላት ማድረግ):- አልሙዓዳት ማለት በቋንቋ ደረጃ عادى (ዓዳ) يعادي (ዩዓዲ) ለሚለው ቃል ስርወ ቃሉ ነው። العداوة (አልዐዳወቱ) ማለት ትርጉሙ መጨቃጨቅና መራራቅ ሲሆን ስም ነው። አልዐዳዋህ የሚለው መራራቅ የሚለውንም ትርጉም ይይዛል። አላህ ሱ.ወ. እንዳለው:-

﴿إِذْ أَنْتُمْ بِالْعُدْوَةِ الدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدْوَةِ الْقُصْوَى﴾ [الأنفال: 42]،

“እናንተ በቅርቢቱ ዳርቻ ኾናችሁ እነርሱም በሩቂቱ ዳርቻ ኾነው”

መወዳጀትና ጠላት ማድረግ ተቃራኒዎች በመሆናቸው በአንድ ላይ ሊገኙ አይችሉም። የአንዱ መገኘት የግድ ሌላውን ያስወግዳል፤ እንዳይገኝም ያደርጋል። تعادى القوم ተዓዳ አልቀውሙ ሰዎቹ ተጣሉ። ማለትም ከፊሉ ከፊሉን ጠላት አደረገ ማለት ነው። ስለዚህ العداوة ጠብ እና المعاداة ጠላትነት ማለት መቆራረጥ፣ መራራቅ እና መቃረን ማለት ነው። ይህም ያለምንም ጥርጥር ጥላቻንም ያካትታል። ነገር ግን አልዓዳዋህ (ጠላት ማድረግ) ከዚህ ይበልጥ ጠባብ ነው፤ ሁሉም ጠላት የሚጠላ ሲሆን የሚጠላ ሁሉ ግን ጠላት አይደለም።

3.2. ጠላትነትን ማረጋገጥ (تحقيق المعادات)

ጠላትነትን የምናረጋግጠው እንዴት ነው? አላሁ ዐዝዘ ወጀል ኩፋሮችን፣ ሙሽሪኮችንና ሙርተዶችን ጠላት እንድናደርግ ካዘዘን ታዲያ እንዴት ነው ጠላትነታችንን ማረጋገጥ የምንችለው?

በአላህ ፍቃድ የሚከተለውን እንላለን። ኩፋሮችን ጠላት ማድረጋችን ከታች አጠቃለን በምናቀርባቸው ሁለት ነገሮች ይረጋገጣል።

3.2.1. የመጀመሪያው ደረጃ (المرتبة الأولى)

የልብ ጥላቻ

ሁሉንም ካፊር መጥላት:- ኩፋሮችን ጠላት ማድረግንና ከእነሱም ንጹሕ መሆንን ማረጋገጥ የሚፈልግ ማንኛውም ሙስሊም ላይ ሁሉ እነሱን መጥላት ግዴታ ይሆንበታል፤ የሚከተሏቸው መንገዶችና አስተምህሮቶቻቸው ከመለያየታቸው ጋር ሁሉንም መጥላት ግዴታ ይሆንበታል፤ ክርስቲያኖችም ሆኑ አይሁዶች ወይም መጁሶች ወይም እንደ ዓልማኒዮች (Secularists)፣ ሊብራሊስቶች፣ ማሱኒዮችን፣ ሶሻሊስቶች፣ ቀውሚዮች (የብሔርተኝነትን አስተሳሰብ አራማጆች) እና በዕሲዮች ያሉ ሙርተዶች ወይም እንደኑሰሪያ፣ ዱሩዝ፣ ራፊዳና የመሳሰሉት ዓይነት ዚንዲቅ ቡድኖችና ሌሎችም ቢሆኑ ያለምንም ልዩነት ሊጠላቸው ግዴታ ነው። እንዲህ ከሆነ ታዲያ እምነቶቻቸው የተለያዩ ከመሆናቸው ጋር ሁሉንም ኩፋሮች መጥላት በሁሉም ሙስሊም ላይ የማይቀርና ሊወድቅ የማይችል ቁርጥ የሆነ ግዴታ ነው። የዚህ እነሱን የመጥላቱ ምክንያትም በአላህ ዐዝዘ ወጀል መካዳቸው ነው። በሌላ አገላለፅ እኛ የምንጠላቸው ኩፋር ስለሆኑ ነው። ይህ ጥላቻ በትክክል ወሳኝ ከሆኑ ከተውሒድ ጋር ተያያዥ ከሆኑ ነገሮች ውስጥ አንዱ ነው። ይህ ከኩፋሮች ንጹህ የመሆን ዐቂዳ መሠረት ነው። ይህ ጥላቻ ሙሉ መሆኑ ግድ ነው።

የምወድህ ወንድሜ ሆይ! ኩፍርን ጠልቶ የኩፍር ቤተሰቦችን (ካፊሮችን) የማይጠላ ሙስሊም ይገኛል ተብሎ ይታሰባልን? ሽርክን እየጠላ ሙሽሪኮችን የማይጠላ ሙስሊም ይገኛል ተብሎ ይታመናልን? ይህ የሚሆን ነገር

አይደለም። ስለዚህ "ኩፋሮችን መጥላት የተወ ሰው ሑክሙ (ብይኑ) ምንድን ነው?" ወይም "ካፊሮችን የማይጠላ ሰው ሑክሙ ምንድን ነው?" ብሎ አንድ ሰው ቢጠይቀን ምንድን ነው መልሱ?

ወዳጆቼ ሆይ! ኩፋሮችን የመጥላት ጉዳይ ትልቅ፣ ወሳኝና አሳሳቢ ጉዳይ ነው። እንዴት አይሆንም! ይህ እኮ የዓቂዳችን መሠረት ነው፤ ከላኢላሀ ኢለላህ ምስክርነት ቃል ጋር ተያያዥ ከሆኑ ከእሱም ጋር ከማይነጣጠሉ ጉዳዮች ውስጥ አንዱ ነው፤ የኢማን ማዕዘን እንደሆነ ሁሉ ለአላህ ብሎ ጠላት የማድረግ (የሙዓዳት ፊልላህ) ዐቂዳ መሠረት ነው። አዎ! ኩፋሮችን መጥላት የዲናችን መሠረት ነው፤ ይህንን የተወ ሰው በእርግጥ ዲንን አፍርሷል፤ ኢስላሙንና ኢማኑን አበላሽቷል። ስለዚህ በጥቅሉ ኩፋሮችን የማይጠላ ሰው አላህ ይጠብቀንና ያለምንም ጥርጥር ከዲን ወጥቷል፤ ከመንገድ ተንሸራቷል፤ በአላህም ክዷል። የአላህን ሱ.ወ. ንግግር ተመልከት፡-

﴿لَّا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ﴾ [المجادلة: 22]

"በአላህና በመጨረሻው ቀን የሚያምኑትን ሕዝቦች አላህንና መልክተኛውን የሚከራከሩትን ሰዎች የሚወዳጁ ኾነው አታገኛቸውም።"

ማን ነው አላህንና መልክተኛውን የተከራከረው? አላህንና መልእክተኛውን የተከራከረው ካፊሩ ነው፤ ማለትም አላህንና መልእክተኛውን የተቀናቀነው ነው፤ አላህንና መልእክትኛውን የተቃረነው ነው፤ አላህንና መልእክተኛውን የተጨቃጨቀው ማለት ነው። *"በአላህና በመጨረሻው ቀን የሚያምኑትን ሕዝቦች አላህንና መልክተኛውን የሚከራከሩትን ሰዎች የሚወዳጁ ኾነው አታገኛቸውም።"* በዚህም ምክንያት ሸይኹል ኢስላም ኢብኑ ተይሚያህ ረሒመሁላህ እንዲህ ይላል፡-

"فاخبر سبحانه وتعالى أنه لا يوجد مؤمن يوادُّ كافرا فمن وادَّ الكفار فليس بمؤمن"،

"አላህ ሱ.ወ. ካፊርን የሚወድ ሙእሚን እንደማይገኝ እና ካፋሮችን የሚወድ ሰው ሙእሚን እንዳልሆነ ተናገረ።"

ይህ ኩፋሮችን ከወደደ ሰው ላይ ኢማንን መግፈፍ ነው። በተመሳሳይ ሁለቱ የኢማም ሙሐመድ ኢብን ዐብዱልወሀብ ልጆች ሸይኽ ሑሰይንና ሸይኽ ዐብዱላህ ረሒመሁመላሁ እንዲህ ይላሉ፡-

من قال لا أعادي المشركين أو عاداهم ولم يكفرهم فهذا لا يكون مسلما بل هو ممن قال الله فيهم: (وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلاً (150) أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا) [النساء: 150-151]، والله سبحانه وتعالى أوجب معاداة المشركين ومنابذتهم وتكفيرهم فقال (لَّا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ) "

"ሙሽሪኮችን ጠላት አላደርግም ያለ ሰው ወይም ጠላት አድርጓቸው ግን ያላከፈራቸው ሰው ሙስሊም አይደለም፤ ይልቅ እሱ አላህ እነሱን በተመለከተ '«በከፊሉም እናምናለን በከፊሉም እንክዳለን» የሚሉ፣ በዚህም መካከል መንገድን ሊይዙ የሚፈልጉ፤ እነዚያ በውነት ከሓዲዎቹ እነርሱ ናቸው። ለከሓዲዎችም አዋራጅን ቅጣት አዘጋጅተናል።' ብሎ ከተናገረባቸው ሰዎች ውስጥ አንዱ ነው። አላህ ሱ.ወ. ሙሽሪኮችን ጠላት ማድረግን፣ ከእነሱ መቆራረጥን እና እነሱንም ማከፈርን (ካፊርነታቸውን ማመንና መመስከር) ግዴታ አድርጎታል። አላህም እንዲህ ብሏል 'በአላህና በመጨረሻው ቀን የሚያምኑትን ሕዝቦች አላህንና መልክተኛውን የሚከራከሩትን ሰዎች የሚወዳጁ ኾነው አታገኛቸውም።"

ይህንን ንግግር አስተውል "ሙሽሪኮችን ጠላት አላደርግም ያለ ሰው" ብዙ ሰዎች እንዲህ ዓይነት ንግግር ይናገራሉ። "በዚህ ላይ አላህ አላስገደደኝም" ወይም "ስለዚህ ነገር ተወን" ወይም "ሁሉም በእምነቱ ላይ አላህ ይረዳዋል"ይላል።

እንደዚሁም ሸይኽ ዓብዱልለጢፍ ረሒመሁላህ ሙሽሪኮችን ጠላት የማያደርግ ሰውን በተመለከተ እንዲህ ይላል፡-

"لا يُتَصوَّر أنه يعرف التوحيد ويعمل به ولا يعادي المشركين"،

"ተውሒድን የሚያውቅና በእሱም የሚሰራበት ሰው ሙሽሪኮችን ጠላት አያደርግም ተብሎ አይታሰብም"

ሙሽሪኮችን ጠላት ማድረግ ከተውሒድ ጋር የማይነጣጠል ነውና። በመቀጠልም እንዲህ ይላል፡-
"ومن لم يعاديهم لا يقال له عرف التوحيد وعمل به وأي خير يبقى مع عدم عداوة المشركين"

"ሙሽሪኮችን ጠላት ያላደረገ ሰው ተውሒድን ያውቃል ወይም በተውሒድ ይሠራል አይባልም። ሙሽሪኮችን ጠላት ካለማድረግ ጋር ምን መልካም ነገር ይቀራል?"

ኩፋሮችን መጥላት ከላኢላሀ ኢለላህ ጋር ተነጥለው ከማይታዩ ነገሮች ውስጥ አንዱ ነው። እሱ ወደኋላ ሊተው የማይችል ግዴታ ነው። ከላይ እንደገልፅነው በተለይ መውደድና መጥላት አንድ ላይ ሊቀመጡ የማይችሉ ከመሆኑ አንፃር ኩፋሮችን መጥላትን ሙሉ ለሙሉ ማፍረስ ማለት ከዲን መውጣት ማለት ነው። ኩፋሮችን የማይጠላ ሰው እሱ ያለምንም ጥርጥር በእነሱ ውዴታና ፍቅር ውስጥ የወደቀ ነው። እናም ጉዳዩ አደገኛ ነው። ስለዚህ ካፊሮች አባትም ይሁኑ እናት ወይም ወንድምም ይሁን እኅት ወይም ቅርብ ዘመድ ቢሆኑም እነሱን መወዳጀት ሐራም ነው። አባቶችም ይሁኑ ወንድሞች ወይም እናቶችም ይሁኑ ቅርብ ዘመዶች መሽሪኮችን መውደድ አይፈቀድም። አላህ ሱ.ወ. እንዲህ ይላል፡-

لَّا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ ۚ [المجادلة: 22

"በአላህና በመጨረሻው ቀን የሚያምኑትን ሕዝቦች አላህንና መልክተኛውን የሚከራከሩትን ሰዎች፤ አባቶቻቸው፣ ወይም ልጆቻቸው፣ ወይም ወንድሞቻቸው፣ ወይም ዘመዶቻቸው ቢኾኑም እንኳ የሚወዳጁ ኾነው አታገኛቸውም፡፡"

አባትና እናት ቢሆኑ እንኳን እንደ አይሁድና ክርስትያን አስሊይ ካፊር ከሆኑ ሙስሊም የሆነ ሰው በልቡ ሊጠላቸው ግዴታ ይሆንበታል። ይህ ለእነሱ በጎና መልካም መዋልን አይከለክልም። አላህ እንዲህ ይላል፡-

وَإِنْ جَاهَدَاكَ عَلَى أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبْهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا [لقمان: 15)
"ለአንተ በእርሱ ዕውቀት የሌለህን ነገር በእኔ እንድታጋራ ቢታገሉህም አትታዘዛቸው፡፡ በቅርቢቱም ዓለም፤ በመልካም ሥራ ተወዳጃቸው፡፡"

እዚህ ጋር በመውደድ እና በጎና መልካም በመዋል መሀከል ልዩነት እንዳለ አያጠራጥርም። በመሠረቱ ለእነሱ መልካም መዋል እና ልባቸውንም ለኢስላም ማለማመድ ተገቢ ነው። ይሁንና መልካም መዋል አንድ ነገር ነው፤ መውደድና ማፍቀር ደግሞ ሌላ ጉዳይ ነው። እዚህ ጋር ማንም ጋር ምንም አይነት ሹብሀ እንዳይቀር አንዳንድ ሰው ይህንን የሚከተለውን የአላህ ንግግር አስመልክቶ "ምንድን ነው?" በማለት ሊጠይቅ ይችላል

[وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً) [الروم: 21)

"ለእናንተም ከነፍሶቻችሁ ሚስቶችን ወደእነርሱ ትረኩ ዘንድ መፍጠሩ፣ በመካከላችሁም ፍቅርንና እዝነትን ማድረጉ ከአስደናቂ ምልክቶቹ ነው፡፡"

እንደሚታወቀው አንድ ሙስሊም ወንድ እንደክርስቲያንና አይሁድ ያሉ ኪታቢያህ ሴቶችን እንዲያገባ የተፈቀደለት መሆኑና ባል ደግሞ ሚስቱ ጋር አብሮ እንደሚኖር፣ እንደሚወዳትና እንደሚያፈቅራት ምንም ጥርጥር የለውም። እኛም በአላህ ፍቃድ ተከታዩን እንላለን። ኒካሕ ውዴታን እንደሚያመጣና ፍቅርን እንደሚያወርስ አያጠራጥርም። ነገር ግን ይህ ሙስሊም ኪታቢያህ ለሆነችው ካፊር ሚስቱ ያለው ውዴታና ፍቅር ከተፈጥሯዊው ክልል አይወጣም፤ ይህ ተፈጥሯዊ ውዴታ እንጂ ሐይማኖታዊ ውዴታ አይደለም፤ ይህ ስሜታዊና ተፈጥሯዊ ፍቅር እንጂ ሐይማኖታዊ አይደለም። ይልቅ ተፈጥሯዊ ውዴታ እየወደዳት ልቡ ሐይማኖታዊውን ጥላቻ በመጥላት ላይ የማያወላውል ይሆናል። አንዱ ሌላኛው ጋር አይጋጭም። ይህ ተፈጥሯዊ ውዴታ መኖሩ እንዳለ ሆኖ ተፈጥሯዊውን ድንበር እንዲያልፍ ግን አይፈቀድም፤ ምክንያቱም ለሚስቱ ብሎ ሐራም የሆነን ነገር እንዲሰራ ወይም ዋጂብ የሆነን ነገር እንዲተው አይፈቀድም፤ ይህ ከሆነ ይህ ውዴታና ፍቅር ሐራም ይሆናል።

ወዳጆቼ! እዚህ ጋ የግድ ሰዎችን ማስገንዘብ የሚገባን ሌላ ጉዳይ አለ። ኩፋሮችን መጥላት ግዴታ ነው። ይህንን ሸሪዓዊ በሆኑ መረጃዎች አብራርተነዋል። ኩፋሮችን መጥላትና ልባችን በዚህ ጉዳይ ላይ የተረጋጋና የማይወላውል መሆኑ ግዴታ ነው። አንዳንድ የቢድዓና ዝንባሌዎቻቸውን የሚከተሉ ሰዎች በተለይ ወደ መጨረሻዎች ያሉ ዓመታት ውስጥ የአልወላእ ወልበራእን ዐቂዳ ማጥፋትን ብቻ አስበው የተለያዩ ሹብሀዎችን (ማምታቻዎችን) ማሰራጨት ጀምረዋል። *"እኛ ኩፋሮችን ራሳቸውን አንጠላቸውም፤ ግለሰቡን አንጠላም። እኛ የምንጠላው ኩፍርን ብቻ ነው፤ ግለሰቡን አንጠላም።"* በማለት ኩፍርንና ካፊሩን ግለሰብ መነጣጠል ጀመሩ። የኩፍርና የወንጀል አምባገነኖች እንኳን ሳይቀሩ ከእነሱ ጋር ይሆናሉ። *"እኛ ኩፍራቸውንና ሽርካቸውን ብቻ እንጠላለን፤ ግለሰቦቹንና አካላቸውን ግን አንጠላቸውም።"* ይላሉ። ይህ መረጃ ላይ ያልተመሠረተ አዲስ መጤ (ቢድዓ) የሆነ መከፋፈል ነው። ይልቅ ኩፍር ውስጥ የወደቀና ካፊር የሆነ ሰው ካፊር ለመሆኑ ብይን እንሰጣለን፤ ግለሰቡን በአካል እንጠላዋለን። አላህ ሱ.ወ. እንዲህ ይላል፡-

(قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَآءُ مِنكُمْ)

በኢብራሂምና በእነዚያ ከእርሱ ጋር በነበሩት (ምእምናን) መልካም መከተል አለቻችሁ፡ ፡ ለሕዝቦቻቸው «እኛ ከእናንተ ንጹሖች ነን፡፡ ባሉ ጊዜ (መልካም መከተል አለቻችሁ)፡፡

ኢብራሂምና እነዚያ ከእሱ ጋር የነበሩት እንዲህ ያሉት ለማን ነበር? ለኩፋሮች ነው። "«እኛ ከእናንተ ንጹሖች ነን፡፡" አሏቸው። በመጀመሪያ እኛ ከእናንተ ሳይሆን ከኩፍራቹ (ከክህደታችሁ) ንጹሖች ነን አይደለም ያሏቸው። በጭራሽ አይደለም። *«እኛ ከእናንተና ከአላህ ሌላ ከምትግገዙትም ንጹሖች ነን፡፡"* ከክህደታቸው ንጹሕ መሆናቸውን ከመግለፃቸው በፊት እንዴት ከእነዚህ ግለሰቦች ንጹሕ መሆናቸውን ይፋ እንዳደረጉ ተመልከት! ከእነሱ ንጹሕ መሆናቸውን ይፋ ማድረጋቸው ከኩፍራቸውም ንጹሕ መሆናቸውን ያጠቃልላልና ነው። (إِنَّا بُرَآءُ مِنكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ) *«እኛ ከእናንተ ከአላህ ሌላ ከምትግገዙትም ንጹሖች ነን፡፡ በእናንተ ካድን፡፡"* በማጋራታችሁ ካድን አላሉም። ይልቁንም

(كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ)

በእናንተ ካድን፡፡ በአላህ አንድ ብቻ ሲኾን እስከምታምኑ ድረስ በእኛና በእናንተ መካከል ጠብና ጥላቻ ዘወትር ተገለጸ፡ ፡

እነዚህ የቢድዓ ሰዎች የሚሉት ይህ ንግግር ለአላህ ብሎ የመወዳጀትንና ለአላህ ብሎ ጠላት የማድረግን ዓቂዳ ለማጥፋት አስበውበት እንጂ ለሌላ አይደለም። ይልቅ ኩፋሮችን ልንጠላቸው ግዴታችን ነው። ይህ ያለምንም ጥርጥር የልብ *ሥራ* ነው። ነገር ግን ከትላልቅ የልብ *ሥራዎች* ውስጥ የሚመደብ ነው፤ ለአላህ ብሎ መጥላት ውስጥ የሚጠቃለል ነው።

ወዳጆቼ ሆይ! *"ጠንካራው የኢማን ዘለበት ለአላህ ብለህ ልትወድ፣ ለአላህ ብለህ ልትጠላ ነው።"* የሚለውን የነቢያችንን ﷺ ሐዲስ አብራርተናል። የቅርብ ዘመዶች እንኳን ቢሆኑም ኩፋሮችን መጥላት ጠንካራው የኢስላም ገመድ ነው፤ ከተውሒድ ጋር የማይነጣጠል እና ከኢማን መሠረቶች ውስጥም ነው፤ ሰው ወደ ጌታው ከሚቃረብባቸው ትላልቅ *ሥራዎች* ውስጥ አንዱ ነው። የሰሐቦችን ረ.ዐ. መንገድ አይተህና አስተውለህ ከሆነ ኩፋር ዘመዶቻቸውን፣ የቅርብ ዘመዶቻቸውን ልጆችና ጎሳዎቻቸውን መጥላታቸው፣ ጠላት ማድረጋቸውና ከእነሱም ንጹሖች መሆናቸው ከትላልቅ *ሥራዎቻቸው* ውስጥ ነበር። (**أُولَٰئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ [المجادلة: 22**) *"እነዚያ በልቦቻቸው ውስጥ እምነትን ጻፏል፡፡ ከእርሱም በኾነ መንፈስ ደግፏቸዋል፡፡"* ስለዚህ ይህ ኩፋሮችን ጠላት ማድረግንና ከእነሱ ንጹህ መሆንን የምናረጋግጥበት የመጀመሪያው ደረጃ ነው።

3.2.2. ሁለተኛ ደረጃ (المرتبة الثانية)

ጠላትነትንና ንጹሕነትን ማረጋገጥ

ኩፉሮችን ጠላት ማድረጋችንን ከምናረጋግጥባቸው ነገሮች ውስጥ ሁለተኛው ጠላትነትንና ንጹሕነትን ማረጋገጥ ነው። *“ጠንካራው የኢማን ገመድ ለአላህ ብሎ መወዳጀት፣ ለአላህ ብሎ ጠላት ማድረግ፣ ለአላህ ብሎ መውደድና ለአላህ ብሎ መጥላት ነው።”* ኩፉሮችን በተግባር ጠላት ማድረግ ግድ ነው። ጠላት ማድረግ ማለት ከኩፉሮች ንጹሕ መሆን፣ በግልጽም ሆነ በውስጣችን ከእነሱ መራራቅ ከእነሱ ጋር ያሉ የፍቅርና የውዴታ ትስስሮችንና እነሱን ወደ መውደድና ፍቅር የሚያዳርሱ ግንኙነቶችን ሁሉ ማቋረጥ ማለት ነው። ጠላትነት ማለት ይህ ነው። በመቀጠልም ኩፉሮችን በልብ መጥላት ብቻውን በቂ አይደለም። ይልቅ ተግባራዊ የሆነ ጠላትነት መኖሩ ግድ ነው። ሸይኽ ሐምድ ኢብን ዐቲቅ ረሒመሁላህ እንዳለው፡-

واعلم أنه وإن كانت البغضاء متعلقة بالقلب فإنها لا تنفع حتى تظهر آثارها وتبين علاماتها ولا تكون كذلك حتى تقترن بالعداوة والمقاطعة

”ጥላቻ በልብ ውስጥ ብቻ የተንጠለጠለ ከሆነ ፋናው ግልጽ እስከሚሆንና ምልክቶቹ እስከሚገለጡ ድረስ እንደማይጠቅምና ጠላት ከማድረግና ከመቆራረጥ ጋር እስካልተቆራኘ ድረስ ደግሞ ይህ እንደማይሆን እወቅ!”

ጠላትነትንና ንጹሕነትን ግልጽ ማድረግና ማረጋገጥ ግድ ነው። ጠላት ማድረግ ብዙ ቅርንጫፎች እንዳሉት ጥርጥር የለውም። ለካፊር ውዴታን አለማሳየት፣ ጓደኛ አለማድረግ፣ ከእነሱ ጋር አለመመሳሰል፣ የእነሱ መለያ በሆነ ነገር ላይ አለመከተል፣ እነሱን አለማላቅ፣ በመቀመጫ ቦታዎች እነሱን አለማስቀደም፣ ለእነሱ አለማስመሰል፣ ለእነሱ መንገድ አለማስፋት፣ ለእነሱ የአላህን እዝነትንና ምህረትን አለመለመን፣ በበዓሎቻቸው አብሮ አለመሆንና እንኳን አደረሳችሁ አለማለት እና የመሳሰሉት ከእነሱ ንጹሕ መሆንና ጠላት ማድረግ ከሚረጋገጥባቸው ነገሮች ውስጥ ናቸው።

ለአላህ ብዬ የምወዳችሁ ወዳጆቼ ሆይ! ኩፉሮችን ጠላት ስለማድረግና ከእነሱም ንጹሕ ስለመሆንና ይህም ወደ ሁለት የሚከፈል ስለመሆኑ ተናጋግረናል። ይህም አንደኛ ለሁሉም ካፊር የልብ ውስጥ ጥላቻ መኖርና ይህም አይቀሬ የሆነ ግዴታ መሆኑ ሲሆን ሁለተኛው ደረጃ ደግሞ እነሱን ጠላት ማድረግና ከእነሱ ንጹሕ መሆን ነው። ኩፉሮችን ጠላት ማድረግ ማለት ከእነሱ ንጹሕ መሆን፣ በግልጽና በውስጣችንም ከእነሱ መራቅ እና ወደእነሱ ውዴታና ፍቅር የሚያደርሱን ትስስሮችን ሁሉ ማቋረጥ መሆኑን ተመልክተናል። እንዲሁም ጥላቻ የሚገኘው ልብ ውስጥ ቢሆንም የግድ ተግባር ሊከተለው እንደሚገባ አብራርተናል። ይህ ያለምንም ጥርጥር ንጹሕ የመሆን አካልና ጠላት ማድረግን ከምናረጋግጥባቸው ቅርንጫፎች ውስጥ አንዱ ነው። እዚህ ጋ መቅረት የሌለበት አንድ አንገብጋቢ ነገር አለ። እሱም ጠላትነትን ለሁሉም ኩፉር ይፋና ግልፅ እናደርጋለን ወይ? የሚለው ነው።

፩ኛ. ኩፉሮችን ጠላት ማድረግ በሁሉም ሙስሊም ላይ ግዴታ ነው። እዚህ ጋ የሚነሳው ጥያቄ ግን የዚህን ጠላትነት ዝርዝር ለሁሉም ኩፉር ማሳየትና መግለፅ ላይ ነው። ስለዚህ እዚህ ጋ ሁለት ነገሮች አሉ።

1. በልብ ውስጥ ለኩፉሮች ጠላትነት የመኖር ብይን (ሑክም) ምንድን ነው?
2. ይህንን ጠላትነት ለሁሉም ኩፉር ማሳየትና መግለፅ ግዴታ ይሆናልን? የዚህን ጠላትነት ዝርዝር ለሁሉም ኩፉር ይፋ ማድረግ ግዴታ ነውን?
   ለሁሉም ደረጃዎች ፍርድ (ሑክም) አላቸው ።

፩ኛ. በልብ ጠላትነት ስለመኖር ተመልክተናል። በልብ ውስጥ ለሁሉም ካፊር ጠላትነት መኖሩ ያለምንም ጥርጥር በሁሉም ሙስሊም ላይ ግዴታ ነው። ይህ ሸሪዓ ያስቀመጠው ትልቅ መሠረት ነው። ይህ በልብ ውስጥ የሚኖረው ጠላትነትና ንጽሕና ለሁሉም ካፊር መሆኑ ግድ ነው። ምክንያቱም በዚህ ነገር ላይ አላሁ ሱ.ወ. አዞናል። አላህም እንዲህ ይላል፡-

[وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ] [الممتحنة: 4]

«በአላህ አንድ ብቻ ሲኾን እስከምታምኑ ድረስ በእኛና በእናንተ መካከል ጠብና ጥላቻ ዘወትር ተገለጸ፡፡»

ስለዚህ በልባችን ካፊሮችን ከሽርካቸው ንጹሕ እስከሚሆኑና እስከሚጠሩ ድረስ ጠላት ማድረግና ከእነሱም ንጹሕ መሆን ግድ ይላል። በዚህም ምክንያት ሁሉንም ካፊሮችን ጠላት ማድረግና ልቡም እነሱን በመጥላትና ጠላት በማድረግ

ላይ የጸናና የማያወላውል መሆን በሁሉም ሙስሊም ላይ ግዴታ ነው። ሙስሊሞች ደካሞች በሆኑበት ጊዜ ቢሆን እንኳን የጠላትነት መሠረቱ እንዳይጠፋ ሊጠነቀቅ ይገባል። ምክንያቱም የጠላትነቱ መሠረቱ ከልብ ውስጥ መጥፋቱ እውነታው ኩፍር ነውና ነው። አላህ ይጥብቀን!

[لَّا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ) [المجادلة: 22)

በአላህና በመጨረሻው ቀን የሚያምኑትን ሕዝቦች አላህንና መልክተኛውን የሚከራከሩትን ሰዎች የሚወዳጁ ኾነው አታገኛቸውም፡፡

ሸይኽ ሐመድ ኢብን ዐቲቅ ረሒመሁላህ እንዲህ ይላል፡-

فكم من إنسان لا يقع منه الشرك ولكنه لا يعادي أهله فلا يكون بذلك مسلما إذ ترك دين جميع المرسلين؛ لأن جميع المرسلين دعوتهم قائمة على البراءة من الكفار

"ከሰዎች ውስጥ ሽርክ የማይፈፅም (ከአላህ ሌላ ላለ የማያርድና ስለት የማይገባ፣ ከአላህ ሌላ ላለ የማይሰግድ እና የመሳሰሉት) ብዙ ሰው አለ። ነገር ግን የሽርክ ሰዎችን ጠላት አያደርግም። በዚህም ሙስሊም አይሆንም። ምክንያቱም የሁሉንም መልእክተኞችን ዲን ትቷልና። የሁሉም መልእክተኞች ጥሪ ደግሞ ከኩፋሮች ንጹሕ መሆን ላይ የተመሠረተ ነው።"

እንደዚሁም ሸይኽ ዓብዱል ለጢፍ ኣሊ ሸይኽ ረሒመሁላህ በልብ ውስጥ ለኩፋሮች ጠላትነት የመኖርን ጉዳይ በተመለከተ እንዲህ ይላል፡- "لا بد منه؛ لأنه يدخل في الكفر بالطاغوت" *"ግድ ነው። ምክንያቱም በጣዖት መካድ ውስጥ የሚካተት ነውና።"*

በልቡ ውስጥ ምንም ዓይነት ጠላትነት የማይገኝበት ሰው ይህ ከባድ ነገር ነው፤ ትልቅ ወንጀል ነው። ስለዚህ ወዳጆቼ! ይህ የግድ ነው። ሙሽሪኮችን ቢያንስ በልቡ ጠላት ያላደረገ እና ከእነሱም ንጹሕ ያልሆነ ሰው ይህ ያለምንም ጥርጥር የሁሉንም መልእክተኞችን መንገድ የተቃረነ ነው፤ እሱ ትልቅ ወንጀል ላይ ነው፤ ጭራሹንም ከዲን የተንሸራተተ ሰው ነው። ነገሩ እንዲህ ከሆነ ታዲያ በልብ ውስጥ ለሁሉም ካፊር ጠላትነት መኖርና ከእነሱም ንጹሕ መሆን መገኘቱ የግድና የማይቀር ነው።

2ኛ. ሁለተኛው ደግሞ ይህንን ጠላትነት ግልፅ እናደርጋለን? ይህንን ጠላትነት ለሁሉም ካፊር እናሳየለን? ሙሉ ዝርዝሩን ለሁሉም ካፊር ግልፅ እናደርጋለን?

ሐቂቃ ጉዳዩ ትንታኔ ያስፈልገዋል። እንደምታውቁት ኩፋሮች ብዙ ዓይነቶች ናቸው። ከእነሱ ውስጥ ለአላህ ዲን ጠላት የሆነ አለ። ከእነሱ ውስጥ አፈንጋጭና በውሸቱ፣ በኩፍሩና በኩራቱ ላይ የሙጥኝ የሚል አለ። ከእነሱም ውስጥ ልቦቻቸው ወደ እስልምና የተለማመዱ አሉ። ከእነሱ መካከልም ተቀባይነትን የሚያሳዩ፣ ለአላህ ዲን ጠላትነት የማያሳዩና ከተዋጊ ጠላቶች ጋር የማይሰለፉ ሰላማዊዎች አሉ። ያለምንም ጥርጥር የሁሉም ሑክም ይለያያል። በውሸታቸውና በኩፍራቸው ሙጭጭ ለሚሉ አመፀኛ ኩፋሮች ጠላትነትን ማሳየትና ይህንንም ጠላትነት ለእነሱ ግልፅ ማድረግ ግዴታ ይሆናል። እንደዚሁም ተዋጊ ጠላት ለሆኑ ኩፋሮች ጠላትነትን ማሳየትና ግልጽ ማድረግ ከእነሱ ንጹሕ መሆንንም ግልፅ ማድረግ ግዴታ ይሆናል። የነቢዩላህ ኢብራሂምን መንገድ ሁላችንም እናውቃለን። አባቱን እንዴት በሒክማና በመልካም ግሳፄ ይጠራና ልቡን ያለማምድ እንደነበረ እናውቃለን። ነገር ግን የአባቱን በኩፍርና አመፅ ላይ የሙጥኝ ማለት ግልፅ ሲሆንለት ከእርሱ ተጥራራ። አላህ ሱ.ወ. እንዲህ አለ፡-

[فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ لِّلَّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ ۚ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ) [التوبة: 114)

እርሱም የአላህ ጠላት መኾኑ ለእርሱ በተገለጸለት ጊዜ ከርሱ ራቀ፤ (ተወው)፡፡ ኢብራሂም በእርግጥ በጣም ርኅሩኅ ታጋሽ ነውና፡፡

በውሸታቸውና ኩፍራቸው ላይ ሙጭጭ ላሉት አመፀኛ ኩፋሮች ጠላትነን ማሳየትና ከእነሱም ንጹሕ መሆንን መግለፅ ያለምንም ጥርጥር ግዴታ ይሆናል። ይህ ያለምንም ጥርጥር ከጣኢፈቱል መንሱራ መገለጫዎች ውስጥ አንዱ ነው።

እኛንና ሙስሊሞችን ከእሷ ቤተሰቦች እንዲያደርገን አላህን ሱ.ወ. እንለምነዋለን! በተለይ ይህን ጠላትነት ማሳየት ሐቂቃው ከተውሒድ ጋር ጥብቅ ቁርኝት ያለውንና የኢማን መሠረት የሆነን ነገር ግልፅ ማድረግ ነው። ለእነዚህ ኩፋሮች ይህንን ጠላትነት የሚያሳይ ሰው በነቢያትና በመልእክተኞች መንገድ ላይ የሚጓዝ ነው።

በልብ ውስጥ ጠላትነት መኖሩ ግዴታ ከመሆኑ ጋር ይህንን ጠላትነት የማናሳያቸውና ግልፅ የማናደርግላቸው ኩፋሮች ልቦቻቸው ለእስልምና የሚለማመዱ እንደዚሁም መቀበልን የሚያሳዩ፣ ጠላትነትን የማያሳዩና ከተዋጊ ጠላቶች ጋር የማይሰለፉ እንደዚሚይ (ለሙስሊም ግብር እየከፈሉ የሚኖሩ) እና የመሳሰሉት ዓይነት ለሆኑ ሰላማዊ ካፊሮች ነው። ለእነዚህ ይህንን ጠላትነት አናሳያቸውም፤ ግልፅም አናደርግላቸውም። ይህ ግን ጠላትነት በልብ ውስጥ መኖሩ የግድ ከመሆኑ ጋር ነው። ምክንያቱም ከሽርክና ከኩፍር ገና አልተላቀቁምና ነው። የዚህ ጠላትነት ሰበብም ሽርክና ኩፍር ነው። ለእነዚህ ልቦቻቸው ለሚለማመዱና ለአህለዚማህ እና ለመሳሰሉት ጠላትነትን ማሳየትና ዝርዝሩን መግለፅ ግዴታ አይደለም ከማለታችን ጋር ግን አንድ ሙስሊም ትኩረት ሊሰጠው የሚገባው አንድ ትልቅ ነገር አለ። እሱም ጠላትነትን ማሳየትና ግልፅ ማድረግ ግዴታ አለመሆኑ የአልወላእ ወልበራእን ሙሉነትን የሚያበላሹ ንግግሮችንና ድርጊቶችን እንዲሠራ ይፈቀድለታል ማለት አይደለም። ማለትም ይህ እነሱ ጋር እንዲያስመስልና በዲኑ ጉዳይ እንዲራደር አይፈቀድለትም። እነዚህ ልቦቻቸው የሚለማመዱ ሰዎች፣ አህሉ ዚማዎችና የመሳሰሉት በዲናችን ጉዳይ እነሱ ጋር ልናስመስል፣ ወይም በሰላምታ ልንቀድማቸው፣ ወይም በእነሱ ልንመሳሰል፣ እነሱ እንዲወዱን መሽቆጥቆጥ፣ ወይም በበዓላቶቻቸውና በሀይማኖታዊ ደስታዎቻቸው አብረናቸው ልንሳተፍና ወይም እንኳን አደረሳችሁ ልንላቸው አይፈቀድም። ይህ ያለምንም ጥርጥር አይፈቀድም። ይህ የአልወላእ ወልበራእን ሙሉነትን ያፈርሳል። ወይም ከፊሉ ከአልወላእ ወልበራእ ሙሉነት ጋር ይቃረናል፤ ከፊሉ ደግሞ ከመሠረቱ ሙዋላትና ሙዓዳት (መወዳጀትንና ጠላት ማድረግን) ጋር ይጋጫል።

ስለዚህ ወዳጆቼ! አሁንም ይህንን ጠላትንና ሙሉ ዝርዝር ነገሩን ወይም ከፊል ዝርዝሩን ልቦቻቸው ለሚለማመዱ፣ ለአህለ ዚምማዎችና ለመሳሰሉት ግልፅ ማድረግ ግዴታ ካለመሆኑ ጋር ያለምንም ጥርጥር አንድ ሙስሊም አባትና እናቱ ከመሰረታቸው ካፊሮች ሆነው ግን ተዋጊ ያልሆኑ ሰላማዊ ከሆኑ እዚህ ውስጥ ይገባሉ። አንዱ ሙስሊም ወላጆቹ ነባር ካፊሮች ከሆኑ ሙርተድ (ከእስልምና በኋላ የከፈር) ካልሆኑ፣ ሰላማዊ፣ ለዲን ጠላትነትን የማያሳዩና ከጠላት ጎን የማይሰለፉ ከሆኑ ያለምንም ጥርጥር ይህ ሙስሊም ከእነሱ ጋር ግንኙነቱን በመልካም ነገር ሊቀጥል፣ ሽርክ ወይም ወንጀል ያለበት ነገር ላይ ላይታዘዛቸውና ሊወዳቸው ይገባል። እንደዚሁም አንዱ ሙስሊም ካፊር ዘመድ ካለውና ነገር ግን እሱም የዲን ጠላት ካልሆነ አሁንም ለዚህ ሰው ወደ መልካም ነገር ጥሪ ማድረግና ለዚህም ዝምድናውን ለመቀጠል የሚከለክለው ነገር የለም። ከአህለ ዚምማዎችና ከመሳሰሉት ውስጥ የሆነ ዲንን የማይተናኮል ሰላማዊ ካፊር ጎረቤት ያለውም ሙስሊም እንደዚሁ በተመሳሳይ የሚከለክለው ነገር የለም። በተጨማሪም ከላይ እንዳሳለፍነው ልቡ ለእስልምና የሚለማመድ ሰው ጋር ልብ ውስጥ ጠላትነት መኖሩ ግዴታ ከመሆኑ ጋር ሳያስመስል በመልካም ነገር መቀጠል አይከለከልም።

እንደዚሁም ኩፋሮች ጋር መግዛትና መሸጥም ከተፈቀዱ ነገሮች ውስጥ ይካተታል። የአልወላእ ወልበራእ እና ኩፋሮችን ጠላት የማድረግና የመጥላት ጉዳይ ኩፋሮች ጋር መሸጥና መግዛትን መከልከል ማለት አይደለም። ነቢዩ ﷺ ሲሞቱ የብረት ልብሳቸው በሰላሳ ሳዕ ገብስ አስይዘውት አንድ የሁድይ ዘንድ ነበር። ሰሐቦችም ረ.ዐ. ለኩፋሮች ይሸጡና ይገዟቸውም ነበር። እነዚህ እንደመሸጥ፣ መግዛት፣ ንግድና የመሳሰሉት ያሉ ነገሮች አልሐምዱሊላህ ቀለል የተደረጉና የተፈቀዱ ናቸው፤ አልወላእ ወልበራእን የሚያበላሹ ነገሮች አይደሉም።

3.3. ካፊሮችን የመወዳጀት ብይን (حكم موالاة الكافرين)

ወዳጆቼ ሆይ! ከላይ ኩፋሮችን ጠላት የማድረግን ብይን አይተናል፤ በልብ በመጥላት እና በተግባር ጠላት በማድረግና ከእነሱ ንጹሕ በመሆን ላይ የተመሠረተ መሆኑንም አብራርተናል። የዚህ ርዕስ ማጠቃለያ ላይ ትልቅና አሳሳቢ ስለሆነው ነገር ማንሳት ግድ ይላል። እሱም ካፊሮችን ስለተወዳጀ ሰው ሑክም ነው። ከላይ እንደገለፅነው ግዴታ የሚሆንብን ኩፋሮችን ልንጠላቸው፣ ጠላት ልናደርጋቸውና ከእነሱም ንጹሕ ልንሆን ነው። ሊጠላቸውና ጠላት ሊያደርጋቸው ሲገባ እነሱን በመወዳጀት ይህንን ግዴታ የተቃረነ ሰው ሑክሙ ምንድን ነው? በአላህ ፍቃድ በዚህ ክፍል ኩፋሮችን ስለመወዳጀት ሑክም እናያለን።

ወዳጆቼ ሆይ! ከላይ እንደገለፅነው መወዳጀት ለአላህ፣ ለመልእክተኛውና ለሙእሚኖች እንጂ አይደረግም። በሸሪዓ ሐራም የተደረገው ሙዋላት (መወዳጀት) አንድ ሙስሊም በማንኛውም ዓይነት የመወዳጀት ሁኔታ ካፊሮችን መወዳጀቱ ነው። አላሁ ዐዝዘ ወጀል ኩፋሮችን መወዳጀት ከልክሏል፤ ሐራም አድርጎታል። አላሁ ዐዝዘ ወጀል እንዲህ ይላል፡-

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُم مِّنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ ۙ أَن تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِن كُنتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنتُمْ وَمَن يَفْعَلْهُ مِنكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ) [الممتحنة: 1

እናንተ ያመናችሁ ሆይ! ጠላቶቼንና ጠላቶቻችሁን ወዳጆች አድርጋችሁ አትያዙ፡፡ ከእውነቱ የመጣላችሁን ሃይማኖት በእርግጥ የካዱ ሲኾኑ ውዴታን ወደእነርሱ ታደርሳላችሁ፡፡ መልክተኛውንና እናንተን በአላህ በጌታችሁ ስላመናችሁ (ከመካ) ያወጣሉ፡፡ በመንገዴ ለመታገልና ውዴታዬን ለመፈለግ የወጣችሁ እንደኾናችሁ (ወዳጆች አድርጋችሁ አትያዙዋቸው)፡ ፡ እኔ የምትደብቁትንና የምትገልጹትን ሁሉ የማውቅ ስኾን ወደእነርሱ በፍቅር ትመሳጠራላችሁ፡፡ ከእናንተም (ይህንን) የሚሠራ ሰው ቀጥተኛውን መንገድ በእርግጥ ተሳሳተ፡፡

ኩፋሮችን የተወዳጀ ሰው ቀጥተኛውን መንገድ በእርግጥ ተሳሳተ። እንደዚሁም አላህ ሱ.ወ. እንዲህ ይላል፡-

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ) [المائدة: 51

እናንተ ያመናችሁ ሆይ! አይሁዶችንና ክርስቲያኖችን ረዳቶች አድርጋችሁ አትያዙ፡፡ ከፊላቸው ለከፊሉ ረዳቶች ናቸው፡፡ ከእናንተም ውስጥ ረዳቶች የሚያደርጋቸው ሰው እርሱ ከነርሱ ነው፡፡ አላህ በደለኞችን ሕዝቦች አያቀናም፡፡

ኩፋሮችን መወዳጀት ትልቅ በደል ነው። በሌላ አንቀጽም እንዲህ ይላል፡-

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَئِسُوا مِنَ الآخِرَةِ كَمَا يَئِسَ الْكُفَّارُ مِنْ أَصْحَابِ الْقُبُورِ) [الممتحنة: 13].

እናንተ ያመናችሁ ሆይ! አላህ በእነርሱ ላይ የተቆጣባቸውን ሕዝቦች አትወዳጁ፡፡ ከሓዲዎች ከመቃብር ሰዎች ተስፋ እንደቆረጡ ሁሉ ከመጨረሻይቱ ዓለም (ምንዳ) በእርግጥ ተስፋ ቆርጠዋል፡፡

ስለዚህ ወዳጆቼ! ካፊሮችን መወዳጀት ሐራምና ሐራም ነው። አላህ ባወረደው ግልፅ መረጃ ሐራም ነው። አላህ ከልክሏል፤ ክልከላውንም አጠንክሮታል። የዚህ መወዳጀት ዓይነቱ ምንም ይሁን ኩፋሮችን የመወዳጀት ሐራምነት ላይ የኡማው ስምምነት ኢጅማዕ አለ። ኩፋሮችን የተወዳጀ ሰው በእርግጥ ትልቅ ወንጀልንና ክልክል የሆነን ነገር ፈፅሟል፤ ይህ ሰው ትልቅ አደጋ ውስጥ ነው።

እኛም በዚህ ትምህርት የምናየው የሚያከፍር ስለሆነው መወዳጀት ብቻ ነው። ምክንያቱም እዚህ ጋ ከኢስላም የማያስወጡ ድርጊቶች አሉ። ኩፋሮችን በሰላምታ መቅደምንና በመቀመጫ ቦታዎች ላይ ማስቀደምን የመሳሰሉትን አንዳንድ ዑለማኦች ሙዋላቱ ሱግራ (ትንሹ መወዳጀት) በማለት ጠርተውታል። ስለዚህ በዚህ ትምህርት ላይ ከኢስላም የማያስወጡ የሆኑትን ስለእነዚህ ድርጊቶች አናወራም። በዚህ ክፍል የምናየው ኩፋሮችን ከኢስላም የሚያስወጡ መወዳጀትን መወዳጀት (ሙዋላቱል ሙከፊራህ) ነው። ስለዚህ ስናወራ ሁሉም ሊያውቀው የሚገባው ነገር የሚያከፍረው መወዳጀት በትክክል ከሚከተሉት አራት ዓይነት መወዳጆቶች እንደማይወጣ ነው።

1. ኩፋሮችን በሐይማኖታቸው ምክንያት መውደድ (محبة الكفار لدينهم)
2. ኩፋሮችን በኩፍራቸው ላይ በንግግር መስማማት (موافقة الكفار على كفرهم باللسان)
3. ኩፋሮችን በኩፍራቸው ላይ በተግባር መከተል (متابعة الكفار على كفرهم بالعمل)
4. ኩፋሮችን በኩፍራቸው ላይ ወይም በሙስሊሞች ላይ ማገዝ (مناصرة الكفار على كفرهم أو على المسلمين)

ስለዚህ በጥናትና በክትትል የሚታወቀው ከኢስላም የሚያስወጣውና የሚያከፍረው መወዳጀት ወደ እነዚህ አራት ክፍሎች ይከፈላል።

ኢንሻአላህ ሁሉንም ዓይነቶች በዝርዝር ማየት እንጀምራለን።

الولاء والبراء

3.3.1. ኩፋሮችን ስለሐይማኖታቸው ብሎ መውደድ (محبة الكفار لدينهم)

ኩፋሮችን ገደብ የሌለው ውዴታን የሚወድ ወይም በሐይማኖታቸው ምክንያት ወይም እነሱና የሽርክ ተግባሮቻቸው የሚለዩበት ከሆኑ የእምነት ሥነ-ስርዓቶቻቸው ውስጥ በአንዱ የእምነት ሥነ-ስርዓታቸው ምክንያት ኩፋሮችን የሚወድ ሰው ይህ ውዴታው ከሚያከፍሩ የሙዋላት ዓይነቶች ውስጥ አንዱ መሆኑ ምንም ጥርጥር የለውም። ይህ ሰው ኩፋሮችን በእርግጥ የሚያከፍር የሆነውን መወዳጀት (አልሙዋላቱል ሙከፊራህ) ተወዳጅቷቸዋል። ኩፋሮችን ገደብ የሌለው ውዴታ የወደደ ወይም ስለሐይማኖታቸው ወይም የሽርክ ተግባሮቻቸው መለያ ከሆኑ ሐይማኖታዊ ሥነ-ስርዓቶቻቸው ውስጥ በአንዱ ሐይማኖታዊ ስርዓት ምክንያት የወደዳቸው ሰው በእርግጥ ይህ ሰው ኩፋሮችን ከኢስላም የሚያስወጣ የሆነን መወዳጀትን ተወዳጅቷቸዋል፤ ኩፍርን የወደደ ሰው ካፊር ነውና፤ ክህደትን የወደደ ሰው ከሀዲ ነው። ኩፍርን መውደድ ኩፍር ለመሆኑ የዑለማኦች ስምምነት ያለው ጉዳይ ነው። የኩፍር ዓቂዳዎችን ወይም የኩፋር ሐይማኖቶችን የወደደ ሰው ይህ ያለምንም ጥርጥር ኩፍራቸውን መርጧል፤ ወዶታል፤ በዚህም ምክንያት ተወዳጅቷቸዋል።

እንደዚህ ዓይነቱ ነገር ልቦቻቸው የታመሙ ሰዎች ዘንድም እናገኛለን። ክርስቲያኖችን ክርስቲያን ለመሆናቸው፣ ለሐይማኖታቸው ብሎ እና ሐይማኖቱ 'ቀላል፣ ጥሩና የማይከብድ ሐይማኖት ነው' ብሎ ስለሚያስብ የወደዳቸው ሰው ያለምንም ጥርጥር ካፊር ነው። በዚህም የሚያከፍር መወዳጀትን ተወዳጅቷቸዋል። እንደዚሁም ዓልማኒዮችን 'የአዕምሮ፣ የማገናዘብ፣ የነፃነትና የአስተሳሰብ ባለቤቶች ናቸው' ብሎ ስለሚያስብ የወደዳቸው ሰውም ካፊር ነው። ይህ ሰው የሚያከፍርን መወዳጀት ተወዳጅቷቸዋል። እነዚህን የመሳሰሉት ለምሳሌ ለዲሞክራሲ ሲል የዲሞክራሲ አራማጆችን የወደደ ወይም በእምነታቸውና በዘረኝነታቸው ምክንያት ቀውሚዮችን (ብሔርተኞችን) የሚወድ ወይም ከአላህ ውጪ ህግን ስለሚያወጡና ህግን በማውጣት አላህን ስለሚቀናቀኑ የፓርላማ አባላትን የሚወድ ሰው ይህ ሁሉ ኩፍር፣ ሽርክና የሚያከፍረው መወዳጀት ነው።

ስለዚህ በጣም ጥንቃቄ ልናደርግ ይገባናል። በተለይ ቀልብ ቀልብ ተብላ የተሰየመችበት ምክንያት ስለምትገለባበጥ ብቻ ነው። ሙወሒድ የሆነ ሰው ልቡን ሊከታተል ይገባዋል። ምናልባትም ኢብሊስ በልቡ ውስጥ የዚህ ዓይነቱን ነገር አስገብቶበት ሊሆን ወይም የኩፋሮችን ተግባራት አስጊጦ አሳይቶት በልቡ ውስጥ የመውደድ፣ ጥሩ ነገር አድርጎ የመመልከትና የመቀበል ሁኔታ ተከስቶ ሊሆን ይችላል። ስለዚህ አንድ ሙስሊም ኩፍርንና የኩፍር ባለቤቶችን እንዲንቅና በልቡ ውስጥ ለእነሱ ፍቅር፣ መልካም እይታ፣ መውደድና ተቀባይነት እንዳይፈጠር ሁል ጊዜ የሽርክን፣ የኩፋርና የካፊሮችን ቂልነት በማስታወስ ራሱን ሊገስፅ ይገባል። አላህ ሱ.ወ. ይላል፡-

[وَمَنْ يَرْغَبُ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ] (البقرة: 130)

ከኢብራሂምም ሕግጋት ነፍሱን ያቄለ ሰው ካልኾነ በስተቀር የሚያፈገፍግ ማነው? (የለም)፤

3.3.2. ኩፋሮችን በኩፍራቸው ላይ በንግግር መስማማት (موافقة الكفار على كفرهم باللسان)

ሁለተኛው ኩፋሮችን የመወዳጀት ዓይነትና ከኢስላም የሚስወጣው መወዳጀት ኩፋሮችን በኩፍራቸው ላይ በንግግር መስማማት (موافقة الكفار على كفرهم باللسان) ነው። ኩፋሮችን ከኩፍራቸው ውስጥ በአንዱ ላይ መስማማት በልቡ ሳያምንበት ከላይ ብቻ ቢሆን እንኳን የሚያከፍር ሥራና የሚያከፍር መወዳጀት ነው። ይህ ጉዳይ ያለምንም ጥርጥር ከልብ ጋር ምንም ግንኙነት የለውም፤ ግልፅ የሆነው ነገር በቂ ነው። ኩፋሮችን በኩፍራቸው ላይ በምላሱ የተስማማ ሰው ይህ ያለምንም ጥርጥር ካፊር፣ ከኢስላም የወጣና በሚያከፍር መወዳጀት ተግባር ውስጥ የወደቀ ሰው ነው። ኢማሙ ሱለይማን ኢብን ዓብዱላህ ኢብን ሙሐመድ ኢብን ዓብዲልወሐብ አላህ ይዘንለትና እንዲህ ይላል፦

اعلم رحمك الله أن الإنسان إذا أظهر للمشركين الموافقة على دينهم خوفا منهم ومداراة لهم ومداهنة لدفع شرهم فإنه كافر مثلهم، وإن كان يكره دينهم ويبغضهم ويحب الإسلام والمسلمين، وقد أجمع العلماء على أن من تكلم بالكفر هازلا أنه يكفر فكيف بمن أظهر الكفر خوفا وطمعا في الدنيا،

"አላህ ይዘንልህና እወቅ! አንድ ሰው የሙሽሪኮችን ሐይማኖት እየጠላና ኢስላምንና ሙስሊሞችን እየወደደ ቢሆን እንኳን ሙሽሪኮችን ፈርቷቸው፣ እነሱን ለመያዝና ተንከላቸውን ለመከላከል በማሰብ እያስመሰለ እምነታቸው ላይ ቢስማማ እሱም እንደነሱ ካፊር ነው። እየቀለደ የኩፍር ንግግርን የተናገረ ሰው እንደሚከፍር ዑለማኦች ተስማምተዋል። ታዲያ ፈርቶና ለዱንያ በመጓጓት ኩፍርን የሠራ ሰውስ እንዴት ነው?"

እየቀለደ የኩፍር ንግግርን የተናገረ ሰው እንደሚከፍር ዑለማኦች ተስማምተዋል። ታዲያ ፈርቶና ለዱንያ በመጓጓት ኩፍርን የሠራ ሰውስ እንዴት ነው? ስለዚህ ኩፋሮችን በኩፍራቸው ላይ መስማማት በንግግር ቢሆንም እንኳን የሚያከፍር ሥራና ሙዋላት ሙከፊራህ (የሚያከፍር መወዳጀት) ነው። ከዚያም በመቀጠል ስለ አህሉል ከህፍ (የዋሻው ሰዎች) የሚናገረውን የአላህን ሱ.ወ. ንግግር አወሳ፦

[إِنَّهُمْ إِن يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ أَوْ يُعِيدُوكُمْ فِي مِلَّتِهِمْ وَلَن تُفْلِحُوا إِذًا أَبَدًا) [الكهف: 20)

«እነሱ በእናንተ ላይ ቢዘልቁ ይቀጠቅጧችኋል፡፡ ወይም ወደ ሃይማኖታቸው ይመልሷችኋል፡፡ ያንጊዜም በፍጹም ፍላጎታችሁን አታገኙም (አትድኑም)» (ተባባሉ)፡፡

ማለትም እነሱ በኃይል ካሸነፏችሁ በኋላ እነሱን በሐይማኖታቸው ላይ ከተስማማችሁ በፍጹም ፈላሕ አትወጡም (አትድኑም፣ ስኬትን አታገኙም)። ኩፋሮችን ከሐይማኖታቸው ወይም ከሽርካቸው የሆነ አንድ ነገር ላይ መስማማት ያለምንም ጥርጥር ከኢስላም የሚያስወጣ ኩፍር ነው፤ 'ለፖለቲካ ነው' ወይም 'ለጥቅም ነው' ወይም 'ለዳዕዋ ጥቅም ነው' ማለት ትክክል አያደርገውም። ይልቅ ይህ የአላሁ ዐዝዘ ወጀል ንግግር ይበቃሀል፦

[يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ) [التوبة: 74)

ምንም ያላሉ ለመኾናቸው በአላህ ይምላሉ፡፡ የክህደትንም ቃል በእርግጥ አሉ፡፡ ከእስልምናቸውም በኋላ ካዱ፡፡

ይህ አንቀጽ በልቡ ይህንን ኩፍር አምኖበትም ይሁን ሳያምንበት የኩፍር ንግግርን መናገር ብቻውን ኩፍር መሆኑን ግልፅ በሆነ መልኩ ያመላክታል። ስለዚህ ይህ ከኢስላም የሚያስወጣ ስምምነት ያለምንም ጥርጥር ከካፍሮች ተግባርና ከጃሂሊያ ሥራዎች ውስጥ የሚመደብ ነው። ወዳጄ ሆይ! ተመልከተህ እንደሆነ በዚህ ዘመን እንደምሳሌ የሚጠቀሱ የሚያከፍሩ መወዳጀት ዓይነቶች ብዙ ሆነው ታገኛቸዋለህ። አንዳንድ ራሳቸውን ወደ ኢስላም የሚያስጠጉ አፈንጋጮች ስለዲሞክራሲ መልካምነት ሲያወሩ የሚሠሩትን እንደምሳሌ መውሰድ ትችላለህ። ዲሞክራሲ ቆሻሻና አፍራሽ የሆነ የኩፍርና የሽርክ አስተምህሮ ነው። ዲሞክራሲ በመሠረቱ ዓልማኒያህ (Secularism) የወለደው ነው። ዲሞክራሲ የአላህን ዐዝዘ ወጀል ፍርድ በመመለስና ያልተገደበ ህግ የማውጣትን መብት ለህዝብ ወይም ለፓርላማ በመስጠት ላይ የቆመ ነው። እነዚህ በኢኸዋን (ኢኽዋኑል ሙስሊሚን) ፓርቲዎች፣ በሒዝበኑር (አልኑር ፓርቲ) እና በሌሎችም ቆሻሻ የፖለቲካ ፓርቲዎች ውስጥ እንደሚደረገው ዲሞክራሲን ያሞግሳሉ። እነሱ ኩፍርን ያሞግሳሉ፤ የኩፍር ባለቤቶችንም ይወዳጃሉ። ስለዚህም ብትጠይቃቸው ኖሮ 'እኛ ይህንን ያደረግነው ለጥንቃቄ ነው' ወይም 'ለፖለቲካ ነው' ወይም

'ለመስለሐ ነው' ባሉህ ነበር። ይህም ኩፍርን መናገር ኩፍር መሆኑን የአህሉሱንና ስምምነት (ኢጅማዕ) መኖሩ የታወቀ ከመሆኑ ጋር ነው። ኢዕቲቃድ (በልብ ማመን) ግምት አይሰጠውም፤ 'ለፖለቲካ' ወይም 'ለመስለሐ' የሚሉ ምክንያቶችም ቦታ የላቸውም። በመሆኑም ይህ አይፈቀድም።

ስለዚህ የእነዚህ አፈንጋጮች እውነታ ከካፊሮች ጋር ወዳጅነት ይፈጥራሉ፤ ይወዳጇቸዋል፤ ይከተለዋቸዋል፤ ከእነሱም ጋር ይስማማሉ። ከዚያም በመቀጠል 'ለጥንቃቄ' እና 'ለመስለሐ ነው' ይላሉ። እንዲሁም ከፊል አፈንጋጮች ሰው ሠራሽ ህጎችንና ህገ መንግስቶችን ሲያደንቁና በሰው ሠራሽ ህግ የሚፈርዱ ፍርድ ቤቶችን ሲያወድሱም ግልፅ የሆነ የሚያከፍር መወዳጀትን እያደረጉ ነው። ወይም ለጣዖታት ሽብርተኝነትን በመዋጋት ከጎናችሁ ነን ማለታቸውም የሚያከፍር ወዳጅነት ነው። አብዛኛውን ጊዜ እዚህ ላይ የሚወድቁት ዑለማኡ ሱእ (መጥፎ ዑለሞች) ናቸው። ልክ ከእነሱ ውስጥ አንዱ የንፍቅናና ጥመት ባለቤት ሐረም ውስጥ ሜምበር በመውጣት "እኛ ለዒራቅ ክርስቲያኖች ዳዒሽን እንዲከላከሉ ጥሪ እናደርጋለን።" እንዳለው ማለት ነው። ኧረ አላህ ይጋደላቸው! እነዚህ ኩፋሮች ናቸው፤ አላህን ዐዝዘ ወጀል ምንም ሳያፍሩትና ሳይፈሩት ሙርተዶችንና ካፊሮችን ይወዳጃሉ።

ከእነዚህ ከሚያከፍሩ ሙዋላቶች ውስጥ ሌላው ካፊሮችን እንደ የፋሲካ (ዒድ አልፈስሕ)፣ የገና (ዒድ አልሚላድ) እና የመሳሰሉት በዓላቶቻቸው ላይ እንኳን አደረሳችሁ ማለትና የበዓል መልካም ምኞትን መግለፅ ነው። ይህ እንኳን አደረሳችሁ ወይም መልካም በዓል ማለት ኩፍራቸውን መውደድን ያመለክታል። ይህ ያለምንም ጥርጥር የሚያከፍር መወዳጀት ነው። ኢብኑል ቀዪም ረሒመሁላህ እንዲህ ይላል፡-

وأما التهنئة بشعائر الكفر المختصة به فحرام بالاتفاق مثل أن يهنئهم بأعيادهم وصومهم ويقول عيد مبارك عليك أو تهنأ بهذا العيد ونحوه، فهذا إن سلم قائله من الكفر فهو من المحرمات فمن هنأ عبدا بمعصية أو بدعة أو كفر فقد تعرض لمقت الله وسخطه

"እንደ በዓላቶቻቸው፣ ፆማቸውና የመሳሰሉት ዓይነት ያሉ የኩፍር ልዩ መገለጫ ለሆኑ ነገሮች 'መልካም በዓል' ወይም የደስታ በዓል ይሁን' በማለት እንኳን አደረሳችሁ ማለት በዑለማዎች ስምምነት መሠረት ሐራም ነው። ይህም ተናጋሪው ምናልባት ከኩፍር ሰላም ከሆነ እንኳን ድርጊቱ ሐራም ከሆኑ ነገሮች ውስጥ ነው። አንድን ሰው በወንጀል ወይም በቢድዓ ወይም በኩፍር ላይ እንኳን ደስ አለህ ያለ ሰው በእርግጥ ለአላህ ብቀላና ቁጣ ተጋልጧል።"

እዚህ ጋር ራሳቸውን ወደ ኢስላም በሚያስጠጉ ዑለማኦች በእርግጥ ፊሪን የሚያበስብሱ የሆኑ ፈትዋዎች ተሰጥተዋል። አላህ ይጠብቀን! ክርስቲያኖችን ለገና እና ለፋሲካ በዓላት እንኳን አደረሳችሁ ማለት ይቻላል በማለት ፈትዋ ይሰጣሉ። የእነዚህን ስም ከመጥራት የሚከለክል ነገር የለም። እንደ አልቀርዳዊ፣ አልቡጢና መሰሎቻቸው ያሉ የጥመት ባለቤቶች ኩፋሮችን ለበዓላቶቻቸው እንኳን አደረሳችሁ ማለት ይቻላል በማለት ለሰዎች ፈትዋ ሰጥተዋል፤ እየሰጡም ነው።

እንደዚሁም ከሚያከፍሩ መወዳጀት ዓይነቶች ውስጥ አንዱ ወደ ሐይማኖቶች አንድነት ጥሪ ማድረግ ነው። ይህ ቆሻሻ የሆነ ጥሪ እውነታው አይሁድነትና ክርስትና እውነት ላይ እንደሆኑ መጥራትና ማረጋገጥ ነው። ይህ ጥሪ ኢስላምን ለመሰረዝና በመቀጠልም እነዚያን ቆሻሻ እምነቶችን ከኢስላም ጋር ለመቀላቀል ነው።

አሁንም ወደ ሐይማኖቶች መከባበር መጥራት ከእነዚህ ከሚያከፍሩ የሙዋላት ዓይነቶች ውስጥ የሚመደብ ነው። በጥቅሉ የእምነቶች መከባበር ሲሉ የኩፍር ሐይማኖቶችን በማሰብ ነው። ከኢስላም ውጪ ያሉ ሐይማኖቶች ሁሉ የውሸትና የክህደት ሐይማኖቶች ናቸው። ይህ ወደ ሐይማኖቶች መከባበር የሚደረገው ጥሪ የኩፍር ጥሪ ነው። ወደ ሐይማኖቶች መከባበር የተጣራ ሰው ያለምንም ጥርጥር ካፊሮችን ተወዳጅቷል። ምክንያቱም እውነተኛው ሐይማኖት ኢስላም ነው፤ የሚከተሉት፣ የሚከበረውና ትልቅ ቦታ የሚሰጠውም እሱ ነው። ከሱ ውጪ ያሉት እምነቶችና አስተሳሰቦችማ የውሸት ሐይማኖቶች ናቸው።

3.3.3. ኩፋሮችን በኩፍራቸው ላይ በሥራ መከተል (متابعة الكفار على كفرهم بالعمل)

ሶስተኛው ከሚያከፍሩ የሙዋላት ዓይነቶች ውስጥ ሌላው ኩፋሮችን በኩፍራቸው ላይ በሥራ መከተል (متابعة الكفار على كفرهم بالعمل) ማለትም ከኩፍራቸው ውስጥ በአንዱ በተግባር ሊከተላቸው ነው። ይህ ለምሳሌ ኩፋሮችን በመፍራት፣ ከሥልጣን እንዳያስወግዱት በመፍራት በሰው ሠራሽ ህጎች ማስተዳደር ዓይነት ነው። እነዚህን ከላይ እንዳሳለፍነው ስማቸውን ለመጥራት የሚከለክል ነገር የለም፤ ይልቅ ሰዎች ከዚህ ጥመት እንዲጠነቀቁ ስማቸውን

መጥራቱ ከተገቢነቱ አልፎ ግዴታም ይሆናል። በአብዛኛው የሚከሰተው እዚህ ውስጥ የሚወድቁት ፊልስጤም ውስጥ የሚገኘው የሐማስ ንቅናቄና ከአብዮቱ በኋላ የተቋቋሙት እንደ የሙርሲ ፣ የገኑሺና የፈጅር ሊቢያ መንግስታት ዓይነት ያሉት የኢኽዋን መንግስታት ናቸው። እነዚህ መንግስታት ሁሉም በሰው ሠራሽ ህገ መንግስቶችና በሽርክ ህጎች ላይ የተመሰረተ በሆነው ዲሞክራሲና ሴኩላሪዝም መሠረት ላይ የተቋቋሙ መንግስታት ናቸው።

የሰው ሠራሽ ህጎችን ኩፍርነት ወንድሞች በየደርሶቻቸውና በየኪታቦቻቸው ብዙ አብራርተውታል። ለአላህ ምስጋና ይገባውና እውነተኛ ዑለሞች የሰው ሠራሽ ህግ ሁሉ ሽርክ ለመሆኑና በሱም ማስተዳደርና መፍረድ ኩፍር ለመሆኑ ተስማምተዋል። በአላህ ፍቃድ በዚህ ላይ ራሱን የቻለ አንድ ደርስ ይኖረናል ብዬ አስባለሁ። እነዚህ እንደቀድሞው የሙርሲ መንግስትና የሐማስ መንግስት ዓይነት ያሉ አዳዲስ መንግስታት ስልጣን ከያዙ በኋላ በአላህ ህግ ፈርደው አያውቁም፤ ይልቁንም ያስተዳደሩት አላህ ካወረደው ህግ ውጪ ባለ ህግ ነው። አላህ ሱ.ወ. ደግሞ እንዲህ ይላል፦

[وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ] (المائدة: 44)

አላህም ባወረደው ነገር ያልፈረደ ሰው እነዚያ ከሓዲዎቹ እነርሱ ናቸው፡፡

ይህ ትልቅና ግልፅ አንቀጽ ነው፤ ደውላህ (ኢስላሚክ ስቴት)ም ሆነ ከደውላ ሌላ ያለ ያመጣው ያልሆነ ሸሪዓዊ ማስረጃ ነው። ይህች አያህ ከሰማይ ከአላህ ዘንድ የወረደች ናት። *"አላህም ባወረደው ነገር ያልፈረደ ሰው እነዚያ ከሓዲዎቹ እነርሱ ናቸው፡፡"*

[إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ ۚ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ۚ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ] (يوسف: 40)

ፍርዱ የአላህ እንጅ የሌላ አይደለም፡፡ እርሱን እንጅ ሌላን እንዳትገዙ አዟል፡፡ ይህ ትክክለኛው ሃይማኖት ነው፡፡

[وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا] (الكهف: 26)

በፍርዱም አንድንም አያጋራም፡፡

እነዚህ በሰው ሠራሽ ህጎችና በህገ መንግስታት የሚያስተዳድሩትንና ሸሪዓ የማያቅሙትን ሰዎች ስትከራከራቸው 'አሜሪካ እንዳትነሳብን ወይም ዓለም አቀፉ ማህበረሰብ እንዳይነሳብን ብለን ነው' እና የመሳሰሉ ምክንያቶችን ያቀርባሉ። እንዲህ ከሆነ ታዲያ እነሱ ይህንን የፈፀሙት ኩፋሮችን በኩፍራቸው ላይ በመከተልና አካሄዳቸውን በመከተል ሰላም ለመሆንና ዱንያቸው ሰላም እንዲሆንላቸው ነው። ይህ በእርግጥ ዑዝር አይደለም። ይህ ያለምንም ጥርጥር ከኢስላም የሚያስወጣ የሚያከፍር ሙዋላት ነው።

ለምሳሌ ሐማስን ተመልከት! ሐማስ እንደ ሂጅራ አቆጣጠር 1428 ማለትም ከፈረንጆቹ 2007 ጀምሮ እስካሁን ለስምንት ዓመታት (ለ13 ዓመታት) ጋዛን እያስተዳደረ ነው። ስምንት (አስራ አራት) ዓመታት ሙሉ አንድም የአላህ የቅጣት ህግ አልተገበረም፤ ከአንድ ሐራም ከሆነ ነገር አልከለከለም፤ በአንድ መልካም ነገር አላዘዘም። የጂሀድ ግዴታን አልተወጣም። ስለየትኛው ዲን ነው የሚሞግቱት? ወደ የትኛው ሸሪዓ ነው የሚጠሩት? እነሱ ሸሪዓን እያፈረሱ ነው፤ በማረጋጋት ስም አይሁዶችን እየጠበቁ ነው። ይባስ ብሎም አሁን አሁን ከኑሰይሪያዎችና ራፊዳዎች ጋር እየተባበሩ እንደሆነ በግልፅ እየተናገሩ ነው። ምናልባትም ከታላላቆቻቸው ውስጥ አንዱ እየተኩራራ ሐማስ የሶሪያን መንግስት የሚያወግዝ አንድም መግለጫ እንዳላወጣ በግልፅ ተናግሯል። ከታላላቆቻቸው ውስጥ ስሙን ለመጥራት የምጠየፈው አንዱ *"የሐማስ መሪ ከፕሬዝዳንት ዶክተር በሻር አልአሰድ ጋር መልካም ግንኙነት ላይ ነው። እስከ ጥቂት ቀናት በፊት ድረስ ሐማስን ወደ ደማስቆ ለመመለስ ስብሰባዎች ተደርገዋል።"* ብሏል። በሐማስ፣ በኑሰይሪ መንግስትና በራፊዳዎች መካከል የተፈፀሙ ስምምነቶች በርካታ ሲሆኑ ምንም አቅም ያልተሰሰተባቸው ናቸው። ሐማስ የሺዓዎች ተከታይ መሆኑ ሁሉም ያውቃል። ከዚህ አላህ ይጠብቀን!

ሌላው ኩፋሮችን በኩፍራቸው ላይ በሥራ መከተል ከሚባሉት የሚያከፍሩ የሙዋላት ዓይነቶች ውስጥ አንዳንድ የፖለቲካ ፓርቲዎች ከአኼራ ዱንያን በመምረጥ ዲሞክራሲ ውስጥ ገብተው የሴኩላሪዝምን መንገድ መከተላቸው ነው። ከላይ እንዳሳለፍነው ይህ በአብዛኛው በሊቢያ፣ በግብፅ፣ በቱኒዝያ፣ በየመንና በሌሎችም ሀገሮች ውስጥ የሚገኙ የኢኽዋን ፓርቲዎች ዘንድ በብዛት የሚታይ ነው፤ እንደዚሁም ሒዝበኑር (አልኑር ፓርቲ)፣ ኩዌት ውስጥ የሚገኘው ሐረከቱ አስሰለፊያና ሌሎቹም በውሸት ሰለፊይ ነን የሚሉ የፖለቲካ ፓርቲዎችም ዘንድ ይህ ነገር ይገኛል። እነዚህ

ሁሉም በሙስሊሞች አዕምሮ ውስጥ የሴኩላሪዝምን ግንዛቤ ያሰረፁ የፖለቲካ ፓርቲዎች ናቸው። ሸሪዓን ከሰዎች ሁለንተናዊ ኑሮ ውስጥ በማጥፋት ላይ ትልቁን ድርሻ የወሰዱት እነዚህ የፖለቲካ ፓርቲዎች ናቸው። ከዚህ አላህ ይጠብቀን!

እንደዚሁም ኩፋሮችን በኩፍራቸው በሥራ መከተል ከሆኑት የሚያከፍሩ የሙዋላት ዓይነቶች ውስጥ ሌላው በአንዳንድ ሀገራት በተለይም ሶሪያና ዒራቅ ውስጥ በዓረባዊው ሶሻሊስትና ሴኩላር (ዓልማኒይ) በሆነው ቆሻሻ የባዝ ፓርቲ (ሒዝቡ አልበዕስ) ወቅት ሲከሰት የነበረው በርካታ ሰዎች ጣዖታትን የሚደግፉ ሰልፎች ላይ ሲወጡ የነበረው ነው። እንዲህ ዓይነቱ ሰልፍ ያለምንም ጥርጥር የኩፍር ተግባርና የሥራ ወይም ተግባራዊ ሙዋላት ነው።

ሌላው ኩፋሮችን በኩፍራቸው ላይ በተግባር መከተል ውስጥ የሚገባው የሙዋላት አልሙከፊራህ ዓይነት መስቀልን መልበስ ነው። መስቀልን መልበስ ካፊሮችን በኩፍራቸው ላይ መከተል ነው፤ ከኢስላም የሚያስወጣ አደገኛና ቆሻሻ ተግባር ነው። ተውሒድ አለን ከሚሉት መካከል ይህንን ድርጊት በመፈፀም በጣም ከታወቁ ሰዎች ውስጥ አንዱ የሞተው የጀዚራው (የሳውድ ዓረቢያ) ጣዖት ፈህድ ኢብን ዓብዱል ዓዚዝ ነው። ይሁንና ይበልጥ የሚገርመው ጀዚራህ ውስጥ የሚገኙት የጥፋት ሊቃውንቶችና መነኩሴዎች ይህንን ቆሻሻ ተግባር 'የተለመደ ነገር ነው' በማለት መሸፋፈናቸው ነው። አላህ ያዋርዳቸው! ሰዎች የዲናቸውን ጉዳይ እንዳያውቁ ይሸፋፍኑባቸዋል።

ወዳጆቼ ሆይ! እነዚህ ሁሉም ኩፋሮችን በኩፍራቸው ላይ የመከተል ከፊል ገፅታዎች ሲሆኑ ሁሉም አልሙዋላት አልሙከፊራህ ማለትም የሚያከፍረው መወዳጀት ውስጥ የሚካተቱ ናቸው።

3.3.4. ኩፋሮችን በኩፍራቸው ላይ ወይም በሙስሊሞች ላይ ማገዝ (مناصرة الكفار على كفرهم أو على المسلمين)

በአላህ ፍቃድ በዚህ ክፍል ኩፋሮችን በኩፍራቸው ላይ ወይም በሙስሊሞች ላይ የመርዳትን ሑክም እናያለን። ምክንያቱም የዚህ ዓይነቱ መወዳጀት በሚያሳዝን ሁኔታ በየሙስሊሙ ሀገራት ውስጥ ለአስርት ዓመታት የተስፋፋ፣ ብዙ ሰዎች የወደቁበትና ለመመሳሰል፣ በኒፋቅ፣ በቅጥፈትና በውሸት የዲን ካባ ከደረቡ ሰዎች ውስጥ ወደ ዒልም የሚጠጉ የሚባሉ ሰዎች እንኳን ሳይቀሩ የወደቁበት በመሆኑ ነው። ስለዚህም ሁሉም ሙስሊም ይጠነቀቀው ዘንድ በዚህ አሳሳቢና አስፈላጊ ርዕስ ላይ ትኩረት መስጠትና ለሰዎች ማብራራት የግድ መቅረት የሌለበት ሆኗል።

በመሆኑም እዚህ ጋር የዚህ ርዕስ ማዕከልና አንኳር የሆኑ ሁለት ትላልቅ ጉዳዮች አሉ። የመጀመሪያው ካፊሮችን በኩፍራቸው ላይ የመርዳት ሑክም ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ የማገዝና መርዳት ሑክም ነው።

3.3.4.1. ካፊርን በኩፍር ላይ ማገዝና መርዳት (مناصرة الكفار على كفرهم)

የመጀመሪያው ጉዳይ ካፊርን በኩፍሩና በሽርኩ ላይ የማገዝና የመርዳት ሑክም (ብይን) ነው። ይህ ያለምንም ጥርጥር ከሁሉም በላይ አስቀያሚው የሙዋላት አልካፊሪን (ካፊሮችን የመወዳጀት) ዓይነት ነው። ይህ የሙዋላት መገለጫዎች ከሆኑት ነገሮች ውስጥ ዋናው መገለጫ ነው። አላሁ ዐዝዘ ወጀል እንዳለው:-

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ ۘ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۚ وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ [المائدة: 51

እናንተ ያመናችሁ ሆይ! አይሁዶችንና ክርስቲያኖችን ረዳቶች አድርጋችሁ አትያዙ፡፡ ከፊላቸው ለከፊሉ ረዳቶች ናቸው፡፡ ከእናንተም ውስጥ ረዳቶች የሚያደርጋቸው ሰው እርሱ ከነርሱ ነው፡፡ አላህ አመጸኞችን ሕዝቦች አያቀናም፡፡

ይህች ትልቅና ግልፅ የሆነች የቁርአን አያህ ኩፋሮችን የተወዳጀና በኩፍራቸው ላይ የረዳቸውና በሱም ላይ ያገዛቸው ወይም ሽርካቸውንና ኩፍራቸውን የጠበቀና የተከላከለ ሰው መከፈሩ አመላክታለች። ስለዚህም አህሉልዒልም በአንድ ድርጊት ላይ ያገዘ ሰው በቀጥታ ተግባሩን የፈፀመውን ሰው ሑክም (ፍርድ) ይሰጠዋል ብለዋል። ከአላህ ሌላ ላለ በማገድ ወይም ለጣዖት በመስገድ ትልቁን ኩፍር የፈፀመ ሰው ያለምንም ጥርጥር ካፊር ነው። ልክ እንደዚሁ በኩፍሩና በሽርኩ ላይ ያገዘውና የረዳው ሰውም ካፊር ነው። ኢማሙ ሙሐመድ ኢብን ዓብዱልወሀብ በአላህ ያጋራን ሰው ስለማከፈር በሚያቀርብበት መድረክ ላይ አያይዞ እንዲህ ይላል:-

وكذلك نكفر من حسّنه للناس -أي من حسن الشرك للناس- أو أقام الشبه الباطلة على إباحته، وكذلك -أي وكذلك نكفّر- من "قام بسيفه دون هذه المشاهد التي يشرَك بالله عندها وقاتل من أنكرها وسعى في إزالتها

"እንደዚሁም ለሰዎች እንደመልካም ነገር ኢድርጎ (ሽርክን አሳምሮ) ያቀረበ ወይም የተፈቀደ ነው ብሎ የውሸት ማስመሰያ (ሹብሀ)ን ያመጣ ሰው ካፊር ነው እንላለን። እንደዚሁም እነዚህ በአላህ ላይ የሚጋሩት ተግባራት የሚፈፀምባቸው ቦታዎች ዘንድ ሰይፉን ይዞ የመጣና የሽርክ ተግባሮቹን ያወዘንና ለማስወገድ የሚጥረውን ሰው የተጋደለ ሰውንም እናከፍራለን።"

ወላሁል ሙስተዓን! ይህ ኩፍርን የጠበቀ፣ የረዳና ስለሱም የተከላከለ ሰው ከላይ እንዳሳለፍነው በጣም አስቀያሚ ከሆኑ የሙዋላት አልካፊርን ዓይነቶች ውስጥ አንዱ ነው። ይህም በኩፍራቸው ላይ መርዳቱና ስለሽርክ ስራዎቻቸው መከላከሉ ነው። ከዚህ ዓይነቱ ሙዋላት ውስጥም እንደ ፖሊስ፣ ወታደር፣ ደህንነትና የመሳሰሉት የጠዋጊቶች (ጣዖታት) ሠራዊቶች ተግባር አንዱ ነው። እነዚህ የተለያዩ የጣዖት ሠራዊት ክፍሎች የሚሠሩት ራሱ ኩፋሮችን በኩፍራቸው ላይ መርዳት ነው፤ ሽርክን መጠበቅ፣ መከላከልና በሥሩም መዋጋት ነው። ይህም በሠው ሰራሽ ህግ የሚፈርዱ ፍርድ ቤቶችን በመጠበቅ፣ እነዚህን ህጎች ተፈፃሚ በማድረግና እንዲሁም ለጣዖታትና ለስርዓቶቻቸው ጥበቃ በማድረግ ነው። እንደዚሁም ከዚህ የሙዋላት ዓይነት ማለትም ካፊሮችን በኩፍራቸው ላይ የመርዳት ዓይነት ውስጥ አንዱ በሰው ሠራሽ ህግ የሚፈርዱ ፍርድ ቤቶች ውስጥ የሚፈርዱ ዳኞች የሚያደርጉት ድርጊት ነው። የኩፍር ሰው ሠራሽ ህጎች ውስጥ በተደነገገው መሠረት ይፈርዳሉ።

ከዚህ የሙዋላት ዓይነት ውስጥ አንዳንድ ሀገሮች ውስጥ አንዳንድ የዘንደቃ፣ የኒፋቅና የሪድዳ ሰዎች ውስጥ ዘገምተኞቹና ከርፋፎቹ የሚያደርጉት ድርጊት ነው። ይህም የክርስቲያኖችን አብያተ ክርስናትያናትን ለመጠበቅ መነሳታቸው ነው። ይህ በ'አብዮቱ' ወቅት ግብፅ ውስጥ ተከስቷል። ራሳቸውን ወደ ኢስላም የሚያስጠጉ አንዳንድ ዘገምተኞችና ከርፋፎች ግብፅ ውስጥ በሚገኙ አንዳንድ የጥመት ዑለማኦች ፈትዋ የክርስቲያኖችን አብያተ ክርስቲያናትን ለመጠበቅና ከጥቃት ለመከላከል ሄደዋል። አንድ ሰው አብያተ ክርስቲያናትን በመጠበቅና ከጥቃት በመከላከል ተግባራት ላይ መሳተፉ ኩፋሮችን መወዳጀትና እነሱን በኩፍራቸው ላይ ማገዝ ነው። ስለዚህም አቡሐሰን አልአሽዓሪይ ረሒመሁላህ በአላህ የሚካድበት የሆነን ቤተ ክርስትያንን መገንባት ኩፍር መሆኑን በግልፅ ተናግሯል። እንደዚሁም አልቀራፊይ ረሒመሁላ እንዳለው ሸይኽ አቡልሐሰን አልአሽዓሪይ እንዲህ ብሏል :-

"إرادة الكفر كفر وبناء كنيسة يكفر فيها بالله كفر؛ لأنه إرادة الكفر"

"ኩፍርን መፈለግ ኩፍር ነው፤ በውስጡ በአላህ የሚካድበትን ቤተ ክርስትያን መገንባት ኩፍር ነው፤ ምክንያቱም ኩፍርን መፈለግ ነውና ነው።"

ቤተክርስትያንን በመገንባት፣ በመጠበቅና በመከላከል ተግባር ውስጥ የተሳተፈ ሰው በመክፈሩ ላይ ምንም ጥርጥር የለውም። ምክንያቱም እሱ ካፊሮችን በኩፍራቸው ላይ የሚወዳጅ፣ የሚረዳቸውና የሚያግዛቸው በመሆኑ ነው። በጣም የሚገርመው ነገር ግን እነዚያ በውሸት ወደ ዒልም ራሳቸውን የሚያስጠጉ ሰዎች አብያተ ክርስቲያናትን መገንባት እንደሚፈቀድ ፈትዋ መስጠታቸው ነው። በተለይም ዋናቸው ይህ የዘመኑ ደጃልና የጥመት ዓሊም አልቀረዳዊ ነው። ይህ ሰው ቤተክርስቲያናትን መገንባት እንደሚፈቀድ ፈትዋ ከመስጠት አልተቆጠበም፤ ይባስ ብሎም በራስ ተነሳሽነት በገንዘብ ወይም በግንባታውና በማነፁ ሥራ ላይ በመሳተፍ መገንባት እንደሚቻል ፈትዋ ሰጥቷል። በዚህ ትልቅ አደገኛ ጉዳይ ውስጥ ከወደቁ ሰዎች አንዱ ሌላው ይህንን ቆሻሻ ተግባሩን ግብፅ ውስጥ የፈፀመው የዘመኑ ፊትናና የጥመት ዳዒው ሙሐመድ ሐስሳን የሚባለው ነው። ስለዚህም ባኒ አልከናኢስ (ቤተክርስቲያንትን ገንቢው) ብለው የሰየሙት ሰዎች እውነት ተናግረዋል። የእነዚህን ሰዎች ስም ማንሳት እነሱን ከማጋላጥ አንፃር ብቻ አይደለም። ይልቁንም እነዚያ እውቀት አላቸው የሚባሉ ሰዎች ከሐቅና ቅናቻ ርቀው በጠመሙበት ሁኔታ ውስጥ አላህ እሱን ወደ ሐቅ በመምራቱ በእሱ ላይ የዋለለትን ፀጋ እንዲያውቅም ጭምር ነው። አላህ ሆይ አፅናን!

ወዳጆቼ! ኩፋሮችን በኩፍራቸው መርዳትና ማገዝ የተባለው ካፊሮችን የመወዳጀት ዓይነት ውስጥ እነዚህ ከላይ የተጠቀሱት ከፊሎቹ ናቸው።

3.3.4.2. ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳትና ማገዝ (مناصرة الكفار على المسلمين)

ሁለተኛው ጉዳይ ደግሞ **ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳትና ማገዝ** ነው። ይህ ጉዳይ ሙስሊም ነን ከሚሉና ኢስላማዊና የጂሀድ እውቀት አላቸው ከሚባሉት ውስጥ ብዙ ሰዎች የወደቁበት ትልቅ ቦታ ያለው አንገብጋቢ ጉዳይ ነው። ከዚህ ጥመት አላህ ይጠብቀን!

ወዳጆቼ ሆይ! ከላይ እንደገለፅነው በሙስሊም ላይ ግዴታ የሚሆነው ሙስሊም ወንድሙን መርዳቱ ነው። ነቢዩ صلى الله عليه وسلم እንዲህ ብለዋል:-

انصر أخاك ظالما أو مظلوما، قال رجل: يا رسول الله أنصرُهُ إذا كان مظلوما فكيف أنصرُهُ إذا كان ظالما؟ قال: تحجزه أو تمنعه من الظلم، فإن ذلك نصره

"ወንድምህን በዳይም ተበዳይም ሆኖ እርዳው አሉ። አንድ ሰው 'የአላህ መልዕክተኛ ሆይ! ተበዳይ የሆነ ግዜ እሺ አግዘዋለሁ፤ ተበዳይ የሆነ ጊዜ እንዴት አግዘዋለሁ?' አለ። እርሳቸውም ከበደል ትገድበዋለህ ወይም ትከለክለዋለህ፤ ይህ ለሱ እገዛ ነው።"

ሙእሚን ሰው ሙእሚንን ሊረዳና ሙእሚንን ከመርዳት ችላ ላይል ግዴታው ነው። አሁንም በሐዲስ እንደተነገረው ነቢያችን ﷺ

المسلم أخو المسلم لا يظلمه ولا يسلمه ولا يخذُله

"ሙስሊም የሙስሊም ወንድም ነው፤ አይበድለው፤ አሳልፎ አይሰጠው፣ እርዳታውን አይነፈገው።"

በሙስሊም ላይ ግዴታ የሚሆነው ወንድሙ እርዳታውን ላይነፍገው ነው። በታቃራኒው ከካፊሮችና ሙርተዶች አንፃር በሙስሊም ላይ ግዴታ የሚሆነው ከእነሱ ንጹሕ መሆን፣ ጠላትነት፣ ጥላቻና ካፊርነታቸውን ማመንና መመስከር ነው።

እዚህ ጋር እነዚህን ካፊሮችን፣ ሙሽሪኮችንና ሙርተዶችን በሙስሊሞች ላይ መርዳት ሑክሙ ምንድን ነው? ይህ ትልቅ ጉዳይ ነው። ለአላህ ብዬ የምወዳችሁ ወዳጆቼ! ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳት፣ ማገዝና መተባበር ከኢስላም የሚያስወጣው ትልቁ ኩፍር ለመሆኑና በጣም አስቀያሚ ከሆኑት የሙዋላት ዓይነቶች ለመሆኑ በሸሪዓ ከተወሰኑ፣ ትላልቅ መረጃዎች ካመላከቱትና በኢጅማዕ ከተረጋገጡ ነገሮች ውስጥ አንዱ ነው። የተደረገው እርዳታ፣ ትብብርና እገዛ ሰውዬው ቀላል አድርጎ በሚያስበው ነገር ቢሆን እንኳን ያለምንም ጥርጥር ከሚያከፍሩት የሙዋላት ዓይነቶች ውስጥ አንዱ ነው። ኢማሙ ኢብኑ ሐዝም ረሒመሁላህ እንዳለው:-

"فإن كان هنالك محارب للمسلمين معين للكفار بخدمة أو كتابة فهو كافر"

"ሙስሊሞችን የሚዋጋና ካፊሮችን በማገልገል ወይም በመፃፍ የሚያግዝ ከሆነ እሱ ካፊር ነው።"

ጉዳዩ ትልቅና አደገኛ ነው። ለካፊሮች በሙስሊሞች ላይ ማንኛውም ዓይነት እርዳታ፣ እገዛና ትብብር ማድረግ ከኢስላም የሚያስወጣ ትልቁ ኩፍር ነው። በዚህ ላይ ከኪታብ፣ ከሱንናና ከኢጅማዕ ያሉ መረጃዎች እርስ በርሳቸው የሚደጋገፉ ናቸው። ሰዎች በጉዳዩ ላይ ግልፅ መረጃ እንዲኖራቸው መረጃዎቹን በዝርዝር ማውሳት ተገቢ ነው።

1ኛ መረጃ:- በዚህ ጉዳይ ላይ ከሚጠቀሱ መረጃዎች ውስጥ ቀጣዩ የአላሁ ዐዝዘ ወጀል ንግግር ነው:-

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ ۘ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۚ وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ (51) فَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ يُسَارِعُونَ فِيهِمْ يَقُولُونَ نَخْشَىٰ أَن تُصِيبَنَا دَائِرَةٌ ۚ فَعَسَى اللَّهُ أَن يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِّنْ عِندِهِ فَيُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا أَسَرُّوا فِي أَنفُسِهِمْ نَادِمِينَ (52) وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا أَهَٰؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ إِنَّهُمْ لَمَعَكُمْ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَأَصْبَحُوا خَاسِرِينَ) [المائدة: 51-53]

"እናንተ ያመናችሁ ሆይ! አይሁዶችንና ክርስቲያኖችን ረዳቶች አድርጋችሁ አትያዙ፡፡ ከፊላቸው ለከፊሉ ረዳቶች ናቸው፡ ፡ ከእናንተም ውስጥ ረዳቶች የሚያደርጋቸው ሰው እርሱ ከነርሱ ነው፡፡ አላህ አመጸኞችን ሕዝቦች አያቀናም፡፡ እነዚያንም በልቦቻቸው ውስጥ (የንፍቅና) በሽታ ያለባቸውን ሰዎች «የጊዜ መለዋወጥ እንዳያገኘን እንፈራለን የሚሉ» ሲኾኑ በእነርሱ (ለመረዳት) ሲቻኮሉ ታያቸዋለህ፡፡ አላህም ድል መንሳትን ወይም ከእርሱ ዘንድ የኾነን ነገር (ማጋለጥን) ሊያመጣ በነፍሶቻቸው ውስጥ በደበቁትም ነገር ተጸጻቾች ሊሆኑ ተረጋገጠ፡፡ እነዚያም ያመኑት ሰዎች:- «እነዚያ እነርሱ

ከእናንተ ጋር ነን ብለው የጠነከረ መሐላቸውን በአላህ የማሉት እነዚህ ናቸውን» ይላሉ፡፡ ሥራዎቻቸው ተበላሹ፡፡ ከሳሪዎችም ኾኑ፡፡"

ኢብኑ ጀሪር አጥጠበሪይ ረሒመሁላህ እንዲህ ይላል፡-

"لا شك أن هذه الآية نزلت في منافق كان يوالي يهودا أو نصارى خوفا على نفسه من دوائر الدهر"

"ይህ አንቀጽ በራሱ ላይ የጊዜ መለዋወጥን በመፍራት አይሁዶች ወይም ክርስቲያኖች ጋር በተወዳጀ ሙናፊቅ ምክንያት የወረደ መሆኑ አያጠራጥርም።"

በድጋሚም እንዲህ ይላል፡-

والصواب من القول في ذلك عندنا أن يقال: إن الله تعالى ذكره نهى المؤمنين جميعا أن يتخذوا اليهود والنصارى أنصارا وحلفاء على أهل الإيمان بالله ورسوله وغيرهم وأخبر أنه من اتخذهم نصيرا وحليفا ووليا من دون الله ورسوله والمؤمنين فإنه منهم في التحزب على الله وعلى رسوله والمؤمنين، وأن الله ورسوله منه بريئان

"በዚህ ላይ እኛ ዘንድ ትክክለኛ የሆነው ንግግር 'አላህ ሱ.ወ. ሁሉንም ሙእሚኖች አይሁዶችን፣ ክርስቲያኖችንና ሌሎች ኩፋሮችን በአላህ፣ በመልእክተኛው የሚያምኑ ሰዎች ላይ ረዳትና አጋር አድርገው እንዳይዙ ከልክሏል። ከአላህ፣ ከመልእክተኛውና ከሙእሚኖች ሌላ እነሱን ረዳት፣ አጋርና ወዳጅ አድርጎ የያዘ ሰው በአላህ በመልእክተኛውና በሙእሚኖች ላይ ህብረት በመፍጠር ከእነሱው ውስጥ ነው፤ አላህና መልእክተኛውም ከእሱ ንጹሖች ናቸው።'"

ወዳጆቼ! ይህች ግልፅ፣ የተብራራችና ትልቅ የሆነች አንቀጽ ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ በማንኛውም የእርዳታና እገዛ ዓይነት የረዳና ያገዘ ሰው ካፊርነትን በማመላከት ግልፅ ናት። ምክንያቱም ከላይ እንዳብራራነው እርዳታ ማድረግ ከዋናዎቹ የመወዳጀት ትርጉሞች ውስጥ አንዱ ነው። አላህም እንዲህ ይላል፡-

(وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ)

ከእናንተም ውስጥ ረዳቶች የሚያደርጋቸው ሰው እርሱ ከነርሱ ነው፡፡

የተወለሁም ማለት የተወዳጃቸውና የረዳቸው ማለት ነው።

ሸይኹል ሙፈሲሪን ኢብን ጀሪር ረሒመሁላህ እንዲህ ይላል፡-

"فإن من تولاهم -أي للكفار- ونصرهم على المؤمنين فإنه من أهل دينهم وملتهم"

"በሙእሚኖች ላይ የተወዳጃቸውና የረዳቸው ሰው እሱ ሐይማኖታቸውንና መንገዳቸውን ከሚከተሉ ሰዎች ውስጥ ነው።"

ይህ ያለምንም ጥርጥር በሙስሊሞች ላይ ከኩፋሮች ጋር የተወዳጀና የተባበረ ሰው ማከፈሩ ላይ ግልፅ ነው። እንደዚሁም ኢማሙ አልቁርጡቢይ ረሒመሁላህ ተፍሲሩ ላይ እንዲህ ይላል፡-

"قوله تعالى: (وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ) أي يعضدهم على المسلمين، (فَإِنَّهُ مِنْهُمْ) بيّن تعالى أن حكمه كحكمهم"

"'ከእናንተም ውስጥ ረዳቶች የሚያደርጋቸው ሰው' የሚለው የአላህ ንግግር 'በሙስሊሞች ላይ የረዳቸው' ማለት ሲሆን 'እርሱ ከነርሱ ነው' የሚለው ንግግሩ ላይ ደግሞ አላሁ ተዓላ ለእሱም የሚሰጠው ሑክም (ፍርድ) ለእነሱው እንደሚሰጠው ሑክም ዓይነት መሆኑን ገለፀ፡፡"

ይህች ትልቅ አያህ በሙስሊሞች ላይ ኩፋሮች ጋር የተረዳዳና ያገዛቸው ሰው በእርግጥ እንደከፈረና ከኢስላም እንደወጣ አስገንዝባለች። በእነዚህ አንቀጾች ልታስተውል የሚገባው ነገር *"አይሁዶችንና ክርስቲያኖችን ረዳቶች አድርጋችሁ አትያዙ፡፡ ከፊላቸው ለከፊሉ ረዳቶች ናቸው፡፡"* ሲል ከእነሱ ጋር የተረዳዳ ሰው እሱም ከከፊሎቹ ውስጥ ነው ማለት ነው። ይህ ያለምንም ጥርጥር ስለመከፈሩ አመላካች ነው። እንደዚሁም *"ከእናንተም ውስጥ ረዳቶች የሚያደርጋቸው ሰው እርሱ ከእነርሱ ነው፡፡"* በሚለው ንግግሩም አላሁ ዐዝዘ ወጀል ያንኑን በ(ኢንነ) በሚለው ቃል አጠናክሮታል።

ይህ (ኢንነ) የሚለው ቃል የማጠናከሪያ መስተዋድድ ናት። ማለትም እሱም እንደነሱው አምሳያ ካፊር ነው ማለት ነው። ኢብን ሐዝም ረሒመሁላህ እንዲህ ይላል፡-

صح أن قوله تعالى (وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ) إنما هو على ظاهره بأنه كافر من جملة الكفار وهذا حق لا يختلف فيه اثنان من المسلمين

"ከእናንተም ውስጥ ረዳቶች የሚያደርጋቸው ሰው እርሱ ከነርሱ ነው፡፡' የሚለው ንግግር በግልፅ እንደሚያሳየው ይህ ሰው ካፊርና ከኩፋሩ ስብስብ ውስጥ እንደሆነ ነው፤ ይህም ከሙስሊሞች ውስጥ ሁለት ሰዎች የማይለያዩበት እውነት ነው።"

በተጨማሪም ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ የረዳንና ያገዘን ሰው ማክፈር ላይ ኢጅማዕ መኖሩን አስተላልፏል። እንደዚሁም እነዚህ ትላልቅ የቁርአን አንቀፆች ውስጥ ግልፅ በሆነ ሁኔታ ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ ያገዘ ሰው የከፈረ መሆኑ አመላካች ነገር አለ። ይህም አላሁ ተዓላ

(حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَأَصْبَحُوا خَاسِرِينَ)

"ሥራዎቻቸው ተበላሹ፡፡" ስላለ ነው። ሥራ ሙሉ ለሙሉ የሚበላሸው በኩፍር እንጂ በሌላ እንደማይሆን ጥርጥር የለውም። አላሁ ዐዝዘ ወጀል እንዳለው፡-

[وَمَن يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ] [المائدة: 5]

"ከእምነትም የሚመለስ ሰው በእርግጥ ሥራው ተበላሸ፡፡"

ሸይኹል ኢስላም እንዲህ ይላል፡-

ولا يحبط الأعمال غير الكفر

"ከኩፍር ሌላ ሥራዎችን የሚያበላሽ ነገር የለም" ብሏል።

አላሁ ዐዝዘ ወጀል በእነዚህ አንቀፆች እነዚህ ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ የረዱ ሰዎች በዚህ ድርጊታቸው ምክንያት ሥራዎቻቸው እንደተበላሹና ከከሳሪዎችም እንደሆኑ ገልጿል። ይህ ያለምንም ጥርጥር ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ የረዳ፣ ያገዘና የተባበራቸው ሰው ማክፈር መሆኑን ግልፅ የሆነ አመላካች ነው። ወዳጆቼ ሆይ! ይህ ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ የረዳና ያገዘ ሰው ካፊር መሆኑን ከሚያመላክቱ ብዙ ትላልቅ ማስረጃዎች መካከል አንዱ ማስረጃ ነው። እናንተ ሙስሊሞች ሆይ! በዚህ ትልቅ ጉዳይ ውስጥ የወደቀ ሰው በእርግጥ ዲኑ ፈርሷል፤ በእርግጥም ሽርክ ውስጥ ወድቋል፤ በመቀጠልም ከካፊሮችና ሙርተዶች ውስጥ ሆኗል፤ በአኼራም እሳት እንጂ ሌላ የለውም፤ መመለሻነቷም ከፋ። እናም ነገሩ ትልቅ ነው፤ ነገሩ በጣም አደገኛ ነው።

2ኛ *መረጃ*፡- ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ የረዳና ያገዛቸው ሰው ካፊር ለመሆኑ ሁለተኛው ማስረጃ ደግሞ ይህ የአላህ ንግግር ነው፡

[لَّا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۖ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ] [آل عمران: 28]

ምእምናን ከሓዲዎችን ከምእምናን ሌላ ረዳቶች አደርገው አይያዙ፡፡ ይኼንንም የሚሠራ ሰው ከአላህ (ሃይማኖት) በምንም ውስጥ አይደለም፡፡

يقول ابن جرير -رحمه الله تبارك وتعالى- في تفسير هذه الآية: "ومعنى ذلك لا تتخذوا أيها المؤمنون الكفار ظهرًا وأنصارًا توالونهم على دينهم وتظاهرونهم على المسلمين فإنّه من يفعل ذلك فليس من الله في شيء -يعني بذلك فقد برئ من الله وبرئ الله منه- بارتداده عن دينه ودخوله في الكفر"

ኢብን ጀሪር ረሒመሁላህ እንዲህ ይላል፡ *"የዚህ ትርጉም እናንተ ሙእሚኖች ሆይ! ኩፋሮችን በሐይማኖታቸው የምትወዳጇዋቸውና በሙስሊሞች ላይ የምትረድዋቸው ረዳቶችና አጋዦች አድርጋችሁ አትያዙ፤ ይህንን ያደረገ ሰው*

ከአላህ በምንም ነገር ውስጥ አይደለም፤ ይህም ማለት ከዲኑ በመውጣቱና ኩፍር ውስጥ በመግባቱ ምክንያት እሱ ከአላህ ንጹሕ ሆኗል፤ አላህም ከእሱ ንጹሕ ሆኗል።"

አላሁ አክበር! እስቲ ይህንን የሸይኹል ሙፈሲሪን አጥጠበሪይ ረሒመሁላህ ትልቅና ድንቅ ግንዛቤ ተመልከት! ኩፋሮችን የተወዳጀና በሙስሊሞች ላይ የረዳቸው ሰው በእርግጥ ከኢስላም ወጥቶ ኩፍር ውስጥ ገብቷል። አሁንም አልኢማሙ አጥጠበሪይ የሱዲይን ረሒመሁላህ ንግግር እንዲህ በማለት አስተላልፏል፡

"أما اولياء فيواليهم في دينهم ويظهرهم على عورة المؤمنين؛ فمن فعل ذلك فهو مشرك فقد برئ الله منه"

"አውሊያእ (ወዳጆች) ማለት ስለዲናቸው የሚወዳጃቸውና የሙእሚኖችን ነውር የሚነግራቸው ማለት ነው። ይህንን ያደረገ ሰው እሱ ሙሽሪክ ነው፤ አላህም ከእሱ ንጹሕ ነው።"

3ኛ መረጃ፡ ሌላው ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ ያገዘ ሰው የከፈረ ስለመሆኑ ማስረጃ ይህ የአላሁ ዐዝዘ ወጀል ንግግር ነው፡

[وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانسَلَخَ مِنْهَا فَأَتْبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الْغَاوِينَ] (الأعراف: 175)

የዚያንም ተዓምራታችንን የሰጠነውንና ከእርሷ የወጣውን ሰይጣንም ያስከተለውን ከጠማሞቹም የኾነውን ሰው ወሬ በእነርሱ ላይ አንብብላቸው፡፡

ኢማሙ አጥጠበሪይ ረሒመሁላህ ተፍሲሩ ውስጥ ኢብን ዓባስ ረ.ዐ. ይህንን ማለቱን ዘግቧል፡

لما نزل موسى عليه السلام -يعني بالجبارين- ومن معه أتاه -يعني بلعم- أتاه بنو عمه وقومه فقالوا إنّ موسى رجل حديد ومعه جنود كثيرة وإنّه إن يظهر علينا يهلكنا فادعُ الله أن يرد علينا موسى ومن معه

ሙሳ ዐ.ሰ. እና ከእሱ ጋር የነበሩት ጀባሪን ላይ በሰፈሩ ጊዜ ያጎቱና የወገኖቹ ልጆች (የበልዐም) ወደሱ መጡና 'ሙሳ ኃይለኛ ሰው ነው፤ ከእሱ ጋር ብዙ ወታደሮች አሉ፤ እሱ እኛን ካሸነፈን ያጠፋናል። ስለዚህ አላህ ሙሳንና ከእሱ ጋር ያሉትን እንዲመልስልን ዱዓእ አድርግልን' (ለምንልን) አሉት።

ይህ በልዐም ወይም ቢልዓም ኢብን ባዑራእ ሰፊ እውቀት የነበረው ሰው ነበረ። ከኢብን ዐባስ እንደተላለፈው *"በልዐም የአላህን ትልቁን ስም ያውቅ ነበር።"* ከአንዳንድ ሰለፎችም *'አላህን አንድን ነገር አይጠይቅም የጠየቀውን ነገር የሰጠው ቢሆን እንጂ'* በማለት አላህ ዱዓውን የሚቀበለው እንደነበር መናገራቸውን ተዘግቧል። አላህ ስለእሱ *"ተዓምራታችንን የሰጠነው"* ማለቱ ብቻ በቂ ነው። እዚህ ንግግር ውስጥ ትልቅን ነገር ማክበርና ማላቅ አለበት። ሙሳና ከእሱ ጋር የነበሩት ወደ ጀባሪን በሄደ ጊዜ ወደ በልዓም የአጎቶቹና የወገኖቹ ልጆች በመምጣት *"አንተ በልዓም ሆይ! ሙሳ ኃይለኛ ሰው ነው፤ ከእሱም ጋር ብዙ ወታደሮች አሉ፤ እሱ እኛን ካሸነፈን ያጠፋናልና ሙሳንና ከእሱ ጋር ያሉትን ከእኛ እንዲመልስልን አላህን ለምንልን"* አሉት። እነሱ ከበልዓም የሚፈልጉት በዱዓእ ብቻ እንዲያግዛቸው ነው። ይህ የወቅቱ ሊቅና ታዋቂው በልዓም ምን ምላሽ ሰጠ? *"እኔ ሙሳንና ከእሱ ጋር ያሉትን እንዲመልስ አላህን ከለመንኩኝ ዱንያዬና አኼራዬ ይበላሻል።"* አለ። እነሱም አልተላቀቁትም። በእነሱም ላይ ዱዓእ አደረገ። እናም ከነበረበት ነገር አላህ አስወጣው። ይህ የአላህ ንግግርም ለዚሁ ነው፡

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانسَلَخَ مِنْهَا فَأَتْبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنْ الْغَاوِينَ* وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ تَتْرُكْهُ يَلْهَثْ ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاقْصُصْ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ] (الأعراف: 175-176)

የዚያንም ተዓምራታችንን የሰጠነውንና ከእርሷ የወጣውን ሰይጣንም ያስከተለውን ከጠማሞቹም የኾነውን ሰው ወሬ በእነርሱ ላይ አንብብላቸው፡፡ በሻንም ኖሮ በእርሷ ከፍ ባደረግነው ነበር፡፡ እርሱ ግን ወደ ምድር ተዘነበለ፡፡ ፍላጎቱንም ተከተለ፡፡ ብጤውም ብታባርረው ምላሱን አውጥቶ የሚያለከልክ ወይም ብትተወው ምላሱን አውጥቶ የሚያለከልክ እንደ ኾነ ውሻ ነው፡፡ ይህ የእነዚያ በአንቀጾቻችን ያስተባበሉት ሕዝቦች ምሳሌ ነው፡፡ ያስተነትኑም ዘንድ ታሪኮችን ተርክላቸው፡፡ የእነዚያ በአንቀጾቻችን ያስተባበሉትና ነፍሶቻቸውን ይበድሉ የነበሩት ሰዎች ምሳሌ ከፋ!

በልዓምንና የእሱን አምሳያዎችን አላህ በውሻ መሰላቸው። ይህም ያለምንም ጥርጥር ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ የሚረዱና በሰዎች ላይ ዲናቸውን የሚሸፋፍኑና የሚደብቁ የመጥፎ ዑለሞችን (ዑለማኡ ሱእ) እና የመሳሰሉትን ሰዎች ድርጊት አስቀያሚነት የሚገልፅ ነው።

አንተ የአላህ ባሪያ ሆይ ተመልከት! በነፃነት አስተውል! አስተንትን! ይህ ሰው በልዓም ኩፋር የሆኑ ወገኖቹን በሙስሊሞች ላይ እንዴት በአንዲት ዱዓእ ብቻ እንዳገዘና ከመሆኑም ጋር ግን ይህ ከዲን መውጣትና በታላቁ አላህ መካድ መሆኑን ተመልከት! ታዲያ ኩፋሮችን ከዚህ በጣም በባሰና በበለጠ ነገር ያገዘ ሰውስ እንዴት ነው የሚሆነው? ስለዚህም እዚህ ውስጥ ለእነዚያ ለጣዖታት ፈትዋ ለሚሰጡ፣ ስለጣዖታት ለሚከላከሉና ጂሀድን ወንጀል ለሚያደርጉ መጥፎ ዑለሞች ምላሽ አለበት። እነዚያ ዑለማኦች በእርግጥ የነቢያችን ሙሐመድ ተከታዮች አይደሉም፤ የሰለፎችም ተከታዮች አይደሉም። ይልቁንስ እነሱ የበልዓም ተከታዮች ናቸው፤ እንደውም በልዓም ከእነሱ በጣም ይሻላል። ምክንያቱም በልዓም ከላይ እንደተመለከትነው በዱዓእ ነው ያገዛቸው። የእነዚህ ግን በኢስላም ስም በኢስላምና በሙስሊሞች ላይ ጦርነት ነው የከፈቱት። አላህ ይጋደላቸው!

ስለዚህ ወዳጆቼ! ይህ ለሁሉም ሙስሊም ያለኝ ምክር ነው። በቴሌቪዥን ላይ ዑለሞችና በቻናሎች ሸይኾች አትታለሉ! በፓርቲዎችና የተለያየ አስተሳሰብ አራማጅ በሆኑ ዑለማኦች አትታለሉ! በእነዚያም ከጂሀድና ከመጋደል ታቅበው በተቀመጡ፣ ሐቅን በሚደብቁ፣ በሚሸፋፍኑና አጭበርባሪ በሆኑ ሸይኾችም አትታለሉ! እነዚህ ወላዊ የደበቁት እውቀትን ነው።

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ وَاشْتَرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا ۖ فَبِئْسَ مَا يَشْتَرُونَ) [آل عمران: 187

አላህ የነዚያን መጽሐፉን የተሰጡትን ለሰዎች በእርግጥ ታብራሩታላችሁ አትደብቁትምም በማለት ቃል ኪዳን የያዘባቸውን (አስታውሱ):: በጀርባዎቻቸውም ኋላ ጣሉት:: በርሱም ጥቂትን ዋጋ ገዙ:: የሚገዙትም ነገር ከፋ!

ስለዚህ ማንም ሰው በመጥፎ ዑለሞች መታለል የለበትም። ምንም እንኳን ሒፍዛቸው የፈለገውን ያህል ቢበዛም፣ ዘገባዎቻቸው ምንም ቢበዙ፣ ጽሑፎቻቸውና መጽሐፎቶቻቸው የፈለገውን ያህል ቢበዙ እንኳን በእነሱ ማንም ሊታለል አይገባም። ዒልም በሪዋያ (ዘገባ) ብዛት አይደለም፤ በሒፍዝ ብዛትም አይደለም። ዒልም ማለት ኽሽያህ (አላህን መፍራት) ነው፤ ወደ አላህ የሚያደርሰው እውቀት ከስራ፣ ከደዕዋና ሐቅን ከመናገር ጋር የተጣመረው ነው።

هتف العلم العمل ... فإن اجابه وإلّا ارتحل

እውቀት ተግባርን ይጣራል፤ ምላሽ ከሰጠው ይቆያል፤ ካልሆነ ይሄዳል

ስለዚህ መጥፎ ዑለሞች የጀህል፣ የጥመት፣ የስህተትና የጥፋት ሰዎች ናቸው። ከእነሱ እውቀት አይወሰድም፤ በዲንም ላይ አይታመኑም። አዎ! በዚህም ምክንያት አንድ ዓሊም ኩፍር ውስጥ መውደቁና መክፈሩ እንግዳ ነገር አይደለም። አንዳንድ ሰው ዓሊምን ማክፈር ከባድ ነገር ያደርገዋል። አንዳንድ ሰው ለምሳሌ ኩፍሩ ግልፅ ቢሆንም እንኳን አልቡጢን ማክፈር ትልቅ ነገር ያደርገዋል። አንዳንዱ ሰው አልቀርዳዊን ወይም ሸይኽል አዝሀርን ማክፈር ወይም እነዚያ ግብፅ ወስጥ ቀንና ሌሊት ስለሲሲ የሚከላከሉትን መሻኢኾች ካፊር ናቸው ማለት እንግዳ ነገር ይሆንበታል፤ ዱብ እዳ ነገር ይሆንበታል፤ ይጨንቀዋል። አንዳንዱ ሰው እነሱ ጋር ባለው እውቀት ምክንያት እነሱን ማክፈርን ያወግዛል ወይም ይከብደዋል። አይደለም! የሒፍዝ፣ የሪዋያዎች፣ የጽሑፎችና መጽሐፍት መኖርና ዒልም አለው መባል በጭራሽ ተክፊርን የሚከለክል ነገር አይደለም። አለበለዚያ የእነዚህ ዒልም በመሠረቱ የበልዓምን ዒልም የአንድ አስረኛ አንድ አስረኛ እንኳን የማይደርስ ከመሆኑ ጋር እነዚህን ካፊር ማለት ከከበዳቸው እነሱ ዘንድ በልዓምንም ካፊር ማለት ከባድ መሆኑ ግድ ይሆንባቸዋል። አላህ ስለበልዓም *"ተዓምራታችንን የሰጠነውንና ከእርሷ የወጣውን"* ማለቱ በቂያችን ነው። ይህ በተጨማሪም ፅናት ከአላህ ለመሆኑ አመላካች ነገር አለው። መፅናት ከአላሁ ተባረከ ወተዓላ መሆኑን ያመለክታል። በዚህም ምክንያት ነቢዩ ﷺ ከዱዓዎቻቸው ውስጥ አብዛኛው ዱዓቸው የነበረው *"አንተ ልቦችን ገለባባጭ ሆይ ልቤን በዲንህ ላይ አፅናት"* የሚለው ዱዓእ ነበር።

يا مقلب القلوب ثبت قلبي على دينك

4ኛ *መረጃ፡* በሙስሊሞች ላይ ኩፋሮችን ማገዝና መርዳት ኩፍር ለመሆኑ ሌላው መረጃ ከነቢዩ ﷺ ሱንና የተረጋገጠው ነው። ነቢዩ ﷺ *አጎታቸውን* ዓባስን ያስተናገዱት ኩፋሮችን እንደሚያስተናግዱት ነበር፤ ካፊር አድርገውትም ነበር። ዓባስ ዘመቻው (የበድር ዘመቻ) ላይ ኩፋሮች ጋር ቁጥራቸውን በማበርከት ከእነሱ ጎራ በተሰለፈ ጊዜ ሙስሊሞች ማረኩት። ነቢዩም ﷺ ለዓባስ يا عباس افد نفسك *"ዓባስ ሆይ ካሳ ከፍለህ ራስህን ነፃ አውጣ"* አሉት። ዓባስም (إني كنت مسلمًا قبل ذلك وإنما استكرهوني) *"እኔ ከዚህ በፊት ሙስሊም ነበርኩኝ፤ እነሱ አስገድደውኝ ነው እንጂ።"* አለ። ዓባስ በኃይል ተገዶ እንደሆነና ከዛ በፊት ግን እስልምናውን ደብቆ ይኖር እንደነበረ ሞገተ። *"እኔ ከዚህ በፊት ሙስሊም ነበርኩኝ፤ እነሱ አስገድደውኝ ነው እንጂ።"* አለ። ነቢዩም ﷺ

(الله أعلم بشأنك، إن يك ما تدّعي حقاً، فالله يجزيك بذلك، وأما ظاهرُ أمرك فقد كان علينا، فافد نفسك)

"ጉዳይህን አላህ ያውቃል። የምትለው ነገር እውነት ከሆነ ምንዳህን አላህ ይከፍልሀል። እኛ የምናየው ካንተ ግልፅ የሆነውን ነገር ብቻ ነው። ስለዚህ ከፍለህ ራስህን ነፃ አውጣ!" አሉት።

ዓባስ የኩፋሮችን ቁጥር የሚያበራክትና በሙስሊሞች ላይ እነሱን በማገዝ ከኩፋሮቹ ጎራ ውስጥ አብሮ በወጣ ጊዜ ነቢዩ ﷺ ኩፋሮችን በሚያስተናግዱበት መንገድ እንጂ አላስተናገዱትም፤ ካፊር አድርገው ነው ያዩት፤ ለራሱ ቤዛ እንደከፍልም ጠይቀውታል። *"ዓባስ ሆይ ቤዛ ከፍለህ ራስህን ነፃ አውጣ!"* ብለውታል።

ወዳጆቼ ሆይ! ይህም ያለምንም ጥርጥር በሙስሊሞች ላይ ኩፋሮችን የረዳና ያገዘ ሰው ኩፋሮችና ሙሽሪኮች በሚስተናገዱበት መንገድ እንደሚስተናገድ ግልፅ ማስረጃ ነው። ልክ ነቢዩ ﷺ እንዳደረጉት ማለት ነው።

5ኛ *መረጃ፡* እንደዚሁም ወዳጆቼ ሆይ! ከትላልቅ መረጃዎች ውስጥ ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ የረዳና ያገዘ ሰው መክፈሩ ላይ የሰሐቦች (ረ.ዐ.) ኢጅማዕ (ስምምነት) መኖሩ ነው። የሰሐቦችን ኢጅማዕ መቃረኑ ደግሞ የማይፈቀድ የሆነ ቁርጥ መረጃ መሆኑ ምንም ጥርጥር የለውም። ያ ቀጣፊው ሙሰይለመቱል ከዝዛብ ነቢይ ነኝ ብሎ ነበር። እንደዚሁ ነቢይ ነን ያሉ ከፊል ሙሽሪኮችም ነበሩ። በወቅቱም ሰሐቦች ረ.ዐ. እነሱን ማክፈርና መጋደል ላይ ተስማምተዋል። በተጨማሪም መርተዶችን የረዳን ሰው በሙሉ ማክፈር ላይ ተስማምተዋል። ከበኒ ሐኒፋ ጎሳ የሆኑ የሙስለይመተል ከዝዛብን ወታደሮችን ሁኔታ ብታስተውል ከመቶ ሺ በላይ ነበሩ። ይህ ከመሆኑም ጋር ግን ሰሐቦች ረ.ዐ. እነዚህ ሁላቸውም ካፊሮች መሆናቸውን በይነዋል። ከእነዚህ ወታደሮች መካከል የሙሰይለማ 'ነቢይነት' የሚያምኑ እንደነበሩ ሁሉ በሙስሊሞች ላይ ይህንን ቆሻሻ ሲደግፉ የነበሩም ነበሩ። እንደውም ከነዚህ መካከልም ሙሰይለማ ቀጣፊ እንደሆነ የሚያውቁም ነበሩ፤ ነገር ግን በቁጭት ብቻ ከእርሱ ጎን ተሰልፈው ተዋጉ፤ ሙሰይለማ ነብይ ነው ብለው አልነበረም። ይህ ከመሆኑ ጋር ግን የነቢዩ ሰሐቦች ሙርተዶችን መሪዎቻቸውንም ደጋፊዎቻቸውንም መጋደልን ተጋደሏቸው። ያለምንም ልዩነት አንድ ዓይነት አካሄድን ተከተሉ። እንደዚሁም እንደሙሰይለማ ሁሉ ኑቢይ ነኝ ብሎ የነበረውን የጡለይሐን ደጋፊዎችንም አክፍረዋል። ሁሉንም የሪድዳህ መሪዎችን አክፍረዋል። ስለዚህም ከጣሪቅ ኢብን ሺሀብ እንደተዘገበው፡

كما ورد عن طارق ابن شهابٍ قال: "جَاءَ وَفْدُ بُزَاخَةَ أَسَدٍ، وَغَطَفَانَ إِلَى أَبِي بَكْرٍ يَسْأَلُونَهُ الصُّلْحَ، فَخَيَّرَهُمْ أَبُو بَكْرٍ بَيْنَ الْحَرْبِ الْمُجْلِيَةِ أَوِ السَّلْمِ الْمُخْزِيَةِ"، قَالَ: فَقَالُوا: هَذَا الْحَرْبُ الْمُجْلِيَةُ قَدْ عَرَفْنَاهَا، فَمَا السَّلْمُ الْمُخْزِيَةُ؟ قَالَ: قَالَ أَبُو بَكْرٍ: "تُؤَدُّونَ الْحَلْقَةَ وَالْكُرَاعَ، وَتَتْرُكُونَ أَقْوَامًا يَتْبَعُونَ أَذْنَابَ الْإِبِلِ حَتَّى يُرِيَ اللَّهُ خَلِيفَةَ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْمُسْلِمِينَ أَمْرًا يَعْذِرُونَكُمْ بِهِ، وَتَدُونَ قَتْلَانَا وَلَا نَدِي قَتْلَاكُمْ، وَقَتْلَانَا فِي الْجَنَّةِ وَقَتْلَاكُمْ فِي النَّارِ، وَتَرُدُّونَ مَا أَصَبْتُمْ مِنَّا وَنَغْنَمُ مَا أَصَبْنَا مِنْكُمْ"، فَقَالَ عُمَرُ: "قَدْ رَأَيْتَ رَأْيًا، وَسَنُشِيرُ عَلَيْكَ، أَمَّا أَنْ يُؤَدُّوا الْحَلْقَةَ وَالْكُرَاعَ فَنِعْمَ مَا رَأَيْتَ، وَأَمَّا أَنْ يَتْرُكُوا أَقْوَامًا يَتَّبِعُونَ أَذْنَابَ الْإِبِلِ حَتَّى يُرِيَ اللَّهُ خَلِيفَةَ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْمُسْلِمِينَ أَمْرًا يَعْذِرُونَهُمْ بِهِ، فَنِعْمَ مَا رَأَيْتَ، وَأَمَّا أَنْ نَغْنَمَ مَا أَصَبْنَا مِنْهُمْ وَيَرُدُّونَ مَا أَصَابُوا مِنَّا، فَنِعْمَ مَا رَأَيْتَ، وَأَمَّا أَنَّ قَتْلَاهُمْ فِي النَّارِ وَقَتْلَانَا فِي الْجَنَّةِ، فَنِعْمَ مَا رَأَيْتَ، وَأَمَّا أَنْ لَا نَدِيَ قَتْلَاهُمْ، فَنِعْمَ مَا رَأَيْتَ، وَأَمَّا أَنْ يَدُوا قَتْلَانَا -يدفعوا الدية- فَلَا قَتْلَانَا قُتِلُوا عَنْ أَمْرِ اللَّهِ، فَلَا دِيَاتٍ لَهُمْ، فَتَتَابَعَ النَّاسُ عَلَى ذَلِكَ".

"በቡዛኻህ ጦርነት የተሳተፉ የአሰድና የገጠፉን ጎሳዎች ልኡካን እርቅ ለመጠየቅ ወደ አቡበክር መጡ። አቡበክርም 'ከአፈናቃይ ጦርነትና ከአዋራጅ እርቅ መካከል አንዱን ምረጡ' አላቸው። እነርሱም 'ይህ አፈናቃዩ ጦርነት ነው፤ አውቀነዋል፤ አዋራጁ እርቅ ደግሞ ምንድን ነው?' አሉ። አቡበክርም ረ.ዐ. 'ግመሎችን፣ ፈረሶችንና በቅሎዎችን ታስረክባላችሁ፤ የግመል ጭራ የሚከተሉ ሰዎችን ትተዋላችሁ፤ አላህ የነቢዩን ኸሊፋንና ሙስሊሞችን ዑዝር

የሚያስጣችሁን ነገርን እስኪያሳያቸው ድረስ። ለተገደሉብን ሰዎች የደም ካሳ (ዲያህ) ትከፍላላችሁ፤ ከናንተ በኩል ለተገደሉባችሁ ዲያ አንከፍልም። ከእኛ የተገደሉት የጀነት ናቸው፤ ከእናንተ የተገደሉት የእሳት ናቸው። ከእኛ የወሰዳችሁትን ትመልሳላችሁ፤ ከእናንተ የወሰድነውን እንማርካለን።" አለ። ዑመር /ረ.ዐ./ "ሀሳብህን አቅርበሃል፡ እናማክርሃለን። ግመሎችን፣ ፈረሶችንና በቅሎዎችን ትሰጣላችሁ ያልከው ጥሩ ብለሀል። አላህ የነቢዩን ኸሊፋንና ሙስሊሞችን ምክንያት የሚያሰጣችሁን ነገርን እስከሚያሳያቸው ድረስ የግመል ጭራ የሚከተሉ ሰዎችን እንድትተው ያልከው ጥሩ ብለሀል። ከእነርሱ የማረክነውን ምርኮ ልናደርግ ከእኛ የማረኩትን ሊመልሱ ያልከውም ጥሩ ብለሀል። ከእነርሱ የተገደሉት የእሳት ናቸው፤ ከእኛ የተገደሉት የጀነት ናቸው ያልከውም ጥሩ ብለሀል። ከእነሱ ለተገደሉት ዲያህ (የደም ካሳ) ላንከፍል ያልከው ጥሩ ብለሀል። ከእኛ ለተገደሉት ዲያህ እንዲከፍሉ ያልከው ግን አይሆንም፤ ከእኛ የተገደሉት በአላህ ጉዳይ ላይ ነው የተገደሉትና ለእነሱ ዲያህ የላቸውም።" አለ። ሰዎችም በዚህ ሀሳብ ላይ በመስማማት ተከታተሉ።"

وعند ابن أبي شيبة في مصنفه عن عبيد الله ابن عبد الله ابن عتبة قال: "فلما ظفر بمن ظفر به منهم قال-اي قال ابو بكر الصديق للمرتدين-: اختاروا مني خصلتين إمّا حربًا مُجَلِّيَة وإمّا الخُطَّة المخزية، فقالوا: هذه الحرب المجلية قد عرفناها فما الخطة المخزية؟ قال: تشهدون على قتلانا أنهم في الجنة وعلى قتلاكم أنهم في النار، ففعلوا

ኢብን አቢ ሸይባህ በሙሰነፉ ከዑበይዱላህ ኢብን ዓብዲላህ ኢብን ዑትባህ እንደዘገበው *"ከእነሱ (ከሙርተዶች) ውስጥ ያሸነፈውን ባሸነፈ ጊዜ (አቡበክር አሲዲቅ) "ከሁለት ነገሮች አንዱን ምረጡ። አፈናቃይ የሆነ ጦርነትን ወይም አዋራጅ የሆነን ሁኔታን ምረጡ" አላቸው። "ይህች አፈናቃይ ጦርነት ናት፤ በእርግጥ አውቀናታል፤ አዋራጂ ሁኔታስ ምንድን ናት?" አሉ። "ከእኛ የተገደሉት የጀነት መሆናቸውንና ከእናንተ የተገደሉት ደግሞ የእሳት መሆናቸውን ትመሰክራላችሁ"* አላቸው። እነሱም ይህንን አደረጉ።

ለአላህ ብዬ የምወዳችሁ ወዳጆቼ ሆይ! የአቡበክር ለእነዚያ ተውበት ላደረጉ ሙርተዶች የተናገራቸውን ንግግር ተመልከቱ! *ከእናንተ የተገደሉት የእሳት ናቸው።* ከእነሱ የተገደሉባቸው የእሳት መሆናቸውን እስኪመሰክሩ ድረስ የእነሱን የእርቅ ጥያቄና ተውበታቸውንም አልተቀበላቸውም። በዚህ ጉዳይ ላይም ዑመር እና ሌሎቹም የነቢዩ صلى الله عليه وسلم ሰሐባዎች /ረ.ዐ./ ከአቡበክር ጋር ተስማሙ። ይህም ሙርተዶችንና ሙርተዶችን ያገዘን ሰው ማክፈር ላይ ከእነርሱ የተገኘ ኢጅማዕ (ስምምነት) ሆኗል።

ይህ አቡበክር ሲዲቅና ሰሐቦች የሞቱና የተገደሉ ሰዎች ላይ የእሳት መሆናቸውን መመስከራቸውና ሙርተዶችም ይህንን እስከሚያረጋግጡ ድረስ ተውበታቸውን (ፀፀታቸውን) አለመቀበላቸው በእርግጥ ትልቅ ጉዳይ ነው። ይህ ማለት ያለምንም ጥርጥር ሰሐቦች እነዚያን ማክፈራቸው (ካፊር ናቸው ማለታቸው) ነው። ነገሩ በእርግጥ ትልቅ ነገር ነው። ወዳጆቼ ሆይ! ጉዳዩ ኢጅማዕ ያለበት ነገር ነው።

እንደዚሁም በአንድ ነገር ላይ ተባባሪ መሆንና ቀጥታ መሳተፍ የሚሰጣቸው ፍርድና ብይን አንድ ዓይነት መሆኑን ማስረጃዎች አሉ። ሸይኹል ኢስላም ኢብን ተይሚያህ ረሒመሁላህ እንዳለው

بل المحاربون يستوي فيهم المعاون والمباشر عند جمهور الأئمة كأبي حنيفة ومالك وأحمد، فمن كان معاوناً كان حكمُه حكمَهم

"እንደ አቢ ሐኒፋ፣ ማሊክና አሕመድ ያሉ አብዛኛዎቹ ዑለሞች ዘንድ ሙሐሪቦች (ተዋጊዎች) ውስጥ ተባባሪ የሆነና ቀጥታ ተሳታፊው እኩል ናቸው። ተባባሪ የሆነ ሰው የሚሰጠው ፍርድ የእነሱው (በውጊያ ቀጥታ ተሳታፊ የሆኑት) ፍርድ ነው።"

ይህም ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ ያገዘ፣ የተባበረና በሙስሊሞች ላይ የረዳቸው ሰው የሚሰጠው ፍርድ ልክ ለእነሱ የሚሰጠው የኩፍር ፍርድ ነው። ይህ *"ከእናንተም ውስጥ ረዳቶች የሚያደርጋቸው ሰው እርሱ ከእነርሱ ነው።"* ማለትም 'እንደነሱው ካፊር ነው' የሚለውን የአላህን /ሱ.ወ./ ንግግር የሚያረጋግጥ ነው።

3.3.4.3. ትኩረት የሚሹ ጉዳዮች

ለአላህ ብዬ የምወዳችሁ ወጀቼ ሆይ! ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳት፣ ማገዝና መተባበር ትልቁ ኩፍር (ኩፍሩል አክበር) እና ከኢስላም የሚያስወጣ መሆኑንና ይህንን ሥራ የሠራ ሰው ከኢስላም የወጣ ሙርተድ መሆኑን ከላይ ቁርጥ ያሉ መረጃዎችን በማቅረብ አውስተናል። ወዳጆቼ! እዚህ ጋር በዚህ ጭብጥ ላይ አንገብጋቢ የሆኑ ነገሮችን ልናስገነዝብ ግድ ይለናል።

ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ የመርዳት፣ የማገዝና የመተባበርን ተግባር የሚፈፅም ሰው በዚህ ድርጊቱ ብቻ ይከፍራል፤ ኩፋሮችን በመርዳቱ በማገዙና በመተባበሩ ብቻ ይከፍራል። ማለትም እምነቱ (ኢዕቲቃዱ) ግምት ውስጥ ሳይገባ በዚህ ወዳጅነቱ ብቻ ይከፍራል። ይህንን ነገር ሐላል አድርጎት ነው ወይስ አይደለም የሚለውን ከግንዛቤ ውስጥ አይገባም። ይህንን ነገር ያደረገው ሐይማኖታቸውን ወዶ ነው ወይስ አይደለም የሚለውም ቦታ አይሰጠውም። ወዳጆቼ! ይህንን የምልበት ምክንያቱ እንደነዚህ ዓይነት የተበላሹ ትርጉሞችን በማውሳታቸው እግሮች ተንሸራተዋል፣ አዕምሮዎች ግራ ተጋብተዋል፤ ዒማማዎችም ተቀይረዋል። የተክፊርን (ማከፈርን) ፍርድ ከኢዕቲቃድ ጋር አያይዘውታል። ከፊሎቹ *“ኩፋሮችን የረዳ፣ ያገዘ፣ የተባበረና የተወዳጀ ሰው ይህንን ያደረገው ዲናቸውን (ሐይማኖታቸውን) ወዶ ከሆነ ወይም ይህንን ያደረገው ለኩፍራቸው ብሎ ከሆነ ወይም ኢስላምን ጠልቶ ከሆነ ነው እንጂ ካልሆነ ግን አይከፍርም”* አሉ። ከፊሎቹ ደግሞ *“ካፊሮችን የተወዳጀና የረዳቸው ሰው ይህንን ተግባር በልቡ ሐላል ነው ብሎ ከሆነ ነው እንጂ አይከፍርም”* ብለዋል። ሌሎቹ የቢድዓ ሰዎች ደግሞ *“ኩፋሮችን የረዳ ሰው እርዳታውን ያደረገው ለዱንያዊ ጥቅም ብሎ ከሆነ አይከፍርም።”* ብለዋል። ወዳጆቼ ሆይ! እነዚህ ነገሮች ሰዎችን አልወላእ ወልበራእን እንዳያውቁ ለመከልከል የሞከሩ የቢድዓ ሰዎች የሚያመጧቸው ውዥንብሮች (ሹብሃት) ናቸው። ይህንን ትልቅ ጉዳይ ሰዎች ላይ የሚሸፋፍኑ ሆኑ፤ ኩፋሮችን የረዳና የተወዳጀ እንደነሱው ካፊር መሆኑን ለሰዎች አይገልጹም። በሰዎች ላይ ለመሸፋፈን እነደነዚህ ዓይነት ማግራሪያዎችን፣ ማቅለያዎችንና ትርጉሞችን ያነሳሉ። ስለዚህ በአላህ በመታገዝ እነዚህን የሚጋጩና የሚጣረሱ ለሆኑ ውዥንብሮች መልስ ለመስጠት የሚከተሉትን እንላለን፡

፩ኛ. ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ የረዳና ያገዘ ሰው ይህንን ድርጊት በልቡ ሐላል ነው ብሎ ካልሆነ በስተቀር አይከፍርም የሚለው የእነዚህ ሰዎች ንግግር ውድቅ (ባጢል) ነው እንላለን። ይህም ማገዝ፣ መርዳት፣ መደገፍና ረዳት አድርጎ መያዝ ብቻውን ኩፍር ነው፤ ሐላል (የተፈቀደ) ነው ቢልም ሆነ ሐላል ነው ባይልም ተግባሩ በራሱ እኩል ኩፍር ነው። በመቀጠልም ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መደገፍን ሐላል ማድረግና በዚህም እነሱን ማገዝንና መወዳጀትን ሐላል ማድረግ ደግሞ የመደገፍ ተግባሩ ባይኖርም እንኳን ለብቻው ራሱን የቻለ ኩፍር ነው። ማለትም ይህንን ሐላል ያደረገ ሰው ቢረዳም ባይረዳም ይከፍራል። ስለዚህ በአላህ ኪታብ ውስጥ ያልተገኘውን ሐላል ማድረግን እንደመስፈርት ማስቀመጥ ምንም ትርጉም የለውም። ስለዚህም ይህ ትኩረት የማይሰጠው ውድቅ የሆነ መስፈርት (ሸርጥ) ነው። ይልቅ ይህ ኢርጃእ[6] የሚባለው እራሱ ነው። ወዳጆቼ! ምክንያቱም እንደምታውቁት ወንጀሎች ለሁለት ይከፈላሉ፤ የሚያከፍሩና ከኢስላም የሚያስወጡ ወንጀሎችና የማያከፍሩና ከኢስላም የማያስወጡ ወንጀሎች ተብለው ይከፈላሉ።

የሚያከፍሩ ወንጀሎች ኢዕቲቃድ[7] ኢስቲሕላል[8] ምንም ግምት ውስጥ ሳይገባ ብቻቸውን በራሳቸው ከኢስላም ያስወጣሉ። ለምሳሌ በዲን መቀለድና ማላገጥ፣ አላህን መሳደብ (አላህ ይጠብቀን)፣ ዲንን መሳደብ (አላህ ይጠብቀን)፣ ለቀብር ለደሪሕና ለጣዖት ማረድ፣ ለጣዖት መስገድ፣ ጣዖታት ጋር መፋረድ፣ በሰው ሰራሽ በሆኑ የሽርክ ህጎች መፍረድና ማስተዳደር እና ከነዚህም ሌላ የሚያከፍሩ እንደ ከአላህ ሌላ ድረስልኝ ማለትን እና ከአላህ ሌላ ላለ ስለት መግባትን የመሳሰሉት በራሳቸው የሚያከፍሩ ወንጀሎች ናቸው። በራሳቸው የሚያከፍሩ በመሆናቸውም ምክንያት ኢስቲሕላል መስፈርት አይደረግም። ከእነዚህ ዓይነቶች ውስጥም ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳትና ማገዝም በራሱ ብቻውን ኩፍር ነው። በንግግር ያገዛቸው ሰው በእርግጥ ከፍሯል። በተግባር ያገዛቸው ሰውም በእርግጥ ከፍሯል። በልቡና በኢዕቲቃዱ የረዳቸውም እንደዚሁ ከፍሯል። በዚህም ኢስቲሕላል ሸርጥ አይደረግም።

የማያከፍሩ ወንጀሎች ግን ድርጊቱ የፈፀመውን ሰው ከኢስላም የማያስወጡ ናቸው። ለምሳሌ ኸምር (አስካሪ መጠጥ) መጠጣት ወይም ሐራምን መመልከት ወይም ዚና (ዝሙት) እና እነዚህን የመሳሰሉት ምንም እንኳን ከባድ፣ አደገኛና መጨረሻቸው ጥሩ ያልሆነ ወንጀሎች ቢሆኑም ሰውዬው ኢስቲሕላል እስካላደረገ ድረስ ግን ከኢስላም አያስወጡትም። ወንጀሉን የፈፀመው ሰው ኢስቲሕላል ካደረገ ግን ከኢስላም ያስወጣዋል። ሐላል ካደረገ ከኢስላም ይወጣል። እነዚህ

---

[6] ኢርጃእ ማለት ተግባርን ከኢማን የሚነጥልና አንድ ሰው ሸሃደተይንን ካለ በኋላ የፈለገውን ዓይነት እስልምናውን የሚያበላሹ ተግባራትን ቢፈፅም እንኳን በልቡ ሐላል ነው እስካላለ ወይም ኩፍርን አስቦ እስካልሰራው ድረስ አይከፍርም የሚል በዘመናችን ሙስሊሙ ማህበረሰብ ውስጥ ተንሰራፍቶ የሚገኝ የሙርጂአዎች ዓቂዳ ነው።

[7] ኢዕቲቃድ ማለት ዓቂዳ ወይም እምነት

[8] ኢስቲሕላል ማለት አንድን ነገር ሐላል ወይም የተፈቀደ ነው ብሎ ማመን ወይም መናገር ነው።

ወንጀሎች ላይ ለማከፈር ኢስቲሕላል መስፈርት ይደረጋል። በራሳቸው ሙከፊር (የሚያከፍሩ) የሆኑ ወንጀሎች ላይ ግን ለማከፈር ኢስቲሕላል መስፈርት አይደረግም። ከዚህም በመነሳት በሙስሊሞች ላይ ኩፋሮችን መደገፍና ማገዝ ድርጊቱ በራሱ ኩፍር ነው፤ በዚህም ላይ የኢስቲሕላል መኖርና አለመኖር ምንም ቦታ ዓይነት አይሰጠውም።

2ኛ. እንደዚሁም ከፊል የቢድዓ ሰዎች 'ካፊሮችን የተወዳጀና በሙስሊሞች ላይ የረዳቸው ሰው ይህንን የሰራው የካፊሮችን ዲን ወዶ ከሆነ ብቻ ወይም ይህንን የሠራው ኢስላምን በመጥላት ከሆነ ይከፍራል' ብለው ይሞግታሉ። የተወዳጃቸው፣ የረዳቸውና ያገዛቸው ለዱንያዊ ጥቅም ብሎ ከሆነ ግን አይከፍራም ይላሉ። ይሁንና ይህ ንግግርም ጅሮ የማይሰጠው ሸሪዓዊ መረጃዎች ጋር የተጋጨ ውድቅ ንግግር ነው። የኩፋሮችን ዲን የወደደ ሰው ካፊሮችን ቢረዳም ባይረዳም እኩል ይከፍራል። ስለዚህ ይህም በአላህ ኪታብም ይሁን በነቢዩ ﷺ ሱንና ውስጥ ያልመጣ ውድቅ ንግግር ነው። እሺ ይሁንና በመሠረቱ የካፊሮችን ዲን ወዷል ወይም አልወደደም የሚለውን እኛ እንዴት ልናውቅ እንችላለን? የሚያከፍረው ሙዋላት (መወዳጀት) ለዱንያዊ ጥቅም ከሆነ አያከፍርም የሚለው ንግግራቸው ለጥቅም ወይም ለዱንያ ብሎ የኩፍር ተግባራትን መሥራትን ለሰዎች አቅልለው የሚያቀርቡ የሆኑት የጠማሞቹ ሙርጂአዎች፣ ጀህሚዮችና የቢድዓ ሰዎች ንግግር ነው። ካፊሮችን ወደ ኩፍር የገፋፋቸው ዱንያን መምረጣቸው እንጂ ሌላ ሆነና ነው እንዴ? አላሁ ተዓላ እንዲህ ይላል፡

[ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمُ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ] (النحل: 107)

ይህ (ቅጣት) እነሱ ቅርቢቱን ሕይወት ከመጨረሻይቱ በመምረጣቸው ምክንያትና አላህም ከሓዲዎችን ሕዝቦች የማያቀና በመኾኑ ነው፡፡

ስለዚህ የማከፈሩ (የኩፍር ብያኔ የሚሰጠው) ሰበብ የመደገፉ፣ የመርዳቱና የማገዙ ተግባር ብቻ ነው፤ ኢስቲሕላል አላደረግኩም ብሎ ቢከራከርም፤ የኩፋሮችን ዲን እንደሚጠላ ቢናገርም፤ የድርጊቱ ፈፃሚ የሆነው ሰው ይህንን የሠራውና የተወዳጃቸው እነሱን ፈርቷቸው እንደሆነ ቢሞግትም እንኳን ይህ ሁሉ ምክንያት ምንም ዓይነት ግምትና ቦታ አይሰጠውም። በመሆኑም ድርጊቱን በመፈፀሙ ብቻ ካፊር ነው። ብይን የሚሰጠው ግልፅ በሚታየው ነው፤ የውስጡን የመመርመር ስልጣን የአላህ ነው። በዚህ ጉዳይ ላይ ያሉ መረጃዎች በርካታ ናቸው። ከነዚህም ውስጥ አንዱ ይህ የአላህ ንግግር ነው፡

(وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ)

ከእናንተም ውስጥ ረዳቶች የሚያደርጋቸው ሰው እርሱ ከነርሱ ነው፡፡

አላሁ ዐዝዘ ወጀል የኩፍር ፍርድ የተሰጠበትን ምክንያት ከመወዳጀት፣ ወዳጅነትና መርዳት ጋር ብቻ አያይዞታል። *"ከእናንተም ውስጥ ረዳቶች የሚያደርጋቸው ሰው እርሱ ከነርሱ ነው፡፡"* አላህ እነሱን የማከፈሩን ፍርድ ከኢስቲሕላል፣ ኢስላምን ከመጥላት ጋርም ይሁን የኩፋሮችን ዲን ከመውደድ ጋር አላገናኘውም። የኩፍር ፍርዱን ከመርዳትና ከመወዳጀት ጋር ብቻ ነው ያያዘው። የተከፊርን (የማከፈርን) ፍርድ አላህ ዐዝዘ ወጀል ካላወሳቸው ነገሮች ጋር ያያዘ ሰው በእርግጥ በአላህ ላይ ያለእውቀት ተናግሯል፤ በአላህ ዲን ላይ ውሸትን ቀጥፏል። ሌላው የተከፊር ሰበቡ መደገፍ፣ መተባበርና መርዳት ብቻውን መሆኑን ከሚያመላክቱ ነገሮች ውስጥ አንዱ እነዚህ የሱረቱል ማኢዳህ አንቀጾች ናቸው፡

وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ * فَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ يُسَارِعُونَ فِيهِمْ يَقُولُونَ نَخْشَىٰ أَن تُصِيبَنَا دَائِرَةٌ

ከእናንተም ውስጥ ረዳቶች የሚያደርጋቸው ሰው እርሱ ከነርሱ ነው፡፡ አላህ አመጸኞችን ሕዝቦች ኣያቀናም፡፡ እነዚያንም በልቦቻቸው ውስጥ (የንፍቅና) በሽታ ያለባቸውን ሰዎች «የጊዜ መለዋወጥ እንዳያገኘን እንፈራለን የሚሉ» ሲኾኑ በእነርሱ (ለመረዳት) ሲቻኮሉ ታያቸዋለህ፡፡

ማለትም ካፊሮች ጋር ወዳጅነትንና ትብብርን ለመፍጠር ሲቻኮሉ ታያቸዋለህ። እነዚህ አንቀጾች የወረዱባቸውና አላሁ ዐዝዘ ወጀል ከካፊሮች ጋር ወዳጅነት በመፍጠራቸውና በመረዳዳታቸው ምክንያት ያከፈራቸው እነዚህ ሰዎች በእርግጥ ከኩፋሮች ጋር ወዳጅነት የመፍጠራቸውና የመረዳዳታቸው ሰበብ ኢስላምን መጥላታቸው አልነበረም፤ ወይም የኩፋሮችን ሐይማኖት ስለሚወዱም አልነበረም፤ ለዚህ ያነሳሳቸው ሰበብ ይህ አልነበረም። ለዚህ ነገር የገፋፋቸው ምክንያት የነበረው የጊዜ መለዋወጥን መፍራታቸው ብቻ ነበር። (يُسَارِعُونَ فِيهِمْ يَقُولُونَ نَخْشَىٰ أَن تُصِيبَنَا دَائِرَةٌ) *«የጊዜ*

መለዋወጥ እንዳያገኘን እንፈራለን የሚሉ» ሲኾኑ በእነርሱ ሲቻኮሉ ታያቸዋለህ፡፡ ስለዚህም ሸይኹል ኢስላም ኢብኑ ተይሚያህ ረሒመሁላህ ስለዚህ አንቀጾች እንዲህ ይላል፡

والمفسرون متفقون من أنها نزلت بسبب قومٍ ممن كان يظهر الإسلام وفي قلبه مرض، خاف أن يغلب أهل الإسلام فيوالي الكفار من اليهود والنصارى وغيرهم للخوف الذي في قلوبهم لا لاعتقادهم أن محمدًا كاذب واليهود والنصار صادقون

"እነዚህ አንቀጾች በልባቸው ውስጥ በሽታ ያለባቸው ሆነው ኢስላምን ግልጽ የሚያደርጉ ሰዎች ምክንያት የወረዱ መሆናቸውን ሙፈሲሮች ይስማማሉ። ሙሐመድ ውሸታም ነው አይሁድና ክርስቲያኖች ደግሞ እውነተኞች ናቸው ብለው አምነው ሳይሆን በልባቸው ውስጥ ባለው ፍራቻ ምክንያት ሙስሊሞች ይሸነፋሉ ብለው በመስጋት ከአይሁድ፣ ከክርስቲያንና ከሌሎች ኩፋሮች ጋር ወዳጅነትን ፈጠሩ።"

ይህ ማለት እነሱ ጋር ወዳጅነትንና የትብብር ግንኙነት የፈጠሩት በፍራቻ ምክንያት ነው። ነቢዩ ውሸታም ነው (አላህ ጠብቆታል) አይሁዶችና ክርስቲያኖች ደግሞ እውነተኞች ናቸው ብለው አምነው አልነበረም። እናም ይህንን ሚያከፍር ወዳጅነት ወደ መፍጠር የገፋፋቸው ፍራቻ ነበር። የኩፋሮችን ዲን መውደድ ወይም ኢስላምን መጥላት ወይም ይህ ነገር ሐላል ነው ብለው አልነበረም። ይልቁንም ፍራቻና ስጋት ብቻ ነበር። ከመሆኑም ጋር ግን አላህ በእነርሱ ላይ የኩፍር ብያኔን በይኖባቸዋል።

ወዳጆቼ! ከላይ ያሳለፍነውን ተመልከቱ! ነቢዩ ﷺ የበድር ጦርነት ላይ አጎታቸው ዓባስ ከካፊሮች ጋር በወጣና በተማረከ ጊዜ በእርሱም ላይ ኩፍርን በየኑበት፣ ኩፋሮችን ባስተናገዱበት መንገድ አስተናገዱት። ይህ ከመሆኑ ጋር ግን ነቢዩ صلى الله عليه وسلم ዝርዝር ጥያቄ ውስጥ አልገቡም፤ በተለይ ዓባስ ለነቢዩ ﷺ "እኔ ሙስሊም ነበርኩኝ ሰዎቹ አስገድደውኝ ነው እንጂ" ብሏቸው የነበረ ከመሆኑ ጋር ግልፅ ሆኖ በሚታየው ነገር ፈረዱበት፤ 'አንተ የወጣኸው እነርሱን በመውደድ ነውን?' ወይም 'አንተ ይህንን ነገር ሐላል ነው ብለህ ነውን?' ወይም 'አንተ ይህንን ነገር ወደህና ፈቅደህ ነውን?' ብለው አልጠየቁትም። በግልጽ ካዩበት ነገር ብቻ በመነሳት ኩፍርን በየኑበት።

ስለዚህ ወዳጆቼ! የንግግራችን ማጠቃለያ የሚሆነው በሙስሊሞች ላይ ኩፋሮችን የረዳ፣ የተወዳጀ፣ የደገፈና ያገዘ ሰው የረዳቸውና ያገዛቸው በምላሱም ይሁን በሥራ ወይም መረጃን በመፃፍም ይሁን ወይም ለትብብርና ለጦርነት ሀሳቡን በማቅረብም ይሳተፍ ወይም ኩፋሮችን በገንዘብና በሀሳብ በመደገፍም ቢሆን ብቻ በማንኛውም የወዳጅነት፣ የእገዛና የእርዳታ ዓይነት ቢሆንም እኩል ነው። ይህ ሁሉ ከሚያከፍረው የሙዋላት (መወዳጀት)፣ የመረዳዳትና የትብብር ዓይነቶች ውስጥ ስለሆነ በድርጊቱ ብቻ ይከፍራል። ኢዕቲቃዱን ማየት አይጠበቅብንም፤ ይህንን ነገር ሐላል አድርጎት ነው ወይስ አይደለም የሚለውም አይታይም፤ ድርጊቱን የፈፀመው ለዱንያዊ ፍላጎትና ጥቅም ነው ወይስ አይደለም የሚለውንም አንመለከትም፤ ይህንን ያደረገው ዲናቸውን ወዶ ነው ወይስ አይደለም የሚለውም አይመለከተንም።

ስለዚህ እዚህ ጋር ለዱንያዊ ጥቅም ብሎ ኩፋሮችን የረዳ ሰው አይከፍርም በማለት ለሚሞግቱ ሰዎች የማያወላዳ የሆነ ትልቅ መልስ አለ። ይህም እነዚህ ኩፋሮች ጋር ወዳጅነትን የፈጠሩና በሙስሊሞች ላይ ኩፋሮችን ያገዙ ሰዎች ይህንን ለዱንያዊ ፍላጎታቸው እንጂ ለሌላ ነገር አይደለም ያደረጉት፤ ያደረጉት እነሱን በመፍራት ብቻ ነው። ይህ ከመሆኑም ጋር ግን አላህ ዑዝር አልሰጣቸውም፤ የኩፍር ብያኔን አስተላለፈባቸው። ለዱንያዊ ጥቅም ብሎ ኩፍርን መስራት እንደማይፈቀድ አህለሱንና ወልጀማዓዎች ዘንድ ስምምነት (ኢጅማዕ) ያለው ነገር ነው። እንደውም ለዱንያዊ ጥቅሞች ብሎ ኩፍርን የሠራ ሰው ይከፍራል። አላህም ሱ.ወ. ስለእነዛ የከፈሩ ሰዎች እንዲህ ይላል፡

(ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمُ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ)

ይህ (ቅጣት) እነሱ የቅርቢቱን ሕይወት ከመጨረሻይቱ በመምረጣቸው ምክንያትና አላህም ከሓዲዎችን ሕዝቦች የማያቀና በመኾኑ ነው፡፡

3.4. ማምታቻዎችን ማስወገድ

ወዳጆቼ! የመወዳጀትና ጠላት የማድረግ ርዕስ ትልቅ ነገርና ትልቅ ዓቂዳ ነው፤ ከአላህ በስተቀር በእውነት የሚመለክ እንደሌለ ከመመስከር (ሸሀደቱ ላኢላሀ ኢለላህ) ጋር የማይነጣጠል ነው፤ ኢስላም የቆመው እሱ ላይ ነው፤ ብዙ የኢስላም መገለጫዎችና ዒባዳዎች በአላወላእና ወልበራእ ላይ እንጂ አይቆሙም። ለአላህ ምስጋና ይገባውና ብዙ

ዘባራቂዎች የዘባረቁበት፣ በሱም የወደቁ ሰዎች የወደቁበት የሆነውን ይህንን ትልቅ ጉዳይ በዝርዝር አብራርተን አልፈናል። እሱም ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳት ነው። የዚህን ነገር ኩፍርነትና የጉዳዩን አደገኝነትም በማስረጃ ገልጸናል። ታዲያ ይህ የሙዋላት ከፍተኛው ደረጃ ሆኖ ሳለ እንዴት አናብራራም! ነገር ግን ይህ የአላሁ ተባረከ ወተዓላ ሱንና ነውና አንዳንድ ዝንባሌያቸውን የሚከተሉ ሰዎች ተነሱ፤ ከዲናችን የሆነን ነገር ሁሉ ከማውገዝ ቦዝነው የማያውቁ የቢድዓ ሰዎችም ተፈጠሩ። በተለይም በዚህ ዘመን የቢድዓ ሰዎች ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳት ኩፍር አይደለም ለማለት የተበላሸ መሠረትን ለመጣል ተነስተዋል። ኪታቦች ተጽፈዋል፤ በራሪ ወረቀቶችና መልእክቶች ተበትነዋል፤ ሁሉም ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳት ዙሪያ የሚያጠነጥኑ እና ከኩፍር ጋር ምንም የሚያገናኘው ነገር እንደሌለ የሚያወሩ ናቸው። ዒማማዎች፣ የጥፋት ዑለማኦችና ሸይኾች እዚህ ጥመት ውስጥ እየወዳደቁ፣ ኩፍርን፣ ሙርተዶችን መርዳትን፣ ስለላን ለሰዎች አቅልለው እያቀረቡም አይተናል። ይህ ሁሉ ግን ድርጊቱ ግልጽ ኩፍር አይደለም በሚል ሙግት ነው። ስለዚህ ጃሂል ለሆነ ሰው ምንም ዓይነት ዑዝር እንዳይኖር የእነዚህ የተፈተኑ የቢድዓ ሰዎችን ማምታቻዎችንና ዝንባሌዎችን ማስወገድ ግድ ነው።

3.4.1. የሐጢብ ኢብን አቢ በልተዐህ ታሪክ (قصة حاطب ابن أبي بلتعة)

<u>የመጀመሪያው ጉዳይ</u> ሙብጢል የቢድዓ ሰዎች እንደመረጃ ከሚያቀርቧቸው ወሳኝና ትላልቅ ነገሮች ውስጥ አንዱ የታላቁን ሰሐቢይ ሓጢብ ኢብን አቢ በልተዐህ /ረ.ዐ./ ታሪክ ነው። በእውነቱ የሓጢብ ታሪክ አንዳንድ ሰዎች ላይ ውዥንብርን ፈጥሯል፤ ወይም አንዳንድ ሰዎች በሙስሊሞች ላይ ኩፋሮችን መርዳት ኩፍር አይደለም እንዲሉ እስከሚያደርጋቸው ድረስ ግራ አጋቢ አድርገውታል። በመሆኑም ይህንን ውዥንብርና ማስመሳያ እስከምናስወግድና የሐቅ ሰዎች ዘንድ እውነቱ ይበልጥ እስከሚገለፅ ድረስ ይህንን ጉዳይ በዝርዝር ማብራራት ግድ ይለናል። እውነቱን እስከምናውቅም ድረስ ሐዲሱን በሁሉም አቅጣጫዎቹ ማጥናት ግድ ይለናል። ከዚህ በፊት ግን አንገብጋቢ የሆነን ነገር ማወቅ ይጠበቅብናል። እሱም ሸሪዓዊ መረጃ ላይ መቆም ግዴታ መሆኑን ነው። ነገሮች ላይና ሥራዎች ላይ በስሜታችን፣ በአዕምሮዋችን፣ ጥሩ መስሎ በሚታየንና በአመለካከታችን ልንፈርድ አይፈቀድልንም። ሸሪዓው ኩፍር መሆኑን የፈረደው ነገር ላይ ኩፍር መሆኑን እንፈርዳለን፤ ኩፍር መሆኑን ያልፈረደው ነገር ላይ ኩፍር ነው ብለን አንፈርድም።

<u>ሁለተኛው ጉዳይ</u>፡ በአዕምሮዋችን ውስጥ ግልጽ ሊሆን የሚገባው ነገር የኪታብና የሱንና መረጃዎች ውስጥ አንድ ዓይነት ትርጉምን እንጂ የማይሰጡ ግልጽ (ሙሕከም) የሆኑ ሲኖሩ ከእነሱም ውስጥ ደግሞ ለመረዳት አሻሚ የሚሆኑብን ሙተሻቢህ የሆኑም አሉ። አላህ ሱ.ወ. ሙተሻቢህ (አሻሚ) የሆኑትን ሸሪዓዊ መረጃዎች ሙሕከም (ግልጽ) ወደሆኑት እንድንመልስ አዞናል።

ቡኻሪይ ከዑበይዲላህ ኢብን አቢ ራፊዕ የዘገበው ሐዲስ እንዲህ ይላል፡

سمعت علياً -رضي الله عنه يقول -: "بعثني رسول الله -صلى الله عليه وسلم- أنا والزبير والمقداد بن الأسود، قال: (انطلقوا حتى تأتوا روضة خاخ -وهي مكان بين مكة والمدينة- فإن بها ظعينةً -أي امرأة- ومعها كتاب فخذوه منها)، قال علي - رضي الله عنه-: "فانطلقنا تعادى بنا خيلنا حتى انتهينا إلى الروضة فإذا نحن بالظعينة، فقلنا أخرِجي الكتاب، فقالت: ما معي من كتاب، فقلنا: لتخرجن الكتاب أو لنلقينّ الثياب فأخرجته من عقاصها -أي شعرها المظفور- فأتينا به رسول الله - صلى الله عليه وسلم- فإذا فيه -أي الكتاب- من حاطب ابن أبي بلتعة إلى أناسٍ من المشركين من أهل مكة يخبرهم ببعض أمر رسول الله -صلى الله عليه وسلم- فقال رسول الله -صلى الله عليه وسلم-: (يا حاطب ما هذا؟)، قال: "يا رسول الله لا تعجل علي، إني كنت امرأ ملصقا في قريش -أي غريب فيهم ولست منهم- ولم أكن من أنفسها وكان من معك من المهاجرين لهم قرابات بمكة يحمون بها أهليهم وأموالهم فأحببت إذ فاتني من ذلك من النسب فيهم أن أتخذ عندهم يداً يحمون بها قرابتي، وما فعلت كفراً ولا ارتدادا ولا رضًا بالكفر بعد الإسلام"، فقال رسول الله -صلى الله عليه وسلم-: (لقد صدقكم)، قال عمر: "يا رسول الله دعني اضرب عنق هذا المنافق"، قال النبي -صلى الله عليه وسلم-: (إنه قد شهد بدراً، وما يدريك لعل الله أن يكون قد اطلع على أهل بدر؛ فقال اعملوا ما شئتم فقد غفرت لكم)،

ዓሊይ /ረ.ዐ./ እንዲህ ሲል ሰምቻለሁ "ረሱሉላህ ﷺ እኔን፣ ዙበይርን፣ ሚቅዳድ ኢብን አስወድን ላኩን። 'ኻኽ (በመካና በመዲና መካከል ያለ ቦታ ነው) ጨፌ ድረስ ሂዱ። እዛም አንዲትን ሴት ታገኛላችሁ፤ እሷም ዘንድ ደብዳቤ አለለና ከሷ ውሰዱባትና ኑ!' አሉን። ዓሊይ /ረ.ዐ./ "ሄድንም፤ እስከምንደርስም ድረስ ፈረሶቻችን አራራቁን። ጨፌው ዘንድ ስንደርር ሴትዬዋን አገኘናት። 'ደብዳቤውን አውጪ' አልናት። 'እኔ ዘንድ ደብዳቤ የለም።' አለች። 'ደብዳቤውን ታወጫለሽ

ወይም ልብሰሽን እናወልቃለን፡፡ አልናት፡፡ ከተጠቀለለው ፀጉሯ ውስጥም አወጣችው፡፡ ረሱሉላህ ﷺ ዘንድ ይዘነው መጣን፡፡ ደብዳቤው ውስጥ 'ከሓጢብ ኢብን አቢ በልተዐህ ሙሽሪክ ወደሆኑ የመካ ሰዎች' ይላል፡፡ ስለነቢዩ አንዳንድ ጉዳዮችን ይነግራቸዋል፡፡ ረሱሉላህ ﷺ 'ሓጢብ ሆይ! ይህ ምንድን ነው?' አሉት፡፡ እሱም 'የአላህ መልእክተኛ ሆይ! እኔ ላይ እንዳይቸኩሉብኝ! እኔ ቁረይሾች ጋር ተለጣፊ ሰው ነኝ (እንግዳ ነኝ፤ ከእነሱ ጎሳ አይደለሁም)፤ ከእነሱ ውስጥ አይደለሁም፤ ካንተ ጋር ያሉት ሙሃጂሮች መካ ውስጥ ቤተሰቦቻቸውንና ንብረቶቻቸውን የሚጠብቁበት ዘመዶች አሏቸው፡፡ እናም ይህ የዝምድና ዕድል የሌለኝ በመሆኑ እነሱ ዘንድ ቤተሰቦቼን የሚጠብቁበት የሆነን ውለታ መያዝ ፈለግኩኝ፡፡ ይህንን ያደረግኩት በኩፍር፣ በኢርቲዳድ (ከኢስላም በማፈንገጥ) ወይም ከእስልምናዬ በኋላ ኩፍርን በመውደድ አይደለም፡፡' አለ፡፡ የአላህ መልእክተኛም ﷺ 'እውነቱን ነግሯችኋል፡፡' አሉ፡፡ ዑመር 'የአላህ መልእክተኛ ሆይ! ፍቀዱልኝ የዚህን ሙናፊቅ አንገት ልቀንጥሰው' አለ፡፡ ነቢዩ ﷺ 'እሱ በእርግጥ በድርን ተሳትፏል፡፡ አላህ በድር ላይ የተሳተፉ ሰዎች የሚሰሩትን አውቆ 'የፈለጋችሁትን ሥሩ ይቅር ብያችኋለሁ' ብሏቸው እንደሆነስ በምን ታውቃለህ?' አሉት፡፡

وفي رواية فقال عمر: "إنه قد خان الله ورسوله والمؤمنين؛ فدعني فلأضرب عنقه"، فقال رسول الله: (أليس من أهل بدر! فلعل الله اطلع على أهل بدر فقال اعملوا ما شئتم فقد وجبت لكم الجنة أو فقد غفرت لكم، فدمعت عينا عمر وقال الله ورسوله أعلم

በሌላ ዘገባ ዑመር *"እሱ አላህን፣ መልእክተኛውንና ሙእሚኖችን ከዷል፤ ፍቀዱልኝና አንገቱን ልቀንጥሰው!"* አለ፡፡ የአላህ መልእክተኛም *"በድርን ከተሳተፉ ሰዎች ውስጥ አይደለምን? አላህ በድር ላይ የተሳተፉ ሰዎች የሚሰሩትን አውቆ 'የፈለጋችሁትን ሥሩ ጀነት ተወስኖላችኋል ወይም ይቅር ብያችኋለሁ' ብሏቸው እንደሆነ ይከጀላል፡፡"* አሉ፡፡ የዑመርም ዓይኖች አነቡ፤ *'አላህና መልእክተኛው የበለጠ ያውቃሉ'* አለ፡፡

ይህንን ሐዲስ ከቡኻሪ ሌላ በርካታ ሰዎች ዘግበውታል፡፡ ሰሒህ በሆኑ አንዳንድ ዘገባዎች ውስጥ እንዲህ የሚል መጥቷል፡

أن عمر -رضي الله عنه- قال: "فاخترطت سيفي ثم قلت يا رسول الله أمكني من حاطبٍ فإنه قد كفر فأضرب عنقه"، فقال رسول الله -صلى الله عليه وسلم-: (يا ابن الخطاب ما يدريك لعل الله اطلع على هذه العُصابة من أهل بدرٍ فقال: اعملوا ما شئتم فقد غفرت لكم)،

ዑመር /ረ.ዐ./ እንዲህ አለ *"ሰይፌን መዘዝኩኝ፤ ከዚያም አንቱ የአላህ መልእክተኛ ሆይ! ሓጢብን አመቻችልኝ፤ እሱ በእርግጥ ከዷልና አንገቱን ልምታው"* የአላህ መልእክተኛም ﷺ *"አንተ የኸጣብ ልጅ ሆይ! ይህ የበድር ሰዎች ቡድን አላህ የሚሰሩትን አውቆ 'የፈለጋችሁትን ሥሩ ምሬያችኋለሁ' ብሏቸው እንደሆነስ ምን ታውቃለህ?" አሉት፡፡*

وفي رواية فقام عمر فقال: "يا رسول الله خان الله رسوله إئذن لي فأضرب عنقه"، فقال رسول الله -صلى الله عليه وسلم-: (أليس قد شهد بدرًا)، قالوا: بلى يا رسول الله، قال عمر: "بلى ولكنه قد نكث وظاهر أعدائك عليك"، فقال رسول الله -صلى الله عليه وسلم- (فلعل الله قد اطلع على اهل بدر فقال اعملوا ما شئتم)، ففاضت عينا عمر -رضي الله عنه

በሌላ ዘገባ ደግሞ ዑመር ተነሳና *"የአላህ መልእክተኛ ሆይ! የአላህን እምነት አጉድሏል፤ የመልእክተኛውንም እምነትን አጉድሏል፤ ፍቀድልኝናም አንገቱን ልምታ!"* የአላህ መልእክተኛም ﷺ *"በድርን ተሳትፏል አይደል?"* አሉ፡፡ ዑመርም *"አዎ! ግን ቃል ኪዳኑን አፍርሷል፤ ጠላቶችህን በአንተ ላይ አግዟል፡፡"* አለ፡፡ የአላህ መልእክተኛም ﷺ *"አላህ በድር የተሳተፉ ሰዎችን ሥራዎችን አውቆ 'የፈለጋችሁትን ሥሩ' ብሏቸው እንደሆነ ይከጀላል"* አሉ፡፡ *የዑመር ዓይኖችም እንባ አፈሰሱ፡፡ ረዲየላሁ ዐንሁ*

ወዳጆቼ! ይህንን ሐዲስ አንዳንድ ሰዎች ጥቅል በሆነው ዘገባዎቹ አሻሚና የሚያምታታ አድርገውታል፤ የፊትና፣ የስሜትና የቢድዓ ሰዎች ወደዚህ ሐዲስ ተዘንብለዋል፤ በሙስሊሞች ላይ ኩፋሮችን መርዳት፣ ማገዝና ኩፋሮችን መወዳጀት ኩፍር አይደለም ለማለትም እንደማስረጃ ተጠቀመውበታል፡፡ በእውነቱ በጣም አንገብጋቢ ነገር ማወቅ ግድ

ይለናል። ይህም ይህ ሐዲስ ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳት ኩፍር መሆኑን ከሚያስረዱ ግልጽ ማስረጃዎች ውስጥ አንዱ መሆኑን ነው። በመሠረቱ ይህ ሐዲስ በእነዚህ የተፈተኑ የቢድዓ ሰዎች ላይ ማስረጃ ነው።

ወዳጆቼ! በመጀመሪያ ደረጃ ሰሐቦች በተለይም አልፋሩቁ አልሙልሀም (ዑመር) /ረ.ዐ./ ዘንድ የታወቀ የሆነውን ነገር ተመልከቱ! አላህ /ሱ.ወ./ በዑመር ቀልብና ምላስ ላይ ሐቅን እንዳደረገ የታወቀ ነው። ሰሐቦች በተለይ ደግሞ ዑመር ዘንድ የተረጋገጠው ነገር ምንድን ነው? ይህ ከሐዲሱ በግልጽ እንደሚታየው ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳትና ማገዝ ኩፍርና ከኢስላም መውጣት እንደሆነ እነርሱ ዘንድ የተረጋገጠ ነው።

አዎ! ወዳጄ ሆይ ዑመር ምን እንዳለ አስተውል! "ተወኝ! የዚህን ሙናፊቅ አንገት ልምታ" ነበር ያለው። ያለምንም ጥርጥር ትልቁ ኒፋቅ ወይም ኩፍር ነው ማለቱ ነው። በሌላ ዘገባ ዑመር /ረ.ዐ./ "የአላህ መልእክተኛ ሓጢብን አመቻችልኝ፤ እሱ በእርግጥ ከፍሯልና አንገቱን ልምታው" በማለት የማከፈርን ንግግር በግልጽ ተናግሯል። እንዲያውቅ የተደረገውና ሐቅ ምላሱ የተደረገለት ዑመር /ረ.ዐ./ በዚህ ሐዲስና በዚህ ክስተት ላይ ሓጢብን አከፈረው። በሌላ ዘገባ ዑመር ሓጢብን ለማከፈሩ ምክንያት አስቀመጠ። ቃሉን አፍርሷል፤ ባንተ ላይም ጠላቶችህን አግዟል አለ። "የአላህ መልእክተኛ ሆይ! የአላህን እምነት አጉድሏል፤ የመልእክተኛውን እምነት አጉድሏል፤ ቃሉን አፍርሷል፤ ባንተ ላይም ጠላቶችህን አግዟል።" አለ።

ወዳጆቼ! ዑመርና ሰሐቦች ዘንድ የተረጋገጠው ነገር ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ ማገዝ ኩፍርና ከኢስላም መውጣት መሆኑን ተመልከቱ! ይልቅ እዚህ ጋር አንድ ነጥብ አለ። ነቢዩ ﷺ ይህንን የዑመርን አረዳድ አልተቃወሙም። እንደውም በዚህ ላይ አረጋገጡለት። የዑመር አረዳድ ስህተት ቢሆን ኖሮ ነቢዩ ﷺ ይህንን በገለጹለት ነበር። 'አንተ ዑመር ሆይ ይህ ድርጊት ኩፍር አይደለም ካፊሮችን ማገዝ ኩፍር አይደለም' ባሉት ነበር። ምክንያቱም አንድን ማብራሪያ ከሚፈለግበት ጊዜ ማዘግየት አይፈቀድምና ነው። ዑመር የተከፈሩን ምክንያት ኩፋሮችን ማገዝንና መርዳትን ነው ያደረገው። አርረሱል ﷺ ዑመርን በዚህ ድርጊቱ አላወገዙትም። ይልቅ በዚህ ላይ አረጋገጡለት።

ነገር ግን አንዳንድ ሰው 'የሓጢብ ተግባር እውነታው ምንድን ነው?' ብሎ ሊጠይቅ ይችላል። ወዳጆቼ ሆይ! እውነታውን ስንመለከት የሓጢብ ድርጊት ውስጥ እገዛም ሆነ እርዳታ የለውም። ከመነሻው ማገዝና መርዳት ቢመስልም ውስጡ ግን ምንም ዓይነት እርዳታና እገዛ የለውም። በተለይም ሓጢብ "በኩፍር፣ ከኢስላም በማፈንገጥና ከኢስላም በኋላ ኩፍርን በመውደድ አይደለም ያደረግኩት" ሲል ነቢዩም ﷺ "በእርግጥ እውነቱን ነግሯችኋል" ማለታቸውን እናስተውላለን።

እንግዲህ ነቢዩ ﷺ ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ ማገዝና መርዳት ኩፍርና ሪድዳህ ነው የሚለውን የዑመርን አረዳድንና ግንዛቤውን ትክክለኛነቱን አረጋግጠዋል። በሌላ በኩል ደግሞ ነቢዩ ﷺ ሓጢብ ላይ የተከፈርን ሑክም አላሳረፉም። ምክንያቱም የሓጢብ ተግባር ውስጥ ምንም ዓይነት ኩፋሮችን ማገዝና መርዳት የለበትም። የሓጢብ ድርጊት የረሱልን ﷺ አንድ ምስጢር አሳልፎ የመስጠት ዓይነት ነው። የሓጢብ ድርጊት እውነታው ለሙስሊሞች ምንም ጉዳት አይኖረውም ብሎ በማሰብ የረሱልን አንድን ምስጢር አሳልፎ መስጠት ነው።

በዚህም ምክንያት በአቢ የዕላ ዘገባ ውስጥ እንደመጣው ሓጢብ "እኔ የአላህን መልእክተኛ ﷺ በማታለል ወይም በኒፋቅ አይደለም ይህንን የሠራሁት፤ አላህ /ሱ.ወ./ መልእክተኛውን የሚረዳና የበላይ የሚያደርግ መሆኑንና እሱም ጉዳዩን የሚፈፅምና የሚሞላ መሆኑን አውቄያለሁ። ይሁንና እኔ እነሱ መካከል ነበርኩ፤ እናቴ ከእነሱ ጋር ነበረችና እነርሱ ዘንድ ይህቺን ውለታ ማስቀመጥ ፈለግኩ።"

በአልበዛር ዘገባ ደግሞ "እኔማ ወላሂ ለአላህና ለመልእክተኛው የምመክር ነኝ። ነገር ግን የመካ ሰዎች ዘንድ እንግዳ ሰው ነኝ። ቤተሰቦቼ እነርሱ መካከል ይገኛሉ። እናም ስለእነሱ ፈራሁኝና አላህንና መልእክተኛውን ምንም የማይጎዳ የሆነን ጽሑፍ ፃፍኩኝ።" አለ። በቡኻሪይ ዘገባ ውስጥ እንዳለው ደግሞ "በኩፍር፣ ከኢስላም በማፈንገጥና ከኢስላም በኋላ ኩፍርን በመውደድ አይደለም ያደረግኩት" ብሏል። አርረሱል ﷺ "በእርግጥ እውነቱን ነግሯችኋል" ብለዋል።

ስለዚህ የሓጢብን /ረ.ዐ./ ተግባር በትክክል ስንመለከት በሙስሊሞች ላይ ኩፋሮችን ማገዝና መርዳት አልነበረም። ይህንንም በጭራሽ አላሰበም። እሱ ያደረገው ነገር ጉዳት የለውም በሚል ግንዛቤ ምስጢርን አሳልፎ ሰጠ። በዚህም ምክንያት ሓፊዝ ኢብን ሐጀር ረሒመሁላህ በፈትሑል ባሪ እንዲህ ይላል፡

"وعذر حاطبٍ ما ذكره فإنه صنع ذلك متأولاً أن لا ضرر فيه"

“የሓጢብ ምክንያት (ዑዝር) እሱ የተናገረው ነው። እሱም ይህንን የሠራው ጉዳት የለውም በሚል አስተሳሰብ ነው።”

ወዳጆቼ ሆይ! ሓጢብ ለቁረይሽ ኩፋሮች ወደላከው ደብዳቤ እንመለስና እስቲ ምንድን ነው ውስጡ የፃፈው? አንዳንድ አህሉ መጋዚ እንዳወሱት ደብዳቤው እንዲህ ይላል፡

أما بعد يا كفار قريش فإن رسول الله -صلى الله عليه وسلم- جاءكم بجيشٍ كالليل، يسير كالسيل، فوالله لو جاءكم وحده لنصره الله وأنجز له وعده، فانظروا لأنفسكم والسلام

“በመቀጠል እናንተ የቁረይሽ ኩፋሮች ሆይ! የአላህ መልእክተኛ ﷺ እንደሌሊት የሆነ እንደ ጎርፍ የሚሄድ ወታደር ይዞ ወደናንተ መጥቷል። ወላሂ ብቻውን እንኳን ቢመጣ አላህ በረዳውና ቃልኪዳኑን በፈፀመለት ነበር። ስለዚህ ለነፍሶቻችሁ አስቡበት! ሰላም”

ወዳጆቼ! ሓጢብ ወደ መካ ኩፋሮች የላከው ደብዳቤ ይህ ነው። *“በመቀጠል እናንተ የቁረይሽ ኩፋሮች ሆይ! የአላህ መልእክተኛ ﷺ እንደ ጎርፍ በሚሄድ እንደሌሊት የሆነን ወታደር ይዞ ወደናንተ መጥቷል። ወላሂ ብቻውን እንኳን ቢመጣ አላህ በረዳውና ቃልኪዳኑንም በፈፀመለት ነበር። ስለዚህ ለነፍሶቻችሁ አስቡበት! ሰላም”*

ይህ ደብዳቤ በእውነቱ ለቁረይሽ ኩፋሮች ማስጠንቀቂያና ማስፈራሪያ ነው። በውስጡም የረሱልን ﷺ ወታደርን የሚያልቅና እርሳቸው በአላህ የሚረዱና ይህ ደግሞ እውነት መሆኑን የሚገልጽ መልእክት ይዟል። ሓጢብ በደብዳቤው ውስጥ የመካ ኩፋሮችን ወደ ኢስላምና እርቅ ነው ያነሳሳቸው። *“እንደሌሊት ያለና እንደጎርፍ የሚሄድ ወታደር ይዞ ወደናንተ መጥቷል። በአላህ እምላለሁ ብቻውን እንኳን ቢመጣ ኖሮ አላህ ድልን በሰጠው ነበር።”*

ይህ ነው የሓጢብ ደብዳቤ፤ የአላህ መልእክተኛ ወደናንተ እየመጣ ነው የሚለውን የአላህን መልእክተኛን *صلى الله عليه وسلم* ምስጢር ማባከን ብቻ ነው። በተለይ ሓጢብን ምስጢርን ለማባከን የጋበዘው ነገር ረሱል ﷺ *በአላህ የሚረዱና* አሸናፊ መሆናቸው እውነት መሆኑና መካን እንደሚቆጣጠሩ የተረጋገጠ ለመሆኑ ሙሉ እርግጠኛ መሆኑ ነበር። ይህ ደብዳቤም ምንም ሐራም ነገር እንደሌለው እርግጠኛ ሆነ። የደብዳቤውን ይዘት ብትመለከት ማስጠንቀቂያ፣ ማግዘፍ፣ ለእነሱ ማስፈራሪያና እነሱንም ወደ ኢስላም መገፋፋት ነው።

በመሠረቱ የሓጢብ ድርጊት በሙስሊሞች ላይ የመካ ኩፋሮችን መርዳትና ማገዝ ቢሆን ኖሮ የደብዳቤው ይዘት ከዚህ ሌላ በሆነ ነበር፤ ቢያንስ የአላህ መልእክተኛን እቅድን፣ በየትኛው መንገድ በኩል እንደሚመጡ፣ በየትኛው መንገድ እንደሚያልፉ፣ ወደ መካ መቼ እንደሚወጡ፣ ከእርሳቸው ጋር የሚወጣው ጦር ብዛት ስንት ነው? የሚለውን ይይዝ ነበር። ሓጢብ እነዚህን ነጥቦች ሁሉ አላነሳም። የሓጢብ ድርጊት መርዳት ቢሆን ኖሮ ምን ማድረግ እንዳለባቸው በጠቆማቸው ነበር፤ ወይም ለምሳሌ መከላከያ ቦይ ሥሩ ወይ ሌላ ራሳቸውን የሚጠብቁበትን መንገድ ያስቀምጥላቸው ነበር። ይህንን ሁሉ ጽሑፉ ውስጥ አላወሳም። ደብዳቤው የማስጠንቀቂያ፣ የዛቻና የማስፈራሪያ እንጂ ሌላ አይደለም። የሓጢብ ድርጊት በእርግጥ መርዳትና ማገዝ የሚባል ነገር የለበትም። ሥራው የአላህ መልእክተኛን ﷺ ምስጢር ማውጣት ብቻ ነው። ሓጢብም *“ይህንን ያደረግኩት በኩፍር፣ በኢርቲዳድ (ከኢስላም በማፈንገጥ) ወይም ከእስልምናዬ በኋላ ኩፍርን በመውደድ አይደለም።”* ሲል የተናገረውን ነገር ያውቅ ነበር። ነቢያችንም ﷺ የሓጢብ የውስጡን እውነተኛነትንና ይህንን ያደረገው ሙሽሪኮችን ለመርዳትና ለማገዝ ብሎ እንዳልሆነ በወሕይ በኩል አወቁ፤ ‘በእርግጥ እውነቱን ነግሯችኋል’ አሉ።

እንግዲህ ጥቅል ከሆነው የሓጢብ ሐዲስ ኩፋሮችን መርዳት በመሠረቱ ኩፍር መሆኑን ሙሉ ለሙሉ እርግጠኛ እንሆናለን። ዑመርም ይህንን መሠረት በማድረግ ሓጢብን አከፈረው። *‘ቃል ኪዳኑን አፍርሷል፤ ባንተ ላይም ጠላቶችህን አግዟል።’* አለ። ረሱሉላህም ﷺ ዑመርን በዚህ ግንዛቤው ምክንያት አላወገዙትም። ይልቁንም አረጋገጡለት። ነገር ግን ሓጢብን ከዚህ ሑክም አስወጡት፤ እውነቱ የሓጢብ ድርጊት ውስጥ በሙስሊሞች ላይ

ኩፋሮችን መርዳትም ሆነ ማገዝ እንደሌለበት ገለጹ። ስለዚህም የነቢዩን ﷺ ምስጢር ማውጣት ከባኢረ ዙኑብ (ትላልቅ ወንጀሎች) ውስጥ የሚመደብ ትልቅ ወንጀል ነው። ይሁንና እሱ የበድር ጦርነትን የተሳተፈ በመሆኑ ምህረት ተደርጎለታል። ሓጢብን አላህ ሥራውን ይውደድለት!

3.4.2. የሑደይቢያህ ስምምነት (صلح الحديبية) :

ለአላህ ብዬ የምወዳችሁ ወዳጆቼ ሆይ! ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳትና ማገዝ ኩፍር አይደለም በሚል ስም ኩፋሮችን መርዳትን ያቃለሉ የቢድዓ ሰዎችን ማምታቻዎችን ማቅረባችንን ቀጥለናል። ከላይ ባሰለፍነው ክፍል የሓጢብን ድርጊት መሠረት አድርገው የሚያነሱትን ማምታቻ በአላህ ችሮታ ሐቅን ለመግለፅና ውሸትን ለማስወገድ አብራርተን አስወግደነዋል።

እነዚህ ፊትናን በመፈለግና ትችትን በመፈለግ አሻሚው የሆነውን የሚከተሉ ሰዎች ኩፋሮችን መርዳት ኩፍር አይደለም በማለት ለሰዎች አቅልሎ ለማቅረብ አንዳንድ ማምታቻዎችን ወደ ማሰራጨት ተመልሰዋል። በሑደይቢያህ ስምምነት የተደረገውንም እንደማስረጃ ተጠቅመዋል። በሙስሊሞችና በሙሽሪኮች መካከል የተደረገው የሑደይቢያህ ስምምነት ላይ በወቅቱ የቁረይሾች ተወካይ የነበረው ሱሀይል ኢብን ዑመር በነቢዩ ﷺ ከእነሱ ውስጥ ወደ ነቢዩ ﷺ የሚመጣን ሰው ሙስሊም ሆኖ እንኳን ቢሆንም እንዲያስረክቧቸው መስፈርት አደረገ። ይህም ማለት ከመካ ሙስሊም ሆኖ ወደ መዲና የመጣ ሰው ወደ መካ እንዲመለስ ማለት ነው። ይህ ነቢዩ ﷺ የተቀበሉት መስፈርትና በተግባርም አቡ ጀንደል እንዲመለስ የተደረገ ሲሆን በኋላም አቡ በሲርም መጣና እንደዚሁ ወደ ሙሽሪኮች እንዲመለስ ተደርጓል። ይህንን ክስተት ዝንባሌያቸውንና ስሜቶቻቸውን የሚከተሉ የቢድዓና የፊትና ሰዎች በሙስሊሞች ላይ ካፊሮችን ማገዝ ይቻላል ለማለት እንደማስረጃነት ተጠቅመውታል። ስለዚህ ወዳጆቼ ሆይ! በዚህ ጉዳይ ላይ አስፈላጊና አሳሳቢ የሆኑ ነጥቦችን ማብራራት ይጠብቅብናል።

1. ነቢዩ ﷺ የቁረይሾችን ሸርጥ በመቀበል ድርጊታቸው ውስጥ ኩፋሮችን መርዳት የሚባል ነገር ፈፅሞ የለበትም። ይህንን ከማድረግም ንፁሕ ናቸው። ይልቅ ነቢዩ ﷺ በዚህ ሸርጥ ላይ መስማማታቸውና አቡ ጀንደልንና አቡ በሲርን ለሙሽሪኮች ማስረከባቸው ኩፋሮችን ማገዝና መርዳት ነው ብሎ የተከራከረ ሰው በእርግጥ ከፍሯል። ነቢያችን صلى الله عليه وسلم ኩፋሮችን ከመወዳጀትና ከማገዝ ንጹሕ ናቸው። እነዚህ ኩፋሮችን ማገዝ ይፈቀዳል ለማለት ይህንን ክስተት ማስረጃ የሚያደርጉና እያደረጉ ያሉት የነቢዩ ﷺ ተግባር ኩፋሮችን መደገፍ ነው የሚለውን ነገር ለማፅናትና መሠረት ለመጣል ነው። ከጥመትና ከተገለበጠ ግንዛቤና አረዳድ በአላህ እንጠበቃለን።

2. ወዳጆቼ! ይህ የነቢዩ ﷺ በቁረይሾች መስፈርት የመስማማት ተግባር ለነቢዩ ﷺ ብቻ የተለየ ነው። ነቢያችን صلى الله عليه وسلم ይህንን ያደረጉት ከአላህ በሆነ ወሕይና ከአላህ በተሰጣቸው ፍቃድ እንጂ በራሳቸው አይደለም። ይህ ለነቢዩ ﷺ ብቻ ልዩ የተደረገ ነገር እስከሆነ ድረስ ደግሞ እኛ ይህንን ማድረግ በጭራሽ አይፈቀድልንም። ምክንያቱም ከርሳቸው ውጪ ላለ ሰው የማይፈቀዱ ለነቢዩ ﷺ ብቻ የተለዩ ልዩ የሆኑ ነገሮች ስላሉ ነው።

እዚህ ጋር ትልቅ አስፈላጊ የሆነ ነጥብ አለና አስተውሉ! ነቢዩ ﷺ ወደ መካ እንዲመለሱ የተደረጉ ሰዎች በዲናቸው እንደማይፈተኑ አላህ ያሳወቃቸው ሆኖ እንጂ ማንንም ሰው ወደ ሙሽሪኮች አልመለሱም። አሁንም እዚህ ጋር ወሳኝ የሆነ ነጥብ አለ። ከላይ እንዳሳለፍነው ነቢያችን ﷺ ኩፋሮችን ከመርዳትና ከመደገፍ ንጹሕ ናቸው። ነቢዩ صلى الله عليه وسلم አቡ ጀንደልን ሲመልሱት አቡ ጀንደል የመጣው ሙስሊም ሆኖ ነበር። ይህ ደግሞ ከከስምምነቱና ከእርቁ መስፈርቶች ውስጥ አንዱ ነበር። አቡ ጀንደል ሙስሊም ሆኖ ሲመጣ ነቢያችን ﷺ ደግሞ የተስማሙበትን ሸርጥ የግድ መሙላት ነበረባቸው። ከመሆኑም ጋር ነቢዩ ﷺ ግን አቡ ጀንደልን የመለሱት ከጥበቃና ሰላም ጋር ነው። ነገሩ በጭራሽ ማገዝና መርዳት የሚባል ነገር የለውም። አላህ ይጠብቀን! በዚህ ስለአቡጀንደል ታሪክ ላይ አልኢማም ኢብን ሐዝም ረሒመሁላህ እንዲህ ይላል፡

النبي -صلى الله عليه وسلم- لم يرد إلى الكفار أحداً من المسلمين في تلك المدة إلا وقد اعلمه الله عز وجل أنهم لا يفتنون في دينهم ولا في دنياهم، وأنهم سينجون ولابد

”በዚህ በስምምነቱ ጊዜ ውስጥ ነቢዩ ﷺ ማንንም ወደ ኩፋሮች አልመለሱም በዲናቸውም ሆነ በዱንያቸው እንዳማይፈተኑና እነሱም ነፃ መውጣታቸው አይቀሬ መሆኑን አላሁ ዐዝዘ ወጀል አሳውቋቸው የነበረ ቢሆን እንጂ።“

ከዚያም የነቢዩን ﷺ ተከታዩን ንግግር አወሳ:

(أنه من ذهب منا إليهم فابعده الله، ومن جاء منهم إلينا فسيجعل الله له فرجًا ومخرجًا)

”ከኛ ወደ እነሱ የሄደ ሰው አላህ አርቆታል፣ ከእነሱ ወደ እኛ የመጣ ሰው ደግሞ አላህ ለእሱ ነፃነትንና መውጫን ያደርግለታል።“

ኢብን ሐዝም እንዲህ ይላል:

قد قال الله عز وجل واصفاً لنبيه - صلى الله عليه وسلم-: (وما ينطق عن الهوى إن هو إلا وحيٌ يوحى)، فأيقنّا أن إخبار النبي -صلى الله عليه وسلم- بأن من جاءه من كفار قريش مسلماً فسيجعل الله له فرجاً ومخرجاً وحيٌ من عند الله صحيح، فصحت العصمة بلا شك من مكروه الدنيا والآخرة لمن أتاه منهم حتى تتم نجاته من أيدي الكفار، ولا يستريب في ذلك مسلم يحقق النظر وهذا أمرٌ لا يعلمه أحدٌ من الناس غير النبي -صلى الله عليه وسلم

*“አላህ ዐዝዘ ወጀል ነቢዩን ﷺ ሲገልፅ በእርግጥ እንዲህ ብሏል: **‘ከልብ ወለድም አይናገርም፡፡ እርሱ (ንግግሩ) የሚወርረድ ራእይ እንጅ ሌላ አይደለም።’** በመሆኑም ነቢዩ ﷺ ከኩፋሮች ሙስሊም ሆኖ ወደርሳቸው የመጣ ሰው አላህ ነፃ የሚሆንበትና መውጫን እንደሚያደርግለት መናገራቸው በትክክል ከአላህ ዘንድ የመጣ ወሕይ መሆኑን እርግጠኛ ሆነናል። ከእነሱ ወደርሳቸው የመጣ ሰውም ያለምንም ጥርጥር በካፊሮች እጅ ከሚደርስባቸው የዱንያና የአኼራ መጥፎ ነገሮች መጠበቁም ትክክል ሆኗል። በትክክል የሚያስተውል ሙስሊም በእዚህ ጉዳይ ላይ አይጠራጠርም። ይህ ከነቢዩ ﷺ ሌላ ማንም ሰው የማያውቀው ነገር ነው።”*

ከዚያም እንዲህ አለ:

"ولا يحل لمسلم أن يشترط هذا الشرط، ولا أن يفي به إن شرطه، إذ ليس عنده من علم الغيب ما أوحى به إلى رسوله"

”እንዲህ ዓይነት መስፈርት ማስቀመጥ ለሙስሊም አይፈቀድም፣ መስፈርት አድርጎት ከሆነም ቃሉን መሙላት አይፈቀድለትም። ምክንያቱም ለመልእክተኛው ﷺ የተወረደው ወሕይ ዓይነት የገይብ (የሩቅ ነገር) ዕውቀት የለውምና ነው።“

እንደዚሁም ቃዲ አቡበክር ኢብን ዓረቢይ ረሒመሁላህ እንዲህ ይላል:

" فأمّا عقده أن يرد من أسلم إليهم؛ فلا يجوز لأحد بعد النبي -ﷺ-، وإنما جوّزه الله له لما علم في ذلك من الحكمة وقضى من المصلحة "

”ሙስሊም የሆነን ሰው ወደ እነሱ ለመመለስ መስማማቱ ከነቢዩ ﷺ በኋላ ለማንም አይፈቀድም። አላህ ለእርሳቸውም የፈቀደው በዚህ ነገር ውስጥ ያለውን ጥበብ ስላወቀ ለጥቅሙ ሲባል ወሰነው።“

አዎ! ይህ ነቢዩ ﷺ የተቀበሉት ሸርጥ ከላይ እንዳሳለፍነው ከአላህ በሆነ ወሕይ ምክንያት እንጂ አልተቀበሉትም። የነቢዩ ﷺ ልዩ መገለጫ ከሆኑ ነገሮች ውስጥ ስለሆነ ከእርሳቸው ውጪ ማንም እንዲያደርገው አይፈቀድም። ከመሆኑም ጋር ነቢዩ ﷺ አቡጀንደልን የመለሱት ከጥበቃና ደህንነት ጋር ነው። ከዚህም ጋር አላህ በዚህ መስፈርት ውስጥ ካደረገው ሌላ ጥቅም በስተቀር እነሱ በዲናቸውም ሆነ በዱንያቸው እንደማይፈተኑና ከኩፋሮችም ነፃ እንደሚወጡ ተናገሩ። ከነዚህ ጥቅሞች ውስጥም እንደምታውቁት አቡ በሲር /ረ.ዐ./ ወደ ሙሽሪኮች ከተመለሰ በኋላ ከእነሱ ነፃ መውጣት ችሎ ነበር። ከዚያም ወደ አንድ ቦታ ሸሽና የቁረይሾችን ቅፍለቶችን ማጥቃት ጀመረ። ይህም ትልቅ ጭንቀትንና አጠቃላይ የሆነ አደጋን አስከተለ። ስለዚህ ጉዳዩ ትልቅ የሆነ ሸሪዓዊ ጥቅም አለበት። ነገሩ ከአላህ የሆነ ወሕይ ነው።

ስለዚህ የነቢዩ ﷺ አቡ ጀንደልንና አቡ በሲርን የመመለስ ተግባር የአላህ ወሕይ የሆነና ካሉት ትላልቅ ጥቅሞች አንፃር አላህ ያዘዘው ነገር እንጂ አይደለም። በመሆኑም ይህንን ማድረግም ሆነ ይህንን ሸርጥ መስፈርት ማድረግ ከነቢዩ በኋላ ለማንም አይፈቀድም።

3.4.3. ሰላይን በተመለከተ (مسألة جاسوس)

ወዳጆቼ ሆይ! ኩፋሮችን ማገዝ ኩፍር ነው በማለት ማስረጃ የሚያቀርቡብንን የቢድዓና ዝንባሌያቸውን የሚከተሉ ሰዎችን ማምታቻዎችን ማስወገዳችንን ቀጥለናል። የመጀመሪያውንና ሁለተኛውን ማምታቻዎቻቸውን አብራርተናል። በዚህ ክፍል በአላህ ፍቃድ ሶስተኛውን ማምታቻቸውን እናስወግዳለን።

ወዳጆቼ ሆይ! ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳትና ማገዝ በዑለማኦች ስምምነት (ኢጅማዕ) ትልቁ ኩፍር (አልኩፍሩል አክበር)ና ከዲነል ኢስላም መውጣት (ሪድዳህ) ነው። ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ ያገዘና የረዳ ሰው ካፊር መሆኑ ላይ ይህ ኡማህ ተስማምቷል። ነገር ግን እዚህ ጋር አሳሳቢ የሆነን ነገር ማወቅ ግድ ይለናል። ይህም ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ ማገዝና መርዳት ብዙ ዓይነት ገፅታዎች አሉት። ከእነዚህ የተለያዩ ገፅታዎች ውስጥ ከእነሱ ጋር ሆኖ አብሮ በመዋጋት መርዳት፣ ከሙስሊሞች ውስጥ አንዱን ሙስሊም በማሰር መርዳት፣ እነሱ በሙስሊሞች ላይ ድል እንዲያገኙ ዱዓእ በማድረግ መደገፍ፣ እነሱን በሙስሊሞች ላይ ለማገዝ አስቦ ገንዘብ በመስጠት መደገፍ፣ ሙስሊሞችን ለመዋጋት ሀሳብ በመስጠትና እቅድ በመንደፍ ማገዝ፣ ወይም የሚዋጉበትን መሳሪያ በመስጠት፣ ወይም በንግግር መርዳትና መደገፍ፣ ወይም ለእነሱ በመሰለል ማገዝና ከዚህም ውጪ ያሉ ሌሎች ገፅታዎች የሚጠቀሱ ናቸው። የመደገፍና የመርዳት ገፅታውና ቅርፁ የተለያየና ብዙ ነው፤ አንድ ገፅታ ብቻ ያለው ነገር አይደለም።

ወዳጆቼ! ከዚህ በላይ ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳት ትልቁ ኩፍር መሆኑን አውስተን ነበር። ይህንንም ከአላህ ኪታብና ከነቢዩ ﷺ ሱንና ትላልቅ ማስረጃዎችን በመጥቀስ አብራርተናል። በመቀጠልም የሰሐቦችን /ረ.ዐ./ ኢጅማዕ አብራርተናል። በዚህ ላይ የዚህች ኡምማህ ትላልቅ መሪዎች ተስማምተዋል። ነገር ግን አሳሳቢ የሆነን አንድ ነገር ማውሳት ይገባናል። ይህም ዝንባሌያቸውን የሚከተሉና የቢድዓ ሰዎች በሙስሊሞች ላይ ኩፋሮችን መርዳት ኩፍር አይደለም በማለት በእኛ ላይ ማስረጃ ብለው አመጡ። ከእውቀት ባለቤቶች በተቃራኒ ራሱን ወደ ኢስላም በሚያስጠጋ ሰላይ ዙሪያ ማስረጃ በእኛ ላይ ጠቀሱ። ይህም ወደ ኢስላም ራሱን የሚያስጠጋ ሰላይ ጉዳይ ላይ ፉቀሃኦች ተለያይተዋልና ነው። ከእነሱ ውስጥ ይከፍራል ያለ እንዳለ ሁሉ ያላከፈሩትም አሉ። በትክክልም አብዛኞች ፉቀሃኦች ወደ ኢስላም ራሱን የሚያስጠጋ ሰላይ አይከፍርም ብለዋል። ይሁንና እዚህ ቦታ ላይ ልናስገነዝብ የሚገባው ነገር ሰላይን በተመለከተ የፉቀሃኦች ሀሳብ መለያየት ማለት መሠረት የሆነውን ነገር በሙሉ ማፍረስ ማለት አይደለም። እሱም ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ ማገዝና መርዳት ኩፍር ለመሆኑ የእውቀት ባለቤቶች ኢጅማዕ (ስምምነት) ነው። ይህም ማለት የእውቀት ባለቤቶች ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳት ኩፍርና ሪድዳህ መሆኑን የተስማሙ ከመሆናቸው ጋር በዚህ አንድ ገፅታ ላይ ግን አልተስማሙም፤ እሱም ራሱን ወደ ኢስላም የሚያስጠጋ ሰላይን ጉዳይ በተመለከተ ነው።

ወዳጆቼ ሆይ! ይህ ኺላፍ ንዑስና ቅርንጫፍ በሆነው ጉዳይ ላይ ነው፤ ይህ ማለት ታዲያ እነሱ አጠቃላይ መሠረት በሆነው ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳት ኩፍርና ሪድዳህ መሆኑ ላይ ልዩነት አላቸው ማለት አይደለም። በሌላ አባባል ፉቀሃኦችና አልሉ የሚባሉ ዑለማኦች በዚህ ንዑስና ቅርንጫፍ በሆነው ጉዳይ ላይ ልዩነት ቢኖራቸውም አጠቃላይ መሠረት በሆነው ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ የረዳና ያገዘ ሰው ካፊር መሆኑ ላይ ግን ተስማምተዋል። በዚህም ምክንያት ወደ ኢስላም የሚጠጋ ሰላይ አይከፍርም ያሉት ዑለማኦች እንኳን ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳት ኩፍር አይደለም ለማለት አይደለም የፈለጉት። እነሱ የፈለጉት ሰላይን በተመለከተ ብቻ ነው። ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳትና ማገዝ የተለያዩ ብዙ ገፅታዎች እንዳሉት ከላይ አብራርተናል። ከዚህም ውስጥ በንግግር፣ ሀሳብ በመስጠት፣ ዕቅድ በማውጣት፣ በገንዘብ፣ በመሣሪያ፣ ከእነሱ ጋር አብሮ በመዋጋት፣ ድል ታደርጋላችሁ ብሎ በማበረታታት እና ከዚህ ሌላ ያሉ የድጋፍ አይነቶች የሚጠቀሱ ናቸው። የስለላ ጉዳይ ከእርዳታና እገዛ ዓይነቶች ውስጥ አንዱ ዓይነት ብቻ ነው። ወደ ኢስላም የሚጠጋን ሰላይ ያላከፈሩ ፉቀሃኦች እንኳን ይህንን አንዱን የሰላይን ጉዳይ ብቻ ነው የፈለጉት። እነሱ የፈለጉት ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳት ኩፍር አይደለም ለማለት አይደለም። ይልቁንም እነሱ ይህንን መሠረት ያፀድቃሉ።

ለምሳሌ ቁርጡቢይን መውሰድ እንችላለን። ኢማሙ ቁርጡቢይ ረሒመሁላህ ወደ ኢስላም የሚጠጋ ሰላይ ካፊር አይደለም ይላል። ይህ ከመሆኑ ጋር ግን ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳት ኩፍርና ሪድዳህ መሆኑን ግልጽ በሆነ መልኩ ይናገራል፤ ያረጋግጣል። ስለዚህም ቁርጡቢይ አልጃሚዑ ሊአሕካሚል ቁርአን በሚለው ኪታቡ ውስጥ

"ከእናንተም ውስጥ ረዳቶች የሚያደርጋቸው ሰው" የሚለው የአላህ ንግግር ጋ *'ማለትም በሙስሊሞች ላይ የደገፋቸው ማለት ነው'* ይላል። *"እርሱ ከነርሱ ነው::"* የሚለውም ጋ *'የእሱ ሑክም (ፍርድ) እነደነሱ ሑክም ነው'* ይላል።

እነዚህ ፉቀሃኦች ሰላይን አላከፈሩም ማለት ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳትን አላከፈሩም ማለት አይደለም። ይህ ማለት ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ የረዳን ሰው ማከፈሩ ላይ መሪዎቹ አልተስማሙም ማለትም አይደለም። ይልቅ ፉቀሃኦችና ከእነሱም በፊት ሰሐባዎች ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳት ኩፍርና ሪድዳህ መሆኑ ላይ ተስማምተዋል። ነገር ግን ፉቀሃኦች በዚህ ቅርንጫፍና ንዑስ በሆነው ጉዳይ ላይ ብቻ ተለያዩ። እሱም የሰላይን ጉዳይ በተመለከተ ነው። በመሆኑም ከቢድዓ ሰዎችና ስሜታቸውንና ዝንባሌያቸውን ከሚከተሉ የፊትና ሰዎች ውስጥ ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳት ኩፍር አይደለም ብሎ የሞገተና ለዚህም ዑለማኦችና ፉቀሃኦች ሰላይን ማከፈር ላይ አልመስማማታቸውን እንደመረጃ የተጠቀመ ሰው ቅርንጫፍና ንዑስ የሆነን ጉዳይ አጠቃላይ መሠረት የሆነን ጉዳይ ውድቅ ለማድረግ መረጃ አይሆንም እንለዋለን።

አጠቃላይ መሠረት የሆነው ነገር ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳት ኩፍር መሆኑ ሲሆን ንዑስና ቅርንጫፍ የሆነው ነገር ደግሞ የመርዳትና የማገዝ አንድ ገፅታው ብቻ የሆነው ሰላይን የሚመለከተው ጉዳይ ነው። ስለዚህ ንዑስና ቅርንጫፍ የሆነን ነገር አጠቃላይ መሠረት የሆነውን ነገር ውድቅ ለማድረግ ማስረጃ አይደረግም፤ ይህ ሐቅን የሚከተል ሰው መንገድ አይደለም። ወዳጆቼ! በተለይም ከላይ እንደገለጽነው አሻሚ የሆነው ነገር ግልጽ ወደ ሆነው ነገር ይመለሳል። እኛ አሻሚ የሆነ መረጃ ከመጣ ግልጽ ወደ ሆነው መረጃ እንመልሰዋለን። የሐቅ ሰዎች መንገድ ይህ ነው። አላህም እንዲህ ይላል፡

هُوَ الَّذِي أَنزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُّحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ ۖ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ [آل عمران: 7

እርሱ ያ በአንተ ላይ መጽሐፉን ያወረደ ነው:: ከእርሱ (ከመጽሐፉ) ግልጽ የኾኑ አንቀጾች አሉሉ:: እነሱ የመጽሐፉ መሠረቶች ናቸው:: ሌሎችም ተመሳሳዮች አሉሉ:: እነዚያማ በልቦቻቸው ውስጥ ጥመት ያለባቸው ሰዎች ማሳሳትን ለመፈለግና ትችቱን ለመፈለግ ከርሱ የተመሳሰለውን ይከታተላሉ::

ይህ ሰላይን የተመለከተ ጉዳይ አንዳንድ ሰዎች ላይ የተመሳሰለ ቢሆንም ቅርንጫፋዊና ንዑስ የሆነ ጉዳይ ነው፤ አጠቃላዩን መሠረት ለማፍረስ መረጃ አይደረግም። በኪታብ፣ በሱንናና በኢጅማዕ የተገኘው ግልጹና የማያሻማው መረጃ ሁሉም ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ መርዳት ኩፍር መሆኑን የሚያረጋግጡ ሆነው ነው የመጡት። የሰለላው ጉዳይ በተመለከተ እውነቱ ፉቀሃኦች የተለያየ አቋም የያዙበት ጉዳይ ነው። ይህ ግን ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ ማገዝ ኩፍር መሆኑ ላይ የተለያየ አቋም ይዘዋል ማለት አይደለም። በጭራሽ! ይልቁንም ኩፍር መሆኑ ላይ ተስማምተዋል።

ወዳጆቼ ሆይ! አሁንም ጭብጡን ሙሉ ለማድረግ ዛሬ በዘመናችን ያለው ስለላ ቀድሞ በነበሩት ዘመናት ከነበረው ስለላ በብዙ ገፅታው ይለያያል። ይህ ዛሬ ባለንበት ሁኔታ ውስጥ ያለው ስለላ በብዙ ገፅታው እውነቱ ሲታይ ሰላዩ ኩፋሮች ዘንድ ወታደር ነው። ጉዳዩ ምስጢርን ማቀበል ወይም ወቅታዊ መረጃን መስጠት ብቻ አይደለም። ዛሬ ሰላይ የሚባለው አብዛኛው ሁኔታዎቹና ገፅታው ኩፋሮች ዘንድ ወታደር ነው፤ እነሱ ሰልፍ ውስጥና እነሱ ጎራ ውስጥ ነው። የሥራ ዘርፉ ስለላና መረጃዎችን መሰብሰብ፣ ማጣራትና ማሳደድ ነው። ይሄዳል፤ ይመጣል፡ ጀሮ ይጠባል፤ ያጣራል፤ ያጠናክራል። ይህ ሁሉ የቀደምት ፉቀሃኦች የተጠቀሙትን ሰላይ (ጃሱስ) የሚለውን ቃል እኛ እየተጠቀምን መሆኑን አለማወቅ ነው። ይህ በትክክለኛው ሰላይ ብቻ አይደለም። ይህ ስለላ አንዱ ተግባሩ ነው። ነገር ግን በትክክል ከኩፍር ወታደሮች ውስጥ አንድ ወታደርና ከምሰሶዎቹ ውስጥም አንዱ ምሰሶ ነው። ምክንያቱም በመሠረቱ ስራው ስለላ ከሚባለው በብዙ የሚበልጥ ነው፤ ግልጽ የሆነ ማገዝና መርዳት ነው። ነገር ግን ከፊል ገፅታው በትክክል ስለላን የሚመስል ነገር አለው፤ ወይም ግልጽ ያልሆነ ስለላ ይኖረዋል፤ ወይም ለምሳሌ መረጃዎችን ወይም ምስጢርን ገላጭ በሆነ መልኩ ወይም ግልፅ ያልሆኑና ያልተብራሩ መረጃዎችን ማቀበልን ለመግለፅ ነው። ይህ ጉዳይ በትክክል ፉቀሓኦቹ ካስቀመጡት የተለየ የሆነ ቃል የሚሰጠው ጉዳይ ነው። ወላሁ ተዓላ አዕለም!

3.4.4. የፉራት ኢብን ሐያን ጉዳይ

ወዳጆቼ ሆይ! ኩፋሮችን በሙስሊሞች ላይ ማገዝን ህጋዊትንና የተፈቀደ መሆኑን የሚሰብኩ የቢድዓ ሰዎች ለሚያነሷቸው ሹብሀዎች መልስ መስጠታችንን ቀጥለናል። እንደመረጃነት ከሚጠቀምዋቸው ሹብሀዎች ውስጥ አንዱ

ወደሆነው አራተኛው ሹብህ ጋ ደርሰናል። እሱም የፉራት ኢብን ሐያን ጉዳይ ነው። ይህም አቡዳዉድ በሱነኑ እና አሕመድም በሙስነዱ የዘገቡት እንዲህ ይላል፡

عن فرات بن حيان أن النبيَّ -صلى الله عليه وسلم- أمر بقتله وكان عينًا لأبي سفيان وحليفًا، فمر بحلقة الأنصار فقال: إني مسلم، قالوا يا رسول الله إنه يزعم أنه مسلم، فقال رسول الله -صلى الله عليه وسلم-: إن منكم رجالًا نكلهم إلى إيمانهم منهم فرات بن حيان

ከፉራት ኢብን ሐያን እንደተወራው ነቢዩ ﷺ ፉራት ኢብን ሐያን የአቡሱፍያን ሰላይና ኢጋር ነበርና እንዲገደል አዘዙ። በአንሳሮች ስብስብ አለፈና ‘እኔ ሙስሊም ነኝ’ አለ። እነሱም ‘የአላህ መልእክተኛ ሆይ! ሙስሊም መሆኑን እየተናገረ ነው’ አሏቸው። የአላህ መልእክተኛም ﷺ ‘ከእናንተ ውስጥ ወደ ኢማናቸው የምንተዋቸው ሰዎች አሉ። ከእነሱም ውስጥ አንዱ ፉራት ኢብን ሐያን ነው’ አሉ።

አንዳንድ የቢድዓ ሰዎች በተለይም የዚህ ዘመኖቹ ይህንን የፉራት ኢብን ሐያንን ክስተት በሙስሊሞች ላይ ኩፋሮችን ማገዝ ኩፍር አይደለም ለማለት እንደመረጃ ተጠቅመዋል። ይህ በእርግጥ የእነዚህን እናውቃለን የሚሉ ፊትአውራሪዎችን አላዋቂነትን ከሚያመላክቱ እንግዳና አስገራሚ ነገሮች ውስጥ አንዱ ነው። ይህም በመሠረቱ ፉራት ኢብን ሐያን ሙስሊሞችን ለአቡሱፍያን ይሰልል በነበረበት ጊዜ ሙስሊም አልነበረም። እሱ ካፊርና ዚምሚይ (ለሙስሊሞች ግብር እየከፈለ የሚኖር ካፊር) ከነበሩት ውስጥ ነበር። ኢማሙ አቡዳዉድ እንኳን በሱነኑ ይህንን ሐዲስ "بابٌ في الجاسوس الذمي" ‘ዚምሚይ የሆነ ሰላይን የሚመለከት ክፍል’ በሚል ርዕስ ስር አስፍሮታል። እናም ፉራት ኢብን ሐያን ዚምሚይ ነበር፤ ሙስሊም አልነበረም። ጉዳዩን ሙስሊሞች ሲደርሱበት ነቢዩ ﷺ እንዲገደል አዘዙ። እሱም ለአንሷሮች ‘እኔ ሙስሊም ነኝ’ አላቸው። የውስጥ ምስጢርን ደግሞ ኃላፊነቱን አላህ የሚወስደው መሆኑንና በመካከላችን ዱንያ ውስጥ የሚፈረደው ግልፅ በሚታየው መሆኑን ይታወቃል።

እናም ፉራት ኢብን ሐያን ካፊር ነበር። ከዚያም ‘እኔ ሙስሊም ነኝ’ በማለቱ እስልምናን ግልፅ አደረገ። ኢስላምን ግልፅ በማድረጉም ደሙና ንብረቱ ተጠበቀለት። እንደምታውቁት ፍርድ የሚሰጠው ግልፅ በሚታየው ነው። በዚህም ምክንያት ነቢዩ ﷺ ‘ከእናንተ ውስጥ ለኢማኑ የምንተዋቸው ሰዎች አሉ፤ ከእነሱም ውስጥ አንዱ ፉራት ኢብን ሐያን ነው’ አሉ። ፍርድ የሚሰጠው ግልፅ በሆነው ነገር በመሆኑና አላሁ ተዓላ የውስጥ ምስጢሮችን ኃሊፊነት የሚወስድ በመሆኑ ንግግሩ ተቀባይነትን አገኘ። በመሆኑም ይህ በሙስሊሞች ላይ ኩፋሮችን ማገዝ ህጋዊና የተፈቀደ ለመሆኑ ወይም ኩፍር ላለመሆኑ መረጃ የሚሆንበት ምንም ዓይነት መንገድ የለም። ይህ ሁሉ ከፊል የዘመኑ ሙብተዲዓዎች መረጃ ብለው የሚያቀርቡት ቅብጥር ነው።

እንደዚሁም በፉራት ኢብን ሐያን ሐዲስ ውስጥ እሱን ዝርዝር መረጃውን እንድንጠይቅ የሚያደርገን ሙሽሪኮችን ማገዝ ኩፍር አለመሆኑን የሚያመላክት ምንም ነገር የለም። ምክንያቱም በመሠረቱ ፉራት ኢብን ሐያን ሙስሊም አልነበረምና ነው። ኢስላምን ግልፅ ሲያደርግ ተቀባይነት አገኘ። በመሆኑም ፉራት ኢብን ሐያን ጋር የተከሰተው ነገር ካፊር ሆኖ ሲዋጋ የነበረና ሙስሊሙ እጅ ላይ ሲወድቅ ”ለአላህ ሙስሊም ሆኛለሁ“ ብሎ ከተናገረው ካፊር ጋር ይመሳሰላል። እዚህ ጋር እስልምናን ግልፅ በማድረጉ ምክንያት ደሙ የተጠበቀ በመሆኑ ለሙስሊሙም እሱን መግደል እንዳልተፈቀደለት ምንም ጥርጥር የለውም። ኡሳማህ ኢብን ዘይድ ካፊሩን ኢስላምን ግልፅ እያደረገ የገደለበትን ታሪክ ሁላችንም እናውቃለን። ነቢዩ ﷺ እንዲህ አሉት፡

(أفلا شققت عن قلبه حتى تعلم أقالها أم لا؟)

የተናገረው እውነቱን ይሁን ውሸቱን ያወቅከው ልቡን ሰንጥቀህ ኢይተህለን?

عن المقداد ابن عمر الكندي انه قال يا رسول الله أرأيت إن لقيت رجلاً من الكفار فقاتلته فقطع يدي ثم لاذ مني بشجرة فقال: اسلمت لله، أقتله يا رسول الله بعد أن قالها؟ قال الرسول: (لا تقتله، فإنك إن قتلته فإنك بمنزلته قبل أن يقول كلمته التي قالها).

እንደዚሁም ከሚቅዳድ ኢብን ዑመር አልከንዲይ ባወራው ሐዲስ እንዲህ ይላል፡ *”የአላህ መልእክተኛ ሆይ! ከኩፋሮች አንድ ሰው ጋር ተገናኝቼ ብጋደለውና እጄን ቢቆርጠኝና ከዚያም ከኔ በዛፍ ተከልሎ ‘ለአላህ ሙስሊም ሆኜያለሁ’ ቢል*

ይህንን ካለ በኋላ እገድለዋለሁን? የአላህ መልእክተኛ ﷺ 'አትግደለው! ከገደልከው አንተ ይህችን የተናገራትን ቃል ከመናገሩ በፊት የነበረበት በታ ላይ ትሆናለህ።' አሉ።

ፉራት ስለላውን በሚሰራበት ወቅት ዚምሚይ ካፊር ነበር። ከዚያም በኋላ ወደ ኢስላም ገባና ጉዳዩ አበቃ፤ ደሙና ገንዘቡም ተጠበቀ። በሐዲሱ ውስጥ በሙስሊሞች ላይ ኩፋሮችን ማገዝ የሚያከፍር ላለመሆኑ ወይም እነሱን ዝርዝር መጠየቅ እንዳለብን የሚያመለክት ነገር በጭራሽ የለም። የፉራትን ሐዲስ መረጃ አድርጎ ያቀረበ ሰው በእርግጥ በጣም ጃሂል ከሆኑ ሰዎች ውስጥ የሆነና ቤቱ ውስጥ ካለው አህያ የባሰ የተሳሳተ ሰው ነው። አላህ ከጀህል ሰላም ያድርገን! ወላሁ አዕለም።

3.5. የአልወላእ ወልበራእን ሙሉነትን የሚያጎድሉ ነገሮች

ወዳጆቼ ሆይ! ከላይ በነበረው ክፍል ሙእሚኖችን የመወዳጀትንና ካፊሮችን ጠላት የማድረግ አሳሳቢነትን ተመልከተናል፤ ሙእሚኖችን የመወዳጀትና ካፊሮችን ጠላት የማድረግ ግዴታነትን በዝርዝር አውርተናል፤ በአላህ ችሮታ ለኢርጃእ ሰዎችና ለቢድዓ ሰዎች ሹብሀዎች መልስ ሰጠተናል፤ አንድን ሰው ከኢስላም የሚያስወጡ የሙዋላት ዓይነቶችንም አብራርተናል። አሁንም ካለፈው ጋር ተያያዥነት ያለውን ርዕስ እናያለን። ይህም ለአላህ ብሎ የመወዳጀትንና ለአላህ ብሎ ጠላት የማድረግን ሙሉነትን የሚያበላሹ ድርጊቶችንና ንግግሮችን የተመለከተ ነው። ምክንያቱም አንድን ሰው ሙሉ ለሙሉ ከኢስላም የማያስወጡ፣ የዲንን መሠረት (አስለ ዲን) የማያበላሹና የአልወላእ ወልበራእን መሠረት የማያጠፉ ነገር ግን የተውሒድን ሙሉነትን እና ለአላህ ብሎ የመወዳጀትንና ለአላህ ብሎ ጠላት የማድረግን ሙሉነትን የሚያበላሹ ድርጊቶችና ንግግሮች አሉና ነው። እነሱም ሐራም ከሆኑ ነገሮች ወስጥ በመሆናቸው አንድ ሙስሊም ሊርቃቸው ግዴታው ነው፤ ሰዎች ይጠነቀቁት ዘንድም እነሱን ማወቁ ግድ ይላቸዋል።

ወዳጆቼ ሆይ! እንደሚታወቀው አላሁ ተዓላ ኩፋሮችን መወዳጀት እንደከለከለው ሁሉ እንደዚሁም ኩፋሮችን ለመወዳጀት ምክንያት የሚሆኑና የሚያዳርሱ ነገሮችንም ከልክሏል። እዚህም ጋር ኩፋሮችን ለመወዳጀትና ለመውደድ ምክንያት የሚሆኑ ተግባራትና ንግግሮች አሉ። እነዚህ ድርጊቶችና ንግግሮች የአልሙዋላት ወልሙዓዳትን ሙሉነት ያጎድላሉ። በመሆኑም ሁሉም ሰው ሊጠነቀቃቸው ግድ ይለዋል። ከሚያከፍሩ የሙዋላት ዓይነቶች ጋር በጣም ከመመሳሰሉ የተነሳ ብዙዎቹ ወይም ከፊሎቹ አህለል ዒልም የእነዚህን ተግባራትና ንግግሮች አደገኝነቱን በመግለፅ ለማንቃትና ለማብራራት አልሙዋላት አስሱግራ (ትንሹ መወዳጀት) በሚል ሰይመውታል።

ስለዚህ ወዳጆቼ! አላህ ዐዝዘ ወጀል በካፊሮች ላይ ውርደትንና ትንሽነትን ወስኖባቸዋል። አላሁ ተዓላ እንዲህ ይላል፡

(قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّىٰ يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ) [التوبة: 29]

ከእነዚያ መጽሐፍን ከተሰጡት ሰዎች እነዚያን በአላህና በመጨረሻው ቀን የማያምኑትን፣ አላህና መልክተኛው እርም ያደረጉትንም እርም የማያደርጉትንና እውነተኛውንም ሃይማኖት የማይቀበሉትን እነርሱ የተዋረዱ ኾነው ግብርን በእጆቻቸው እስከሚሰጡ ድረስ ተዋጉዋቸው፡፡

ነቢዩ ﷺ እንዲህ ብለዋል፡

(بُعِثْتُ بين يَدَيِ السَّاعة بالسَّيف، حتى يُعبَدَ اللهُ وحدَه لا شريك له، وجُعِلَ رِزْقي تحت ظلِّ رُمْحي، وجُعِلَ الذُّلُّ والصَّغار على مَنْ خالَف أمري)،

ከሰዓቲቱ (ከቂያማህ) በፊት አላህን አጋር የሌለው ሲሆን ብቻውን እስኪመለክ ድረስ በሰይፍ ተልኬያለሁ፤ ሪዝቁም ከጦሬ ጥላ ስር ተደርጓል፤ ውርደትና ትንሽነት ትዕዛዜን በተቃረነ ሰው ላይ ተደርጓል።

አላህም ዐዝዘ ወጀል በኩፋሮች ላይ ውርደትን፣ ትንሽነትንና አለመከበርን ወስኖባቸዋል። በመሆኑም ሙስሊም የሆነ ሰው የአላህን ጠላቶች እንዳያልቅ ታዟል፤ ለኢስላም ጠላቶች ክብርና ልቅና ያለው ነገር ሁሉ እንዲርቅ ታዟል።

ከዚህም በመነሳት የአልሙዋላት ወልሙዓዳትን ዓቂዳ ሙሉነትን የሚያጠፉና ሰውን ኩፋሮችን ወደ መወዳጀት የሚያደርሱና ሰበብ የሚሆኑ ተግባራትንና ንግግሮችን ሁሉንም የሚያጠቃልል የሆነ አንድ መርህ እናስቀምጣለን። ይህም *"ኩፋሮችን ማላቅና ከፍ ማድረግ ያለበት ማንኛውም ተግባርም ይሁን ንግግር ሐራምና የአልወላእ ወልበራእ ሙሉነትን የሚያጠፋ ነው።"* እንላለን። አላህም ዐዝዘ ወጀል በጣም ትንሽ በሆነ ነገር እንኳን ቢሆንም ኩፋሮችን ማላቅን ከልክሏል። ይህም ያለምንም ጥርጥር እነሱን ወደ መወዳጀት የሚያደርሱ መንገዶችን ለመዝጋት ነው።

እንደዚሁም ሰዎች እንዲጠነቀቋቸውና እንዲርቋቸው በአላህ ፍቃድ ከእነዚህ ሰዎችን ኩፋሮችን መወዳጀት ውስጥ ሊጥሉ ከሚችሉ የአልወላእ ወልበራእን ሙሉነትን የሚያጎድሉ የሆኑ ድርጊቶችና ንግግሮች ውስጥ በጥቅሉ ለማውሳት እንሞክራለን።

1. ዲንን በሚጎዳ መልኩ መመሳሰል (ሙዳሀናህ)፡ አላሁ ተዓላ እንዲህ ይላል፡

وَدُّواْ لَوۡ تُدۡهِنُ فَيُدۡهِنُونَ

ብትመሳሰላቸውና ቢመሳሰሉህ ተመኙ፡፡
ሓፊዝ ኢብን ሐጀር እንዳለው አልሙዳሀነህ (መመሳሰል) ማለት፡

"هي ترك الدين لصلاح الدنيا"،

"ለዱንያ ጥቅም ብሎ ዲንን መተው ነው።"

በሙስሊም ላይ ዲንን በሚጎዳ መልኩ ኩፋሮችን መመሳሰልና ለእነሱም ማሰማመር ሐራም ይሆንበታል። ከእነሱ ንጹሕ መሆንና መለያየት ግድ ይለዋል፣ መጥላት የግድ ነው፣ ጠላት ማድረግና መቆራረጥም የማይቀር ጉዳይ ነው፣ መራቅና መልለየትም እንደዚሁ አይቀሬ ነው። ነቢዩ ﷺ አንዳንድ ሰሐቦቻቸውን ሙሽሪኮችን እንዲልለዩ ቃል ኪዳን ያሲይዟቸው ነበር። እንደውም ከካፊሮች ጋር መኖርን የተከለከለ መሆኑን በብዙ ሐዲሶች መጥቷል። ነቢዩ ﷺ እንዲህ ብለዋል፡

"لَا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنْ مُشْرِكٍ عَمَلًا بَعْدَ مَا أَسْلَمَ أَو يُفَارِقَ الْمُشْرِكِينَ"،
"አንድ ሙሽሪክ ሙስሊም ከሆነ በኋላ ሙሽሪኮች ጋር እስኪለያይ ድረስ አላህ ስራውን አይቀበለውም።"

ከእነሱ ጋር የመለያየቱ ነገር ግድና የማይቀር ነው። ዲንን በሚጎዳ መልኩ እነሱን መመሳሰል፣ ለእነሱ ማሰማመርና ለእነሱ ብሎ ከዲን ውስጥ አንድን ነገር መተው ያለምንም ጥርጥር በአልሙዋላት ወልሙዓዳት ላይ ትልቅ ጉድለት የሚያመጣ ነው።

2. መቀመጫ ቦታዎች ላይ ኩፋሮችን ማስቀደም፡ ዑለማኦች ካወሷቸውና ካስጠነቀቋቸው ነገሮች ውስጥ አንዱ ኩፋሮችን መቀመጫ ቦታዎች ላይ ማስቀደም ነው። መቀመጫ ቦታዎች ላይ እነሱን ማስቀደም ለእነሱ ክብርና ልቅና መስጠት ስለሆነ እንዲቀድሙ አይደረግም። ይህ ድርጊት ያለምንም ጥርጥር አላህ በእነሱ ላይ ከወሰነባቸው ትንሽነት ጋር የሚጋጭ ነው።

3. እንደዚሁም የተከለከሉ ከሆኑ ነገሮችና ተግባራት ውስጥ ሌላው ኩፋሮችን በመንግስት ውስጥ ሚኒስትር ወይም ስራ አስኪያጅ ወይም መሪና የመሳሰሉትን በማድረግ ስልጣን መስጠት ነው። ካፊር በሙስሊሞች ላይ ኃላፊ መሆን ወይም ሚኒስትር ወይም ፕሬዝዳንት ወይም ሥራ አስኪያጅ ሊሆንባቸው አይፈቀድም። በአስተዳደር ወይም በስልጣን ወይም በመሪነት ወይም በኃላፊነት ውስጥ ሊጋራና ተሳትፎ ሊኖረው አይፈቀድም። አላህ ሱ.ወ. እንዲህ ይላል፡

وَلَن يَجۡعَلَ ٱللَّهُ لِلۡكَٰفِرِينَ عَلَى ٱلۡمُؤۡمِنِينَ سَبِيلًا

አላህም ለከሓዲዎች በምእምናን ላይ መንገድን በፍጹም አያደርግም፡፡

በኢስላማዊ መንግስት ውስጥ ለካፊሮች ስልጣን መስጠት በሙስሊሞች ላይ ሐራም ነው፣ ዚምሚይ ቢሆን እንኳን ካፊር ትልቅነትና ከፍታ ላይ ሳይሆን ትንሽነትና ዝቅታ ውስጥ መሆኑ ግድ ነው። ኢማሙ አሕመድ የሚከተለውን ዘግቧል፡

روى الإمام أحمد عن ابي موسى الأشعري -رضي الله عنه- قال: "قلت لعمر -رضي الله عنه- إن لي كاتباً نصرانيًا، قال: مالك قاتلك الله، أما سمعت الله يقول: (يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَتَّخِذُواْ ٱلۡيَهُودَ وَٱلنَّصَٰرَىٰٓ أَوۡلِيَآءَۘ بَعۡضُهُمۡ أَوۡلِيَآءُ بَعۡضٖۚ)، ألا

اتخذت حنيفاً -أي ألا اتخذت مسلماً بدل هذا النصراني- فقال أبو موسى -رضي الله عنه: قلت يا أمير المؤمنين لي كتابته وله دينه، فقال عمر: لا أكرمهم إذا أهانهم الله، ولا أعزهم إذا أذلهم الله، ولا أدنيهم إذا أقصاهم الله"،

አቢ ሙሳ አልአሽዓሪይ ረ.ዐ. እንዲህ አለ "ለዑመር ረ.ዐ. 'ክርስቲያን ጸሐፊ አለኝ' አልኩት፤ እሱም 'አላህ ይጋደልህና ምን ሆነህ ነው? አላህ 'እናንተ ያመናችሁ ሆይ! አይሁዶችንና ክርስቲያኖችን ረዳቶች አድርጋችሁ አትያዙ፡፡ ከፊላቸው ለከፊሉ ረዳቶች ናቸው፡፡' ማለቱን አልሰማህምን? ሐኒፍ የሆነን ማለትም በክርስቲያኑ ምትክ ሙስሊም የሆነውን አታደርግም ነበርን?' አለ። አቡ ሙሳም ረ.ዐ. 'አሚረል ሙእሚኒን ሆይ! እኔ ጽሑፉን ነው ሐይማኖቱ ለራሱ ነው አልኩት' አለ። ዑመርም 'አላህ አዋርዷቸው እያለ እኔ አላከብራቸውም፤ አላህ አሳንሷቸው እያለ እኔ አላልቃቸውም፤ አላህ አርቋቸው ሳለ እኔ አላቀርባቸውም' አለ።

ስለዚህ ለሙስሊሞች ሥራዎቻቸው ላይ አንዱን ካፊር ኃላፊ ሊያደርጉ አይፈቀድላቸውም። ይህ ያለምንም ጥርጥር እነሱን ከፍ ማድረግ፣ ማክበር፣ ማላቅና ማቅረብ ነው። ይህ አላህ ዝቅ እንዲደረጉ፣ እንዲዋረዱና ትንሽ እንዲደረጉ ከደነገገው በተቃራኒው ነው። ከዚያም ኩፋሮችን በመንግስት ውስጥ ቦታ መስጠትን ወይም በሙስሊሞች ላይ መሪ ማድረግን የተፈቀደ አድርገው መጽሐፎችንና ጽሑፎችን የሚጽፉ አንዳንድ ሙስሊም ነን የሚሉ ሰዎች መታየታቸው በጣም የሚገርም ነገር ነው። በዚህ ጉዳይ ላይ መጽሐፎችን ጽፈዋል፤ በሙስሊሞች ላይ ካፊርን መሾም ሐራም መሆኑ ላይ የዑለማኦች ኢጅማዕ (ስምምነት) ያለበት ጉዳይ ከመሆኑ ጋር እነዚህ ሰዎች ግን የተፈቀደ አድርገው ኪታቦችን ጽፈዋል፤ ያለምንም እፍረትም በግልጽ ተናግረዋል። በዚህ ጉዳይ ላይ የቁርአን አንቀጹም ግልጽ ነው።

وَلَن يَجْعَلَ ٱللَّهُ لِلْكَٰفِرِينَ عَلَى ٱلْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا

አላህም ለከሓዲዎች በምእምናን ላይ መንገድን በፍጹም አያደርግም፡፡

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لا تَتَّخِذُوا بِطَانَةً مِنْ دُونِكُمْ

እናንተ ያመናችሁ ሆይ! ከእናንተ ሌላ ምስጢረኛን አትያዙ፡፡

ይህ ከመሆኑ ጋር እውቀት አለን ከሚሉ ሰዎች ውስጥ ካፊር የሚኒስትር ቦታ ላይ መሾምን ወይም ስልጣን መስጠትን ይፈቀዳል በማለት ኪታቦችን የፃፈ ሰው ታገኛለህ። ይህንን አዲስ ቢድዓን በሙስሊሙ ሀገራት ውስጥ ይበልጥ ያስፋፋውና ከዓቂዳቸው ውስጥ ያስገባው የኢኽዋን ጀመዓ ነው። ምክንያቱም እነሱ የሀገሪቱ ፕሬዝዳንት ክርስቲያን ወይም ሶሻሊስት ወይም ዓልማኒይ (ሴኩላሪስት) ወይም የሌላ እምነት ተከታይ ቢሆን እነሱ ዘንድ ምንም የሚከለክል ነገር እንደሌለው በማሰራጨት ለዚህ መሠረት የጣሉ ናቸው። ይህ ያለምንም ጥርጥር በሸሪዓ ላይ መቅጠፍና ኢስላምንም ማጣመም ነው። ከጥመት ሰዎች መንገድ አላህ ይጠብቀን!

4. እንደዚሁም የአልወላእ ወልበራእን ሙሉነት ከሚያበላሹ ተግባራትና ንግግሮች ውስጥ ለባልደረባነትና ትውውቅ ምክንያት ብሎ ኩፋሮች ጋር ጓደኛ መሆን ነው። ኩፋሮችን ወደ ኢስላም ለመጥራት መዘየር (መጎብኘት) እና ባልደረባ ማድረግ ምንም ችግር የሌለው ለመሆኑ ጥርጥር የለውም። እንደዚሁም በሙስሊሙና በካፊሩ መካከል መሸጥ ወይም መግዛት ወይም ማከራየትና የመሳሰሉት መኖራቸው ምንም የሚከለክል ነገር የለውም። እነዚህ ተግባራት ሸሪዓዊ ስርዓታቸውን እስከጠበቁና በሸሪዓው በሚፈቀደው ልክ እስከሆኑ ድረስ ይፈቀዳሉ። ይሁንና ሙስሊሙ ከካፊሩ ጋር አብሮ መሆኑ ለጓደኝነት፣ ለባልደረብነትና ለመተዋወቅ ምክንያት ብቻ ከሆነ ግን ይህ ድርጊት ያለምንም ጥርጥር አይፈቀድም፤ በዚህ ጉዳይ ላይ ሙስሊሙ ሊሳነፍ አይገባም። ምክንያቱም ሙስሊም ኩፋሮችን ጠላት እንዲያደርግና ከእነሱ ጋር እንዲለይ ታዟልና ነው። ከእነሱ ጋር መቀላቀል፣ መላመድንና ጓደኛ መሆንን ምክንያት በማድረግ አብሮ መሆን እነሱን ለመውዳጀትና ለመውደድ እንዲሁም ልብ ወደእነሱ እንዲንጠለጠል ከሚያደርጉ ትላልቅ ሰበቦች ውስጥ አንዱ ነው። እነዚህ ያለምንም ጥርጥር እነሱን መራቁና መተዉ በሙስሊሞች ላይ ግዴታ ከሆኑ ትላልቅ ነገሮች ውስጥ ናቸው። ነቢዩ ﷺ እንዲህ ብለዋል፡

لا تصاحب إلا مؤمنا ولا يأكل طعامك إلا تقي

ሙእሚንን እንጂ ጓደኛ አታድርግ፤ ምግብህንም አላህን የሚፈራ ሰው እንጂ አይብላ።

ይህ ነቢዩ ﷺ ሙእሚንን ጓደኛ በማድረግና ካፊርን ጓደኛ ባለማድረግ ላይ ያነሳሱበት ነው። እንደዚሁም ነቢዩ صلى الله عليه وسلم እንዲህ ብለዋል፡

الرجل على دين خليله فلينظر أحدكم من يخالل

ሰውየው በቅርብ ወዳጁ ሐይማኖት ላይ ነው፤ ስለዚህ ከእናንተ ውስጥ አንዳችሁ ማንን ቅርብ ወዳጅ እንደሚያደርግ ይመልከት!

የቅርብ ወዳጁ ማለት ጓደኛው ወይም ባልደረባው ማለት ነው። ይህ ሐዲስ ጓደኝነት፣ ባልደረብነትና የቅርብ ወዳጅነት ያለ ጥርጥር ልብ ውስጥ መላመድንና ውዴታን እንደሚፈጥር ይገልፃል። ስለዚህም ይህንን ከባድ ነገር መጠንቀቅና ሙእሚኖችን እንጂ ጓደኛ አለማድረግ በማንኛውም ሙስሊም ላይ ግዴታ ይሆንበታል። ይሁንና ሙስሊሞች የተዘናጉና ከዲናቸው እውነታ የራቁ ሆነው ከእነሱ ውስጥ ብዙዎቹ አንድ ሙስሊም ወይም ሙስሊም ነኝ የሚል ሰው የኑሰይሪይ ወይም የዱሩዝ፣ የራፊዳ ሺዓ፣ የክርስቲያን ወይም የአይሁድ እንኳን ጓደኛ መኖሩ ምንም ዓይነት ነውር ያለው አድርጎ እስከማይመለከት ድረስ በዚህ ጉዳይ ውስጥ ተዘፍቀው ይገኛሉ። ከዚያም ለዚህ አደገኛ ነገር መሰራጨት የዑለማኡ ሱእ (መጥፎ ዑለማኦች) ፈትዋ ትልቁ አስተዋፅዖ አድርጓል። በተለይም የኢኽዋን አልሙስሊሚን ዑለማኦችና የመሳሰሉት ካፊሮችን ጠላት ለማድረግ የሚያደርሱ ነገሮችን ሁሉ መቁረጣቸውና ከካፊሮች ጋር ወደ መዋህድ ዳዕዋ ማድረጋቸው ይህ ነገር ለመስፋፋቱ ትልቅ ሚና ተጫውቷል። በተለይም በጣም እንግዳና አስገራሚ ከሆኑ ነገሮች ውስጥ አንዱ እነዚህ እንደ ቀርዳዊና ሌሎቹም ወደ እውቀት የሚጠጉ ሰዎች አውሮፓ ውስጥ ያሉ ሙስሊሞችን ከአውሮፓ ክርስቲያኑ ማህበረሰብ ጋር እንዲዋሃዱ ጥሪ ማድረጋቸውና እያደረጉም መሆናቸው ነው። አብዛኛው ጊዜም የሚደጋግሙት አልኢንዲማጅ ላ አዝዘወባን (መሟሟት ሳይሆን መዋሀድ) የሚለውን ነው።

እነዚህ ጠማማዎች ኢስላም በሚል መፈክርና ስም አልወላእ ወልበራእን ከሙስሊሞች ልብ ውስጥ እያጠፉና ካፊርን መውደድንና ጓደኛና ባልደረባ ማድረግን እየፈቀዱ መሆናቸውን አላወቁም። አላህ ይጋደላቸው! በሸሪዓ ላይ የሌለ ቅጥፈትን ይቀጥፋሉ፤ ጥመትንም ይፈቅዳሉ። ሁላችንንም ከዚህ አላህ ይጠብቀን! ስለዚህ በቅርብ ጓደኝነትና ትውውቅ ምክንያት መቀላቀልን እንጠንቀቅ!

5. ወዳጆቼ! ሌላው የአልወላእ ወልበራእን ሙሉነትን ከሚያጎድሉና መራቁ ሙስሊሞች ላይ ግዴታ ከሆኑ ነገሮች ውስጥ አንዱ ከካፊሮች ጋር መመሳሰል ነው። ነቢዩ ﷺ እንዲህ ብለዋል፡

من تشبه بقوم فهو منهم

ከሰዎች ጋር የተመሳሰለ ሰው እሱም ከእነሱው ነው።
በዚህም ምክንያት በሸሪዓችን ከተረጋገጡ ነገሮች ውስጥና የሱንና መረጃዎች ካመላከቷቸው ነገሮች ውስጥ አንዱ ካፊሮችን በባህላቸው፣ በአምልኮዋቸው፣ በአለባበሳቸውና በሁኔታዎቻቸው መመሳሰል ሐራም መሆኑ ነው። በአምልኮዎቻቸውም ይሁን በባህሎቻቸው ወይም በአለባበሳቸውም ይሁን በሁኔታዎቻቸው ከካፊሮች ጋር መመሳሰል ለሙስሊም ሐራም ነው። ሸይኹል ኢስላም ኢብኑ ተይሚያህ ረሒመሁላህ እንዲህ ይላል፡

"فالمشابهة والمشاكلة في الأمور الظاهرة توجب مشابهة ومشاكلة في الأمور الباطنة، المشابهة في الظاهر تودث نوع مودةٍ ومحبة وموالاةٍ في الباطن، كما أن المحبة في الباطن تورث المشابهة في الظاهر، وهذا أمرٌ يشهد به الحس والتجربة " انتهى كلامه،

በሚታዩና ግልፅ በሆኑ ነገሮች መመሳሰል ውስጣዊና ድብቅ በሆኑ ነገሮችም መመሳሰልን ያመጣል፤ ልክ በውስጥ መውደድ ከላይ መመሳሰልን እንደሚያወርሰው ሁሉ ከላይ መመሳሰል በውስጥ የመውደድ፣ የማፍቀርና የመወዳጀት ዓይነትን ያስከትላል። ይህ ስሜታችንና ልምድ የሚመሰክረው ነገር ነው።

ወዳጄ ሆይ ንቃ! *"ከላይ መመሳሰል በውስጥ የመውደድ፣ የማፍቀርና የመወዳጀት ዓይነትን ነገር ያስከትላል።"* ይህ በእርግጥ በተግባር ማንኛውም ሰው ከስሜቱና ከልምድ የሚገነዘበው ነገር ነው። በተለይ አንዳንድ ካፊሮችን አራኦያ የሚያደርጉና በአለባበሳቸው፣ በፀጉር አቆራረጣቸውና በመሳሰሉ ነገሮች እነሱ ጋር የሚመሳሰሉትን ሙስሊም ወጣቶችን ማረጋገጥ ብትችል እነዚያን የሚመሳሰሉባቸውን ሰዎች በመውደድና በማድነቅ አልቆ በማየት እንጂ ይህንን እንዳላደረጉት ታውቃለህ። ጉዳዩ በእርግጥ ከባድ ነው። *ከሰዎች ጋር የተመሳሰለ ከእነሱ ነው።* አልመነዊ ረሒመሁላህ እንዲህ አለ፡

"من تشبه بقوم، أي تزيًّا في ظاهره بزيهم، وفي تخلقه بخلقهم، وسار بسيرتهم وهديهم في ملبسهم وبعض أفعالهم، أي وكان التشبه بحق قد طابق في الظاهر الباطن".

ከሰዎች ጋር የተመሳሰለ ማለት ከላይ እነሱ እንደሚለብሱት የለበሰ፣ ስነምግባሩንም እንደነሱ ስነምግባር ያደረገ፣ በአለባበሳቸውና በአንዳንድ ተግባሮቻቸው የእነሱን መንገድና አካሄዳቸውን የሄደ ሰው ማለት ነው። ማለትም መመሳሰሉ በትክክል ሆኗል፤ በእርግጥ ላዩና ውስጡ ገጥሟል (አንድ ዓይነት ሆኗል) ማለት ነው።

ስለዚህ ወዳጆቼ ሆይ! እነሱ ጋር በልብሳቸውም ይሁን በስነምግባራቸው በመመሪያዎቻቸው ሆነ በተግባራቸው መመሳሰል አይፈቀድም። እናም ሙስሊም የተለየ ነው። ይህ ያለጥርጥር "ከሰዎች ጋር የተመሳሰለ ከእነሱ ነው" የሚለው የነቢዩ ﷺ ሐዲስ በዒባዳዎቻቸውና በዲናቸው ብቻ ሳይሆን በአጠቃላይ ከእነሱ ጋር መመሳሰል ሐራም ነው። ማንም ሰው በኩፉሮች መመሳሰል የሚከለከለው መመሳሰሉ ከዲናቸው፣ ከአምልኮዋቸው ወይም በሐይማኖት ሥርዓቶቻቸው ውስጥ በአንዱ ከሆነ ብቻ ነው ብሎ እንዳይጠረጥር! አይደለም። መመሳሰሉ በባህላቸውም ይሁን በልብሳቸውም ይሁን ወይም በሁኔታዎቻቸው ወይም በአምልኮዎቻቸው ወይም በፀጉር አቆራረጣቸውና እነዚህን በመሳሰሉት ሁሉ ሐራም ነው። ጉዳዩ ትልቅና አደገኛ ነው።

እንደዚሁም አንዳንድ ሰው 'በኩፉሮች መመሳሰል ብያኔው ምንድን ነው? በእነሱ መመሳሰል ከኢስላም ያስወጣልን?" ብሎ ሊጠይቅ ይችላል። እኛም የሚከተለውን እንላለን

በኩፉሮች መመሳሰል ለሁለት ይከፈላል። የመጀመሪያው ከኢስላም የሚያስወጣ መመሳሰል ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ ከኢስላም የማይስወጣ መመሳሰል ነው።

ከኢስላም የሚያስወጣው መመሳሰል አንድ ሙስሊም ኩፉሮችን የሐይማኖታቸው ስርዓት በሆነ ነገር ከእነሱ ጋር ሲመሳሰል ነው። ለምሳሌ መስቀል መልበስ ወይም ማድረግ። የኩፍርና የሽርክ እምነታዊ ሥርዓት በሆነ ነገር ከእነሱ ጋር የተመሳሰለ ሰው በእርግጥ ትልቁን ኩፍር (አልኩፍሩ አልአክበር) ከፍሯል። ልክ መስቀልን በማሰር ከእነሱ ጋር እንደተመሳሰለ ሰው ማለት ነው።

ከኢስላም የማያስወጣው መመሳሰል ደግሞ አንድ ሙስሊም የሚያከፍር ከሆነ መወዳጀት የጠራ ሆኖ ዱንያዊ በሆኑ አለባበሶቻቸው፣ ባህሎቻቸውና ሁኔታዎቻቸው መመሳሰል ነው።

አንተ የአላህ ባሪያ ሆይ ኢማሙ ሙስሊም ከዓብዱላህ ኢብን ዐምር ኢብን አልዓስ የዘገበውን ስማ!

قال: "رأى رسول الله -ﷺ- عليّ ثوبين معصفرين فقال: (إن هذه من ثياب الكفار فلا تلبسها)"، وفي رواية قال "رأى النبي -ﷺ- علي ثوبين معصفرين فقال: أأمك أمرتك بهذا؟ قلت: أغسلهما، قال: بل أحرقهما"،

እኔ ላይ ነቢዩ ﷺ ሁለት የተነከሩ ልብሶችን አዩ። 'እነዚህ ከኩፉሮች ልብስ ዓይነቶች ውስጥ ናቸው።' አሉ። በሌላ ዘገባ ደግሞ እኔ ላይ ነቢዩ ﷺ ሁለት የተነከሩ ልብሶችን አዩ፡ 'በዚህ ነገር ላይ ያዘዘችህ እናትህ ነች?' አሉኝ፤ እኔም 'ልጠባቸውን?' አልኩኝ። እርሳቸውም 'ይልቅ አቃጥላቸው።' አሉ።

ይህ ኩፉሮች ጋር በልብስ እንኳን መመሳሰል ሐራም ለመሆኑ ነቢዩ ﷺ የተናገሩበት ግልፅ መረጃ ነው። ስለዚህ ኩፉሮችን መቃረን የተደነገገ ጉዳይና ከሸሪዓ ዓላማዎች ውስጥ ነው። በመሆኑም ኩፉሮችን በአለባበሶቻቸው፣ በባህሎቻቸውና በሁኔታዎቻቸው መቃረን በትክክል ለአላህ ዒባዳ ማድረግ ነው። የነቢዩ ﷺ ፂምን የማሳደግና ቀድሞ ቀመስን የማሳጠር ተግባርን በተመለከተ ብዙ ቦታ ላይ ሲናገሩ ብትመለከት خالفوا المجوس *(መጁሶችን ተቃረኗቸው)*፣ خالفوا اليهود والنصارى *(የሁዶችንና ክርስቲያኖችን ተቃረኗቸው)* ብለዋል። በሌላ ሐዲስ ደግሞ إن اليهود والنصارى لا يسبغون *(የሁዶችና ክርስቲያኖች አያሳድጉም)* ማለትም ፂማቸውን አያሳድጉምና فخالفوهم *(ተቃረኗቸው)* ብለዋል። በመሆኑም ኩፉሮችን መቃረን በሸሪዓ ተፈላጊ ጉዳይ ነው፤ ከዓላማዎቹም ውስጥ አንዱ ዓላማ ነው። ስለዚህ እነሱን መቃረኑ በትክክል አጅር (ምንዳ) የሚገኝበት ለአላህ የሚደረግ ዒባዳ ነው። ሙስሊም የተለየ መሆኑ የግድ ነው።

እዚህ ጋር ለአንድ ሹብሀ መልስ እንሰጣለን። አንዳንድ የቢድዓ ሰዎች "እነሱ ጋር መመሳሰል (ተሸቡህ) የሚባለው የሚመሳሰለው ሰው ተሸቡህን አስቦ ከሆነ ነው፤ ተሸቡህን አስቦ ካልሆነ ግን ይህ ተሸቡህ (መመሳሰል) አይደለም።"

ይላሉ። ይህ በእርግጥ ውድቅ ነው። ተሽቡህ ላይ ሰውዬው በልቡ ለመመሳሰል ማሰቡ ሸርጥ አይደለም፤ ሰውዬው በልቡ በትክክል ተሽቡህን ባያስብ እንኳን በዒባዳቸውም ይሁን በሁኔታዎቻቸው ወይም በልብሳቸው ብቻ የኩፋሮች መለያ ከሆኑ ነገሮች ውስጥ አንዱን መስራቱ ሐራም ይሆናል። የዓብዱላህ ኢብን ዓምር ኢብን አልዓስ ሐዲስም የሚያመላክተው ይህንኑ ነው። ነቢዩ ﷺ እነዛን ልብሶች ከመልበስ ሲከለክሉት እንዲህ ነበር ያሉት

إن هذه من ثياب الكفار فلا تلبسها

እነዚህ የኩፋሮች ልብሶች ናቸውና አትልበሳቸው

ዓብዱላህ ኢብን ዓምር ተሽቡህን አስቦ እንዳልሆነ ምንም ጥርጥር የለውም። ነገር ግን ሰውዬው በልቡ ባያስበውም እንኳን ከላይ መመሳሰል ብቻውን ሐራም ነው።

6. ወዳጆቼ ሆይ! እንደዚሁም ለአላህ ብሎ የመወዳጀትንና ለአላህ ብሎ ጠላት የማድረግን ዓቂዳ ከሚያበላሹና በሸሪዓ ሐራም መሆናቸው ከተገለፁ ነገሮች ውስጥ አንዱ ኩፋሮችን ከፍ ባሉ ቅፅል ስሞች መጥራት ነው። ይህ አይፈቀድም። እነሱን ማላቅና እንደ ሰይዱድ (አለቃ)፣ ሐኪም (ጥበበኛ) ወይም ዐብቀሪይ (ሙሉ)፣ ጀላለቱል መሊክ (የንጉሱ ቁንጮ) እና እነዚህን የመሳሰሉትን ዓይነት ከፍ ባሉ ቅፅል ስሞች መጥራት አይፈቀድም። ምክንያቱም ይህ ማላቅና ከፍ ያሉ ቅፅል ስሞች እነሱን ከፍ ማድረግንና ማላቅን ስለሚያመለክቱ ነው። ወዳጆቼ ሆይ! እነዚያ የአላህ ጠላት የሆኑትን ኩፋሮችን በነዚህ ቅጽል ስሞች ልንገልፃቸው አይፈቀድም፤ እንደ ሰይዱድ፣ ሐኪም፣ ጀላለቱል መሊክ፣ ዐብቀሪይና የመሳሰሉትን ዓይነት ባሉ ማላቅን፣ ማክበርንና ከፍ ማድረግን በሚያመለክቱ መገለጫዎች መግለፅ አይቻልም። ሁላችንም ተከታዩን የነቢዩን ﷺ ሐዲስ እናውቃለን።

(لا تقولوا للمنافق سيدنا فانّه إنْ يك سيدًا فقد أسخطتم ربكم عز وجل)، وفي رواية: (إذا قال الرجل للمنافق يا سيد فقد أغضب ربه تبارك وتعالى).

"ለሙናፊቅ አለቃችን አትበሉ፤ እሱ አለቃችሁ ከሆነ በእርግጥ ጌታችሁን አስቆጥታችኋል።" በሌላ ዘገባ ደግሞ *"ሰውየው ሙናፊቁን 'አለቃ ሆይ!' ካለ በእርግጥ ጌታውን አስቆጥቷል።"*

ስለዚህ እነሱን ማላቅና ማሞገስን በሚያመለክቱ ከፍ ባሉ ቅፅል ስሞች ኩፋሮችን መግለፅ አይቻልም። ኢማሙ ኢብኑል ቀይዪም ረሒመሁላህ ኩፋሮችን በእነዚህ ቅጽል ስሞች ስለማናገር እንዲህ ይላል:

"قالوا أمّا أن يخاطب بسيدنا ومولانا ونحو ذلك؛ فحرام قطعًا، وفي الحديث المرفوع: (لا تقولوا للمنافق سيدنا فإن يكن سيدكم فقد أغضبتم ربكم)"، قال: "وأمّا تلقيبهم بمعز الدولة وعضد الدولة ونحو ذلك فلا يجوز، كما أنّه لا يجوز ان يسمى سديدًا ولا رشيدًا ولا مؤيدًا ولا صالحًا ونحو ذلك"، قال: "ومن تسمى بشيء من هذه الاسماء لم يجز للمسلم ان يدعوه بها"

"አለቃችን፣ ረዳታችን፣ እና በመሳሰሉት ማናገር ሙሉ በሙሉ ሐራም ነው። መርፉዕ በሆነ ሐዲስ 'ለሙናፊቅ አለቃችን አትበሉ፤ እሱ አለቃችሁ ከሆነ በእርግጥ ጌታችሁን አስቆጥታችኋል።'"ይላል። "ለእነሱ የመንግስቱ አጠናካሪና የመንግስቱ ረዳትና የመሳሰሉትን ብሎ ቅፅል ስም ማውጣት አይፈቀድም። እንደዚሁም ሰዲድ (ትክክለኛ)፣ ረሺድ (ቅን) ወይም ሙኣይዪድ (ረዳት) ወይም ሳሊሕ (መልካም) እና በመሳሰሉት መሰየምም አይቻልም። ለአንድ ሙስሊም ከእነዚህ ስሞች ውስጥ በአንዱ የተሰየመንና የሚጠራን ካፊር ሰው በዚህ ስም ሊጠራው አይፈቀደለትም።"

ስለዚህ ካፊሩን ጀላለተል መሊክ፣ ሰማሐቱ ሸይኽ ወይም ኢማም ወይም አለቃ ወይም ሙሉው እና የመሳሰሉትን ማለት አይቻልም። ማላቅንና ከፍ ማድረግን የሚያመለክት ከፍ ያለ ቅጽል ስም ሁሉ ካፊርን ልንገልፅበት አይፈቀድም። ኢብኑል ቀይዪም " ከነዚህ ስሞች ውስጥ በአንዱ የተሰየመና የሚጠራ ሰው ለአንድ ሙስሊም በሱ ስም ሊጠራው አይፈቀደለትም።" አለ። ዛሬ የሰዎችን ትክክለኛ ሁኔታ ብታስተውል ብዙ እንደዚህ ዓይነት በጣም የሚገርሙ ነገሮችን ታያለህ። በተለይ ይህ በተግባር በብዙኃን መገናኛዎችና ቴሌቪዥኖች ላይ ብዙ ሰዎች እነዚህን ከፍ ያሉ ቅፅል ስሞችን የመጨረሻ ካፊር የሆኑ ሰዎችን ለመጥራት ሲጠቀሙበት ይታያል። እነሱም እነዚያ የሙስሊም ሀገራትን በሰው ሰራሽ ህጎችና በሽርክ የሚያስተዳድሩት ሙርተድ የሆኑ ኩፋር አመራሮች ናቸው። እነሱ የመስቀለኞቹ ቅጥረኞችና የአሜሪካ ጭራዎችና ቡችሎች ናቸው። ከዚያም የጥመትና የጥፋት ዑለማኦች እነዚያን መሪዎች ጀላለቱል መሊክ፣ ክቡር፣ ክቡርነትዎና የመሳሰሉ ከፍ ያሉ ቅፅል ስሞችን ይሰጧቸዋል። ዑለማኡ ሱእና ኩፋር ሑካሞችን አላህ ይጋደላቸው!

7. እንደዚሁም የአልወላእ ወልበራእን ሙሉነትን ከሚያጎድሉ ነገሮች ውስጥ ሌላው ኩፋሮችን ሠራተኛ አድርጎ መያዝ ነው። አንዳንድ አህሉል ዒልም ኩፋሮችን ሙስሊሞች ጋር እንደ ሹፌር፣ አገልጋይና የመሳሰሉትን ማድረግ ሐራም እንደሚሆን አውስተዋል። ለዚህም ከላይ ያወሳነውን አቢ ሙሳ አልአሽዓሪይ አንድን ክርስቲያን ፀሐፊ አድርጎ ዑመር

ረ.ዐ. ያጥላላበትንና ሙስሊምን አታደርግም ነበር ወይ ያለበትን ታሪክ እንደማስረጃ ያቀርባሉ። እንደዚሁም ሙዓዊያህ ረ.ዐ. ስራው ውስጥ አንድ ክርስቲያን ፀሐፊ በነበረ ጊዜ ዑመር ረ.ዐ. ሙስሊሞች እያሉ ካፊርን እንዳያሰራ በመከልከል እንዲህ አለው፡

"أمّا بعد: فإن النصرانيّ قد مات، والسلام"،

”ክርስቲያኑ ሞቷል። ሰላም“

ይህ ከመሆኑ ጋር አንዳንድ ሥራዎች ላይ ለችግር ኩፋሮችን ማሠራት እንደሚቻል ማሳሰብ ያስፈልጋል። ካፊሮችን አለማሠራትና ሠራተኛ አድርጎ አለመያዝ መሠረት መሆኑ ትክክል ነው። ነገር ግን አንዳንድ ሥራዎች ላይ እነሱን ማሠራት ይፈቀዳል፤ ይህም በችግር ጊዜ ነው። ኢማሙ አልቡኻሪይ በሰሒሑ እንዲህ ይላል፡

"باب استئجار المشركين عند الضرورة أو إذا لم يوجد أهل الإسلام"،

“ለችግር ጊዜ ወይም ሙስሊም ባልተገኘበት ጊዜ ካፊሮችን ስለመቅጠር”

قال: "وعامل النبي -ﷺ- يهود خيبر"،

“ነቢዩ ﷺ የኸይበር የሁዶችን አሠርተዋል።“

ኢማሙ ኢብን ሐጀር ረሒመሁላህ ሰሒሕ አልቡኻሪይ ሸርሕ ውስጥ እንዲህ ብሏል፡

قال: "هذه الترجمة مشعرة بأن المصنف -أي البخاري- يرى بامتناع استئجار المشرك، حربيًا كان أو ذميًا إلّا عند الاحتياج الى ذلك كتعذر وجود مسلم يكفي في ذلك"، قال: "وقد روى عبد الرزاق عن ابن جرير عن ابن شهاب قال: "لم يكن للنبي -ﷺ- عمالٌ يعملون بها نخل خيبر وزرعها، فدعا النبي -ﷺ- يهود خيبر فدفعها إليهم"،

”’ይህ ጸሐፊው (ቡኻሪይ) ለሥራው በቂ የሆነ ሙስሊም ማግኘት አለመቻል ዓይነት ችግር ሲኖር እንጂ ሙሽሪክን ሐርቢይም ሆነ ዚምሚይ መቅጠር አይቻልም እንደሚል ያስገነዝባል።’ ዓብዱረረዛቅ ከኢብን ጀሪር ከኢብን ሺሀብ እንዲህ ሲል ዘግቧል፡ ለነቢዩ ﷺ የኸይበርን ቴምርና አዝርዕት የሚያሰሯቸው ሠራተኞች አልነበሯቸውም፤ ነቢዩም صلى الله عليه وسلم ‘የኸይበር የሁዶችን ጠርተው እነሱ እንዲሠሩ ሰጧቸው።“ አለ

ብዙዎች ፉቀሀኦች ኩፋሮችን ያለ ደሩራም ማሠራት ይፈቀዳል የሚሉ መሆኑ ትክክል ነው። ይሁንና ራጂሑ (የተሻለውና የሚያመዝነው) ግን ኢማሙ አልቡኻሪይ የሄደበት ኩፋሮችን ለደሩራ እንጂ ማሠራት አይቻልም የሚለው ነው። በተለይም ነቢዩ ﷺ በሌላ ኢማሙ አልሙስሊም በዘገበው ሐዲስ

ارجع، فلن استعين بمشرك

“ተመለስ! ፈፅሞ በሙሽሪክ አልታገዝም።” ማለታቸው ነው።

ነገር ግን መሠረቱ ሙስሊምን ማሠራትና ኩፋሮችን አለመቅጠር መሆኑ እንዳለ ነው። ምክንያቱም ካፊርን ማሠራት እነሱን ማብቃት ሲሆን አንዳንዴም የማክበርም ትርጉም ይኖረዋል። ይሁንና ለደሩራ ግን እነሱን ማሰራቱ ወይም ሠራተኛ ማድረጉ የሚከለክል ነገር የለውም ብቻ ሳይሆን ምንም ችግር የሌለው ነው። ነገር ግን የሚሠሩት ነገር ስለሙስሊሞች ውክልና ወይም ስልጣን ወይም ሚኒስትርነትና የመሳሰሉት መሆን የለበትም። ይህ በትክክል የአልወላእ ወልበራእን ሙሉነት ያጠፋል። ይህ ዓቂዳ በሙስሊሞች ልብ ውስጥ የተጠበቀና የተከበረ ሆኖ መቆየቱ ግድ ነው።

8. ወዳጆቼ ሆይ! ኩፋሮችን ረዳት ወደ ማድረግና መወዳጀት የሚያደርሱ በመሆናቸው ምክንያት በሸሪዓ ሐራምነታቸው የተገለፁ ተግባራትንና ንግግሮችን ማውሳታችንን ቀጥለናል። ሸሪዓ ወደ ኩፍር፣ ሽርክና ሐራም ወደሆነ ነገር የሚያደርሱ ክፍተቶችን በመዝጋት መጥቷልና እነዚህን ክፍተቶችን መዝጋት ግድ ነው።

ከእነዚህ የአልሙዋላት ወልሙዓዳት ዓቂዳን ሙሉነት ከሚያበላሹ ድርጊቶችና ንግግሮች ውስጥ አንዱ ኩፋሮችን በመጀመሪያ (ቀድሞ) ሰላም ማለት ነው። ሙስሊሙ ካፊሮችን በሰላምታ መጀመር ሐራም ነው። ሙስሊም በዘገበው ሐዲስ ነቢዩ ﷺ እንዲህ ብለዋል፡

(لا تبدأوا اليهود ولا النصارى بالسلام، فإذا لقيتم أحدهم في طريق فاضطروه إلى أضيقه)،

አይሁዶችንና ክርስቲያኖችን በሰላምታ አትጀምሯቸው፤ ከአንዳቸው ጋር በመንገድ ከተገናኛችሁ ወደ ጠባቡ መንገድ አስገድዱት።

ይህ ያለምንም ጥርጥር በአይሁዶችና ክርስቲያኖች ብቻ የተለየ አይደለም፤ ይልቁንም ሁሉንም ካፊሮች የሚያጠቃልል ነው። አሕመድ ዘንድ አንድ ሐዲስ ላይ እንደተዘገበው፡

قال عليه الصلاة والسلام: (إذا لقيتموهم في طريق فلا تبدؤوهم بالسلام واضطروهم الى أضيقها)، قال زهير أحد رواة الحديث: "فقلت لسهيل: اليهود والنصارى؟ فقال: المشركون)،

ነቢዩ ﷺ "እነሱ ጋር መንገድ ላይ በተጋናኛችሁ ጊዜ በሠላምታ አትጀምሯቸው፤ ወደ ጠባቡ መንገድም አስገድዷቸው።" አሉ። ከሐዲሱ ዘጋቢዎች ውስጥ አንዱ ዘጋቢ የሆነው ዙሀይር ለሱሀይል 'አይሁዶችንና ክርስቲያኖችን?' አልኩት፤ እሱም 'ሙሽሪኮች' አለኝ። ብሏል።

ቀድሞ ሰላምታ መስጠት ሐራም ከመሆኑም ጋር እነሱ ከጀመሩ ግን መመለስ ይፈቀዳል። 'አስሰላሙ ዓለይኩም' ካሉ 'ወዓለይኩም' በማለት እንመልሳለን። በቡኻሪይ ሐዲስ እንደመጣው ነቢዩ ﷺ እንዲህ ብለዋል፡

(إذا سلّم عليكم أهل الكتاب فقولوا وعليكم)،

አህሉል ኪታቦች 'አሰሰላሙ ዓለይኩም' (ሰላም በናንተ ላይ ይሁን) ካሏችሁ 'ወዓለይኩም' (በናንተም ላይ) በሏቸው።

በዚህም ምክንያት ይህንን የነቢዩ ﷺ ንግግር በመከተል ለሠላምታቸው መልስ ስንሰጥ 'ወዓለይኩም' ብሎ ማቆም ይገባል። አህሉል ዒልም 'አስሰላሙ ዐላ መኒትተበዐል ሁዳ' በማለት ቀድሞ ሰላም ማለት እንደሚቻል አውስተዋል። ነቢዩ ﷺ ወደ ሂረቅል በፃፉት ደብዳቤ ውስጥ መክፈቻው ላይ የፃፉት ይህ እንደሚፈቀድ ያመለክታል። ደብዳቤው እንዲህ ይላል፡

(بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ من محمد ابن عبد الله ورسوله الى هرقل عظيم الروم سلام على من اتبع الهدى، فإنّي أدعوك بدعاية الإسلام، أسلم تسلم يؤتك الله اجرك مرتين)،

"በአላህ ስም እጅግ በጣም አዛኝ እጅግ በጣም ሩህሩህ በሆነው፤ ከሙሐመድ ኢብን ዓብዲላህ የአላህ መልእክተኛ ለሂረቅል የሩሙ መሪ፤ ሰላም ቅኑን መንገድ በተከተለ ላይ ይሁን! ወደ ኢስላም እጠራሀለሁ፤ ስለም ሰላም ትሆናለህ፤ ምንዳህን አላህ እጥፍ አድርጎ ይሰጥሀል።"

ስለዚህ ያለምንም ጥርጥር 'አስሰላሙ ዓላ መኒትተበዐል ሁዳ' (ሰላም ቅኑን መንገድ በተከተለ ላይ ይሁን) በማለት ለእነሱ ቀድሞ ሰላምታ ማቅረብ ይቻላል።

ይሁንና አንዳንድ ሰዎች ልምድ ያደረጓቸው እንደ ከይፈ አምሰይት (እንዴት አመሸህ)፣ ሰባሐል ኺይር (ደህና አደርክ)፣ መርሐበን (እንኳን ደህና መጣህ) እና እነዚህን የመሳሰሉት ሌላ የሰላምታ ዓይነቶች እነሱን በሰላምታ መጀመሩ የተከለከለው ሸሪዓዊ የሰላምታ ዓይነት ውስጥ አይደሉም። እነዚህ የአቀባበል ዓይነቶች ከመሆን አያልፉም። ምክንያቱም ሰላምታ ማክበርንና ዱዓእ ማድረግን ይይዛል። እነዚህ ግን አስሰላሙ ዐለይኩም ስትል ያለው ዱዓእ ማድረግ እና እንደዚሁም ማክበር ስሌለባቸው ከሰላምታ ትርጉም ጋር ይለያያሉ። በመሆኑም እነዚህ ላይ ያለው ነገር ቀለል ያለ ነው። ይሁንና እነዚህንም ማብዛት ፈፅሞ ተገቢ አይደለም። እነዚህን በማለቱ ልቦቻቸውን ለኢስላም ለማለማመድ ወይም ሙስሊሙ ደካማ ሆኖ ይህንን ከፋታቸውን ለመከላከል የሚያደርገው ከሆነና የመሳሰሉት ሸሪዓዊ ጥቅም ካለውና 'እንኳን ደህና መጣችሁ' ወይም 'እንዴት ናችሁ' ወይም 'እንዴት አደራችሁ' እና የመሳሰሉትን ቀድሞ ቢላቸው ችግር የለውም፤ ይሁንና ሳይበዛ ነው። ይህ እነሱን ወደ መወዳጀት ወይም እነሱን ወደ መውደድ ወይም እነሱን ወደማላቅ የሚያመራ ከሆነ ግን ጥርጥር የሌለው ሊርቁት የሚገባ ነው።

እንደዚሁም ሙስሊሞቹ ከኩፋሮች ጋር አንድ ቦታ ላይ ተቀላቅለው ከሆነ አስሰላሙ ዐለይኩም በማለት በሰላምታ መጀመር ይቻላል። ነገር ግን ሙስሊሞቹን በማሰብ ነው። ቡኻሪይ ረሒመሁላህ በሰሒሁ ውስጥ እንዲህ ይላል፤

"باب التسليم في مجلس فيه أخلاط من المسلمين والمشركين"

ሙስሊሞችና ሙሽሪኮች ተቀላቅለው በተቀመጡበት ቦታ ሰላምታ ስለማቅረብ የሚያወራ ባብ

በመቀጠልም ይህንን የኡሳማን ሐዲስ አስከተለ፡

حديث اسامة -رضي الله عنه-: "أن النبي -ﷺ- مر في مجلس فيه أخلاط من المسلمين والمشركين عبدة الأوثان واليهود؛ فسلّم عليهم النبي -ﷺ-".

ኡሳማህ ረ.ዐ. *"ነቢዩ ﷺ ሙስሊሞች፣ ጣዖት አምላኪ ሙሽሪኮችና አይሁዶች በተቀመጡበት አለፉና ነቢዩም صلى الله عليه وسلم አሰሰላሙ ዓለይኩም አሏቸው"* ብሏል።

9. ከተከለከሉት ተግባራት ውስጥ ሌላው ለኩፉሮች መንገድ ማስፋት ነው። ይህም ነቢዩ ﷺ ተከታዩን በማለታቸው ነው፡

(فإذا لقيتم أحدهم في طريق فاضطروه إلى أضيقه)،

"እንዳቸው ጋር መንገድ ላይ በተገናኛችሁ ጊዜ ወደጠባቡ አስገድዱት"

ስለዚህ ሙስሊሙ ለካፊሮች መንገድ ሊለቅላቸው አይፈቀድለትም። ይህም በዚህ ተግባር ውስጥ እነሱን ከፍ ማድረግ፣ ማክበር፣ ማላቅና ትልቅ ቦታ መስጠት ስላለው ነው። ይሁንና 'ወደጠባቡ አስገድዱት' ማለት ትርጉሙን ልንረዳ ግድ ይለናል። ምክንያቱም አንዳንድ ሰዎች ይህንን ሐዲስ አንድን ካፊር ባየህ ቁጥር ወደእሱ ሄደህ ወደ ግድግዳ ወይም ወደ ጠባቡ መንገድ እንዲሄድ እስከታስገድደው ድረስ ልትጋፋው ነው ብለው ተረድተውታል። ነገሩ ግን በእርግጥ እንደዚህ አይደለም። የነቢዩ ﷺ አስተምህሮቻቸውም እንዲህ አልነበረም፤ እርሳቸው አንድን ካፊር ባዩ ቁጥር ሄደው ከእሱ ጋር መንገድ የሚጋፉ አልነበሩም። ታዲያ የዚህ ሐዲስ 'ወደ ጠባቡ አስገድዷቸው' የሚለው ትርጉም ምን ማለት ነው?

ለአላህ ብዬ የምወዳችሁ ወዳጆቼ! የዚህ ትርጉም ሙስሊሙ የልቅናና የአሸናፊነት ባለቤት ነው ማለት ነው። ولله العزة ولرسوله وللمؤمنين አሸናፊነትም ለአላህ፣ ለመልክተኛውና ለምእምናን ነው፡፡ ካፊሩ ያለው ወራዳነትና ትንሽነት ነው። ኢስላማዊው ማህበረሰብ ውስጥ ለምሳሌ አህሉ ዚምማህ (ጥበቃ ያላቸው) አንዳንድ ኩፋሮች የተቀላቀሉ ሲሆን እነዚህ ግብር (ጂዝያ) እየከፈሉ ሙስሊሙ ማህበረሰብ ውስጥ የሚኖሩ ኩፋር አህለዚምማዎች የራሳቸው የሆነ ዱንያዊ ኑሮ፣ ንግድና ስራዎች እንደሚኖራቸው አያጠራጥርም። በዚህም ምክንያት በተለይ እንደ ሆስፒታሎች፣ ፖሊስ ጣቢያዎችና ፍርድ ቤቶችና የመሳሰሉት የማህበረሰብ አገልግሎት መስጫ ተቋማት አካባቢዎች ሙስሊሞችና ካፊሮች መካከል መቀላቀል ይኖራል። አንዳንድ ጊዜ የማህበረሰብ አገልግሎት መስጫ ተቋማት ውስጥ በሙስሊሞችና ካፊሮች መቀላቀል ምክንያት መንገድ ወይም በር ላይ የሙስሊሙና የካፊሩ ፊት ለፊት መገጣጠም ይከሰታል። እናም እዚህ ጋር የተፈለገው ሙስሊሙ ከካፊሩ ጋር መንገድ ላይ፣ መተላለፊያ መንገዶች፣ ወይም የክፍል መግቢያና መውጫ በር ወይም ኮሪደሮችና የመሳሰሉ ቦታዎች ላይ ፊት ለፊት ሲገናኙ ሙስሊሙ መንገዱን ሳይለቅ ቀጥ ብሎና በራሱ የተማመነ ሆኖ መሄዱን ይቀጥላል፤ ካፊሩ ለሙስሊሙ መንገድ የሚለቀው የሚያሰፋውና ራሱን ዝቅ የሚያደርገው እሱ ነው። የዚህ ተገላቢጦሽ አይደለም።

ይህን በአዕምሮዋችን መሳል እንችል ዘንድ ምሳሌ እንስጥ። ለምሳሌ አንተ ወደ አንድ ሆስፒታል ሄደሃል እንበል። ከዚያም ወደ አንድ ክፍል ለመግባት ፈልግክ፤ እየገባህ እያለ ወይም ልትገባ ስትል አንድ ካፊር እየወጣ ነው። እናም አንተና ካፊሩ በክፍሉ በር ላይ ተገጣጠማችሁ። ስለዚህ መንገድ መልቀቅ ያለበት ማን ነው? ካፊሩ እሱ ነው መንገድ መልቀቅ ያለበት። እሱ ነው ሙስሊሙ እስኪያልፍ ድረስ የሚያፈገፍገው እንጂ ተገላቢጦሹ አይደለም። በመሆኑም ተከታዩን የነቢያችንን ﷺ ሐዲስ ተግባራዊ በማድረግ ለካፊሩ መንገድ መልቀቅና ማፈግፈግ በሙስሊም ላይ ሐራም ነው።

(فإذا لقيتم أحدهم في طريق فاضطروه الى أضيقه)،

"እንዳቸው ጋር መንገድ ላይ በተገናኛችሁ ጊዜ ወደ ጠባቡ አስገድዱት።"

ማለትም እሱ ነው የሚያፈገፍገው፣ ራሱን ዝቅ የሚያደርገውና ሙስሊሙ ያልፍ ዘንድ ራቅ የሚለው እንጂ ተቃራኒው አይደለም ለማለት ነው። ይህ ካፊር ግትር ካለና እምቢ ካለ ግን የዚህ ጊዜ ሙስሊሙ አካሄዱንና እርምጃዉን ሳይቀንስ ቀጥ ብሎና በራሱ የተማመነ ሆኖ በመሄድ ወደ ጠባቡ መንገድ ይገፈዋል። ስለዚህ ይህንን ሐዲስ ያስተዋለ ሰው የኢስላምንና የሙስሊሞችን ትክክለኛ አሸናፊነትንና የኩፍርና የካፊሮችን ወረዳነትን ይረዳል። እዚህ ውስጥ ለእነዚያ በሸሪዓችን ለሚያፍሩ ሰዎች በጣም ትልቅ መልስ አለ። ምክንያቱም እነዚህ ክርስቲያኖች ጋር ራሳቸውን ዝቅ የሚያደርጉና ክርስቲያኖችን የሚወዱ ሰዎች ብዙዎቹን እነዚህ ሐዲሶች በመወሳታቸው ሲሚሸማቀቁ፣ ሲተረጉሙት፣ ሲጠመዝዙትና ሲቀያይሩት ታገኛቸዋለህ፤ አላህ ይጋደላቸው! አንዳንድ ዝንባሌያቸውን የሚከተሉ ሰዎች ካወሷቸው በጣም የሚገርሙ ነገሮች ውስጥ አንዱ 'ይህ ሐዲስ የተነገረበት የራሱ አጋጣሚ ነበረው፤ ከዚያ ጊዜ በኋላ ግን ተሽሮ በሱ

መስራት አብቅቷል’ ማለታቸው ነው። ይህ ሁሉ በነቢያችን ﷺ ሱንናህ በመሸማቀቃቸው ነው። ይህ እነዚህ ዝንባሌያቸውን የሚከተሉ የቢድዓ ሰዎች የታመሙትን ስነልቦናዊ ሽንፈትን ብቻ ነው የሚያሳየው።

10. እንደዚሁም የአልወላእ ወልበራእን ሙሉነት ከሚያበላሹ ንግግሮች ውስጥ አንዱ ኩፋሮችን በደስታቸው ጊዜ እንኳን ደስ አላችሁና እንኳን አደረሳችሁ ማለት ነው። ኩፋሮችን እንኳን ደስ አላችሁ ወይም እንኳን አደረሳችሁ ማለት ለሁለት ይከፈላል። እንኳን አደረሳችሁ የሚባለው እንደ ፋሲካ (ዒድ አልፈስሕ) ወይም ለገና (ዒድ አልሚላድ) ከሆነ ይህ ግልፅ የሆነ ኩፍር ነው፤ ምክንያቱም ይህ እነሱን መወዳጀት (ሙዋላት) ነው፤ በኩፍራቸው መደሰትንም ያመለክታል። ኩፋሮችን በበዓላቶቻቸው እንኳን አደረሳችሁ ማለት ሰሒሑ ኩፍር መሆኑ ነው። ማለትም በሽርካቸው መደሰትን የሚያመለክት ስለሆነና እነሱንም ከመወዳጀት ዓይነት ውስጥ በመሆኑ ትልቁ ኩፍር ነው። በጣም እንጠንቀቅ! እነዚህ ክሪስማስን (ገና) የሚያከብሩ ክርስቲያኖች ትክክለኛው የሚያከብሩትና የሚደሰቱት ‘የጌታ ልጅ ተወለደ’ በማለት ነው። አላህ ከዚህ ነገር ከፍ ያለ ልቅናን የላቀ ነው። ለዚህ በዓል ደግሞ እንኳን አደረሳችሁ፣ የተባረከ ይሁን፣ መልካም በዓል ማለት ያለምንም ጥርጥር ይህንን ኩፍር መውደድንና ከእነሱ ንፁሕ አለመሆንን ያመለክታል። ይህንንም መነሻ በማድረግ ኢብኑል ቀዪም እንዲህ ይላል፡

"وأمّا التهنئة بشعائر الكفار المختصة بهم فحرام بالاتفاق، مثل ان يهنئهم بأعيادهم وصومهم فيقول عيد مبارك عليك أو تهنئ بهذا العيد أو نحوه؛ فهذا إن سلم قائله من الكفر فهو من المحرمات، فمن هنئ عبدا بمعصية أو بدعة أو كفر فقد تعرض لمقت الله وسخطه"،

“የኩፋሮች ብቻ መገለጫ ለሆኑ ነገሮች እንኳን ደስ አላችሁ ማለት ያለምንም የዑለማኦች ልዩነት ሐራም ነው። ለምሳሌ ለበዓላቶቻቸውና ለፆማቸው እንኳን አደረሳችሁ፣ የተባረከ በዓል ይሁንልህ፣ የደስታ በዓል ይሁንልህ እና የመሳሰሉትን ማለት ይህንን ባዩ ሰው ምናልባት ከኩፍር ቢድን እንኳን ጉዳዩ ሐራም ከሆኑ ነገሮች ውስጥ ነው። አንድን ሰው አላህን በማመፅ ወይም በቢድዓ ወይም በኩፍር እንኳን ደስ አለህ ያለ ሰው በእርግጥ ለአላህ ጥላቻና ቁጣ ተጋልጧል።”

ነገሩ እንዲህ ሆኖ ሳለ ግን በጣም የሚገርመው ነገር አንዳንድ ዒልም አለን ባዮች ክርስቲያኖችን ለልደት (ገና) በዓላቸው እንኳን አደረሳችሁ ማለት ይፈቀዳል ሲሉ መታየታቸው ነው። ለምሳሌ ከእነሱ ውስጥ ዚንዲቁ ደጃል አልቡጢ ከዓመታት በፊት ለክርስቲያኖች የገና በዓልና ሌሎች በዓላቶቻቸው እንኳን አደረሳችሁ ማለት ይቻላል ብሎ ፈትዋ ሰጥቷል። እንደዚሁም ኩፋሮችን ለሐይማኖታዊ በዓሎቻቸው እንኳን አደረሳችሁ ማለት ይፈቀዳል ብለው ፈትዋ ከሰጡት ውስጥ ሌላው ደጅጃሉ ዩሱፍ አልቀርዳዊ ነው። ከኢኽዋን ጀማዓህ ፉቀሃኦች ውስጥ ብዙዎቹ በዚህ ትልቅ አስቀያሚ ቢድዓ ውስጥ ተዘፍቀዋል። ምክንያቱም እነሱ ዘንድ አይቀሬ ከሆነው የሀገራዊነት (አልወጠኒያ) አካል አድርገው ስለሚቆጥሩት ነው። እንደዚሁም ጋዛን በሰው ሠራሽ ህግና በኩፍር ህገ መንግስት የሚያስተዳድረው የሐማስ ንቅናቄ (ሐረከቱ ሐማስ) በየዓመቱ ክርስቲያኖችን ለገና የልደት በዓላቸው እንኳን ደስ አላችሁ ማለት የንቅናቄውና የአመራሮቹ ልምድ ሆኗል። ይህ በእርግጥ ከተውሒድ ዓቂዳ ማፈንገጥና ሙእሚኖችን ከመወዳጀትና ካፊሮችን ጠላት ከማድረግ ማፈንገጥና መገልበጥ እንጂ ሌላ አይደለም። ከዚህ በአላህ እንጠበቃለን።

ኩፋሮችን በዱንያዊ ደስታቸው ለምሳሌ ልጅ የተወለደለት ወይም ከሆነ አደጋና መጥፎ ነገር ወይም በሽታ የተረፈ ሰውና ለመሳሰሉ ነገሮች እንኳን ደስ አላችሁ ማለቱ በእርግጥ በአህሉል ዒልም መካከል ኺላፍ (ልዩነት) አለው። ከእነሱ ውስጥ ክልክል ነው ያሉ እንዳሉ ሁላ ከእነሱ ውስጥም ይፈቀዳል ያሉም አሉ። ኢብኑል ቀዪም እንዲህ ይላል፡

كما قال ابن القيم -رحمه الله-: "فصل في تهنئتهم بزوجة أو ولد أو قدوم غائب أو عافية أو سلامة من مكروه ونحو ذلك، وقد اختلفت الرواية في ذلك عن أحمد فأباحها مرة ومنعها أخرى"،

“ለጋብቻ፣ ልጅ ሲወለድ፣ የጠፋ ሰው ሲመጣ ወይም ሰላም ሲሆን ወይም ከአደጋና መጥፎ ነገር በመትረፉና በመሳሰሉት ሁኔታዎች እነሱን እንኳን ደስ አላችሁ ማለት ላይ ከአሕመድ የተነገሩ ዘገባዎች ተለያይተዋል፤ አንዴ ይፈቀዳል ብሏል፤ ሌላ ጊዜ ደግሞ ክልክል ነው ብሏል።”

ስለዚህ ልጅ የተወለደለት ወይም ያገባና በመሳሰሉት ዱንያዊ ደስታዎቻቸው ላይ እንኳን ደስ አላችሁ ማለት ልባቸውን ለኢስላም እንደ ማለማመድና መልካም ውለታቸውን እንደመመለስ ዓይነት ላለ ሸሪዓዊ ጥቅም ከሆነ ይቻላል ልንል እንችላለን። ነገር ግን ምንም ዓይነት ሸሪዓዊ ጥቅም ከሌለው የተሻለ የሚሆነው ከዚህ ነገር መራቁ ነው። ወላሁ አዕለም።

አሁን ኩፋሮችን ስለሚደርስባቸው አደጋ ማፅናናትን በተመለከተ እናያለን። ተዋጊ ሰዎች (አህሉ ሐርብ) ከሆኑ በአንድ አፍ እነሱን ማፅናናት አይቻልም። ኢስላምን የሚዋጋ ካፊር ስለደረሰበት አደጋ አናፅናናውም። ተዕዚያ ማለት እውነታው አደጋ የደረሰበትን ሰው ሐዘኑ እንዲወገድለት ማፅናናትና እንዲረሳ ማድረግ ነው። እኛ እነሱ ላይ አላሁ ዐዝዘ ወጀል አደጋዎችንና ቅጣቶችን እንዲያወርድባቸው እንወዳለን፤ እንመኛለን። አላህ እንዲህ ይላል፡

قُلْ هَلْ تَرَبَّصُونَ بِنَآ إِلَّآ إِحْدَى ٱلْحُسْنَيَيْنِۖ وَنَحْنُ نَتَرَبَّصُ بِكُمْ أَن يُصِيبَكُمُ ٱللَّهُ بِعَذَابٍ مِّنْ عِندِهِۦٓ أَوْ بِأَيْدِينَاۖ فَتَرَبَّصُوٓاْ إِنَّا مَعَكُم مُّتَرَبِّصُونَ [التوبة: 52]،

«በእኛ ላይ ከሁለቱ መልካሞች አንደኛዋን እንጂ ሌላን ትጠባበቃላችሁን? እኛም አላህ ከእርሱ በኾነው ቅጣት ወይም በእጆቻችን የሚያጠፋችሁ መኾኑን በናንተ ላይ እንጠባበቃለን፡፡ ተጠባበቁም እኛ ከእናንተ ጋር ተጠባባቂዎች ነንና» በላቸው፡፡

ከመሆኑም ጋር አንዳንድ አህለል ዒልም አህለ ዚምማህ የሆኑ ኩፋሮችን ለመስለሐ ይፈቀዳል ብለዋል። ማለትም ልባቸውን ለኢስላም ለማለማመድ ወይም ላደረጉት መልካም ነገር ለመካስ ማፅናናት ይቻላል። ከዚህ ውጪ ያሉ የሸሪዓዊ ጥቅም ዓይነቶች ግን እነሱን ከማፅናናት ይቆጠባል። ኢብኑ አልቀዪም ረሒመሁላህ ኩፋሮችን ማፅናናት በዑለማኦች መካከል ኺላፍ ያለበት ጉዳይ መሆኑን አውስቷል። ይህ ንግግር አህለ ዚምማዎችን በተመለከተ ነው። አህሉል ሐርብ ከሆኑ ግን በፍፁም እነሱን ማፅናናት አይቻልም። ይልቅ አላሁ ዐዝዘ ወጀል አደጋዎችን፣ ህመሞችንና በሽታዎችን እንዲያመጣባቸው እንለምነዋለን።

አሁን ደግሞ ሌላን ጉዳይ እንይ። እሱም የታመመ ካፊርን መጠየቅ ሑክሙ ምንድን ነው የሚለው ነው። ቡኻሪይ ረሒመሁላህ በሰሒሑ "باب عيادة المشرك" 'የታመመን ሙሽሪክ ስለመጠየቅ' በሚል ርዕስ አድርጓል። በዚህም ርዕስ ሥር ተከታዩን የአነስ ረ.ዐ. ሐዲስ አስፍሯል፡

عن انس -رضي الله عنه-: "ان غلامًا ليهود كان يخدم النبي -صلى الله عليه وسلم-، فمرض فأتاه النبي -صلى الله عليه وسلم- يعوده فقال: أسلم فأسلم"

አነስ ረ.ዐ. 'አንድ ነቢዩን ﷺ ሲያገለግል የነበረ የአይሁድ ልጅ ታም ነቢዩ ﷺ ሊጠይቁት መጡና ስለም ሰላም ትሆናለህ አሉት' ብሏል።

እንደዚሁም አቡጣሊብ ጣዕረ-ሞት ላይ እያለ ነቢዩ ﷺ ሊጠይቁት ወደሱ መጥተዋል፤ እሱንም ኢስላምን እንዲቀበል ጥያቄ ሲያቀርቡለት ነበር። ከዚህም በመነሳት ዑለማኦች የታመመን ካፊር መጠየቅ እንዲሰልም ጥያቄ ለማቅረብ ከሆነ ይቻላል፤ እንዲሰልም ለመጠየቅ ካልሆነ ግን አይቻልም ብለዋል። ኢብን ሐጀር ረሒመሁላህ ፈትሑል ባሪ ውስጥ እንዲህ ይላል፡

"قال ابن بطّال إنما تشرع عيادته -أي الكافر- إذا رجيَ ان يجيب إلى الدخول في الإسلام، فأمّا إذا لم يطمع في ذلك؛ فلا" انتهى،

"ኢብኑ በጦጣል 'እሱን (ካፊርን) መጠየቁ የሚፈቀደው ወደ ኢስላም እንዲገባ የሚቀርብለትን ጥያቄ ይቀበላል ተብሎ ተስፋ ሲደረግ ነው። ለዚህ ፍላጎት የሌለው ከሆነ ግን አይፈቀድም' ብሏል።

አልኢማም ኢብኑ ሐጀር እንዲህ ይላል፤

قال الإمام ابن حجر: "والذي يظهر أن ذلك يختلف باختلاف المقاصد فقد يقع بعيادته مصلحة أخرى"،

"ግልፅ የሆነው ነገር ይህ ዓላማው እንደመለያየቱ መጠን ሑክሙም እንደሚለያይ ነው። እሱን በመጠየቅ ሌሎች መስለሐዎች (ጥቅሞች) ሊኖረው ይችላል።"

ማለትም የታመመ ካፊርን በመጠየቅ ለምሳሌ ልባቸውን ለኢስላም ማለማመድና ደካማ የሆነ ሰው ደግሞ ተንኮላቸውን ለመከላከል ዓይነት የጎላ የሆነ ሌላ ሸሪዓዊ ጥቅም ካለው የተፈቀደ ነው። ጉዳዩ በእርግጥ ዑለማኦች መካከል ኺላፍ ያለበት ነገር ነው። ትክክለኛውን አላሁ ተዓላ አዕለም።

II. ሌላው ወዳጆቼ! በትክክል ኩፋሮችን ወደ መወዳጀት የሚያደርስ የሆነው ሐራም ከሚሆኑ ተግባራት ውስጥ አንዱ ለእነሱ ተነስቶ መቆም ነው። ሰዎች የሚመጣን ሰው ለማክበርና ለማላቅ ከተቀመጡበት መነሳት ልምድ አድርገውታል።

እዚህ ጋር በተለይ ሙስሊሞች ጋር ካፊሮች ተቀላቅለው ባሉበት ሁኔታ ያለው ሑክሙ ጥያቄ ሊነሳ ይችላል። ለምሳሌ ምናልባት ከአህለ ዚምማዎች ውስጥ አንዱ ካፊር ሲገባና አንዳንድ ሰዎችም እሱን ለማክበር ከተቀመጡበት ሲነሱ ልታገኝ ትችላለህ። ይህ ተግባር ሐራም ነው፤ እዚህ ድርጊት ውስጥ ለካፊሩ አሸናፊነት፣ ማላቅና፣ ማክበር ስለሚኖረው አይፈቀድም። አላሁ ዐዝዘ ወጀል ኩፋሮችን ወደ ማላቅ የሚያደርስ ነገርን ሁሉ ከልክሏል። ኢማሙ አልቀራፊይ እንዲህ ብሏል፡

قال الامام القرافي -رحمه الله-: "فإخلاء المجالس لهم -أي للكفار- عند قدومهم علينا، والقيام لهم حين إذ، ونداؤهم بالأسماء العظيمة، هذا كله حرام" انتهى كلامه يرحمه الله،

”ወደ እኛ በመጡ (ኩፋሮች) ጊዜ ለእነሱ መቀመጫ ቦታዎችን መልቀቅ፣ በዚህም ጊዜ ለእነሱ መነሳትና መቆም እና በትላልቅ ስሞች እነሱን መጥራት ይህ ሁሉ ሐራም ነው።“

እንዲህ ከሆነ ታዲያ እነዚያ ለክርስቲያቹ የሚዋደቁት፣ የሚያልቋቸው፣ የሚያከብሯቸውና ሰዎችንም እንኳን አደረሳችሁ እንዲሏቸው የሚሰብኩ ሰዎች የት ናቸው? ይህንን ሁሉ ግን የሚያደርጉት በኢስላም ስም ነው። ነዑዙ ቢላህ!

ወንድሜ ሆይ ተመልከት! አንዳንድ ሰዎች ትንሽ አድርገው የሚያዩዋቸው ተግባራት ከመሆናቸው ጋር ሸሪዓ ግን ሐራም ለመሆናቸው ግልፅ መረጃ አስቀምጧል። የሸሪዓ መረጃዎችና ዓላማዎቹ ሐራም ለመሆናቸው አመላክተዋል። እነሱን በሰላምታ መጀመርና ለእነሱ መንገድ መልቀቅ ሁሉም ሐራምነታቸውን በተመለከተ ሸሪዓ አስቀምጧል። አንዳንድ ሰዎች ግን ትንሽ ነገር አድርገው ያስቡታል። እነዚህ አይሁዶችን፣ ክርስቲያኖችንና ሌሎችንም ግልፅ የሆነ ማላቅ ያለባቸው ነገሮች ይበልጥ ትልቅና አደገኛ የሆኑ ተግባራት ሐራምነት የበለጠ ነው።

ከእነዚያ ዑለማኡች ዑለማኡስሱእ ውስጥ እነዚያ በኢስላም ስም የሚናገሩት ሙስሊም ነን ባዮች የት ናቸው? አላህን ዐዝዘ ወጀል መጋለጣቸውንና መጥፋታቸውን እንዲያፈጥነው እንጠይቀዋለን። እርሱ የዚህ ባለቤትና ይህንንም ማድረጉ ላይ ቻይ ነው።

12. ወዳጆቼ ሆይ! የጀመርነውን የአልወላእ ወልበራእ ዓቂዳን ስለሚያበላሹ ንግግሮችና ተግባራት ማውራታችንን ቀጥለናል። ወንድሞቼ! ከእነዚህ ንግግሮች ውስጥ ፍቅርና ውዴታን የታሰበባቸው የተለሳለሱ ንግግሮች ናቸው። ውዴታንና ፍቅርን በመፈለግ ለክርስቲያኖች፣ አይሁዶችና ለመሳሰሉት ራስን ዝቅ ማድረግ እና ኩፋሮችን በተለሳለሱ እና በለዘቡ ንግግሮች መናገር ባጠቃላይ ለሙእሚኖች አይፈቀዱም። ውዴታን ለማግኘት ታስቦባቸው የሚደረጉ ቃላት ባጠቃላይ ሙእሚን ኩፋሮችን ሊያናግርበት አይፈቀድለትም። ሳቅ እንኳን ሳይቀር ውዴታን ለማግኘትና በሙስሊሙና በእነሱ መካከል ጓደኝነትን ለመፍጠር ታስቦበት ከሆነ አይፈቀድም። ምክንያቱም ሸሪዓ ክፍተቶችን በመዝጋት ላይ ነው የመጣው። በመሆኑም ኩፋሮችን ለመወዳጀት የሚዳርጉ መዳረሻዎች ሁሉ የተከለከሉ ናቸው። ከክርስቲያኖች ጋር ራስን ዝቅ ለማድረግና ጓደኝነትን ለመመስረት የሚፈለግባቸው ቃላቶችም ከእነዚህ ውስጥ የሚመደቡ ናቸው። አላሁ ተዓላ እንዲህ ይላል፡

قال تعالى: (لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ)،

በአላህና በመጨረሻው ቀን የሚያምኑትን ሕዝቦች አላህንና መልክተኛውን የሚከራከሩትን ሰዎችን የሚወዳጁ ኾነው አታገኛቸውም፡፡

ስለዚህ ወንድሞቼ! ሙስሊም ላልሆነ ሰው ክርስቲያን ወንድሜ ወይም መሲሒይ ወንድሞቼና የመሳሰሉትን ማለት ለሙስሊም አይፈቀድም። አንድ ሙስሊም ሙስሊም ላልሆነው ሰው ወንድሜ ማለት ሐራም ነው። ምክንያቱም ወንድማማችነት የሚኖረው ወይ በሐይማኖት ነው ወይም በዝምድናና በመጥባት ነው። አዎ! እርግጥ አንድ ሙስሊም በዝምድና ወይም በመጥባት ካፊር ወንድም ሊኖረው ይችላል። ርዕሳችን ይህ አይደለም። ነገር ግን አንድ ሙስሊም ካፊሩ የጥቢም ይሁን የዝምድና ወንድሙ ሳይሆን ካፊሩን ወንድሜ ማለቱ ይህ ያለምንም ጥርጥር ሐራም ነው። እነሱን ለመውደድ ከሚያደርሱ ምክንያቶችም ውስጥ አንዱ ነው። አላህ ሱ.ወ. እንዲህ ይላል፡

قال الله تعالى: (إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ)،

ምእመናኖች ወንድማማቾች ናቸው፡፡

አላሁ ሱ.ወ. ለወንድማማችነት መሠረቱ ኢማንንና ኢስላምን አድርጓል። ከዚህም ጋር ተያይዞ ሙእሚን የሆነ ሰው እሱ ለእኛ ወንድማችን ነው። ካፊር የሆነ ሰው ደግሞ ወንድማችን አይደለም። በመሆኑም ክርስቲያኖችንና የመሳሰሉትን ኩፋሮች ወንድሞቻችን ወይም የሀገር ወንድሜ (ኢትዮጵያዊ ወንድሜ እንደሚባለው)፣ ክርስትያን ወንድሞቻችንና የመሳሰሉት ዓይነት ቃላቶች በሙሉ ሐራም፣ የማይፈቀዱ፣ አዲስ መጤና ቢድዓዎች ናቸው። ውድ ወንድሜ ሆይ! ስለኑሕ ዓለይሂ ሰላም ንግግር የሚናገረውን የአላህን ንግግር አስታውስ፡

قال نوح -عليه السلام-: (رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ)،

«ጌታዬ ሆይ! ልጄ ከቤተሰቤ ነው፡፡ ቃል ኪዳንህም እውነት ነው፡፡ አንተም ከፈራጆች ሁሉ ይበልጥ ዐዋቂ ነህ፡፡»

አላህ ኑሕንና ከእሱ ጋር የነበሩትን ሙእሚኖችን ባዳናቸው ጊዜ ኑሕን ዐ.ሰ. ያመፀው ልጁ እምቢ ብሎ ወደ አፈንጋጮቹ ኩፋሮች ጎራ ተቀላቀለ። ከዚያም ሲጠፉ ጊዜ ኑሕ እንዲህ አለ፡

رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ

«ጌታዬ ሆይ! ልጄ ከቤተሰቤ ነው፡፡ ቃል ኪዳንህም እውነት ነው፡፡ አንተም ከፈራጆች ሁሉ ይበልጥ ዐዋቂ ነህ፡፡»

አላህም ሱ.ወ. እንዲህ ሲል መልስ ሰጠው፡

قَالَ يَٰنُوحُ إِنَّهُۥ لَيۡسَ مِنۡ أَهۡلِكَۖ إِنَّهُۥ عَمَلٌ غَيۡرُ صَٰلِحٖۖ فَلَا تَسۡـَٔلۡنِ مَا لَيۡسَ لَكَ بِهِۦ عِلۡمٌۖ إِنِّيٓ أَعِظُكَ أَن تَكُونَ مِنَ ٱلۡجَٰهِلِينَ [هود: 46]

«ኑሕ ሆይ! እርሱ ከቤተሰብህ አይደለም፤ እርሱ መልካም ያልሆነ ሥራ ነው፤ በርሱ ዕውቀት የሌለህንም ነገር አትጠይቀኝ፤ እኔ ከሚሳሳቱት ሰዎች እንዳትሆን እገስጽሀለሁ» አለ፡፡ ኑሕም ዐ.ሰ.

قَالَ رَبِّ إِنِّيٓ أَعُوذُ بِكَ أَنۡ أَسۡـَٔلَكَ مَا لَيۡسَ لِي بِهِۦ عِلۡمٌۖ وَإِلَّا تَغۡفِرۡ لِي وَتَرۡحَمۡنِيٓ أَكُن مِّنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ [هود: 47]

«ጌታዬ ሆይ! በእርሱ ለእኔ ዕውቀት የሌለኝን ነገር የምጠይቅህ ከመሆን እኔ ባንተ እጠበቃለሁ፡፡ ለእኔም ባትምረኝና ባታዝንልኝ ከከሳሪዎቹ እሆናለሁ» አለ፡፡

ስለዚህ ለአላህ ብዬ የምወዳችሁ ወንድሞቼ! ካፊሩን ሰው ወንድሜ ብለን መጥራት ወይም እነሱ ሀገራዊ ወንድሞች ናቸው ማለት አይፈቀድም፤ ይህ ውድቅ የሆነ ንግግር ነው። እኛ በእርግጥ በዚህም ጉዳይ የተፈተንነው በስልሳ ዓመታት ጊዜ ውስጥ የሀገራዊ ወንድማማችነትን ቢድዓ ባስፋፉት የጥፋት ዑለማኦች (ዑለማኡ ሱእ) በኩል መሆኑን እናውቃለን። በሸሪዓ ላይ ወንጀልን የፈፀሙ እነዚሁ የአስተሳሰብ ትምህርት ቤቶችም ራሳቸው የዜግነትነትን አስተሳሰብ አስርፀዋል። የጥፋት ዑለማኦችን ሁኔታ ብታስተውል ከክርስቲያኖች ጋር ወንድማማችነትን ሲያልቁ ታያቸዋለህ። ለምሳሌ ስለሻም ሀገራት ብናወራ እንደ አልቡጢ፣ ሐስሱን፣ ሐበሽ፣ ዐክካምና ሌሎችም ሁሉም 'ክርስቲያኖች ለሙስሊሞች ወንድሞች ናቸው' በማለት ይዘምራሉ። 'ክርስቲያን ወንድሞቻችን' (إخواننا المسيحيين) ሲሉ እንጂ አይደመጡም። እንደዚሁም ግብፅ ውስጥ ያለውንም ሁኔታ ብትመለከት አብዛኛዎቹ የአዝሀር ሸይኾችና ኢኽዋኖች ክርስቲያኖችና ቂብጢዮች ለሙስሊሞች ወንድሞች እንደሆኑ ሲለፍፉ ታያቸዋለህ።

ወደ እነዚያ አንዳንድ የውሸት ሰለፊይ ነን ባይ ቆሻሻዎች ጋርም ይህ ነገር መግባቱ በጣም የሚገርም ነገር ነው። በግብፁ አብዮት ወቅት እነሱ ዘንድ ትላልቅ ከሚባሉት ውስጥ አንዱ ቤተክርስቲያናትን መጠበቅ ተገቢ መሆኑን ፈትዋ እስከመስጠት ደርሷል። እንደዚሁም እንደ ሐማስና ሌሎች የኢኽዋን ጀማዓዎችን ሁኔታም ብታስተውል ሁሉም ዓልማኒዮች (ሴኩላሪስት)፣ ሊብራሊስቶች፣ ክርስቲያኖች እና ሹዩዒዮች (ሶሻሊስት) እንኳን ሳይቀሩ ሙስሊሞች ጋር ወንድማማቾች ናቸው የሚል አስተሳሰብ መሠረት ያደርጋሉ።

የዒራቅንም ሁኔታ ብታስተውል በተመሳሳይ ይህንኑ ድርጊት ሒዝቡ አልኢስላሚይ አልዒራቂይ (የዒራቅ ኢስላማዊ ፓርቲ) የሚባለው ፓርቲ የተተበተበበት ሆኖ ታገኘዋለህ። ይህ ፓርቲ በእርግጥ በጣም ቆሻሻ ከሚባሉት ፓርቲዎች ሁሉ በኩፍሩ፣ በአስቀያሚነቱና በሀፍረተ-ቢስነቱ የከፋው ነው። እነሱ ብዙዉን ጊዜ የሚያናፍሱትና የሚቀሰቅሱት 'ሁሉም ዒራቃዊያን ናቸው' በሚል መፈክር ሺዓዎችና ክርስቲያኖች ዒራቅ ውስጥ ለሚገኙ አህለሱንናዎች ወንድሞች ናቸው የሚል ነው። የሚገርመው ነገር በአህለሱንና ስም የሚጠራው የዒራቅ ሙስሊም ዑለማኦች ድርጅት ተብሎ የሚጠራው

ጃሂልና ቆሻሻ ድርጅትም እንደዚሁ ለዓመታት ትርጉም አልባ በሆኑ ባዶ መግለጫዎቹ ላይ ሺዓዎች፣ ክርስቲያኖችና እንደዚሁም የዚዲይዮች ለአህለ ሱንና ወንድሞች መሆናቸውን አውጇል። በመጀመሪያው ኢማም አቡዑመር አልባግዳዲይ (አላህ ይዘንለትና ከሸሂዶችም ጋር ይቀበለው) ጊዜ የተውሒድ ሰዎች አንዳንድ ዘመቻዎች በየዚዲዮች ላይ በዘመቱ ጊዜ ይህ ድርጅት 'የዚዲይ ወንድሞቻችን' የሚሏቸውን መግደልን ያወገዘበትን መግለጫ አወጡ። እንደምታውቁት የዚዲዮች የሸይጣን አምላኪዎች ናቸው። ንግግራቸው ሲተረጎም 'የሸይጣን አምላኪ ወንድሞቻችን' የሚሏቸውን መገደል ያወግዛሉ ማለት ነው። አዑዙ ቢላህ! ይህ ማለት የእነዚህ ዒልም አላቸው ተብዬዎችን የተምታታና ትርጉም አልባ ንግግርን ያስተዋለ ሰው በእርግጥ ወላሂ በእነዚህ ሰዎች ቂልነትና በአእምሮ ደካማነት ይስቅና ይገረም ነበር። ሙርተዱና ቆሻሻው የዒራቅ ኢስላማዊ ፓርቲ ወይም ሙናፊቁ የሙስሊም ዑለማኦች ድርጅት ወጥተው ኢብሊስ አምላኪ የዚዲይ ወንድሞቻቸውን መገደል ሲያወግዙ ላስተዋለ ሰው በጣም የሚገርም ነው። የኢብሊስ አምላኪዎችን መገደል ይቃወማሉ፤ ያወግዛሉ። አዑዙ ቢላህ! ይህ ወላሂ ቂልነታቸው ነው። ልክ አላህ ሱ.ወ. እንዳለው፡

وَمَن يَرۡغَبُ عَن مِّلَّةِ إِبۡرَٰهِـۧمَ إِلَّا مَن سَفِهَ نَفۡسَهُۥۚ

ከኢብራሂምም ሕግጋት ነፍሱን ያቄለ ሰው ካልኾነ በስተቀር የሚያፈገፍግ ማነው?

በመሆኑም አንድ ሙስሊም ሙስሊም ላልሆነ ሰው ወንድሜ ሊል አይፈቀድለትም፤ ይህ ሐራም ነው። ይቻላል ያለ ሰው ማስረጃ ማምጣት አለበት። ካላመጣ ግን እሱ በአላህ ላይ ያለዕውቀት እየተናገረ ነው። እናም የእነዚህ እንደ ኢኽዋንና የሒዝበል ዒራቂይ ዓይነቶቹና ሌሎቹም ቆሻሻ ፓርቲዎች 'ወንድማማችነት ሲባል የሀገር ወንድማማችነት ለማለት ተፈልጎ ነው' እንደሚሉት ማለት 'የዚዲዮች በሀገር ወንድሞቻችን ናቸው' ወይም 'ክርስቲያኖች ለኛ በሀገር ወንድሞቻችን ናቸው' ወይም 'ሺዓዎች በሀገር የኛ ወንድሞች ናቸው' የሚለው ንግግራቸው 'አቡለሀብና አቡጀህልም ለነቢዩ ﷺ በሀገር ወንድሞቻቸው ነበሩ ማለት ነው' እንላለን። ምክንያቱም አቡጀህል የመካ ሰው ነው፤ አቡለሀብም የነቢዩ ﷺ አጎት ነው፤ ነቢዩም ﷺ ከመካ ናቸው። ስለዚህ የነዚህ ሰዎች ንግግር 'ነቢዩ ﷺ በሀገር የአቡለሀብ ወንድም ነበሩ' እንደማለት ነው። ነቢዩ ﷺ የነዚህ ወንድም ከመሆን የጠሩ ናቸው። እንደዚሁም እንደ ዑመር፣ አቡበክር ሲዲቅ፣ ዑስማን፣ ዓሊይና ሌሎችም ሰሐባዎች ለአቡጀህል፣ ለወሊድ ኢብን ሙጊራህና ለሌሎችም የቁረይሽ አለቆች ወንድሞች ነበሩ እንደማለት ነው። እነሱ እንደለመዱት ይህንንም ቃል ለማለት አያፍሩም። ንግግራቸውም ቢሆን በትክክል ወደነዚህ ትላልቅ አጥፊና አደገኛ የሆኑ ተያያዥ ጉዳዮች የሚያመራ ነው። አላህ ከዚህ ጥመት ይጠብቀንና ጭራሽ ተያያዥ ወደሆኑ የኩፍር ንግግሮች የሚመራ ነው።

እንደዚሁም ወዳጆቼ! አሁን ደግሞ ሸሪዓ ሐራም መሆናቸውን ከገለፃቸው ሐራም ነገሮች ውስጥ ወደ ሌላው ጉዳይ እናመራለን። እሱም ኩፋሮችን ወደ መወዳጀት ከሚያደርሱ ነገሮች ውስጥ አንዱ ነው። እሱም ለኩፋሮች የአላህን ምህረትንና (ኢስቲግፋር) እና እዝነትን (አርራሕመህ) መጠየቅ ነው። ሙስሊም የሆነ ሰው ካፊር ለሆነ ሰው የአላህን እዝነትና ምህረቱን መጠየቅ አይፈቀድለትም። አላሁ ተዓላ እንዲህ ይላል፡

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَن يَسۡتَغۡفِرُواْ لِلۡمُشۡرِكِينَ وَلَوۡ كَانُوٓاْ أُوْلِي قُرۡبَىٰ مِنۢ بَعۡدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمۡ أَنَّهُمۡ أَصۡحَٰبُ ٱلۡجَحِيمِ

ለነቢዩና ለነዚያ ላመኑት ለአጋሪዎቹ የዝምድና ባለቤቶች ቢኾኑም እንኳ እነሱ (ከሓዲዎቹ) የእሳት ጓዶች መኾናቸው ከተገለጸላቸው በኋላ ምሕረትን ሊለምኑ የሚገባ አልነበረም።

ነቢዩ ﷺ ለእናታቸው ምህረትን ሊጠይቁ ጌታቸውን ሲያስፈቅዱ አልተፈቀደላቸውም። ለዚህም አንድ ካፊር በኩፍሩ ላይ ከሞተ እሱ የእሳት መሆኑ በቂህ ነው። ይልቅ እሱ የእሳት መሆኑን መመስከራችን አንድ ሱንና ነው። ነቢዩ صلى الله عليه وسلم እንዳሉት፡

حيث ما مررت بقبر مشرك فبشره بالنار

በሙሽሪክ ቀብር ባለፍክበት ቦታ ሁሉ በእሳት አብስረው።

ስለዚህ ካፊር እሳት ውስጥ ዘውታሪ እንደሚሆን የሚያመላክቱ ግልፅ የሆኑ ሸሪዓዊ መረጃዎች አሉ። አላሁ ተዓላ እንዲህ ይላል፡

إِنَّهُۥ مَن يُشۡرِكۡ بِٱللَّهِ فَقَدۡ حَرَّمَ ٱللَّهُ عَلَيۡهِ ٱلۡجَنَّةَ وَمَأۡوَىٰهُ ٱلنَّارُۖ وَمَا لِلظَّٰلِمِينَ مِنۡ أَنصَارٖ

እነሆ! በአላህ የሚያጋራ ሰው አላህ በርሱ ላይ ገነትን በእርግጥ እርም አደረገ፡፡ መኖሪያውም እሳት ናት፡፡ ለበዳዮችም ምንም ረዳቶች የሏቸውም፡፡

ካፊር ጀነት ውስጥ ምንም ድርሻ የለውም። እሷ ውስጥ ዘላለም ዘውታሪ ሲሆን እሳት እንጂ የለውም። ለእሱ ምህረትንና እዝነትን መጠየቅ በእርግጥ ከዚህ ነገር ጋር የሚጋጭና የሚቃረን ነው። በመሆኑም ይህ ሐራምነታቸውና መጠላታቸው በጣም ከጠነከሩና ትላልቅ ከሆኑ ነገሮች ውስጥ አንዱ ነው። ከመሆኑም ጋር በጣም ከሚገራርሙ ነገሮች ውስጥ አንዱ ለካፊሮች ምህረትን የሚለምኑ (ኢስቲግፋር የሚያደርጉ) ሙስሊም ነን ባዮች መኖራቸው ነው። ይባስ ብሎም አላሁ ዐዝዘ ወጀል መልካም ምንዳ እንዲሰጠው የሚለምንም አለ። አንድ ካፊር የሆነ ሰው ከሞተ በቃ እሳት እንጂ ሌላ የለውም። ይህ ጃሂል የሚመኝለት የትኛውን ረሕመት ነው? ወይም የትኛውን ምህረት (መግፊራህ)? የትኛውን ምንዳ ነው የሚመኝለት?

በእርግጥ የሙጅሪሞችን መንገድ መግለፅ ግድ ይለናል። አላሁ ተዓላ እንዲህ ይላል፡

وَكَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ ٱلۡأٓيَٰتِ وَلِتَسۡتَبِينَ سَبِيلُ ٱلۡمُجۡرِمِينَ
እንደዚሁም (እውነቱ እንዲገለጽና) የወንጀለኞችም መንገድ ትብራራ ዘንድ አንቀጾችን እንገልጻለን፡፡

ወዳጆቼ ሆይ! ማነው እስቲ እንደው ወደ ኢስላምና ወደ ዒልም የሚጠጉ የጥፋት ዑለማኦች ለካፊር የአላህን እዝነትንና ምህረትን ለመለመን ይባስ ብሎም መልካም ምንዳን እንዲከፍለው ለመለመን ራሳቸውን የሚያቀርቡበት ጊዜ ይመጣል ብሎ በአዕምሮው ውል ብሎበት የሚያውቅ? እስቲ በዚህች ኡመት ላይ ወደዚህ ዝቅጠትና እዚህ ደረጃ የሚያደርስ አዋራጅ ሁኔታ ይመጣል ብሎ ማን ይጠረጥር ነበር? የአላህ እርግማን ይውረድበትና አፍሪካን ክርስቲያን ለማድረግ ታጥቆ ተነስቶ የነበረውና ለዚህም ያለመታከት የጣረውና የደከመው የቀድሞው የቫቲካኑ ጳጳስ ዩሐና ቡኑስ (ጆን ፖል) የሞተ ጊዜ አስታውሳለሁ፤ ወላሂ ይህ አላህ ለሙስሊሞች ከዋለው ውለታዎች ውስጥ አንዱ ነው። የሞተ ጊዜ ያ ዩሱፍ አልቀርዳዊ የተባለው ደጅጃል ክርስቲያኖችን ለማፅናናት ቀረበ። በዛ ቆሻሻ ቴሌቪዥን በነበረው ፕሮግራሙም እንዲህ አለ፤

"من واجبنا أن نقدم العزاء الى الأمة المسيحية، وإلى أحبار المسيحية في الفاتيكان وغير الفاتيكان من أنحاء العالم"،
"በቫቲካንና ከቫቲካን ውጪ በመላው ዓለም ላለው ክርስቲያን ሊቃውንቶችና ክርቲያን ህዝብ ሀዘናችንን መግለፅ ግዴታችን ነው።"

ከዚያም ስለ ጳጳሱ ጆን ፖል ምን እንዳለ አስተውል!

"كان مخلصًا لدينه وناشطًا من أعظم النشطاء في نشر دعوته والإيمان برسالته، وكان له مواقف سياسية تسجّل له في حسناته، فكان الرجل رجل سلام وداعية سلام لا نستطيع إلّا أن ندعو الله تعالى أن يرحمه وأن يثيبه بقدر ما قدم من خيرٍ للإنسانية وما خلّف من عمل صالح أو أثر طيب، ونسال الله أن يعوض الأمة المسيحية فيه خيرًا" انتهى كلامه

"ለእምነቱ ታማኝ ነበር፤ ዳእዋውን በማሰራጨትና በመልእክቱም በማመን ተነሳሽ ከሆኑ ትላልቅ ሰዎች ውስጥ አንዱ ነበር። ከመልካም ተግባራቶቹ ውስጥ የሚመዘገቡለት ፖለቲካዊ አቋሞች ነበሩት። ሰውዬውም የሰላም ሰውና ሰላምን የሚሰብክ ነበር። አላሁ ተዓላ እንዲያዝንለትና ለሰብዓዊነት ባበረከተው መልካም ሥራና ትቶት በሄደው መልካም ሥራና መልካም አሻራ ልክ እንዲመነዳው መለመንን እንጂ ምንም ማድረግ አንችልም። ለክርስቲያኑ ህዝብም በሱ የተሻለን እንዲተካላቸው አላህን እንጠይቃለን።"

የአላህ እርግማን ይወረድበትና ንግግሩ አብቅቷል። ትንታኔውን ለናንተው እተውላችኋለሁ።

ወዳጆቼ! የአልሙዋላት ወልሙዓዳትን ዓቂዳ ሙሉነትን ከሚያጓድሉ ንግግሮችና ተግባራት ውስጥ ከፊሎቹን ማውሳታችንና መማራችንን ቀጥለናል። ከላይ እንዳሳለፍነው በካፊሮች ላይ ራሕመት ማውረድ (አላህ እንዲያዝንለት መለመን) እና ኢስቲግፋር (ምህረትን መለመን) የማይፈቀድ መሆኑን አውስተናል። ሐራምነቱን በተከታዩ አንቀፅ ተገልጿል። አላህ ሱ.ዐ. እንዲህ ይላል፡

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَن يَسۡتَغۡفِرُواْ لِلۡمُشۡرِكِينَ وَلَوۡ كَانُوٓاْ أُوْلِي قُرۡبَىٰ مِنۢ بَعۡدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمۡ أَنَّهُمۡ أَصۡحَٰبُ ٱلۡجَحِيمِ

ለነቢዩና ለነዚያ ላመኑት ለኢጋሪዎቹ የዝምድና ባለቤቶች ቢኾኑም እንኳ እነሱ (ከሓዲዎቹ) የእሳት ጓዶች መኾናቸው ከተገለጸላቸው በኋላ ምሕረትን ሊለምኑ የሚገባ አልነበረም፡፡

እዚህ ጋር ወዳጆቼ! አንዳንድ ሰው ካፊሮችን ማወደስና መልካምነቱን መግለፅ ብያኔው ምንድን ብሎ ጥያቄ ሊያነሳ ይችላል። ካፊርን በመልካም ነገር መግለፅ ይቻላልን? እኛም የሚከተለውን እንላለን።

ወዳጆቼ! ካፊርን ማድነቅና መልካምነቱን መግለፅ እንደሚወደስበት ሁኔታና እንደሚወደሰው ሰው ሁኔታ ይለያያል። በእውነቱ ካፊርን ማወደስና መልካምነቱን መግለፅ ወደ ሶስት ይከፈላል።

1. ኩፍር
2. ሐራም
3. ሙባሕ (የተፈቀደ)

1. ማለትም አንድ ሙስሊም አንድን ካፊር በኩፍሩ ምክንያት ካደነቀውና መልካምነቱን ከገለፀ እሱም እንደሱው ካፊር ነው። ምክንያቱም ይህ አድናቆትና ውዳሴ በእውነቱ ኩፍርን መውደድንና ማረጋገጥን ይይዛልና ነው። ከላይ ባሳለፍነው ክፍል የዚህን ቆሻሻ ደጅጃል የቫቲካኑን ጳጳስ *"ሉዲኑ ማለትም ለክርስትና እምነት ታማኝ ነበር፤ ዳዕዋውን በማስፋፋት በኩልም ትላልቅ ተነሳሽ ከሆኑ ሰዎች ውስጥ አንዱ ነበር።"* ያለበትን ንግግር አውስተናል። በእውነቱ ይህ አድናቆት ኩፍሩን ማድነቅ ነው፤ ከመሆኑም ጋር ተያይዞ ይህ ኩፍርና ሪድዳህ ነው።

2. ሁለተኛው ካፊርን የማድነቅና የማወደስ ዓይነት አንድ ሙስሊም አንድን ካፊር ኩፍሩን ማድነቅ የሌለበት ማድነቅ ወይም ማረጋገጥ (ዕውቅና መስጠት) ነው። ካፊሩን ግለሰብ ማድነቅ ብቻ የሆነና ነገር ግን ማላቅና ማክበር ያለበት ሲሆን ነው። የዚህ ዓይነቱ አድናቆት ሐራም ነው፤ ኩፍር አይደለም።

3. ሶስተኛው ሁኔታ ግን አንድ ሙስሊም የሆነ ሰው ካፊሩን በመልካም ባህሪው ምክንያት ሲያደንቀውና ሲያወድሰው ነው። እንደ እውነተኝነት ወይም ቸርነት ባለ ባህሪው ቢያወድሰው ችግር የሌለውና የተፈቀደ ነው። ለምሳሌ አህለ ዚምማህ ከሆኑ ካፊሮች ውስጥ አንዱን ካፊር መልካም ሥነ ምግባር ያለው ወይም ቀጠሮን የማክበር ወይም የንግግሩ እውነተኝነት አይተህ በዚህ ባህሪው ምክንያት ልታደንቀው ትችላለህ። ለምሳሌ ከአህለ ዚምማዎች ውስጥ እገሌ ቸር ነው፤ ወይም መልካም ሥነ ምግባር አለው፤ ወይም ቀጠሮውን አያፈርስም ልትል ትችላለህ። እንደዚህ ዓይነቱ ሙገሳ ባለው መልካም ባህሪው ምክንያት እስከሆነ ድረስ ችግር የለውም። ልክ ሓቲም አጥጣኢይን በቸርነት ብናደንቀውና ስለሱም ቸር ነበር ብለን ብናወራ ወይም ዐንተራህ ጀግና ነበር ብንል ይህ አድናቆት መገለጫው በሆነው ምስጉን ባህሪው ምክንያት ነው። አላህ ሱ.ወ. እንዳለው፡

وَمِنۡ أَهۡلِ ٱلۡكِتَٰبِ مَنۡ إِن تَأۡمَنۡهُ بِقِنطَارٖ يُؤَدِّهِۦٓ إِلَيۡكَ وَمِنۡهُم مَّنۡ إِن تَأۡمَنۡهُ بِدِينَارٖ لَّا يُؤَدِّهِۦٓ إِلَيۡكَ إِلَّا مَا دُمۡتَ عَلَيۡهِ قَآئِمٗاۗ

ከመጽሐፉ ሰዎችም በብዙ ገንዘብ ብታምነው ወዳንተ የሚመልስ ሰው አልለ፡፡ ከእነሱም በአንድ ዲናር እንኳ ብታምነው፤ ሁል ጊዜ በርሱ ላይ የምትጠባበቅ ካልኾንክ በስተቀር የማይመልስ ሰው አልለ፡፡

ከዚህም በመነሳት ካፊሮችን ለእኛ ባደረጉት መልካም ሥራ ምክንያት ውለታቸውን ለመመለስ በንግግር ወይም በተግባር ማመስገን ይፈቀዳል። ለዚህም የአላህ መልእክተኛ ﷺ እንዲህ ብለዋል፡

لا يشكر الله من لا يشكر الناس، ومن صنع إليكم معروف فكافئوه

"ሰዎችን የማያመሰግን ሰው አላህን አያመሰግንም፤ ለናንተ መልካምን ነገር የሰራላችሁ ሰው ካሱት"

ከአህለዚምማዎች ውስጥ የሆነ ካፊር ለእኛ መልካም ነገር ካደረገልን በምላስና በተግባርም ሳይቀር ልናመሰግነው የሚከለክል ነገር የለም። በተግባር ማመስገን እንደሚቻል የሚያሳየን ነቢዩ ﷺ መካ በነበሩበት ወቅት ላይ ወደ ጣኢፍ ሄደው ያንን መጥፎ አቀባበል ባደረጉላቸው ጊዜና ከዚያም ወደ መካ ሲመለሱ ያስጠጋቸው ሙጥዒም ኢብን ዐዲይ ነበር። ነቢዩ ﷺ ወደ መዲና ተሰደው የበድር ጦርነት ሲከሰትና ሙስሊሞች አሸንፈው ከሙሽሪኮች የማረኩትን ማረኩ። ነቢዩም ﷺ ስለበድር ምርኮኞች *"ሙጥዒም ኢብን ዐዲይ በህይወት ቢኖርና ከዚያም ስለነዚህ ምርኮኞች ቢያናግረኝ ኖሮ ለሱ በተውኳቸው ነበር።"* አሉ። ነቢዩ ﷺ ሙጥዒም ኢብን ዐዲይ ላደረገው መልካም ተግባር እሱ በህይወት ኖሮ

ቢያናግራቸው ኖሮ ምርኮኞቹን ለእሱ ሊለቁለት ቁርጠኛ ነበሩ። ይህ በእርግጥ ካፊር ቢሆንም እንኳን መልካም የሠራ ሰው በመልካም ሥራው እንደሚካስ ያሳያል። ሸይኹል ኢስላም ኢብን ተይሚያህ ረሒመሁላህ እንዳለው፡

"كان -ﷺ- يكافئ المحسن إليه بإحسانه وإن كان كافرًا"

"ነቢዩ ﷺ ለእርሳቸው መልካም ያደረገላቸውን ሰው ካፊር ቢሆንም እንኳን በመልካም ይክሱት ነበር።"

ስለዚህ ኩፋሮችን ለእኛ መልካም ነገር ካደረጉልን በንግግርም ሆነ በተግባር ለማመስገን የሚከለክል ነገር የለም። ይሁንና ኩፋሮችን ሸሪዓዊ ምክንያት ሳይኖር በጥቅሉ ማድነቅና ከኩፍር ውጪ ያሉ ባህሎቻቸውን እንደመልካም ነገር ማውራት ሐራም ነው፤ አይፈቀድም። ከፊሎቹ ከከባኢር ወንጀሎች ውስጥ አንዱ ነው ብለዋል። አዎ! ከላይ እንደገለፅነው መልካም ባህሪ ያለውን አንዱን ካፊር በዛ መልካም ባህሪው ምክንያት ልታደንቀው ትችላለህ። በጅምላና በጥቅሉ እነሱን ማድነቅህ ግን ሐራም ነው። ከፊል ዑለማኦች ከከባባድ ወንጀሎች ውስጥ አንዱ አድርገው ቆጥረውታል። ሲዲቅ ሐሰን ኻን ረሒመሁላህ እንዲህ ይላል፡

قال صديق حسن خان -رحمه الله- قال: "مدح الكفار لكفرهم ارتداد عن دين الإسلام، ومدحهم مجردًا عن هذا القصد كبيرة يعزر مرتكبها بما يكون زاجرًا له"،

"ኩፋሮችን ስለኩፍራቸው ማድነቅ ከኢስላም መውጣት (ኢርቲዳድ) ነው። ኩፍራቸውን ማድነቅ የሌለበት ሆኖ እነሱን ማድነቅ ብቻ ከሆነ ይህንን ያደረገውን ሰው ከዚህ ነገር እንዲቆጠብ የሚያደርገውን ቅጣት ይቀጣል።"

በመቀጠልም እንዲህ አለ

"وأمّا قوله أنهم أهل عدل -أي الكفار- فإن أراد أن الأمور الكفرية التي منها أحكامهم القانونية عدل فهو كفر بواح صراح، فقد ذمّها الله سبحانه وتعالى وشنّع عليها وسمّاها عُدْوًا وعنادًا وطغيانًا وإفكًا وإثمًا مبينًا، وخسرانًا مبينًا وبهتانًا، قال: والعدل إنما هو شريعة الله التي حواها كتابه الكريم، وسنة نبيه الرؤوف الرحيم، فقال تبارك وتعالى: (إِنَّ ٱللَّهَ يَأْمُرُ بِٱلْعَدْلِ وَٱلْإِحْسَٰنِ)، قال فلو كانت أحكام النصارى عدلًا لكان مأمورًا بها" انتهى كلامه يرحمه الله.

"እነሱ ማለትም ኩፋሮችን 'የፍትህ ሰዎች ናቸው' ያለ ሰው ከኩፍር ነገሮቹ ውስጥ አንዱ የሆነው የህግ ድንጋጌዎቻቸውን 'ፍትህ ነው' ማለቱ ከሆነ ይህ ጉልህ የሆነ ግልፅ ኩፍር ነው። አላህም የዚህን ነገር አስቀያሚነትን ገልጿል። ቅጥፈት፣ ከሐቅ ማፈንገጥ፣ ድንበር ማለፍ፣ ውሸት፣ ግልፅ ወንጀል፣ ግልፅ ኪሳራና ኃጢአት ብሎ ሰይሞታል። ፍትሕ የሚባለው የአላህ የተከበረው ኪታብና አዛኝና ሩሕሩሕ የሆነው ነቢዩ ሱንና ውስጥ ያለው የአላህ ሸሪዓ ብቻ ነው። አላሁ ተባረከ ወተዓላ እንዲህ ይላል፡ 'አላህ በፍትህ (በማስተካከል)፣ በማሳመር ያዛል፡፡' የክርስቲያኖች አስተዳደርና ፍርድ ፍትህ ቢሆን ኖሮ በሱ እንታዘዝበት ነበር።"

ስለዚህ ኩፋሮችን በጅምላና በጥቅል ማድነቅና ከኩፍር ውጪ የሆኑ ባህሎቻቸውና ልምዶቻቸውን ማድነቅ አይፈቀድም። ኩፍራቸውንማ ማድነቅ ያለምንም ጥርጥር ኩፍር ነው። ሰው ሠራሽ ህጎቻቸውን ማድነቅ ወይም 'ፍትህ' ብሎ መጥራት ከዚሁ ውስጥ የሚመደብ ነው። ይህ በእርግጥ ወደ ኢስላም የሚጠጉ ከፊል ሰዎች የወደቁበት ትልቅ አስቀያሚ ስህተት ነው። ምክንያቱም እነሱ ሰው ሠራሽ ህጎችንና ፍርድ ቤቶቹን 'ፍትህ ብለው ይጠራሉና ነው። ማለትም ለምሳሌ በኩፋር መሪዎቻቸው ላይ አብዮት የተካሄደባቸው አንዳንድ ሀገራት ውስጥ እነዚያ አንዳንድ ሞኝ መሀይማን የዚህን ጉዳይ አደገኝነት አላወቁምና (ይህ ያለምንም ጥርጥር ለእነሱ ዑዝር አይደለም) መሪዎቻቸው ወደ 'ፍትህ' እንዲቀርቡ ይጠይቁ ጀመር። ፍትሕ ለማለት የፈለጉት ሄግ የሚገኘው 'የዓለም አቀፉ ፍርድ ቤት' የተባለውን ወይም ሰው ሠራሽ ህጉን ነው። በእውነቱ ይህ ልቅ ንግግር ግዴታ ጥንቃቄ የሚያስፈልገው አደገኛ የኩፍር ንግግር ነው። ከእሱም መራቅ ግዴታ ነው። እሱም የዲንንና የተውሒድን መሠረት የሚያፈርስ ነው።

በመሆኑም ኩፋሮችን በአስተዳደሮቻቸው በፍርዳቸው እና በሸርክና በኩፍር ህጎቻቸው ማድነቅ ሐራም ነውና አይፈቀድም። መጠንቀቅ ግዴታ ነው። ይህ በትክክል ሰዎች ከዚህ ጥመት ይጠነቀቁ፣ ወደ ጌታቸው ይመለሱና ከወንጀሎቻቸውም ይመለሱ ዘንድ ተውሒድን የመማርና አላህ ባወረደው የመፍረድን አሳሳቢነት ያሳያል።

4. ሂጅራ (ስደት) እና የሀገራት ብይን (الهجرة وحكم الدَّار)

ለአላህ ብዬ የምወዳችሁ ወዳጆቼ ሆይ! ከእናንተ ጋር ለአላህ ብሎ ስለመወዳጀትና ለአላህ ብሎ ጠላት ስለማድረግ ወይም የአልሙዋላትና ወልሙዓዳትን ዐቂዳ መማማራችንና መተዋወሳችንን ቀጥለናል። ካፊሮችን ወደ መወዳጀት የሚያደርሱ ሰበብ የሚሆኑና ሐራም ለመሆናቸው ሸሪዓው የመጣባቸው ንግግሮችንና ተግባራትን በጥቅሉ አውስተን ነበር። ሸሪዓ ወደ ኩፍርና ሽርክ የሚያደርሱ መዳረሻዎችን በመዝጋት ላይ መጥቷል።

አሁን ከዲናችን የሆኑ ብዙ ዕውቀቶች በመጥፋታቸው ምክንያት በተለይ በዚህ በመጨረሻው ዘመን በርካቶች የዘነጉት ወደ ሆነ አሳሳቢና ወሳኝ ርዕስ ደርሰናል። እሱም ከኩፍር ሀገር ወደ ኢስላም ሀገር የመሰደድ (ሂጅራ) ጉዳይ ነው። ያለሸሪዓዊ ምክንያትና ያለሸሪዓዊ ዑዝር በኩፍር ሀገር መኖር ወይም ወደ ኩፍር ሀገር መጓዝ በእውነቱ ካፊሮችን ለመወዳጀት ከሚያዳርሱ ትላልቅ መዳረሻዎች ውስጥ አንዱ በመሆኑ ርዕሱ በእርግጥ ከአልወላእ ወልበራእ ጋር የጠበቀ ግንኙነት አለው። በኩፍር ሀገር ውስጥ መኖር በመጀመሪያ ደረጃ ሐራም ለመሆኑ ሸሪዓዊ መረጃዎች ከመጡባቸው ተግባራት ውስጥ የሚመደብ ነው። ስለዚህ ወዳጆቼ! እዚህ ጋር ብዙ ነገሮችን ማብራራት ግድ ይለናል።

4.1. የሀገራት ብይን (حكم الدَّار)

በመጀመሪያ የኩፍር ሀገር (ዳር አልኩፍር) ምንድን ነው? ሁለተኛው የዳር አልኢስላም (የኢስላም ሀገር) ምንድን ነው? ማለት አንዲት ሀገር መቼ ነው የኩፍር ሀገር የምትሆነው? መቼስ ነው የኢስላም ሀገር የምትሆነው?

1ኛ. ወዳጆቼ! በሀገራት፣ በክልሎችና በከተሞች ላይ ብይን የሚሰጠው ተግባር ላይ ባለው የአስተዳደርና ህግ እና የበላይነቱን እንደያዘው አካል ዓይነት ነው። ሸሪዓ ተግባራዊ የተደረገበት፣ የሸሪዓ ቅጣት ህጎች (ሑዱድ) ተግባራዊ የሚደረግበት፣ የበላይነቱም ለሙስሊሞች የሆነበት ሀገርና ከተማ ሁሉ ዳር አልኢስላም ነው። ልክ እንደዚሁ በሰው ሠራሽ ህጎች የሚመራና በሸሪዓ ያልተስተዳደረና የበላይነቱም ለካፊሮች የሆነበት ሀገር ሁሉ ዳሩል ኩፍር (የኩፍር ሀገር) ነው። እንግዲህ ሁሉም በሸሪዓህ የማይተዳደር ሀገር በሙሉ ዳሩል ኩፍር ነው። ሁሉም ሰው ሠራሽ ህጎች የሚተገበርባቸው ሀገሮች ሁሉ የኩፍርና የሽርክ ሀገሮች ናቸው። ይሁንና ሀገሩ ካፊር ነው ማለት ሀገሪቷ ውስጥ የሚኖሩ ሰዎች ካፊሮች ናቸው ማለት አይደለም። ማለትም ሀገሪቱ የኩፍር ሀገር ሆና አብዛኛው ነዋሪዎቿ ግን ሙስሊሞች ሊሆኑ ይችላሉ። በተቃራኒውም እንደዚሁ ነው። ሀገሪቱ የኢስላም ሀገር ሆና አብዛኛው ነዋሪዎቿ ግን (ለምሳሌ) አህለ ዚምማህ የሆኑ ካፊሮች ሊሆኑ ይችላሉ።

ስለዚህ አንዲት ሀገር ላይ የኩፍር ሀገርና የኢስላም ሀገር ብሎ ብያኔ መስጠት ከነዋሪዎቹ ሐይማኖት ጋር የሚያገናኘው ነገር የለም። በዚህም ምክንያት በጣም ከሚገርሙ ነገሮች ውስጥ አንዱ በዚህ ዘመን ያሉ አንዳንድ የቢድዓ ሰዎች ያሰራጩት 'የአንድ ሀገር አብዛኛው ነዋሪዎቿ ሙስሊሞች ከሆኑ ሀገሪቷ የኢስላም ሀገር አብዛኛው ነዋሪዎቿ ከአይሁዶችና ከክርስቲያኖች የሆኑ ካፊሮች ከሆኑ የኩፍር ሀገር ነው' ማለታቸው ነው። ይህ ንግግር ማስረጃ የሌለው ውሸትና ትርጉም አልባ ባዶ ንግግር ነው። ሀገራት ላይ ብያኔ ለመስጠት ሰበቡ በሀገሪቱ ውስጥ ተግባር ላይ ያለው ህግ ዓይነት ላይ ተመስርቶ እንደሆነ ማስረጃዎች ያመላክታሉ። ሀገሪቱ ውስጥ የሚፈረደው በሸሪዓ ከሆነ፣ ሸሪዓዊ የቅጣት ህጎች (ሑዱድ) እየተተገበሩ ከሆነና በሀገሪቱም ውስጥ የበላይነቱ ለሙስሊሞች ከሆነ አብዛኛው ነዋሪዎቿ አህለዚምማዎች ቢሆኑም እንኳን ኢስላማዊ ሀገር ናት። በተገላቢጦሹም ሀገሪቱ የምትተዳደረው በሰው ሠራሽ ህግ ከሆነ፣ በሸሪዓ የማይፈረድ ከሆነና ሑዱዶች የማይተገበሩ ከሆነ እንደዚሁ አብዛኛው ነዋሪዎቿ ሙስሊሞች ቢሆኑ እንኳን ሀገሪቱ የኩፍር ሀገር ናት።

በመሆኑም ዛሬ በዚህ ዓለም ያሉ ሀገራትን ማለትም የውሸት ኢስላማዊ ሀገር ተብዬ ሀገራትን ሁኔታ ብታስተውል ሁሉም በሸሪዓ የማይተዳደሩ ሀገራት በሙሉ የኩፍር ሀገራት ናቸው። በመቀጠልም እነዚህ እንደ ግብፅ፣ ቱኒዝያ፣ ሞሮኮ፣ የመን፣ ጀዚረተል ዓረብ፣ ፓኪስታን፣ ኢንዶኖዥያና ሌሎችም የዓረብና ዓረብ ያልሆኑ መንግስታት ሁሉም የኩፍርና ጣዖታዊ መንግስታት ናቸው። እነዚህ ሁሉ ሀገራት የኩፍርና የሽርክ ሀገራት ናቸው። ምክንያቱም አንደኛ በሸሪዓ አይተዳደሩም፤ የሚፈረደው በሰው ሠራሽ ህጎች ነው። ሁሉም ሀገራት ህገ መንግስት አላቸው። ለምሳሌ ግብፅ ውስጥ የግብፅ ህገ-መንግስት አለ። ቱኒዝያም ውስጥ የቱኒዝያ ህገ-መንግስት፣ ኩዌት ውስጥ የኩዌት ህገ-መንግስት እና የመሳሰሉት አላቸው። ሁሉም ሀገራት ከአላህ ህግ ውጪ የሆነ ህግ የሚያወጡ ጣዖታዊ ህግ አውጪ ምክር ቤቶችና ፓርላማዎች

ኣሏቸው። በሁሉም ሀገራት ውስጥ የበላይነቱ አላህ ካወረደው ህግ ውጪ ለሚፈርዱት ሙርተዶች ነው። አላህ ሱ.ወ. እንዲህ ይላል፡

وَمَن لَّمۡ يَحۡكُم بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡكَٰفِرُونَ
ኣላህም ባወረደው ነገር ያልፈረደ ሰው እነዚያ ከሓዲዎቹ እነርሱ ናቸው፡፡

ስለዚህ እነዚህ ሀገሮች የኩፍርና የሽርክ ሀገሮች ናቸው። ይህ ማለት የእነዚህ ሀገሮች ነዋሪዎች ሁሉ ካፊሮች ናቸው ማለት አይደለም። እንደሚታወቀው የእነዚህ ሀገሮች አብዛኞቹ ሰዎች ሙስሊሞች ናቸው፤ እስልምናን ከሚያበላሹ ነገሮች ውስጥ አንዱን እስካልፈፀሙም ድረስ ካፊሮች አይደሉም።

እዚህ ጋር የሱዑዲ መንግስትን ኩፍር ማሳወቅ ይገባናል። የሳውዲ ዓረቢያ ንጉሳዊ አገዛዝ እየተባለ የሚጠራው ጣዖታዊ የኩፍር መንግስት ነው። አስተዳደሮቹ ጠማማ፣ ኩፋር፣ ፋሲቆችና ሙርተዶች ናቸው። በመጀመሪያ ደረጃ የሚፈርዱትና የሚያስተዳድሩት አላህ ካወረደው ውጪ ባለ ህግ ነው። ሁለተኛ የሸሪዓ ቅጣት ህጎችን በትክክሉ አይተገብሩም። ሶስተኛ ሀገሪቷ ውስጥ የበላይነቱ የሙርተዶችና የመስቀለኞች ነው።

1. ይህ አስተዳደር በሸሪዓ አያስተዳድርም። ይህ ግልፅ ነው። ይልቅ የሱዑዲው መንግስት በትክክል ከአላህ ህግ ውጪ ህግ የማውጣትን ሥራ ይሰራል። ሰዎችን ለማታለል ግን ድንጋጌ ብሎ አይሰይመውም። የሚያስተላልፉት አዋጅ፣ ደንብ፣ መመሪያና የመሳሰሉት በማለት ነው። እውነታው ግን ህጎችና ድንጋጌዎች ናቸው። የሱዑዲው መንግስት በእውነቱ በብዙ ጉዳዮች በተለይም በንግዱና በኢኮኖሚው ዘርፍ ላይ ህግ የማውጣትን ተግባር ይሠራል። በመሆኑም የእነሱ ትክክለኛ ተግባራቸው ህግ ማውጣት ብቻ አይደለም። በተጨማሪም አላህ ሐራም ያደረጋቸውን ነገሮች ሐላል አድርገዋል። ለምሳሌ የሪባ ባንኮችን የተፈቀዱ ማድረጋቸው ነው። ይህም እነዚህን ባንኮች ሲያስተዋውቁ፣ ፍቃድ ሲሰጡ፣ ሲጠብቋቸው፣ ከእነሱ ሲከላከሉና ሲጠብቁ ይህ ሁሉ ትክክለኛ ሐላል ማድረግ (ኢስቲሕላል) ነው። ከዚህ በአላህ እንጠበቃለን!

2. እንደዚሁም ሙጅሪሙ የሱዑዲው መንግስት ሸሪዓዊ የቅጣት ህጎችን በትክክለኛው አይተገብርም። ባለፉት ዓመታት እዚህና እዛ የሚከሰቱት ነገሮች በትክክለኛው በኒፋቅና እንደማታለያ የሚደረጉ ናቸው። በእውነቱ ሁኔታቸው ከእነሱ ውስጥ የተከበረው ሰው ሲሰርቅ እንደሚተዉትና ደካማው ሲሰርቅ ግን ሐዱን እንደሚተገብሩበት የበኒ ኢስራኢሎች ዓይነት ሁኔታ ጋር ይመሳሰላል።

3. በተጨማሪም እነዚህ ሀገራት ውስጥ የበላይነቱ የሙስሊሞች አይደለም። የበላይ የሆኑት ሙርተዶቹ ኣሉሱዑድ (ንጉሳውያኑ የሱዑድ ቤተሰቦች) እና ከእነሱ ጀርባ ያሉት መስቀለኞች ናቸው። በጀዚራ ውስጥ ትክክለኛዎቹ ተቆጣጣሪዎችና እንደፈለጉ የሚሆኑት የመስቀለኛዋ አሜሪካ ኩባኒያዎች ናቸው። ይህ ነዳጅ ሁሉም ወይም አብዛኛው የሚተላለፈው ወደ አሜሪካና ወደ ሌሎቹ የዓለም የኩፍር ሀገራት ነው። በቅርብ ጊዜ እንኳን የፈረንሳዩ ፕሬዝዳንት "የባህረ ሰላጤ ሰላም መሆን የፈረንሳይ ሰላም መሆን ነው" በማለት ተናግሯል። መስቀለኞቹ መንግስታት ሱዑዲያ የምትባለውን ሀገር ለእነሱ ጥልቅ ስትራቴጂያዊ ኢኮኖሚያዊ ደኅሚያቸው እንደሆነች ይቆጥሯታል። ስለዚህም እዚህች ሀገር ውስጥ የተረጋጋ ሁኔታ እንዲኖር ይቆጣጠራሉ። ይህች ሀገር የኩፍርና የሪድዳ ሀገር እንጂ ኢስላማዊ ሀገር አይደለችም። ይህ ማለት ከላይ እንዳሳለፍነው እዚህች ሀገር ውስጥ የሚኖር ሰው ካፊር ነው ማለት አይደለም።

4.2. ሂጅራና ብይኑ (حكم الهجرة)

ወዳጆቼ! እዚህ ጋር ወደ ሁለተኛው ጉዳይ እንገባለን። እሱም ከኩፍር ሀገር ወደ ኢስላም ሀገር ስለመሰደድ (ሂጅራ) ብይን ነው። አላሁ ዐዝዘ ወጀል በሙስሊሞች ላይ ከኩፍር ሀገር ወደ ኢስላም ሀገር መሰደድ (ሂጅራ) ግዴታ እንዳደረገባቸው ምንም ጥርጥር የለውም። በእውነቱ ጉዳዩ እኛው በራሳችን እንደ ሁኔታው ደስ እንዳለንና እንደፍላጎታችን የምናደርገው ነገር አይደለም፤ ይልቅ ጉዳዩ መለኮታዊና ሸሪዓዊ ነገር ነው። አላሁ ዐዝዘ ወጀል እንዲህ ይላል፡

أَلَا يَعۡلَمُ مَنۡ خَلَقَ وَهُوَ ٱللَّطِيفُ ٱلۡخَبِيرُ [الملك: 14]
አምላክ እርሱ ዕውቀት ረቂቁ፣ ውስጥ ዐዋቂው ሲኾን የፈጠረውን አያውቅምን?

በእኛ ላይ በእሱ እንሰራበትና እንፈርድበት ዘንድ ትልቅ የሆነን ሸሪዓ አውርዷል። ይህ ሸሪዓ እምነቶቻችንን (ዓቂዳ)፣ ንግግሮቻችንን፣ ድርጊቶቻችንን እና ፍላጎቶቻችንን ሁሉ ያስተካክላል፤ ሥርዓት ያስይዛል። ይህም ይህንን የአላህን ሱ.ወ. ንግግር የሚያረጋግጥ ነው፡

مَّا فَرَّطۡنَا فِي ٱلۡكِتَٰبِ مِن شَيۡءٖۚ [الأنعام: 38]

በመጽሐፉ ውስጥ ምንንም ነገር አልተውንም

ስለዚህ ሁሉም ነገር ውስጥ ሸሪዓ ብይንና ፍርድ ሊኖረው ግድ ነው። በመሆኑም ከኩፍር ሀገር ወደ ኢስላም ሀገር ሂጅራ የማድረግ ሸሪዓዊ ፍርዱ ግዴታ ነው። ማለትም በሸሪዓ የሚተዳደርና ሸሪዓዊ የቅጣት ህጎች (ሑዱድ) የሚተገበሩበት ኢስላማዊ ሀገር ከተገኘ ወደዛ ሀገር ሂጅራ ማድረግ በቻለ ሰው ላይ ሁሉ ግዴታ ይሆናል፤ በሙስሊም ላይ ያለሸሪዓዊ ምክንያት (ዑዝር) ኩፍር ሀገር ውስጥ መቀመጥ ሐራም ይሆንበታል። ወደ ኢስላም ሀገር ሂጅራ ሳያደርግ የቀረና በኩፍር ሀገር ውስጥ መቆየትን የመረጠ ሰው ትልቅን ወንጀል የሠራና ከትላልቅ ወንጀሎች ውስጥ አንዱን የፈፀመ ነው። በዚህም ምክንያት ፋሲቅ (አመፀኛ) ሆኗል። በኩፍር ሀገር ውስጥ መቆየቱ በዲኑ ለመፈተን እንደሚያጋልጠው ምንም ጥርጥር የለውም። ምናልባትም ሸይጣን ሊያደናቅፈውና ምናልባትም ሙሽሪኮች ወደ ሃይማኖታቸው ሊያስገቡትና ከኢስላም ሊወጣ ይችላል። አላህ ይጠብቀን!

ስለዚህ ወዳጆቼ! ከኩፍር ሀገር ወደ ኢስላም ሀገር መሰደድ ሸሪዓዊ ግዴታና የአልወላእ ወልበራእ ዓቂዳ አካል ነው። ሂጅራ ግዴታ (ዋጂብ) ለመሆኑ ማስረጃዎቹ ብዙ ናቸው። አንተ የአላህ ባሪያ ሆይ! ይህንን የአላህን ንግግር ስማ!

إِنَّ ٱلَّذِينَ تَوَفَّىٰهُمُ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ ظَالِمِيٓ أَنفُسِهِمۡ قَالُواْ فِيمَ كُنتُمۡۖ قَالُواْ كُنَّا مُسۡتَضۡعَفِينَ فِي ٱلۡأَرۡضِۚ قَالُوٓاْ أَلَمۡ تَكُنۡ أَرۡضُ ٱللَّهِ وَٰسِعَةٗ فَتُهَاجِرُواْ فِيهَاۚ فَأُوْلَٰٓئِكَ مَأۡوَىٰهُمۡ جَهَنَّمُۖ وَسَآءَتۡ مَصِيرًا [النساء: 97]

እነዚያ (ለእምነት ባለመሰደድ) ነፍሶቻቸውን በዳዮች ኾነው መላእክት (በበድር) የገደሉዋቸው (መላእክት ለነርሱ) «በምን ነገር ላይ ነበራችሁ» አሏቸው፡፡ «በምድር ውስጥ ደካሞች ነበርን» አሉ፡፡ «የአላህ ምድር ትሰደዱባት ዘንድ ሰፊ አልነበረችምን» አሉዋቸው፡፡ እነዚያም መኖሪያቸው ገሀነም ናት፡፡ በመመለሻነትም ከፋች!

ቁርጡቢይ ረሒመሁላህ እንዲህ ይላል፡

"الهجرة وهي الخروج من دار الحرب الى دار الإسلام وكانت فرض في أيام النبي صلى الله عليه وسلم وهذه الهجرة باقية مفروضة إلى يوم القيامة"،

ከዳረል ሐርብ ወደ ዳረል ኢስላም ሂጅራ ማድረግ ነቢዩ ﷺ በነበሩበት ጊዜ ግዴታ ነበር። ይህ ሂጅራ እስከ ቂያማ ቀን ድረስ ግዴታ ሆኖ ይቆያል።

وقال الإمام ابن كثير -رحمه الله- في تفسير هذه الآية العظيمة، قال: "هذه الآية الكريمة عامّة في كل من أقام بين ظهراني المشركين وهو قادر على الهجرة وليس متمكن من إقامة الدين، فهو ظالم لنفسة مرتكب حرامًا بالإجماع وبنص هذه الآية حيث يقول تعالى: (إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنفُسِهِمْ) أي بترك الهجرة".

ኢማሙ ኢብን ከሲር ረሒመሁላህ በዚህች ትልቅ አንቀፅ ተፍሲር ላይ እንዲህ ይላል፡ "ይህች የተከበረች አንቀፅ ሂጅራ ማድረግ እየቻለ ሙሽሪኮች መካከል የሚኖርንና ዲኑን በትክክል ቀጥ አድርጎ ለማራመድ ያልተመቸውን ሁሉ የሚያጠቃልል ነው። 'እነዚያ (ሂጅራን በመተው) ነፍሶቻቸውን በዳዮች ኾነው መላእክት (በበድር) የገደሉዋቸው' በማለቱም በዑለማኦች ስምምነትም (ኢጅማዕ) በዚህች አንቀፅ ማስረጃነት ይህ ሰው ራሱን የበደለና ሐራምን የፈፀመ ነው።"

እንደዚሁም ለአላህ ብዬ የምወዳችሁ ወዳጆቼ ሆይ! የሚረዳና የሚገነዘብ ሙስሊምን የምታስፈራ የሆነችውን ይህችን ትልቅ አያህ ያስተዋለ ሰው ወደ ኢስላም ሀገር አለመሰደድን ወንጀልነትን እርግጠኛ የሆነን ዕውቀት ያውቃል። *'እነዚያ ነፍሶቻቸውን በዳዮች ማለትም ሂጅራን በመተው ራሳቸውን የበደሉ ሰዎች በሚሞቱበት ወቅት መላኢካዎች "በምን ነገር ላይ ነበራችሁ» አሏቸው፡፡* ማለትም ለምን ሂጅራን ትታችሁ እዚህ ቆያችሁ? ዳረል ኢስላም ውስጥ ነው ወይስ ዳረ

አልሐርብ ወልኩፍር ውስጥ ነበር የነበራችሁት? ይሏቸዋል። ለእንጀራ (ሪዝቅ) ብለን፣ ለደሞዝ ብለን፣ ለኑሮ ብለን በምድር ላይ ደካሞች ነበርን። ይህ የዚህ የዘመናችን ሰዎች የሚያቀርቡት ዑዝር (ምክንያት) ራሱ ነው። *"በምድር ላይ ደካሞች ነበርን።"* ማለትም ከሀገር መውጣትና ከሀገር ሀገር መንቀሳቀስ አንችልም ነበር ይላሉ። መላኢካዎች በወቀሳ መልኩ እያናገሯቸው *«የአላህ ምድር ትሰደዱባት ዘንድ ሰፊ አልነበረችምን» አሉዋቸው፡፡* ማለትም ኑሮን፣ ደሞዝን፣ ሥራን፣ ንብረትን፣ ቤትን ወይም ሀገርን ምክንያት ማድረግ የሚሆን አይደለም። *«የአላህ ምድር ትሰደዱባት ዘንድ ሰፊ አልነበረችምን» አሉዋቸው፡፡* ወዳጆቼ! ዑዝር ተሰጣቸውን? በጭራሽ! አላህ ዑዝራቸውን አልተቀበላቸውም። ይልቁንም *"እነዚያም መኖሪያቸው ገሀነም ናት፡፡ በመመለሻነትም ከፋች!"* አላቸው። ከዚህ ዓይነት ሁኔታ አላህ ይጠብቀን!

ስለዚህ ወዳጆቼ! ከኩፍር ሀገር ወደ ኢስላም ሀገር ሂጅራ ማድረግ ግዴታ ነው። ሂጅራ ማድረግ እየቻለ ሳያደርግ የቀረና ለደሞዝ ወይም ለሥራ ብሎ ወይም ለቤት ወይም ለሀገር በመጓጓት ለቆ ለመሄድ በመሰሰት ኩፍር ሀገር ውስጥ መቆየትን የመረጠ ሰው በእርግጥ እራሱን ለጀሀነም እሳት አጋልጧል። አላህ ይጠብቀን! ወዳጄ ሆይ ረሱል ﷺ ያሉትን ስማ!

(أنا بريء من كل مسلم يقيم بين أظهر المشركين)، قالوا: يا رسول الله لمَ؟ قال: (لا تراءى ناراهما)،
'እኔ ሙሽሪኮች መካከል ከሚኖር ሙስሊም ሁሉ ንጹሕ ነኝ' አሉ። 'የአላህ መልእክተኛ ሆይ ለምን?' አሏቸው። 'እሳቶቻቸው አይገናኙም።' አሉ።

وعن سمرة بن جندب قال رسول الله -صلّى الله عليه وسلم-: (من جامع المشرك وسكن معه؛ فإنه مثله)،
ከሰሙራህ ኢብን ጁንዱብ እንደተወራው የአላህ መልእክተኛ ﷺ እንዲህ ብሏል፡ "ከሙሽሪክ ጋር አብሮ የሆነና ከእሱም ጋር የኖረ ሰው እሱም አምሳያው ነው።"

وقال عليه الصلاة والسلام: (لا تساكنوا المشركين، ولا تجامعوهم، فمن سكنهم أو جامعهم فإنّه مثلهم)،
ነቢዩ ﷺ "ከሙሽሪኮች ጋር አብራችሁ አትኑሩ! አብራችኋቸውም አትሁኑ! ከእነሱ ጋር የኖረ ወይም አብሯቸው የሆነ ሰው እሱም የነሱ አምሳያ ነው።" ብለዋል።

وقال عليه الصلاة والسلام: (لا يقبل الله من مشركٍ عملًا بعد ما أسلم أو يفارق المشركين إلى المسلمين)،

ነቢዩ ﷺ *"አንድ ሙሽሪክ ኢስላምን ከተቀበለ በኋላ ሙሽሪኮችን ተለይቶ ወደ ሙስሊሞች እስከሚሄድ ድረስ አላህ ሥራውን አይቀበለውም።"* ብለዋል።

ስለዚህ ሂጅራ እስከቂያማ ቀን ድረስ ቀጣይና ከሂጅራም ወደኋላ ያለና የተቆጠበ ሰው ወንጀለኛ የሚሆንበት ሸሪዓዊ ግዴታ ነው። ወላሁ አዕለም።

ወዳጆቼ ሆይ! ከላይ ባሳለፍነው ክፍል ከኩፍር ሀገር ወደ ኢስላም ሀገር የመሰደድን ብይን አይተናል፤ ይህ ጉዳይ በእርግጥ ከአልወላእ ወልበራእ ጋር ተነጥሎ የማይታይ መሆኑንም አውስተናል። ምክንያቱም ሙእሚኖችን የሚወዳጅና ከካፊሮች የሚጥራራ ሙስሊም ሙሽሪኮችን መለየቱና ሀገራቸውንም ትቶ ኢስላማዊው ሀገር ውስጥ የሙስሊሙን ቡድን መቀላቀሉ ከዚህ አልወላእ ወልበራእ ጋር ከሚያያዙ፣ ማሚያ ከሆኑና አስፈላጊው ከሆኑት ነገሮች ውስጥ አንዱ ነው። አንድ ሙስሊም በኩፍር ሀገር ውስጥ ሊኖር እንደማይፈቀድለትና ይልቁንም ወደ ኢስላም ሀገር መሰደድ ግዴታ እንደሚሆንበትም ገልፀናል። ይህም ኢስላማዊ ሀገር ካለና ከተመሠረተ ወደዛች ሀገር መሰደድ (ሂጅራ) ግዴታ ይሆናል። እንዲሁም በኩፍር ሀገር ውስጥ መቅረትን የመረጠና ወደ ኢስላም ሀገር ከመሰደድ የተቆጠበ ሰው ትልቅ አደጋ ውስጥ መሆኑን፣ ትልቅ ወንጀልን የሰራ ፋሲቅ መሆኑን፣ እራሱን ለአላህ ቅጣት ያጋለጠና በዲን ለመፈተን እራሱን ያጋለጠ መሆኑንም ተናግረናል። ከእነዚህ ሁኔታዎች አላህ ይጠብቀን!

ወዳጆቼ! እዚህ ጋር አንዳንድ ሰው 'ሂጅራ ግዴታ የሚሆንብኝ በኩፍር ሀገር ውስጥ ዲኔን ግልፅ ማድረግ የማልችል ከሆነኩኝ ነው።' ሊል ይችላል። አንዳንድ ሰው ይህንን እንደዑዝር ያቀርባል። ማለትም በኩፍር ሀገር ውስጥ ዲኔን መተግበር እስከቻልኩ ድረስ ወደ ኢስላም ሀገር መሰደድ በኔ ላይ ግዴታ አይሆንብኝም ይላል። እውነቱ ግን ይህ ንግግር ትክክል አይደለም። ወደ ኢስላም ሀገር መሰደድንና በኩፍር ሀገር ውስጥ አለመኖርን የሚያዙ ሸሪዓዊ መረጃዎች ጥቅል ሲሆኑ አንዳንዶቹ የሚሉትን ዓይነት ልዩ ነገሮችን ለይተው አላስቀመጡም። ስለዚህ መረጃ ማቅረብ አለባቸው፤ ካልሆነ ግን እኛ መሠረቱ ላይ ነን። *"እኔ በሙሽሪኮች መካከል ከሚኖር ሙስሊም ሁሉ ንጹሕ ነኝ።"* የሚለውን የነቢያችንን

ﷺ ሐዲስም አውስተን ነበር። ይህ ሐዲስና ሌሎቹም ሰውየው ዲኑን ግልፅ የሚያደርግ ቢሆንም ባይሆንም ሂጅራ ማድረግ የሚችል እስከሆነ ድረስ ኩፍር ሀገር ውስጥ መቆየትን ሐራምነትን የሚያመላክቱ መረጃዎች ሁሉም ጥቅል ናቸው። ስለዚህ ወዳጆቼ! አላህ ዐዝዘ ወጀል *"ኪደካሞቹ በስተቀር"* ያለ በመሆኑ ሂጅራ ማድረግ ከማይችል ደካማ ከሆነ ሰው ላይ እንጂ ግዴታነቱ አይወድቅም። አላሁ ዐዝዘ ወጀል በሂጅራ ካዘዘ በኋላ እነዚህን ብቻ ለይቶ አስቀረ።

إِلَّا ٱلۡمُسۡتَضۡعَفِينَ مِنَ ٱلرِّجَالِ وَٱلنِّسَآءِ وَٱلۡوِلۡدَٰنِ لَا يَسۡتَطِيعُونَ حِيلَةٗ وَلَا يَهۡتَدُونَ سَبِيلٗا ٩٨ فَأُوْلَٰٓئِكَ عَسَى ٱللَّهُ أَن يَعۡفُوَ عَنۡهُمۡۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَفُوًّا غَفُورٗا [النساء: 98-99]

ግን ከወንዶችና ከሴቶች ከሕፃናቶችም ሲኾኑ (ለመውጣት) መላን የማይችሉና መንገድንም የማይመሩ ደካሞች (ቅጣት የለባቸውም) እነዚያም አላህ ከእነርሱ ይቅርታ ሊያደርግ ይሻል፡፡ አላህም ይቅር ባይ መሓሪ ነው፡፡

ወዳጆቼ ሆይ! ጉዳዩ በጣም አደገኛ ነው። ቀላል ነገር አይደለም።

አንዳንድ ሰው እኔ በኩፍር ሀገር ለምሳሌ 'በአውሮፓ፣ በአሜሪካ፣ በኢማራት ወይም በሪያድ ወይም ከነዚህ ውጭ የሆኑ ሌሎች የኩፍር ሀገሮች ውስጥ በሀብት በልፅጌያለሁ፣ ሁኔታዬ ጥሩ ነው፣ ንግዴ አትራፊ ነው፣ ሥራዬም የተሻለ ሁኔታ ላይ ነው፤ እና እነዚህን መልካም ነገሮችን ሁሉ ትቼ ጠላቶች ሁሉ የተሰባሰቡበትና ቀንና ሌሊት ቦምብ ወደ ሚዘንብበት ኢስላማዊ ሀገር እንዴት እሄዳለሁ? ንብረቴንና ንግዴን ትቼ ምንም ነገር ወደ ማላቀው ሀገር እንዴት እሄዳለሁ?' ሊል ይችላል።

ወዳጆቼ! ይህ የሸይጣን ውስወሳ ስለሆነ አላህን ከዚህ እንዲጠብቀን መጠየቅ ግድ ይላል። ከነፍስ ዝንባሌ ይልቅ የአላህን ትዕዛዝ ልናስቀደም ግድ ይለናል። ዝንባሌዎቻችንን ከመውደድና የዱንያ ጥቅምን ከመውደድ ይበልጥ የአላህን ዐዝዘ ወጀል ውዴታ ልናስቀድም የግድ ነው። ሰሐቦችም ረ.ዐ. ሀገራቸውን፣ ቤቶቻቸውንና ንብረቶቻቸውን መካ ውስጥ ትተው ወደ ማያውቋት ሀገር መዲና ተሰደዱ። ነገር ግን አላህ አፀናቸውና ፀኑ፤ ታገሱም፤ ከዚያም አላህ ድልን ሰጣቸው። ከእነሱ ውስጥ አጀሉ ደርሶ የተገደለ አለ፤ ከእነሱም ውስጥ እነዚህን ድሎችን ያጣጣመ፣ ትላልቅ ድሎች የተሰጠውና ዲኑንም አላህ የበላይ አድርጎትና አስመችቶት ያየ አለ።

ስለዚህ ወዳጆቼ! አንተ አሁንም በኩፍር ሀገር ውስጥ እየኖርክ ያለህ ሰው ሆይ! አንተ ወደ ቱርክ ወይም ወደ ጀርመን ወይም ወደ አውስታራሊያ ወይም ወደ ሌላ የኩፍር ሀገር መሄድ የምትፈልግ ሰው ሆይ! አስብ አስተንትን! እወቅ! ከባድ ነገር ላይ ነው ያለኸው። *የአንድም ባሪያ እግር አትንቀሳቀስም እድሜውን በምን እንደጨረሰው ሳይጠየቅ*፡ የት ነው እድሜህን የጨረስከው? በኢስላም ሀገር ውስጥ ነው ወይስ በኩፍር ሀገር ውስጥ? ወላሂ በኢስላም ሀገር ውስጥ መኖር ብዙ በረከቶች አሉት፤ ብዙ ዓይነት መልካም ነገሮች አሉት። ወንድሜ ሆይ ተሽቀዳደም!

ወዳጆቼ ሆይ የሂጅራን ግዴታነትና የሂጅራ ምንዳ ትልቅነት የገለፀውን ይህንን ሸሪዓዊ መረጃ ስሙ! አላሁ ተዓላ እንዲህ ይላል፡

وَمَن يُهَاجِرۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ يَجِدۡ فِي ٱلۡأَرۡضِ مُرَٰغَمٗا كَثِيرٗا وَسَعَةٗۚ وَمَن يَخۡرُجۡ مِنۢ بَيۡتِهِۦ مُهَاجِرًا إِلَى ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ ثُمَّ يُدۡرِكۡهُ ٱلۡمَوۡتُ فَقَدۡ وَقَعَ أَجۡرُهُۥ عَلَى ٱللَّهِۗ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورٗا رَّحِيمٗا [النساء: 100]

በአላህም መንገድ የሚሰደድ ሰው በምድር ውስጥ ብዙ መሰደጃንና ምቾትን ያገኛል፡፡ ወደ አላህና ወደ መልክተኛውም ስደተኛ ኾኖ ከቤቱ የሚወጣ ከዚያም (በመንገድ) ሞት የሚያገኘው ሰው ምንዳው በእርግጥ አላህ ዘንድ ተረጋገጠ፡፡ አላህም መሓሪ አዛኝ ነው፡፡

"በአላህም መንገድ የሚሰደድ ሰው በምድር ውስጥ ብዙ መሰደጃንና ምቾትን ያገኛል፡፡" አንተ የአላህ ባሪያ ሆይ! ይህ በአላህ መንገድ ላይ ለተሰደደ ሰው በምድር ላይ ምቾትን እንደሚያገኝ አላህ የገባው ቃል ነው። ምቾት በዲን በኩል፤ ምቾት በዒልም እና ምቾት በሪዝቅ በኩል ይገኛል። እነዚያ ሂጅራ አድርገው የመጡ፣ ዳረል ኢስላምን የመረጡና ኑሯቸው በዳረል ኩፍር ውስጥ ጥለው የወጡ ሙሀጂሮችን መጠየቅ ትችላለህ። በዳረል ኢስላም ውስጥ ጭንቀትን ነው ወይስ ምቾትን ነው ያገኙት? ይህ የማይቀርና የማይቀለበስ መለኮታዊ ቃል ነው።

ወንድሜ ሆይ! ይህንን የአላህን ሱ.ወ. ንግግር ስማ!

وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَهَاجَرُواْ وَجَٰهَدُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ وَٱلَّذِينَ ءَاوَواْ وَّنَصَرُوٓاْ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ حَقّٗاۚ لَّهُم مَّغۡفِرَةٞ وَرِزۡقٞ كَرِيمٞ [الأنفال: 74]

እነዚያም ያመኑና የተሰደዱ በአላህም መንገድ ላይ የታገሉ፣ እነዚያም ያስጠጉና የረዱ እነዚያ እነሱ በእውነት አማኞች ናቸው፡፡ ለእነሱም ምሕረትና የከበረ ሲሳይ አላቸው፡፡

አንተ በዳረል ኩፍር ውስጥ የምትኖረው ሰው ሆይ እወቅ! ኢማንህ አይሞላም ሙሉ መረጋገጥንም አይረጋገጥም፡ የምትችል ከሆነ ወደ ዳረል ኢስላም ሂጅራ እስከምታደርግ ድረስ። አላህም እንዲህ ይላል፡ *እነዚያ እነሱ በእውነት አማኞች ናቸው፡፡*

ወንድሜ ሆይ ይህንን የአላህን ንግግር ስማ!

إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَٱلَّذِينَ هَاجَرُواْ وَجَٰهَدُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ أُوْلَٰٓئِكَ يَرۡجُونَ رَحۡمَتَ ٱللَّهِۚ وَٱللَّهُ غَفُورٞ رَّحِيمٞ [البقرة: 218]

እነዚያ ያመኑትና እነዚያም (ከአገራቸው) የተሰደዱት በአላህም መንገድ ላይ የተጋደሉት እነዚያ የአላህን እዝነት ይከጅላሉ፡፡ አላህም እጅግ መሓሪ አዛኝ ነው፡፡

ሂጅራን ከኢማን ጋር አቆራኝቶታልና አብሽር! ይህንንም የአላህን ሱ.ወ. ንግግር አዳምጥ!

وَٱلَّذِينَ هَاجَرُواْ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ ثُمَّ قُتِلُوٓاْ أَوۡ مَاتُواْ لَيَرۡزُقَنَّهُمُ ٱللَّهُ رِزۡقًا حَسَنٗاۚ وَإِنَّ ٱللَّهَ لَهُوَ خَيۡرُ ٱلرَّٰزِقِينَ
٥٨ لَيُدۡخِلَنَّهُم مُّدۡخَلٗا يَرۡضَوۡنَهُۥۚ وَإِنَّ ٱللَّهَ لَعَلِيمٌ حَلِيمٞ [الحج: 58-59]

እነዚያም በአላህ ሃይማኖት የተሰደዱ ከዚያም የተገደሉ ወይም የሞቱ አላህ መልካምን ሲሳይ በእርግጥ ይሰጣቸዋል፡፡ አላህም እርሱ ከሰጪዎች ሁሉ በላጭ ነው፡፡ የሚወዱትን መግቢያ (ገነትን) በእርግጥ ያገባቸዋል፡፡ አላህም በእርግጥ ዐዋቂ ታጋሽ ነው፡፡

አላህ ለእነዚያ ለተሰደዱት የሚወዱትን መግቢያ እንደሚያስገባቸው ቃል ገብቷል። ቁርጡቢይ ረሒመሁላህ እንዲህ ይላል፡

"قال تعالى: (لَيُدْخِلَنَّهُم مُّدْخَلًا يَرْضَوْنَهُۥ) أي الجنان"،
*“አላሁ ተዓላ ‘የሚወዱትን መግቢያ ያስገባቸዋል።’ ማለትም **ጀነቶችን** ብሏል”*

በአላህ መንገድ ላይ ሂጅራ ማድረግ ጀነት ለመግባት ሰበብ ከሆኑ ነገሮች ውስጥ አንዱ ነው።

عن كثير ابن مرة أن أبا فاطمة حدّثه أنه قال: "يا رسول الله حدثني بعمل استقيم عليه وأعمله"، قال له رسول الله -صلى الله عليه وسلم-: (عليك بالهجرة فإنه لا مثل لها).

ከሲር ኢብን ሙራህ እንዳለው አቡፋጡማህ *‘አንቱ የአላህ መልእክተኛ ሆይ በሱ ላይ ቀጥ የምልበትና የምሠራውን ሥራ ንገረኝ’* እንዳለና የአላህ መልእክተኛም ﷺ *‘በሂጅራ ላይ አደራህን፤ ለእሱ አምሳያ የለውም።*፡ እንዳሉት ተናግሯል።

ወዳጆቼ ሆይ! ከኢብን ሺማሳህ አልመህሪይ የመጣው ሐዲስም እንዲህ ይላል፡

عن ابن شماسة المهري قال: "حضرنا عمرو ابن العاص وهو في سياقة الموت يبكي طويلًا، وحوّل وجهه إلى الجدار فجعل ابنه يقول: "يا أبتا أمّا بشّرك رسول الله -ﷺ- بكذا؟"، قال: فأقبل بوجهه فقال: "إن أفضل ما نعد شهادة أن لا اله إلا الله وأن محمدا رسول الله، إني قد كنت على أطباق ثلاث لقد رأيتُني وما أحد أشد بغضًا لرسول الله -ﷺ- مني، ولا أحب إلي أن أكون قد استمكنت منه فقتلته فلو مت على تلك الحال لكنت من أهل النار"، قال: "فلما جعل الله الإسلام في قلبي أتيت النبي -ﷺ- فقلت: ابسط يمينك فلأبايعك، فبسط يمينه، قال: فقبضت يدي، قال: (مالك يا عمرو)، قال: قلت أردت أن اشترط، قال: (تشترط بماذا؟)، قلت: أن يغفر لي، فقال عليه الصلاة والسلام: (أما علمت أن الإسلام يهدم ما كان قبله، وأن الهجرة تهدم ما كان قبلها، وأن الحج يهدم ما كان قبله)، قال وما كان أحد أحب إلي من رسول الله -ﷺ- ولا أجلّ في عيني منه، وما كنت أطيق أن أملأ عينيّ منه إجلالًا له، ولو سُئلت أن أصفه ما أطقت؛ لأني لم اكن أملأ عيني منه، ولو متّ على تلك الحال لرجوت أن أكون من أهل الجنة"، قال: "ثم ولينا أشياء ما أدري ما حالي فيها فإذا أنا مت فلا تصحبني نائحة ولا نار، فإذا دفنتموني فشنوا عليّ التراب شنًّا ثم أقيموا حول قبري قدر ما تنحر جزور ويقسم لحمها حتى استأنس بكم وانظر ماذا أراجع به رسول ربي"،

“ዓምር ኢብን አልዐስ በሞት አፋፍ ላይ እያለ ተገኝተን ነበር። እሱም ለረጅም ጊዜ ያለቅሳል። ፊቱን ወደ ግድግዳው አዞረ። ልጁም ‘አባቴ ሆይ! የአላህ መልእክተኛ ﷺ እንዲህ ብሎ አላበሰረህምን?’ ይለዋል፡ እሱም ፊቱን አዞረና እንዲህ አለ ‘ትልቁ የምናዘጋጀው ነገር ከአላህ ሌላ በእውነት የሚመለክ የለም ሙሐመድም የአላህ መልእክተኛ ነው የሚለው ምስክርነት (ሸሃደቱ አላኢላህ ኢልለላህ የአንነ ሙሐመደን ረሱሉላህ) ነው። እኔ ሶስት ሁኔታዎች ውስጥ አልፌያለሁ። ከእኔ የበለጠ ለአላህ መልእክተኛ ﷺ ጥላቻ የነበረውና እሱን ልገድለው የተመቻቸሁ ሆኜ ብገድለው ከምወደው በላይ የሚወድ አንድም ሰው ያልነበረ ሆኜ ራሴን አይቻለሁ። በዚህ ሁኔታ የምትኩ ቢሆን ኖሮ ከእሳት ሰዎች በሆንኩኝ ነበር።

አላህ ልቤ ውስጥ ኢስላምን ባደረገ ጊዜም ወደ ነቢዩ ﷺ መጣሁኝና ‘ቀኝ እጅህን ዘርጋና ቃል ልግባልህ’ አልኳቸው። እጃቸውንም ሲዘረጉ እጄን ሰበሰብኩኝ። ‘አንተ ዓምር ሆይ! ምነው?’ አሉኝ። ‘መስፈርት ማድረግ ፈልጌ ነው።’ አልኳቸው። ‘መስፈርት የምታደርገው ምንድን ነው?’ አሉኝ። ‘ምህረት እንዲደረግልኝ ነው።’ አልኳቸው። ‘ኢስላም ከእሱ በፊት የነበረውን ወንጀል እንደሚያጠፋ፣ ሂጅራ ከበፊቱ የነበረውን ወንጀል እንደሚያጠፋና ሐጅ ከበፊቱ የነበረውን ወንጀል እንደሚያጠፋ አላወቅክምን?’ አሉኝ። ከአላህ መልእክተኛ ﷺ የበለጠ እኔ ዘንድ ተወዳጅ የነበረና በአይኔም በጣም የማከበረው አንድም ሰው አልነበረም። እሱን ከማክበሬም የተነሳ አይኔን ሞልቼ ለማየት አልችልም ነበር። እርሳቸው እንድገልፃቸው ብጠየቅ እንኳን መግለፅ አልችልም ነበር። ምክንያቱም እርሳቸውን አይኔን ሞልቼ አላያቸውም ነበር። በዚህ ሁኔታ የምትኩኝ ቢሆን ኖሮም ከጀነት ሰዎች እሆናለሁ ብዬ ተስፋ አደርግ ነበር። ከዚያም ምን ዓይነት ሁኔታ ውስጥ እንደሆንኩ የማላውቅበት ነገር ተከተለን። በምትኩኝ ጊዜም አልቃሽም ይሁም እሳት እንዳታጅበኝ። የቀበራችሁኝም ጊዜ አፈር አልብሱኝ። ከዚያም እስከምላመድና እስከምረጋጋ ድረስ ለጌታዬ መልእክተኞች ምን እንደምመልስ እስከማይ ድረስ አንድ ከብት ታርዶ ስጋው የሚከፋፈልበትን ጊዜ ያህል በቀብሬ ዙሪያ ቆዩ!“

ወዳጆቼ! ከዚህ ሐዲስ ውስጥ ለእኛ መረጃ የሚሆነን *‘ኢስላም ከእሱ በፊት የነበረውን ወንጀል እንደሚያጠፋ፣ ሂጅራ ከበፊቱ የነበረውን ወንጀል እንደሚያጠፋና ሐጅ ከበፊቱ የነበረውን ወንጀል እንደሚያጠፋ አላወቅክምን?’* የሚለው ነው። ስለዚህ በአላህ መንገድ ላይ ሂጅራ የማድረግ እና ለሱም የመሽቀዳደምን ትልቅ ደረጃን ከሚያመለክቱ ትላልቅ መረጃዎች ውስጥ ይህ አንዱ ነው። በተለይ ተከታዩ ሐዲስ ውስጥ እንደተጠቀሰው ሂጅራ እስከቂያማ ቀን ድረስ ቀጣይ ነው። ነቢዩ ﷺ እንዲህ ብለዋል፡

لا تنقطع الهجرة ما قوتل العدو

ሂጅራ አይቋረጥም ጠላትን መዋጋት እስካለ ድረስ።

ማለትም ሂጅራ የሚቀጥለው ጂሃድ እስከቀጠለ ደረስ ነው ማለት ነው። በሌላ ሐዲስም እንዲህ ይላል፡

لا تنقطع الهجرة حتى تنقطع التوبة، ولا تنقطع التوبة حتى تطلع الشمس من مغربها

ሂጅራ አይቋረጥም ተውባህ እስከሚቋረጥ ድረስ፤ ተውባህም አይቋረጥም ጸሐይ ከመጥለቂያዋ እስከምትወጣ ድረስ።

ስለዚህ ወዳጆቼ! እነዚህ መረጃዎች ሁሉ በኩፍር ሀገር ውስጥ መቆየት በሙስሊም ላይ ሐራም መሆኑንና ለቻለ ሰው ወደ ኢስላም ሀገር ሂጅራ ማድረግ ግዴታ መሆኑን ያመለክታሉ። አላሁ ዐዝዘ ወጀል ለእሱ ምቾትን ዋስትና ሰጥቶታል። በዚህም ቃል ገብቶለታል። የአላህ ቃል ደግሞ አይታጠፍም።

4.3. ወደ ኩፍር ሀገራት መሄድና ብያኔው (حكم السفر إلى بلاد الكفر)

ወዳጆቼ! ከላይ ባሳለፍነው ክፍል ከዳረል ኩፍር ወደ ዳረል ኢስላም ሂጅራ የማድረግን ብይን አይተናል። ያለውን ደረጃና ከሚያስገኛቸው ጥቅሞቹና ምንዳዎቹ ውስጥ ከፊሎቹን አብራርተናል። እንደዚሁም በኩፍር ሀገር ውስጥ የመኖርን ሐራምነት እና በኢስላም ሀገር ውስጥ የመኖርን ግዴታነትም ገልፀናል። እዚህ ጋር ምናልባት 'ወደ ኩፍር ሀገራት መሄድ ብይኑ ምንድን ነው?' በማለት ጥያቄ ሊነሳ ይችላል። በእርግጥ ይህ ጉዳይ በሁለት መልኩ ይታያል።

1ኛ.ጉዞው ሸሪዓዊ ምክንያት ሳይኖርና ጉዞው እንዲፈቀድ የሚያደርገው ነገር ሳይኖር ከሆነ ይህ ያለምንም ጥርጥር ያለሸሪዓዊ ምክንያትና ጉዞ እንዲፈቀድለት የሚያደርግ ነገር ሳይኖር ወደ ኩፍር ሀገራት መጓዝ በአንድ ሙስሊም ላይ ሐራም ይሆናል። ይህ ያለምንም ጥርጥር በዲናችን ከማይፈቀዱ ሐራም ከሆኑ ነገሮች ውስጥ አንዱ ነው። በተለይ ይህ ጉዳይ ለፊትና መጋለጥን፣ ማባከንን (ኢስራፍ) እና የመሳሰሉትን በርካታ ችግሮችን የያዘ ከመሆኑ አንፃር የተከለከለ ነው። እነዚህ የበጋ ጊዜያቸውን በአውሮፓና በሌሎች የኩፍር ሀገራት ውስጥ በጉብኝት ማሳለፍን የሚመርጡ ሰዎች እነሱ በእርግጥ ትልቅ አደጋ ውስጥ ናቸው። እራሳቸውን ለፈተናዎች ያጋልጣሉ፤ ያባክናሉ፤ በትክክልም ከአላህ መንገድ ይከለክላሉ። ጉዞ እንዲፈቀድ የሚያደርግ ሰበብ ሳይኖር መጓዝ አይፈቀድም።

2ኛ.ይሁንና ወደ ኩፍር ሀገር ለመሄድ አስገዳጅ ሁኔታ ካለ ለምሳሌ በኢስላማዊው ሀገር ውስጥ የማይገኝ የህክምና ዓይነት ኖሮ ለመታከም ከሆነ ወይም ጂሃዳዊ ተግባራትን ለመፈፀም ከሆነና እነዚህን ለመሳሰሉት ወደ ኩፍር ሀገራት መጓዝ ይፈቀዳል። ይህም ቢሆን ግን መስፈርቶቹ ሲሟሉ ነው። ከመስፈርቶቹም ውስጥ በራሱና በዲኑ ላይ ፊትናን የማይሰጋ ከሆነ፡ ማለትም ስሜቶቹንና የእነዚያን ሰዎች ማምታቻዎችን (ሹብሃት) መከላከል የሚችልበትን ያህል ዲን፣ ተቅዋና ዒልም ሊኖረው ይገባል። እውቀትን፣ ዲንንና ተቅዋን (የአላህ ፍራቻ) ያልታጠቀ ከሆነ ግን ገና በመጀመሪያው ፈተና ይወድቃል፡ ይዋልላል። አላህ ይጠብቀን! ስለዚህ ጉዳዩ ቀላል ጉዳይ አይደለም፤ በእርግጥ ከባድ ነገር ነው።

አንድ ሙስሊም ወደ ኩፍር ሀገር እንዲሄድ አስገዳጅ ሁኔታዎች ካሉ ይፈቀዳል። ነገር ግን ሸርጦች አሉት። እነሱም

1. **በራሱ ላይ ፈተናን የማይሰጋ ከሆነ** ነው። ማለትም ሹብሀዎችንና እንዲሁም ሸሀዋዎችን (ስሜት) መከላከል የሚችልበትን ያህል ዲን፣ ተቅዋና ዒልም ያለው መሆን አለበት።
2. **ጉዳዩ እንደተጠናቀቀ ወደ ኢስላማዊው ሀገር ሊመለስ ነው።** የሄደው ለሕክምና ከሆነ ጉዳዩን እንደጨረሰ ወደ ኢስላማዊው ሀገር መመለስ አለበት። እዛ ሀገር መቆየት ሐራም በመሆኑ መቆየት የለበትም።
3. **በጉዞው ወቅት ዲኑን ግልፅ ማድረግ የሚችል ከሆነ፡** ማለትም ተውሒዱን ግልፅ ማድረግ፣ ሰላትን ቀጥ አድርጎ መስገድ የማይከለከል ከሆነና በኩፍር ላይ የማይገደድ ከሆነ ነው። ተጓዡ ሰው እሱ ማውገዝና ተለይቶ መቃረን በማይችልበት ሁኔታ የኩፍር ንግግር እንዲናገር የሚገደድበት ወይም የኩፍር ስብሰባና ውይይት ቦታዎች ላይ እንዲገኝ የሚገደድበት ሀገር ከሆነ ይህ ያለምንም ጥርጥር ወደዛች ሀገር መጓዝ ሐራም ይሆናል።

እዚህ ጋር እነዚያን የኑሰሪያው ሥርዓት ወደ ሚቆጣጠራቸው ቀጠናዎች ወይም የሰፊዊው አስተዳደር አካባቢዎች ለሚሄዱ ሰዎች ምክር አለን። እነዚያ ሀገራት ውስጥ የበላይ የሆኑት ራፊዳዎችና ኑሰይሪያዎች ብዙ ጊዜ የሚመጡትን ሰዎች ደውላን (ኢስላማዊውን መንግስት) እንዲሳደቡ ያስገድዳሉ፤ ይባስ ብሎም አላህን ተባረከ ወተዓላ መስደብ ላይ ያስገድዳሉ። ከዚህ አላህ ይጠብቀን! በእርግጥ እንደዚህ ዓይነት በርካታ ክስተቶች አልፈዋል። ወደእነሱ የሚመጡትን ሰዎች ብዙ የኩፍር ንግግሮችን፣ ስድቦችንና ዘለፋዎችን ያሰማሉ፤ እነዚህም ማውገዝ አይችሉም። ምክንያቱም የሚያወግዝ ሰው ለተለያዩ ከባባድ ቅጣቶች ይዳረጋል። እናም ወደዛች ሀገር የሚጓዘው ይህ ተጓዥ በራሱ ላይ ከእንደዚህ ዓይነት ፊትናዎች ስጋት ነፃ አይሆንም። የኩፍር ሀገራት የተለያዩ መሆናቸው ታውቃላችሁ። ከእነሱም ውስጥ የኩፍር ሀገር ሆኖ ከሌላው ሀገር ቀለል የሚል አለ። ማለትም ለምሳሌ ወደ ቱርክ የተጓዘ ሰው የኩፍር ሀገር ብትሆንም በእርግጥ ከኑሰይሪያው ቀጠናዎች ወይም ከሰፈዊው የራፊዳ ሺዓ ቀጠናዎች ቀለል ይላል። ይህ ጉዳይ በእርግጥ ትልቅ ግምት ይኖረዋል። ኩፍር ነገሮችን እንደሚያሰሙት ምናልባትም የኩፍር ምክክሮች ላይ እንዲገኝ የሚገደድና የማያወግዝ መሆኑን እና መለየትና ማውገዝ የማይችል መሆኑን እያወቀ ወደ አንዷት ሀገር የሚጓዝ ሰው መሄድና መጓዝ አይፈቀድለትም።

ይህች ምክር ለእነዚያ ወደ ኑሰይሪያው ግዛቶች ወይም ወደ ሰፈዊያው አስተዳደር ክልሎች ለሚጓዙ ሰዎች ነው። ይህም በተለይ አማራጮች ባሉበት ሁኔታ ወደ እነዚህ አካባቢዎች ከመሄድ እንዲቆጠቡና እንዲርቁ ነው። ማለትም እነዚህ ወደ

ኑሰይሪያው ወይም የራፊዳው መንግስት ግዛቶች ለህክምና ለመሄድ የሚገደዱ ሰዎች በእርግጥ እነሱ ለምሳሌ ለህክምና ወደ ቱርክ መሄድ ይችላሉ። በዚህ ሁኔታ ወደ ኑሰይሪዩ መንግስት አካባቢዎች ከመሄድ ወደ ቱርክ መሄድ ቅድሚያ የሚሰጠው መሆኑ ጥርጥር የለውም። ምክንያቱም እነዚያ ግዛቶች በኩፍር ከቱርክ የባሱ ናቸው። ከላይ እንዳሳለፍነው ይህ ጉዳይ ከግንዛቤ ውስጥ ይገባል።

እንግዲህ ሸሪዓዊ ለሆነ ነገር ወይም ጉዞ እንዲፈቀድ የሚያደርግ ሰበብ ኖሮ ወደ ኩፍር ሀገር መጓዝ ይፈቀዳል። ነገር ግን ከላይ የተዘረዘሩት መስፈርቶች ሲሟሉ ነው። በራሱ ላይ ከፊትና ስጋት ነፃ ከሆነ፣ ዲኑን ግልፅ ለማድረግ የሚችል ከሆነና በኩፍር ወይም ሽርክ ላይ የማይገደድ ከሆነ እና ከዚያም ጉዳዩ በማለቁ ብቻ ወዲያው ወደ ኢስላማዊው ሀገር የሚመለስ ከሆነ ነው።

ስለዚህ እዚህ ጋር በተለይም በአሁን ወቅት በሻምና በዒራቅ ብዙ ወጣቶች እያደረጉት ስላለው ወደ ቱርክ ለሥራ ብሎ መሄድን በተመለከተ መልስ እንስጣለን። እነዚህ ወጣቶች ብዙዎቹ በኢስላም ሀገር ውስጥ ከመኖር ይልቅ ለሥራና ኑሯቸውን ለማደላደል ሲሉ ኢስላማዊውን ሀገር ትተው ቱርክ ውስጥ፣ ስዊዲን ውስጥ፣ ጀርመን ወይም ሌሎች ሀገራት ውስጥ መቅረትን ይመርጣሉ። በእርግጥ ይህ ድርጊታቸው ያለ ምንም ጥርጥር ሐራም ነው፤ ኢስላማዊውን ሀገር መጠየፍና በኩፍር ሀገር ውስጥ መኖርን መምረጥ ነው። ይህ የሚፈቀድላቸው ነገር አይደለም። ይልቅ እነዚህ ሰዎች በመሠረቱ ጂሃድ ግዴታ ሆኖባቸዋል። እነሱ ያለምንም ጥርጥር ሁለት ትላልቅ ወንጀሎች ውስጥ ወድቀዋል። የመጀመሪያው በኩፍር ሀገር ውስጥ መኖራቸው ሲሆን ሁለተኛው ጂሀድን መተዋቸው ነው። እነዚህ ሰዎች በምንም ዓይነት መልኩ ለሥራ ብሎ ወደ ቱርክና ሌሎች ሀገራት መሄድ አይፈቀድላቸውም። ይልቁንም በኢስላማዊው ሀገር ውስጥ መኖር ግዴታ ሆኖባቸዋል። ጂሀድን እምቢ ካለ፣ ከተንጠባረረና ከተቀመጠ ሁለተኛው ወንጀል ላይ እንዲወድቅ አይፈቀድለትም። አንድ ወንጀል አምሳያውን ሌላ ወንጀል የተፈቀደ እንዲሆን አያደርግም። ከጂሃድ እምቢ ካለ፣ ከኮራና ከተቀመጠ ሐላል በሆነ ሌላ ሥራ ራሱን ይጥመድ። በራሱ ላይ ሁለት ትላልቅ ወንጀሎችን እንዳይሰበስብ ግን በኢስላማዊው ሀገር ውስጥ መሆን አለበት።

4.4. በጀዚረተል ዓረብ ውስጥ የኩፋሮች መኖር ብይን (حكم إقامة الكفار في جزيرة العرب)

እነዚያን ሀገራት እናስተዳድራለን የሚሉትን በኢስላም ስም የሚነግዱ ሰዎችን ፈሳድ ግልፅ ለማድረግ ይህንን ጉዳይ በአጭሩ ማውሳታችን ግድ ይለናል። በመጀመሪያ የኩፋሮችን በጀዚረተል ዓረብ ውስጥ መኖርን የሚከለክሉ ሸሪዓዊ መረጃዎች መጥተዋል። በቡኻሪይና በሌሎቹም እንደተዘገበው ነቢዩ ﷺ أخرجوا المشركين من جزيرة العرب *ሙሽሪኮችን ከጀዚረተል ዓረብ አስወጡ!* ብለዋል። እንደዚሁም لا يترك في جزيرة العرب دينان *በጀዚረተል ዓረብ ውስጥ ሁለት ሐይማኖት አንድ ላይ አይተዉም* ብለዋል። ጀዚረተል ዓረብ ማለት ሱዑዲያን ብቻ አይደለም የሚያጠቃልለው። ይልቅ የመንና ኸሊጅ (የዓረብ ባሕረ ሰላጤ) የሚባለውን በሙሉ የሚያጠቃልል ነው። እነዚህ የባህረ ሰላጤው ሀገራት (ዱወሉል ኸሊጅ)፣ መጅሊስ አትተዓዉን እና እነዚህን የመሳሰሉት አዲስ መጤ መጠሪያዎች ሁሉም እነዚህን ሸሪዓዊ ስያሜዎችን ለማስወገድ የተቀመጡ ናቸው። ጀዚረቱል ዓረብ የሚለው መጠሪያ ማስረጃ (ነስ) የመጣበት ስያሜ ነው። ለሙስሊም ደግሞ በላጩ ማስረጃ የመጣበት ነገር ላይ መቆምና መወሰን ነው ያለበት። ለማንኛውም ግን ይህ ሰፊ ቦታ በሙሉ በውስጡ ካፊር ሊኖርበት አይፈቀድም፡ ሐራም ነው። ነቢዩ ﷺ እንዳሉት፡

لأخرجنّ اليهود والنصارى من جزيرة العرب حتى لا أدع فيها إلّا مسلمًا

ሙስሊምን እንጂ እስከማልተው ድረስ አይሁድንና ክርስቲያንን ከጀዚረተል ዓረብ በእርግጥ አስወጣለሁ።

በዚህም ምክንያት መስቀለኞች፣ ራፊዳዎች፣ ሊብራሊስቶች ወይም ዓልማኒዮች (ሴኩላሪስትስ) በጀዚረተል ዓረብ ውስጥ እንዲኖሩ አይፈቀድም።

ዛሬ ጀዚራ ውስጥ ያለውን ሁኔታ ያስተዋለ ሰው ከሙስሊሞች በስተቀር የኩፍር ዓይነቶች ሁሉ የበላይ ሆነው ያገኛቸዋል። ራፊዳዎች በጀዚረተል ዓረብ ውስጥ የተለያዩ ሁሰይኒያዎች አሏቸው። ሙርተድ ዓላማኒዮችና ሊብራሊስቶች ጠዋት ማታ ኩፍርን የሚያስተላልፉባቸውና ዲንን የሚያንቋሽሹባቸው ህትመቶች፣ መፅሔቶች፣ ጋዜጣዎችና ቻናሎች አሏቸው። ክርስቲያኖች እንኳን ሳይቀሩ በኒፋቅና ዘንደቃ ዑለማኦች በኩል በሚሰጡ ፈትዋዎች እነዚህ ሀገራት ውስጥ የበላይነትን አግኝተው ዓረብ ኢሚሬት ውስጥና ኳታር ውስጥ ቤተ ክርስቲያኖችን አቋቁመዋል።

ስለዚህ እነዚህ ሁኔታዎች በትክክል ከላይ ያወሳናቸውን በመላው ጀዚረተል ዓረብ ውስጥ እያስተዳደሩ ያሉትን ሥርዓቶችን ኩፍርና የእነዚህን የሪድዳ አስተዳደሮችን ኩፍር ያመላክቱሃል።

ስለዚህም ጥያቄ እናነሳለን። እነዚያ እውቀት አለን፣ የሱንና ተከታዮች ነን ባይ ዑለማኦች የት ናቸው? ይህንን ሁሉ ጥፋት ያያሉ፤ ከዚያም ግን ምንም ነገር አያደርጉም። ሐቅንም አይናገሩም። ሀሳብ ጭንቀታቸው ደውላን ማብጠልጠል ብቻ ነው። ደካማነትን ወይም የሰሉሊዮችን ዱላ ወይም ሌላ ነገር ምክንያት የሚያደርጉ ከሆነ ደግሞ ሂጅራ ክፍት ነው። አላሁ ተዓላ እንዲህ ይላል፡

أَلَمۡ تَكُنۡ أَرۡضُ ٱللَّهِ وَٰسِعَةٗ فَتُهَاجِرُواْ فِيهَاۚ [النساء: 97

«የአላህ ምድር ትሰደዱባት ዘንድ ሰፊ አልነበረችምን»

ስለዚህ ምንም ዑዝር የላቸውም። እነዚህ በትክክል የተፈተኑ ናቸው።

وَمَن يُرِدِ ٱللَّهُ فِتۡنَتَهُۥ فَلَن تَمۡلِكَ لَهُۥ مِنَ ٱللَّهِ شَيۡـًٔاۚ [المائدة: 41]

አላህም መፈተኑን የሚሻበትን ሰው ለእርሱ ከአላህ (ለመከላከል) ምንንም አትችልም፡፡

እነዚህ የተፈተኑ ናቸው። ምን ዓይነት እውቀት ነው ተራው ህዝብ ከእነሱ የሚወስደው? እነዚህ ከአይሁዶቹ ሊቃውንቶች ጋር የሚመሳሰሉ ሆነው ሳለ በዲን ላይ ይታመናሉን? ወላሂ በጭራሽ! የአይሁዶቹ ሊቃውንቶች በሁኔታቸው ከእነሱ የተሻሉና የበለጡ ናቸው። ከእነዚህ ውስጥ ብዙዎች በእርግጥ በዘንደቃህ፣ በሪድዳና በኒፋቅ ውስጥ ናቸው። እኛንም እናንተንም ከዚህ ነገር አላህ ሰላም ያድርገን!

ለአላህ ብዬ የምወዳችሁ ወዳጆቼ! ለአላህ ምስጋና ይገባውና ለአላህ ብሎ መወዳጀትና ለአላህ ብሎ ጠላት ማድረግ ዙሪያ ያሉ ጉዳዮችን ከሞላ ጎደል አገባደናል። በአላሁ ተባረከ ወተዓላ ችሮታም ከመሠረቱ ጀምረን ብዙዎቹን ጉዳዮች ዳሰናል። በእርግጥ ይህንን ተከታታይ ትምህርት ስናገባድድ በአላህ ፍቃድ ሁለት የማሳረጊያ ጉዳዮችን ሳናነሳ ማለፍ ምቾት አይሰጠንም።

የመጀመሪያው ጉዳይ ‘ሙስሊም ወንጀለኛን መወዳጀት እንዴት ነው? ወንጀል ውስጥ ወይም ቢድዓ ውስጥ ወይም ሌላ የማያከፍር የሆኑ ድርጊቶች ውስጥ የወደቀ ሙስሊምን መወዳጀት እንዴት ነው የሚሆነው?’ የሚለው ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ ከሙርተድ ጋር የሚኖረው ግንኙነት እንዴት ነው የሚሆነው? የሚለው ነው።

4.5. ወንጀለኛ ሙስሊምን መወዳጀት (الموالاة المسلم العاصي)

ለአላህ ብዬ የምወዳችሁ ወዳጆቼ! በቅድሚያ ወንጀል ላይ፣ ወይም ቢድዓ ላይ ወይም ይህንን የመሳሰሉት ነገሮች ውስጥ የወደቀን ወንጀለኛ ሙስሊምን በተመለከተ ነው። አሳሳቢ የሆነን ነገር ማወቅ ግድ ይለናል። ወዳጅነት ለአላህ፣ ለመልእክተኛውና ለሙእሚኖች እንጂ እንደማይሆን አብራርተን ነበር። ይህም በተከታዩ የአላሁ ተዓላ ንግግር ምክንያት ነው።

إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱلَّذِينَ يُقِيمُونَ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُؤۡتُونَ ٱلزَّكَوٰةَ وَهُمۡ رَٰكِعُونَ [المائدة: 55]

ረዳታችሁ አላህና መልክተኛው እነዚያም ያመኑት ብቻ ናቸው፡፡ (እነርሱ) እነዚያ ሶላትን በደንቡ የሚሰግዱ እነርሱም ያጎነበሱ ኾነው ምጽዋትን የሚሰጡ ናቸው፡፡

ወዳጅነት በትክክል ለሙእሚኖች እንጂ አይደረግም፤ በጭራሽ ለካፊሮች አይደረግም።

እዚህ ጋር ሙእሚኖች ለሁለት እንደሚከፈሉ ማወቅ ግድ ይለናል። ከፊሉ ሙሉ የሆነ ወዳጅነት የሚደረግለት ሲሆን ከፊሉ ደግሞ ጎዶሎ የሆነ ወዳጅነት የሚደርግለት ነው።

1. የመጀመሪያው ክፍል ሙወሒድ፣ የሱንና ተከታይና በአላሁ ተባረከ ወተዓላ ትዕዛዝ ላይ ቀጥ ያለ ሙስሊም ነው። ሱንናን የሚከተልና አላህን በመታዘዝ ላይ ቀጥ ያለ ሙወሒድ የሆነ ሙስሊም ሙሉ የሆነ መወዳጀትን ወዳጅ

ይደረጋል። ምክንያቱም ሽርክን እርቋል፤ ቢድዓን እርቋል፤ እንደዚሁም ወንጀልንም እርቋልና ነው። የሰው ልጅ ፍፁም አይደለምና ወንጀል ላይ ቢወድቅ እንኳን በወንጀሉ ላይ የማይዘወትርና ተውበት የሚያደርግ ከሆነ ይህ ሰው በአላህ ፍቃድ አይጎዳውም። ሙሉ የሆነ ወዳጅነት ይደረግለታል። ምክንያቱም ከወንጀሉ ተውባ የሚያደርግ ሰው ወንጀል እንደሌለበት ሰው ነው። ለእንዲህ ዓይነቱ ሙስሊምም ከእኛ በኩል ሙሉ ወዳጅነት ይደረግለታል።

2. ሁለተኛው ክፍል፡ ከሙስሊሞች ውስጥ የተውሒድ መሠረቶችን የሚተግብርና ሽርክን የራቀ ሙስሊም አንዳንድ ወንጀሎች ወይም አንዳንድ ከባባድ ወንጀሎች ላይ ሲወድቅ ወይም አንዳንድ የማያከፍሩ ቢድዓዎች ላይ ሲወድቅ ነው። ይህ ሰው በአንድ በኩል ሽርክን ወይም ኩፍርን አልሰራም፤ ይልቁንም የተውሒድ መሠረቶችን አሟልቷል። ይሁንና የማያከፍር ቢድዓ በመሥራቱ እንደዚሁም ወንጀል ውስጥ በመውደቁ የተውሒድን ሙሉነትንና የኢማንን ሙሉነትን የሚያጠፉ ሥራ ሰርቷል። ይህ በእርግጥ ሙሉ የሆነ መወዳጀትን ወዳጅ አይደረግም። ለእርሱ የሚደረግለት ወዳጅነት ጎዶሎ ነው። ወዳጅነቱ በዲኑና በሱንና ተከታይነቱ ልክ ነው። ከወንጀሉና ከቢድዓው ወደ አላህ በራእ ይደረጋል። ስለዚህ በኢማኑና ሱንናን በተከተለው መጠን ያህል እንወዳጀዋለን፣ እንወደዋለን። በወንጀሉና በቢድዓው ልክ ደግሞ እንጠላዋለን። እዚህ ጋር ድንበር ማለፍም ሆነ ማጓደልም የለም። ኢማሙ ኢብን አቢል ዒዝ አልሐነፊይ ረሒመሁላህ እንዲህ ይላል፡

قال الإمام ابن أبي العز الحنفي -رحمه الله-: "الحب والبغض بحسب ما فيه من خصال الخير والشر، فإن العبد يجتمع فيه سبب الولاية وسبب العداوة والحب والبغض، فيكون محبوبًا من وجه مبغوضًا من وجه، والحكم للغالب" انتهى كلامه

“መውደድና መጥላት ባለው ኸይር (መልካም) እና ሸር (መጥፎ) ነገር ልክ ነው። አንድ ባሪያ ውስጥ ለመወደድ ምክንያት የሚሆንና ለመጠላትም ምክንያት የሚሆን ነገር በአንድ ላይ ይኖርበታል። እናም በአንድ በኩል ተወዳጅ ሲሆን በሌላ በኩል ደግሞ የሚጠላ ይሆናል። የሚሰጠው ብይን ወደ አመዘነው ነገር ነው።”

ማለትም አንድ ሙስሊም አላህን ከመታዘዙና ከኢማኑ አንፃር ተወዳጅ ይሆናል፤ ከሚሰራው ወንጀልና ቢድዓ አንፃር ደግሞ የሚጠላ ይሆናል። ብይኑ ላመዘነው ነገር ነው። ማለትም ኢማኑና አላህን መታዘዙ ካመዘነና ከበዛ እና በተቃራኒው ደግሞ ወንጀሉ ካነሰ ያለምንም ጥርጥር የሚቀር ጥላቻና ከወንጀሉ ንጹህ (በራእ) መሆን እንዳለ ሆኖ ለእሱ ያለንን ወዳጅነት እናስበልጣለን። ወንጀሉና ቢድዓው ከበዛና ለአላህ ያለው ታዛዥነቱ ካነሰ ደግሞ ያለምንም ጥርጥር የሚቀር መሠረታዊ መውደድና ወዳጅነት እንዳለ ሆኖ የጥላቻውና ንጹህነቱ እንዲያመዝን እናደርጋለን። ስለዚህ ሙወሒድ የሆኑ ወንጀለኞች ሙሽሪኮችና ሙርተዶች በሚስተናገዱበት መንገድ አይስተናገዱም። ወንጀለኛ የሆነ ሙስሊም የተውሒድ መሠረቱ እስካለው ድረስ የተወሰነ ጥላቻ ከመኖሩ ጋር ከእኛ ጋር ወዳጅነትና ውዴታ እንደሚኖረው ምንም ጥርጥር የለውም።

ስለዚህ በእርግጥ ማንኛውም ሰው ወንድሞቹን መምከር ግድ ይለዋል። ይህ ምክር ግዴታ ነው። ከነቢያችን የመጣው ሐዲስ ላይ እንዳለው

كما في الحديث عن نبينا -ﷺ- قال: (الدين النصيحة، قلنا لمن؟ قال: لله ولكتابه ولرسوله ولأئمة المسلمين وعامتهم)،

“ዲን ምክክር ነው፡ አሉ ለማን? ብለን ጠየቅን፤ ለአላህ፣ ለመፅሐፉ፣ ለመልእክተኛው፣ ለሙስሊም መሪዎችና ለተራው ሙስሊም ነው አሉ።”

ስለዚህ አንድ ሙስሊም ሙስሊም ወንድሙ ላይ ቢድዓን ወይም ወንጀልን ካየበት ሊገስፀው ግድ ይለዋል። ጉዳዩ ወደ ማኩረፍም ቢደርስ ችግር የለውም። እንደውም እዚህ ጋር ማኩረፍ ተፅዕኖ የሚያሳድርበትና እንዲመለስ የሚያደርገው ከሆነ ማኩረፍ ነቢያዊ ሱንና በመሆኑ ወደ ማኩረፉ እናዘነብላለን። ይህም ሰውዬው ከሙስሊሙ ሰው ወንጀልና ቢድዓው ንጹሕና የጠራ መሆኑን እስከሚያረጋግጥና የጥላቻ ጎኑንም እስከሚያረጋግጥ ድረስ ነው። እዚህ ጋ ግን ምክር የማይቀር ነገር ነው። ምክር ከወንድምህ ወንጀል ንጹህና የጠራህ መሆንህ ከሚያመጣቸው ትላልቅ ውጤቶች ውስጥ አንዱ ነው።

እንደዚሁም አንዳንድ ጊዜ አላህን ወደ መታዘዝ እንዲመለስ በመግፋት ከቢድዓውና ወንጀሉ ለመመለስ ከእሱ ጋር መጫወትን፣ ማውራትን ወይም አብሮ መሆንን መተውንም የሚከለክል ነገር የለም። ምክንያቱም በሁሉም ሁኔታ ውስጥ ሆኖ አንተ ከእሱ ጋር ተወዳጅተህ ሁል ጊዜ አንድ ዓይነት ሁኔታ የሚኖርህ ከሆነ እሱ ላይ ምንም ተፅዕኖ አይኖረውም፤ በጭራሽ ወንጀሉን እንዲተው አያደርገውም፤ ይህ በጭራሽ የሰለፎች አስተምህሮ አይደለም። ይልቅ ሸይኹል ኢስላም

ሙስሊም ለሙስሊም **المسلم للمسلم كاليدين تغسل إحداهما الأخرى** 'አንዱ ሌላውን እንደሚያጥበው ሁለት እጆች ናቸው' እንዳለው መሆኑ ግድ ነው።

በመሠረቱ ማኩረፍ የተደነገገው ሰዉ አላህን ወደ መታዘዝ እንዲመለስ የሚለውን መሠረት በማድረግ ነው። ከዚህ ወንጀለኛ ሙስሊም ጋር በመውደድና በመርዳት አንድ ዓይነት ሁኔታ ላይ መሆናችን በእሱ ላይ ምንም ተፅዕኖ ካለማሳደሩም በተጨማሪ በቢድዓውና ወንጀሉ ላይ ይበልጥ እንዲበረታ ያደርገዋል። እንደምታውቁት የሰው ልጅ የወንድሞቹ ኩርፊያ ተፅዕኖ ያሳድርበታል፤ አብረውት በመሆናቸው ተፅዕኖ ያድርበታል። ሙስሊም ንቁና አስተዋይ መሆኑ ግድ ይላል። በመሆኑም ስህተት ላይ ከወወቀና ከተንሸራተተ ይገስፀዋል፤ የወንድሞቹን ፈለግ እንዲከተል ያግዘዋል።

ስለዚህ ወዳጆቼ ሆይ! ጉዳዩ በእርግጥ በተለይ ሙጃሂዶች መካከል ልንጠብቀው የሚገባው ነገር ነው። የሚያሳዝነው ግን አንዳንድ ሙጃሂዶችን ለዚህ ጉዳይ ምንም ትኩረት የማይሰጡ ሆነው ማየታችን ነው። ይባስ ብሎ አንዳንድ ወንድሞቹ ወንጀል ላይ ወይም ቢድዓ ላይ ወይም አንዳንድ አስቀያሚ ተግባራት ላይ ወድቀው እያየ የማይከለክል፣ የማይመክር፣ የማይገስፅና የማያስታውስ ሆኖ ታገኘዋለህ። ይህ በእርግጥ ወንድሞችን ከመርዳት መቆጠብና ሐቃቸውንም አለመወጣት ነው። ምናልባትም አንዳንዱ ወንድሙን ከመከረው ወይም በመልካም ነገር ላይ ካዘዘው ወይም ከመጥፎ ነገር ከከለከለው ከእሱ ጋር ያለውን ጓደኝነት ሊያጣ እንደሚችል ወይም መኮራረፍ ሊከሰት ይችላል በማለት ምክንያት ሊያደርግ ይችላል። ይህ በእርግጥ ዑዝር አይደለም። በመጀመሪያ ደረጃ ጉዳዩ ሸሪዓዊ ግዴታ ነው።

وَلۡتَكُن مِّنكُمۡ أُمَّةٞ يَدۡعُونَ إِلَى ٱلۡخَيۡرِ وَيَأۡمُرُونَ بِٱلۡمَعۡرُوفِ وَيَنۡهَوۡنَ عَنِ ٱلۡمُنكَرِۚ [آل عمران: 104]
ከናንተም ወደ በጎ ነገር የሚጠሩ በመልካም ሥራም የሚያዙ ከክፉ ነገርም የሚከለከሉ ሕዝቦች ይኑሩ፡፡ እነዚያም እነሱ የሚድኑ ናቸው፡፡

الدين النصيحة

ዲን መመካከር ነው።

በመጀመሪያ ደረጃ ጉዳዩ ሸሪዓዊ ግዴታ ነው፤ ተቀበለም አልተቀበለ፤ አኮረፈህም ተጣላህ ለውጥ የለውም። ጉዳዩ ከአላሁ ተባረከ ወተዓላ ውዴታና ምርጫ ጋር የተያያዘ ነው። ስለዚህ ሙጃሂድ ወንድሞቻችንን በመካከላቸው እንዲመካከሩ ጥሪ እናደርጋለን። አላሁ ተዓላ እንዲህ ይላል፡

وَٱلۡعَصۡرِ ١ إِنَّ ٱلۡإِنسَٰنَ لَفِي خُسۡرٍ ٢ إِلَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَتَوَاصَوۡاْ بِٱلۡحَقِّ وَتَوَاصَوۡاْ بِٱلصَّبۡرِ ٣
በጊዜያቱ እምላለሁ፡፡ ሰው ሁሉ በእርግጥ በከሳራ ውስጥ ነው፡፡ እነዚያ ያመኑትና መልካሞችን የሠሩት፣ በእውነትም አደራ የተባባሉት፣ በመታገስም አደራ የተባባሉት ብቻ ሲቀሩ፡፡

ይህ በእርግጥ ሰዉን ከኪሳራና ረዳት የሌለው ከመሆን ነፃ ከሚያወጡት ነገሮች ውስጥ ነው። ስለዚህ ዲን የተጠበቀ እንዲሆንና ዲን ልክ እንደወረደው ጥርት እንዲል በመካከላችን በመካከር፣ አንዳችን የሌላውን እጅ በመያዝና ቢድዓን ወይም ወንጀልን አይተን ዝም ባለማለት አላህን እንፍራ!

4.6. ሙርተድ ጋር የሚኖረን ግንኙነት (العلاقة مع المرتد)

ለአላህ ብዬ የምወዳችሁ ወዳጆቼ! ብዙ ሰዎች በተለይ ባለፉት ዘመናት መዘናጋትና ከዲነል ኢስላም መውጣት (ኢርቲዳድ) ከመብዛቱ ጋር እና ከዲን ዕውቀቶች ውስጥ ብዙዎቹ በመረሳታቸው በርካታ ሰዎች ከዲነል ኢስላም ወደ መውጣት (ሪድዳህ) ውስጥ ወድቀዋል። እዚህ ጋር በተለይ ሐቅን የሚፈልግና ነጃ መውጣትን የሚፈልግ ሰው ላይ አንድ ጥያቄ ይመጣበታል። ይህም 'ከሙርተድ ጋር ያለው ግንኙነት እንዴት መሆን አለበት?' የሚለው ነው። በተለይ ይህ ሙርተድ ሰው ዘመድ ወይም ወንድም ወይም አባት እና የመሳሰሉ ዓይነት ሰዎች ከሆኑ።

እዚህ ጋር አንድ ሙስሊም ከሙርተድ ጋር የሚኖረው ግንኙነት እንዴት ነው? በተለይ ይህ ጉዳይ በደውለቱል ኢስላም ውስጥ ብቻ ያለውን የተመለከተ አይደለም፤ ይልቁንም ጉዳዩ ኢስላማዊው መንግስት በማይቆጣጠራቸው ቀጠናዎችና አገራት ውስጥ በተለይ የተስፋፋ ነው። ወዳጆቼ! በእርግጥ በዳረል ኢስላም ውስጥ ለሙርተድ ቦታ የለም። ጉዳዩ ኢስላም ወይም ሰይፍ ነው። ይህ ከዲኑ የወጣና ያፈነገጠ ሰው ተውባ እንዲያደርግ ይጠየቃል። ተውባ ካደረገ ጥሩ፤ ካልሆነ ግን ይገደላል።

እዚህ ጋ አንዳንድ ሰው 'በዳረል ኢስላም አህለ ዚምማህ የሆኑ ክርስቲያኖች ኩፍርና ሽርክ የሚሠሩ ከመሆናቸው ጋር እንዲኖሩ የሚፈቀድላቸው ለምንድን ነው?' በማለት ሊጠይቅ ይችላል። እኛም እንዲህ እንላለን፡፡

እነዚያ ክርስቲያኖች የጥበቃ (ዚምማህ) ስምምነት በመኖሩ እንዳይነኩ ዋስትና የተሰጣቸው ሆነዋል። እነዚህ ግን ሙርተዶች (ቀድሞ ሙስሊሞች የነበሩ ኩፋሮች) ናቸው። በዲናችን የሪድዳህ (ከኢስላም የመውጣት) ሑክም (ፍርድ) ከመሠረታዊው (አስሊይ) ኩፍር ፍርድ ይበልጥ የበረታ ነው። በመሆኑም ሙርተድ ሰው መሠረቱ ካፊር ከሆነው ካፊር አልአስሊይ የባሰ መጥፎና በወንጀሉም የከፋ ነው ማለት ነው። ምክንያቱም በመሠረቱ እነዚያ ክርስቲያኖቹ ከእነዚህኞቹ ሙርተዶች በተቃራኒ ወደ ኢስላም አልገቡም፤ ሐቅንም አላወቁም ወይም ወደ ሐቅ አልተመሩም። ይህ ሐቅን ያወቀውና ከዚያም የተገለበጠውና የተመለሰው ሙርተድ ግን ወንጀሉ የከፋና የበዛ ነው።

إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ثُمَّ كَفَرُواْ ثُمَّ ءَامَنُواْ ثُمَّ كَفَرُواْ ثُمَّ ٱزۡدَادُواْ كُفۡرٗا لَّمۡ يَكُنِ ٱللَّهُ لِيَغۡفِرَ لَهُمۡ وَلَا لِيَهۡدِيَهُمۡ سَبِيلَۢا [النساء: 137]

እነዚያ ያመኑና ከዚያም የካዱ ከዚያም ያመኑ ከዚያም የካዱ ከዚያም ክሕደትን የጨመሩ አላህ ለእነሱ የሚምራቸውና ቅኑን መንገድ የሚመራቸው አይደለም፡፡

ስለዚህ ሙርተድን በተመለከተ ያለው ሸሪዓዊ ድንጋጌ የበረታ ነው። ከእሱ ጋር በጂዝያ መስማማት የለም፤ የሰላም ስምምነትም የለም፤ የደህንነት ዋስትናም አይሰጣቸውም፤ በሪድዳ ላይ እውቅና አይሰጣቸውም። ይልቅ ድንጋጌው ወደ ኢስላም መመለስ ወይም መገደል ነው።

ይህ አስተዳደራዊው ፍርድ ነው። አንድ ሙስሊም ከሙርተድ ጋር የሚያደርገውን ግንኙነት በተመለከተ ስንነጋገር በተለይ ይህ ሙርተድ ሰው ቅርብ ዘመድ ወይም ወንድም እና የመሳሰሉት ዓይነት ከሆነ ጉዳዩ ሁለት ዓይነት ሁኔታ ይኖረዋል።

፩ኛ. መጀመሪያ ላይ እንዲመለስ ዳዕዋ ቢያደርግለት፣ በብልሀትና በመልካም ግሳፄ ቢመክረውና ወደ ሐቅ መመለሱን የሚከጅል እስከሆነ ድረስም ማዘኑና መለዘቡ ቢያመዝን ችግር የለውም። እንዲሁም መጀመሪያ ላይ ወደ ኢስላም እንዲመለስ ዳዕዋ እያደረገለት እስከሆነና በመጀመሪያው ጥሪ የማድረግ ደረጃ ውስጥ እስከሆነ ድረስ ብልሀትን፣ ግሳፄንና መለዘብን የሚከለክል ነገር የለም። አላህ ሱ.ወ. እንዲህ ይላል፡

ٱدۡعُ إِلَىٰ سَبِيلِ رَبِّكَ بِٱلۡحِكۡمَةِ وَٱلۡمَوۡعِظَةِ ٱلۡحَسَنَةِۖ [النحل: 125]

ወደ ጌታህ መንገድ በብልሃትና በመልካም ግሳጼ (በለዘብታ ቃል) ጥራ፡፡

ነገር ግን ይህንን ሙርተድ ጠላት ማድረጉና መጥላቱ ግዴታ ከመሆኑ ጋር እና ከዚያም ከዳዕዋ ጋር ነው። እሺ ካለና ወደ ሐቅ ከተመለሰ መልካም ነው፤ እምቢ ካለና በሪድዳው ላይ የሙጥኝ ካለ ግን ጠላትነትንና ጥላቻን ግልፅ ማድረግ የግድ ነው። ከእሱ ጋር ያሉትን ሁሉንም ግንኙነቶችን ማቋረጥ የግድ ነው። በዚህ ሁኔታ በኩፍሩ ላይ የሙጥኝ ያለ ሙርተድ አላህንና መልእክተኛውን የሚዋጉት ሙሓሪብ ኩፋሮች ጠላት እንደሚደረጉት ጠላት ይደረጋል። የዚህን ግዜ ከዚህ ካፊር ጋር ምንም ዓይነት ግንኙነት የለም። ከእሱ ጋር የሚኖረው ግንኙነት ለዳዕዋ ብቻ ነው የሚሆነው። መጀመሪያ ላይ በጥበብና በመገሰፅ ዳዕዋ ማድረግን የሚከለክል ምንም ነገር የለም። ይሁንና አሻፈረኝ ካለ ግን ጠላትነትን ግልፅ ማድረግና ንጹሕነትን ይፋ ማድረግ ግድ ይሆናል።

ስለዚህ አንዳንድ ሰዎች የሚያነሱት 'ሙርተዱ ሰው እንደ አባት፣ እናት፣ ወንድም፣ ወይም አጎትና የመሳሰሉት ዓይነት የቅርብ ዘመድ ከሆነ ሑክሙ ምንድን ነው?' የሚለው ጥያቄ መልሱ ከላይ የሰጠነው መልሳችን ራሱ ነው፤ ይህ ዘመድ አባትም ቢሆን እናትም ብትሆን ወይም ወንድም ለእሱ ዳዕዋው ካልጠቀመው ግንኙነትን ሁሉ ማቋረጥ ግድ ይላል። ጠላት ማድረግና ከእሱ መጥራትና ንጹሕ መሆን ግድ ይላል።

አንዳንዱ ሰው *'ሰው ለአባቱና እናቱ መልካም የመዋልና ዝምድናቸውን የመቀጠል ሐቅ አለበት አይደል?* ሊል ይችላል። እኛም አዎን እንላለን። ይሁንና አባት ወይም እናት ሙርተድ ከሆኑ ግን መልካም መዋልም ሆነ ዝምድና የላቸውም። ከመሠረቱ ካፊር የሆነ አባትና ሙርተድ የሆነ አባት መካከል ልዩነት አለ።

وَإِن جَٰهَدَاكَ عَلَىٰٓ أَن تُشۡرِكَ بِي مَا لَيۡسَ لَكَ بِهِۦ عِلۡمٞ فَلَا تُطِعۡهُمَاۖ وَصَاحِبۡهُمَا فِي ٱلدُّنۡيَا مَعۡرُوفٗاۖ [لقمان: 15]

ለአንተ በእርሱ ዕውቀት የሌለህን ነገር በእኔ እንድታጋራ ቢታገሉህም አትታዘዛቸው፡፡ በቅርቢቱም ዓለም፤ በመልካም ሥራ ተወዳጃቸው፡፡

ይህ ከላይ የተጠቀሰው የአላሁ ተዓላ ንግግር ራሱ ሙርተድ የሆነ ካፊርን አይመለከትም። ይህ አንቀጽ የሚመለከተው ለምሳሌ ከአህለ ዚምማዎች ውስጥ የሆነ ከመሠረቱ ካፊር የሆነን ሰው ነው። ሙርተድ ግን እሱ የከፋ በመሆኑ ሙሓሪብ እንደሚስተናገደው እንጂ አይስተናገድም። አቡዑበይዳህ ኢብን ጀርራሕ ረ.ዐ. አባቱን ኢስላምን ከሚዋጋና የአላህን ዲን ጠላት ያደረገ ቡድን ጋር በተሰለፈ ጊዜ እንደገደለው አታውቅምን? ሙርተድም ልክ እንደዚሁ ነው። ዝምድናውን መቀጠል የለም፤ መልካም መዋልም ሆነ በጎ ተግባር የሚባል ነገር የለም። ሙርተድ የሆነ አባት ከመሠረቱ ካፊር ከሆነው አባት የከፋ ነው።

በመሆኑም ቅርብ ዘመድ የሆኑ ሙርተድ ኩፋሮች ወደ ኢስላም እንዲመለሱ ዳዕዋ ይደረግላቸዋል፡ ከዚያም እምቢ ካሉና ከቀጠሉበት የዚህን ጊዜ ከእነሱ ጋር ምንም ዓይነት ግንኙነትና መልካም መዋል የሚባል ነገር አይኖርም። ጠላት ማድረግና ከእነሱ መጥራትና ንጹሕ መሆን ግድ ነው። የኢብራሒምን ዓለይሂ ሰላም ሁኔታ ያስተዋለ ሰው የዚህን ንግግር ትርጉም ያውቃል። ኢብራሂም አባቱን አባቴ ሆይ! አባቴ ሆይ! አባቴ ሆይ! እያለ ያባብለውና በጥበብ ዳዕዋ ያደርግለት ነበር። ከዚያም የሙጥኝ ሲል ግን

فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُۥٓ أَنَّهُۥ عَدُوّٞ لِّلَّهِ تَبَرَّأَ مِنۡهُۚ إِنَّ إِبۡرَٰهِيمَ لَأَوَّٰهٌ حَلِيمٞ

እርሱም የአላህ ጠላት መኾኑ ለእርሱ በተገለጸለት ጊዜ ከርሱ ራቀ፤ (ተወው)፡፡ ኢብራሂም በእርግጥ በጣም ርኅሩኅ ታጋሽ ነውና፡፡

ስለዚህ ወዳጆቼ! ይህ ጉዳዩ ትልቅና አደገኛ ጉዳይ ነው። ለሁሉም ሙስሊም ጥሪ አደርጋለሁ! እንደ አባት፣ እናት ወይም ወንድምና የመሳሰሉት ዓይነት ሙርተድ የሆነ የቅርብ ዘመድ ያለው ሰው ካለ በመጀመሪያ ደረጃ እነሱን በመምከርና ለእነሱም በመለዘብ ላይ ይታገል! ከዚያም እሺ ብለው ከተመለሱ መልካም ነው። እምቢ ካሉና በኩፍራቸው ላይ ከቀጠሉ ግን ግንኙነትም ሆነ መልካም መዋል የሚባል ነገር የለም። ጠላትነትንና ጥላቻን ግልፅ ማድረግ እንጂ አይኖርም። አላሁ ተዓላ እንዲህ ይላል፡

لَّا تَجِدُ قَوۡمٗا يُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ يُوَآدُّونَ مَنۡ حَآدَّ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَلَوۡ كَانُوٓاْ ءَابَآءَهُمۡ أَوۡ أَبۡنَآءَهُمۡ أَوۡ إِخۡوَٰنَهُمۡ أَوۡ عَشِيرَتَهُمۡۚ أُوْلَٰٓئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ ٱلۡإِيمَٰنَ [المجادلة: 22]

በአላህና በመጨረሻው ቀን የሚያምኑትን ሕዝቦች አላህንና መልክተኛውን የሚከራከሩትን ሰዎች፤ አባቶቻቸው፣ ወይም ልጆቻቸው፣ ወይም ወንድሞቻቸው፣ ወይም ዘመዶቻቸው ቢኾኑም እንኳ የሚወዳጁ ኾነው አታገኛቸውም፡፡ እነዚያ በልቦቻቸው ውስጥ እምነትን ጽፏል፡፡

አንተ አልወላእ ወልበራእን ያረጋገጥክ ወንድሜ ሆይ ስማ! አንተ አልሙዋላት ወልሙዓዳትን ያረጋገጥክ ወንድሜ ሆይ ይህንን የአላህን ንግግር ስማ!

أُوْلَٰٓئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ ٱلۡإِيمَٰنَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٖ مِّنۡهُۖ وَيُدۡخِلُهُمۡ جَنَّٰتٖ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَاۚ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنۡهُمۡ وَرَضُواْ عَنۡهُۚ أُوْلَٰٓئِكَ حِزۡبُ ٱللَّهِۚ أَلَآ إِنَّ حِزۡبَ ٱللَّهِ هُمُ ٱلۡمُفۡلِحُونَ [المجادلة: 22]

እነዚያ በልቦቻቸው ውስጥ እምነትን ጽፏል፡፡ ከእርሱም በኾነ መንፈስ ደግፏቸዋል፡፡ ከሥሮቻቸውም ወንዞች የሚፈሱባቸውን ገነቶች በውስጣቸው ዘውታሪዎች ሲኾኑ ያገባቸዋል፡፡ አላህ ከእነርሱ ወደል፡፡ ከእርሱም ወደዋል፡፡ እነዚያ የአላህ ሕዝቦች ናቸው፡፡ ንቁ! የአላህ ሕዝቦቸ እነርሱ ምኞታቸውን የሚያገኙ ናቸው፡፡

እዚህ ጋ የግድ ለሰዎች መግለፅ ያለብን ጉዳይ አለ። ይኸውም ሙርተድ የሆነ ሰው ጋብቻ አይደረግለትም፤ ለእሱ ሴትን መስጠት አይፈቀድም። ይልቁንም የጋብቻ ትስስሩ ውድቅ ነው። አላህ ይጠብቀንና ትስስሩ የዚና ትስስር ነው። ይህ ሰው አላህን ወይም ዲንን የሚሳደብ ከሆነ ወይም ሰላትን የተወ ሰው ከሆነ ጋብቻ አይሰጠውም። ይህንን ተግባር የፈፀመ

ሰው በእርግጥ ከባድ የሆነን ነገር ፈፅሟል። ሴት ልጁን ይህ ሰው ዚና እንዲፈፅምባት አመቻችቷል። አላህ ይጠብቀን! በተቃራኒውም እንደዚሁ ነው። ሴቷ ሙርተድ ከሆነች ሙስሊም የሆነ ሰው ሊያገባት አይፈቀድም። ጋብቻው ውድቅ ነው። እንደዚሁም ሙርተድ ኃላፊነት (ወሊይነት) የለውም። ሙርተድ ለሙስሊም ወንድ ወይም ለሙስሊም ሴት ወሊይ (ኃላፊ) እንዲሆን አይፈቀድም። ሴቷ አባቷ ካፊር ከሆነ አባቷ አያጋባትም። ወንድሟና የመሳሰሉት ያጋቧታል። ሙርተድ ወሊይነት የለውም። ይህ ጉዳይ በተለይ በዚህች በተባረከች ሀገር (ኢስላማዊው ሀገር) በተለይም በአንዳንድ ቀጠናዎች ውስጥ መዘናጋቱና ከዲን መውጣት (ኢርቲዳድ) ከሙብዛቱ ጋር ግዴታ ሰዎች ሊያውቁት ይገባል። አንዳንድ ሰዎች የማይሰግዱ ሆነው ሲያገቡ ታገኛቸዋለህ። ማን ነው የሰጠው? እነዚያ ከአኼራ ይልቅ ዱንያን የሚመርጡት ጃሂሎች ናቸው። ወዳጆቼ በጣም እንጠንቀቅ! በጣም እንጠንቀቅ! በጣም እንጠንቀቅ!

ለአላህ ብዬ የምወዳችሁ ወዳጆቼ! ስለ አልሙዋላት ፊልላህ ወልሙዓዳት ፊልላህ ወይም ስለ አልወላእ ወልበራእ ትምህርታችን እዚህ ላይ አብቅቷል። ይህ ዓቂዳ ከአላህ በስተቀር በእውነት የሚመለክ የለም ከሚለው የምስክርነት ቃል ጋር የማይነጣጠል መሆኑን እና በእሱ እንጂ ኢስላምም ሆነ ኢማን እንደማይረጋገጥልን አብራርተናል። እሷም በሙስሊሞች መካከል የምታስተሳስር ገመድ ናትና። እንዲሁም እሷ ሙስሊሞች ከፊትናና ከካፊሮች ተንኮል የሚጠበቁባት ምሽግ ነች። እሷ ወደ አላህ ውዴታና ወደ ጀነቶቹ የምትወስድ መንገድ ናት። ያረጋገጣት ሰው ከአላህ ሕዝቦች ሆኗል። አላህ ሱ.ወ. እንዳለው፡

أُوْلَـٰٓئِكَ حِزۡبُ ٱللَّهِۚ أَلَآ إِنَّ حِزۡبَ ٱللَّهِ هُمُ ٱلۡمُفۡلِحُونَ

እነዚያ የአላህ ሕዝቦች ናቸው፡፡ ንቁ! የአላህ ሕዝቦች እነርሱ ምኞታቸውን የሚያገኙ ናቸው፡፡ ከእሷ ያፈነገጠ ግን ከሸይጣን ሕዝቦች ውስጥ ነው፤ ከካፊሮች ሕዝቦች ውስጥ። ከዚህ አላህ ይጠብቀን!

አላህን ዐዝዘ ወጀል በመልካም ስሞቹና ከፍ ባሉ ባህሪያቱ ለሙእሚኖች ወዳጅነታችንንና ለካፊሮች ጠላትነታችንን እንዲያረጋግጥልን እና ከእኛ ሰራዎቻችንን እንዲቀበለን እንጠይቀዋለን። እርሱ የዚህ ባለቤቱና በእሱም ላይ ቻዩ ነው። ምስጋና ለዓለማቱ ጌታ ለአላህ ተገባው። አላህ ከሁሉም በላይ ያውቃል።

አሸሸይኽ አልሙጃሂድ አቡሐፍስ አሸሻሚይ (ተቀበለሁሁላሁ ተዓላ)

وصلَّى الله على نبينا محمد وآله وصحبه والحمد لله رب العالمين.
وجزاكم الله خيرا
والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته.